पुणें भारत-इतिहास-संशोधक-मंडळ स्वीय ग्रंथमाला क्र. ७९

संभाजीकालीन पत्रसारसंग्रह

(श. १६०२-श. १६१०)

संपादक

शंकर नारायण जोशी

भा. इ. सं. मं. पुणें

प्रकाशक—चिटणीस भा. इ. सं. मं. पुणें २

[इ. १९४९

किंमत तीन रुपये

MR
954.792
J 78 S

MR
954.792
J 78 S

मंडळाचें प्रकाशन

भारत इतिहास संशोधक-मंडळ-स्वीय ग्रंथमाला

* ह्या खुणेचे ग्रंथ मुंबई सरकारनें प्राथमिक व दुय्यम शाळांच्या पुस्तकालयांसाठी मंजूर केले आहेत. × हें पुस्तक शैक्षणिक (Training) संस्था व शिक्षकग्रंथालयें यांसाठी मंजूर झालें आहे. त्रैमासिकाच्या फुटकळ अंकास रु. १॥

*मंडळ त्रैमासिक प्रत्येक पुस्तक रु. ५
१ अहवाल (शक १८३२) रु. ३
२ ,, (शक १८३३) रु. ५
३ सुवंत विचार (कै. वि. का. राजवाडे) १०
४ वार्षिक इतिवृत्त (शक १८३४) ५
५ मराठ्यांच्या इतिहासाचीं साधनें
खंड १२ (कै. वि. का. राजवाडे) रु. १
*६ प्रथम संमेलन वृत्त (शक १८३५)८१२
*७ वार्षिक इतिवृत्त (शक १८३५) ६
*८ द्वितीय संमेलन वृत्त (श. १८३६) ३
*९ वार्षिक इतिवृत्त (शक १८३६) ३
*१० मराठ्यांच्या इतिहासाचीं साधनें
खंड २० (शिवकालीन घराणीं) ३
*११ वार्षिक इतिवृत्त (शक १८३७) ६
*१२ तृतीय संमेलन वृत्त (शक १८३७) ३
*१३ मुकुंद-महाभाष्य (संस्कृत) ८८
*१४ ग्रंथराज दासोपंत ८८
*१५ स्फुट प्रकरणें भाग १ ला ८१२
*१६ स्फुट प्रकरणें भाग २ रा ८१२
*१७ वार्षिक इतिवृत्त (शक १८३८) ३
१८ चतुर्थ संमेलन वृत्त (शक १८३८) ३
*१९ राजवाडे-खंड-स्थलसूची ४
*२० पंचम संमेलन वृत्त (शक १८३९) ३
२२ चंद्रचूड दप्तर-कला १ ३
२३ महाराष्ट्र-सारस्वत आ. १ ली. १०
२४ षष्ठ संमेलन-वृत्त (१८४०) ४
२५ सप्तम संमेलन वृत्त (श. १८४१) ३
२६ संशोधकाची छोटी जत्री ८४
२७ प्रदर्शन-परिचय ८४
*२८ फासी पत्र व्यवहार ५
२९ फार्शी-मराठी कोश
(कै. प्रा. मा. त्र्यं. पटवर्धन) ४
३० शिवचरित्रसाहित्यखंड १ ला १८८
३१ Historical Miscellany १
३२ पुरंदरे दप्तर भाग १ ४
३३ शिवचरित्रसाहित्य खंड २ रा ४
३४ दक्षिणच्या मध्ययुगीन इतिहासाचीं
साधनें खंड १ ला.
३५ ऐतिहासिक संकीर्ण साहित्य खं. १ २
३६ राजाराम-चरितम्
(मूळ संस्कृत वा. सी. बेंद्रे) १८८
३७ मंडळांतील नाणीं
३८ शिवचरित्रसाहित्य खंड ४ १८८
३९ गोवळकोंड्याची कुतुबशाही रु. ४
×४० ऐतिहासिक फारसी साहित्य रु.१८८
×४१ दक्षिणच्या मध्य. इति. सा. ख. २.
×४२ ऐतिहासिक संकीर्ण सा. ख.२ २८८
४३ मंडळ चित्र ग्रंथ-चित्रें २० ८९
४४ शिवकालीन पत्रसारसंग्रह खं.१ २८८
×४५ विजयनगर स्मारकग्रंथ ४
×४६ ऐतिहासिक फारसी सा. खंड २ १८८
४७ शिवचरित्रसाहित्य ख. ६ १८८
×४८ मराठ्यांच्या सत्तेचा उत्तरे-
कडील विस्तार (कै. सं. पु. जोशी) ८१२
४९ शिवचरित्र वृत्तसंग्रह (कानडी) १
५० शिवचरित्रसाहित्य खंड ७ १८८
×५१ ऐतिहासिक फार्शी साहित्य ३.१८८
५२ शिवचरित्र-वृत्तसंग्रह खंड २ व ३
×५३ फार्शी विभाग, प्रत्येकी १८४
५४ पुणें नगर संशोधन-वृत्त खंड १.१

Poona Bharat-itihas-samsodhak-grandhmala No. 75

पुणें भारत-इतिहास-संशोधक-मंडळ स्वीय ग्रंथमाला क्र. ७५

Sambhajikalin patrasarsangraha

संभाजीकालीन पत्रसारसंग्रह

(1602-1610

(श. १६०२–श. १६१०)

संपादक edited by

शंकर नारायण जोशी

Shankar Narayan Joshi

भा. इ. सं. मं. पुणें

प्रकाशक—चिटणीस भा. इ. सं. मं. पुणें २

Chitnis, Poona

श. १८७१] [इ. १९४९

किंमत तीन रुपये

CATALOGUED

अनुक्रमणिका

निवेदन	१
प्रस्तावना	१-१५
ग्रंथसंक्षेप	१६
विषयसूची,—संभाजीकालीन शकवार पत्रसंख्या	१७-२१
संभाजीकालीन अधिकारी	२२-२४
संभाजी-कालीन पत्रसारसंग्रह	१-९८
छत्रपती संभाजी शकावली	९९-१२०
सूची-व्यक्तिस्थळ	१२१-१५१
शुद्धिपत्र	१५२

दक्षिणच्या मध्ययुगीन इतिहासाचीं साधनें खं. ३ रा
३८ स्वामिराजाचा नगरधन ताम्रपट कलचुरि श. ३२२
—म. म. वा. वि. मिराशी पृ. १०९
Gist of Articles in Inglish ११६
सूची १२१
मुखपृष्ठ, निवेदन, शोध व खुलासे इ.

ंडळ वृत्त-पृ. १-४—दिल्ली अधिवेशन ११ वें.
छायाचित्र—पोतदार व राजगोपाळाचार्य
१--२० ५—३६ वें वार्षिक संमेलन कार्यक्रम इ. १९४९
७—३९ वा वाढदिवस श. १८७१ इ. १९४९
८—पाक्षिक सभा १८७०
९— ,, १८७१
०—पुणे जिल्हा व नगर संशोधन सभा
१—नवीन सभासद यादी
२—ग्रंथालय
१६—भेट
१६—व्याख्यानें
१६-१७—प्रदर्शन
१७—संतोषोद्गार —
मराठी ताम्रशिलालेखांचा १-८
मराठी १-९

ADVANCED STUDY
Library IIAS, Shimla
MR 954.792 J 78 S
00008986

प्रस्तुत अंकाविषयीं थोडेसे

भा. इ. सं. मंडळाच्या त्रैमासिकाचा हा जोड अंक प्रसिद्ध होण्यास आमच्या अपेक्षेपेक्षां विलंब झाला ह्याबद्दल क्षमस्व! युद्धकालीन परिस्थिति निवळल्यानंतर त्रैमासिक वेळच्या वेळीं वाचकांचे हातीं जावे अशी योजना व संकल्प होता. त्याप्रमाणें गेल्या दोन वर्षांतले बहुतेक सर्व अंक बाहेर पडलेहि।

त्रैमासिकाच्या मागच्या अंकाची छपाई सुरु असतांनाच, मंडळांतील आजीव सेवकांपैकीं कोणाचे तरी एखादे पुस्तक प्रसिद्ध व्हावे ह्या हेतूनें, दुसऱ्या सभासदांकडून आलेला मजकूर बाजूला ठेऊन मंडळाचे सुप्रसिद्ध इतिहास संशोधक श्री. शं. ना. जोशी ह्यांना विनंति केली थोडासा आग्रही-पणा धरून त्यांच्याकडून हे काम करवून घ्यावे लागले.

झालेल्या विलंबाचा थोडासा फायदा घेऊन गेली बारा वर्षे मधून मधून क्रमशः प्रसिद्ध होणारे "दक्षिणच्या मध्ययुगीन इतिहासाची साधनें, खण्ड तिसरा" हे प्रकरणही प्राध्यापक वा. वि. मिराशी ह्यांचा नगरधन ताम्रपटावरील लेख मुद्रित करून पुरें केले आहे.

संभाजीकालीन शकावली, पत्रसारसंग्रह, विस्तृत सूची, तसेच मध्ययुगीन साधनांची परिपूर्ति ह्या सर्वांच्या मुळें सुमारें २०० पृष्ठांचा हा जोड अंक स्वागतार्ह वाटेल यांत शंका नाहीं.

ह्या अंकातच पुरवणी दाखल पुण्यास भरलेल्या साहित्य संमेलनाचे वेळीं प्राचीन मराठी शिलालेखांचे एक मोठे प्रदर्शन भरविले होते त्यावेळीं तयार केलेली "मंडळाची गेल्या ३० वर्षांतील साहित्य सेवा" सर्व प्राचीन व मराठी शिलालेखांचा परिचय ही दोन प्रकरणें जोडली आहेत. इतिहास संशोधनाचे अनुषंगानें मंडळाचे कडून मराठी भाषेची ही सेवा सर्व रसिकांचे चरणी रुजू होईल असा विश्वास वाटतो.

गेल्या एक दोन वर्षांमागें मंडळानें प्राचीन इतिहास संशोधनाचा एक नवीन उपक्रम करून पाहिला तो म्हणजे कऱ्हाड येथील दानशूर श्रीमंत पांडु अण्णा शिराळकर ह्यांच्या प्रोत्साहनानें सुरू केलेले कऱ्हाड येथील उत्खनन. ह्या उत्खननांत कऱ्हाड येथे सातवाहन कालीन अवशेष सांपडले व आतां ते काम पूर्ण होऊन त्याविषयींचा विस्तृत सचित्र अहवाल, या अंका पाठोपाठच प्रसिद्ध होत आहे हे कळविण्यास संतोष होतो.

मंडळांत यंदा व्याख्यानेंही बरीच व उद्‌बोधक विषयांवर झाली. गेल्या संमेलनाचे निमित्तानें डॉ. दु. ना. देवरे यांचे बहामनी कालीन वाङ्मय तसेच श्री. जांभेकर ह्यांचे कै. बाळशास्त्री जांभेकर ह्यांचा जीवन वृत्तांत व कार्य व श्री. तळवलकर ह्यांचे शातवाहन कालीन शिल्प ही विशेष उल्लेख-नीय वाटतात.

नगर संशोधन समितीमार्फत शनवारवाडा व पाताळेश्वर लेणी ह्यांची पहाणी हेही दोन कार्यक्रम सांगण्यासारखें झाले.

पुणें विद्यापीठ स्थापन झाल्यापासून, मंडळाचा त्यांत समावेश व्हावा ह्या दृष्टीनें प्राथमिक पत्रव्यवहारही ह्या वर्षी झाला व त्यांत मंडळास यश येईल अशी खात्री वाटते.

यंदा मंडळाचे कार्याध्यक्ष महामहोपाध्याय दत्तो वामन पोतदार हे दिल्ली येथें भरलेल्या, व मंडळानें प्रथम सुरुवात करून दिलेल्या इंडियन हिस्टरी कॉंग्रेसचे अध्यक्षस्थानी विराजमान होते. त्याबद्दल त्यांचा गौरव मंडळानें ह्या पूर्वीचा अंक Dehli Special Number काढून केलाच आहे.

यंदाचे वर्षी मंडळाचे एक आश्चर्यवाईक व व्यासंगी सभासद श्री. गो. कृ. मोडक हे थोडयाशा आजारानंतर कालवश झाले हे नमूद करण्यास खेद होतो. मंडळाचे प्रत्येक समेस नियमाने हजर रहात व प्रासंगिक चर्चेत भाग घेत. त्यांच्या निधनानें महाराष्ट्रांतील व्याकरण विषयाची एक बाजू लंगडीच पडल्यासारखी झाली.

चिटणीस

भा. इ. सं. मंडळ

प्रास्ताविक

१ ग्रंथविशेष, २ दिवाणसत्ता व पेठेंतील शेटे–महानाड–वतनदारसत्ता, ३ राजकीय: दक्षिणीपक्ष व औरंगजेब; इंग्रज, ४ राज्यकारभार, ५ संभाजी बखरींतील कालनिर्दिष्ट प्रसंग व समारोप.

१

वीस वर्षांपूर्वी ' त्रिशत–सांवत्सरिक–श्रीशिवाजी–स्मारक–ग्रंथावली ' म्हणून पांचसहा ग्रंथ मंडळाकडून प्रसिद्ध झाले (श. १८५१ इ. १९३०). ह्या सहाहि ग्रंथांत ' शिवकालीन पत्रसारसंग्रह ' हाच ग्रंथ आद्य व प्रमुख होय. ह्या ग्रंथाचे एकंदर तीन खंड श. १८५८ (= इ. १९३७) अखेर प्रकाशित झाले आहेत. असल्या ग्रंथाची थोरवी व उपयुक्तता किती तें एक अभ्यासकच जाणूं शकतील. बहुमोल ह्याच्याहि पुढला शब्द बिनमोल हा आहे. व तशीच गोष्ट असल्या ग्रंथाची आहे. इतिहासाच्या साधनांत मूळ समकालीन पत्रें मिळून तीं प्रसिद्ध होणें; त्यांतहि तीं एकत्रित व कालानुक्रमानें प्रसिद्ध होणें ह्याच्या इतका आनंद व उत्साह अभ्यासकास दुसरा कशानेंहि मिळणार नाहीं. अशा सारसंग्रह–ग्रंथाचा प्रथमच उपक्रम भा. इ. सं. मं. नें केला व तो पहिले छत्रपती श्रीशिवाजीराजे यांच्या कारकीर्दी पासून केला. तोच वर उल्लेखिलेला शिवकालीन पत्रसारसंग्रह हा त्रिखंडात्मक ग्रंथ होय. आणि त्याच्याच पुढला ग्रंथ म्हणजे दुसरे छत्रपती, शिवाजीराजांचे ज्येष्ठ पुत्र, संभाजी राजे ह्यांच्या राजवटीस अनुलक्षून ' संभाजीकालीन पत्रसारसंग्रह हा ग्रंथ, आज प्रसिद्ध होत आहे.

ह्या ग्रंथांत शिवकालीन पत्रसार-संग्रहाप्रमाणें निरनिराळ्या ५४ मराठी साधनग्रंथांतून श.१६०२ ते श.१६१० म्ह.इ.१६८० ते १६८९ ह्या९वर्षांतील पत्रें कालानुक्रमानें, राजकीय दृष्ट्या साररूपानें संग्रहीत केलेलीं आहेत. शिवाजी-प्रमाणेंच संभाजीच्या ह्या कामासाठीं 'शिवचरित्र-कार्यालया' सारखें 'संभाजी चरित्र कार्यालय' आहे व तें हें आहे आणि त्या मार्फत प्रस्तुत ग्रंथ तयार झाला आणि आतां तो प्रसिद्ध होत आहे असें नाहीं. हें सांगण्याचा इत्यर्थ एवढाच कीं, शिवचरित्र कार्यालयाप्रमाणें ह्या ग्रंथासाठीं कोणाची देणगी वगैरे आज भा. इ. सं. मं. कडे आलेली नाहीं आणि शि. का. प. सा. सं. प्रमाणें

इंग्रजी, फारसी, डच, पोर्तुगीज इत्यादि अन्य भाषांतीलहि पत्रें ह्या ग्रंथांत मराठींत भाषांतरित करून घेतलीं गेलेली नाहींत. मराठी साधनसाहित्या-पुरताच मुख्यतः हा प्रयत्न आहे.

शिवकालीन प. सा. संग्रह आणि हा संभाजीकालीन प. सा. संग्रह यांतील शिव—व संभाजी—कालीन ह्या संज्ञेनें त्या त्या ग्रथांत संग्रहीत केलेल्या पत्रांच्या कालाची मर्यादा स्पष्ट होत असली तरी शि. का. प. सा. सं. त शिवपूर्वकालीनहि पत्रांचे उतारे घेतले आहेत.—व त्यासंबंधीची स्पष्टता त्या ग्रंथाच्या प्रस्तावनेंत केली आहे—आणि ह्या संभाजी का. प. सा. सं. ग्रंथांत संभाजीच्या कार-कीर्दीतीलच म्ह. नऊ वर्षांमधीलच पत्रें घेतलीं असलीं तरी शि. का. प. सा. सं. हा ग्रंथहि संभाजी चरित्रासाठीं अवश्य अभ्यासांत घेतला पाहिजे. कारण, संभाजीचा छत्रपती ह्या नात्याचा काल नऊ वर्षांचा आहे पण छत्रपती होण्यापूर्वीची संभाजीची कामगिरी पंधरा वर्षांची आहे; व ती ह्या छत्रपतीपद-प्राप्तीनंतरच्या पत्रांतून अर्थातच आलेली नाहीं. म्हणून शिवकालीन पत्रसार-संग्रहाचे तीनहि खंड किंवा शिवचरित्र साहित्याचे आतांपर्यंतचे नऊहि खंड संभाजी—चरित्रासाठीं अगत्यपूर्वक अभ्यासिले पाहिजेत. इतकेंच नव्हे, ह्यापुढें असेच पुढल्या पुढल्या राजवटींच्या पुरतेच पत्रांचे संग्रह-ग्रंथ निघाले तरी पहिल्या पहिल्या पत्रसारसंग्रहग्रंथांचें अध्ययन अपेक्षितच राहील.

ह्या ग्रंथाचा दुसरा विशेष म्हणजे पृ. ९९ ते १२० हीं २२ पानें जोडलेली 'छत्रपति संभाजी शकावली' आणि शेवटीं जोडलेली सूची ही होय. शकावलींत छत्रपती होण्याच्या आधींच्याहि संभाजीच्या हालचाली दाखविल्या आहेत आणि सारसंग्रहांत तर छत्रपती झाल्यानंतरचीं पत्रें घेतलीं आहेत; आणि ह्या दोहींतहि आलेल्या व्यक्तिस्थलनामांचा संग्रह सूचींत केला आहे. शि. का. प. सा. सं. च्या तिसऱ्या खंडांत 'शिवाजी शकावली' दिली आहे. पण त्या शकावलींत आलेल्या व्यक्तिस्थळांची नोंद त्याच खंडांत जोडलेल्या सूचींत आलेली नाहीं. अशा दृष्टीनें पाहतां प्रस्तुत ग्रंथास जोडलेली ही सूची यथार्थ होय. आतांपर्यंत निरनिराळ्या शकावली व सूची त्या त्या ग्रंथास जोडल्या आहेत. पण त्यांत त्यांतीलच शकावलींतील उल्लेखांची नोंद सूचींत घेणें राहिली ती उणीव ह्या सूचींत नाहीं. तिसरा एक विशेष ह्या ग्रंथाचा सांगणें इष्ट व तो म्हणजे प्रारंभीं जोडलेली विषयसूची. ही सूची जरी नुसती वाचली तरी ग्रंथांत आलेल्या पत्रांचें महत्त्व कळून येऊन पत्रांच्या वाचनाकडे व अभ्यासाकडे लक्ष लागेल.

२

ह्या संग्रहांत आलेल्या पत्रांची पाहणी व तशी मोजणी केली

असतां सामान्यतः असें आढळून येईल कीं, धार्मिक, वतनबाब, राजकीय इत्यादि पत्रांपेक्षां राज्यकारभारविषयकच पत्रें सर्वांत अधिक आहेत. विषयसूचींत पत्रांत आलेल्या मजकुरांतून जे निरनिराळे पोटविषय आले आहेत ते दिले असले तरी ठोकळ व मुख्य वर्गीकरण पत्रांचें असें–राज्यकारभार विषयक पत्रें १२०, वतनबाब ८२, धार्मिक ७५, राजकीय २८, इतर सामान्य बाबी २५, पेठ बाजार १२ व जहागिरीचा उल्लेख असलेलीं पत्रें ९. येथें हेंहि एक ध्यानांत घेतलें पाहिजे कीं, कांहीं पत्रें राज्यकारभार व वतनबाब ह्या दोहींकडे घेण्याजोगी असल्यामुळें वर्गीकृत एकूण पत्रसंख्येंत ५३ पत्रांची वाढ झाली आहे. ह्या मुख्य सात बाबतींपैकीं एकदोन प्रमुख बाबतींतील कांहीं गोष्टींचा विचार करणें येथें उचित होईल. प्रथम राज्यकारभारविषयक पत्र तेंच वतन बाबतींतहि गणन करण्याजोगें कां तेंच उदाहरणानें पाहूं. व ह्यावरून राजसत्ता म्ह० दिवाणसत्ता व वतनी कारभार किंवा देशसत्ता ह्या दोन स्वतंत्र आणि प्रभावी सत्ता त्या कालीं होत्या हेंहि कसें तें लक्ष्यांत येईल. तिसरी एक ज्ञातिसत्ता म्हणजे धर्मसत्ता किंवा ज्ञातिधर्मसत्ता म्हणून स्वतंत्र असे. प्रस्तुत वरील दोन सत्तांविषयीं पाहूं. व त्यासाठीं आर्थिक व्यवहार करणारे पेठकरी व्यापारी व सावकार आणि राजसत्ताधारी ह्यांचें उदाहरण घेऊं. अथणी व तेरदळ ह्या दोन शहरांच्या पेठा शिवाजी कालापासून–अदिलशाहीपासून म्हटलेलेंच अधिक सयुक्तिक–चांगल्या भरभराटीस आलेल्या व विख्यात होत्या. पण शिवाजी राजे निवर्तले त्याच्या आदल्या वर्षापासून ह्या पेठांवर मोगली म्हणजे दिल्लीकरांचे हल्ले येऊं लागले. प्रथम दिलेरखान इ. १६७९ च्या प्रारंभीं इकडे आला. व त्यानें (श. १६०१ आश्वीन म्ह.) १६७९ च्या आक्टोबरांत अथणी लुटली व कांहीं जाळपोळहि केली. त्यावर तेथील व्यापारी दुकानदारांनीं थोडेंसें बांधकाम करून पुनः पेठेची रचणूक केली; तों खैरखानाचा हल्ला आला व त्यानें ती पेठ मारून खराब केली. खान परत जातांच पेठेची वसाहत व लावणी उभारणी तेथच्या व्यापारीमंडळींनीं पुनरपि केली तरी पुनः लगेच शहाजाद्याची स्वारी आली व त्यानें घर, मळगी वगैरे जाळून टाकलें. तात्पर्य, अशा प्रकारें लागोपाठ चार वर्षें अथणी पेठेवर हल्ले झाल्यामुळें तेथील व्यापारी व महाजन अथणी सोडून मुधोळ, तेरदाळ येथें जाऊन गुजराणा करूं लागले व तिकडेच स्थीरस्थावरहि होण्याचा विचार करूं लागले. उघडच अथणीचे गांवकरी व सरकार ह्यांची गैरसोय होऊन उत्पन्न बुडालें व कायमचेंच बुडतें कीं काय असेंहि त्यांस वाटलें. तेव्हां अथणीचे देशक म्हणजे देशमुख, नाडगीर, मोकदम व सरकारी सुभेदार मुधोळास गेले आणि त्यांनीं व्यापारीमंडळीस अभयपत्र देऊन परत अथणीस येण्याबद्दल विनविलें. ह्या वेळीं सुभेदार, देसक, मिरास-

दार आणि व्यापारी ह्यांत जो करार झाला तो मुख्यतः लक्षांत घ्यावयाचा आहे. व्यापारप्रसंगीं सुपारी, लवंग, कापड, मीठ, तांदूळ, गूळ इत्यादि मालावर गोणीमागें जकात किती किती घ्यावयाची, तसेंच वजनामापावर 'छपाव' करतांना हक्क किती घ्यावयाचा इत्यादि ठरलें; त्याबरोबरच पेठेंत सादिलवार म्हणजे सरकारी अधिकाऱ्यांचें सरचराईसाठीं व दप्तरखर्चासाठीं दुकानदारांकडून कांहींहि घ्यावयाचें नाहीं; इतकेंच नव्हे तर पेठेमध्यें आपापसांत झगडा-भांडण झालें तर त्या बहुतेक सर्व कज्जागती 'दैवांतच' म्हणजे पेठेंतील शेटेमहाजन चौधरी, महानाड व इतर व्यापारीमंडळी यांच्या सभेंतच निर्णित होऊन संपावयाच्या, 'त्याची बाजीपुसी दिवाणानी करावयाची नाहीं' हेंहि ठरलें; ह्यांतहि विशेष हें ठरलें कीं, 'गुन्हेगार नफरासी सिर मारावें' म्हणजे ठार करावें असें, तशाच प्रसंगाच्या खटल्यांत निवाडा झाला व त्याप्रमाणें सिके झाले; म्हणजे ठार करावें हें निश्चित झालें तरी, 'दैवानें सांगून पाठविले तर त्यास दिवाणांनीं सोडून द्यावें.' आणि 'व्यापाऱ्यांनीं खूनखराबी केली तरी ती मात्र कुल माफ असावी' (ले. ८९–९२). ह्या अभयपत्रावरून दोनतीन गोष्टी निदर्शनास येतात, कांहीं मर्यादेपर्यंतचे तंटे केवळ व्यापारीमंडळींनींच मिटवावयाचे; व ज्यांत खूनमारामारी होऊन निर्णयांत गुन्हेगाराला ठार करण्याची शिक्षा होण्याचाच संभव, तसा तंटा दिवाणअधिकाऱ्यांच्या उपस्थितींत निकालीं लागावयाचा आणि ती शिक्षा दिवाणाकरवीच दिली जावयाची. तिसरी गोष्ट कीं, देहान्ताची शिक्षा सरकारी म्हणजे दिवाण अधिकाऱ्यांनीं निर्णित करून देण्याचें ठरलें तरी, ह्या केवळ व्यापारीमंडळींच्या सभेनें म्हणजेच 'दैवानें' जर तें देहान्तशासन रहित करा असा आदेश सरकारी अधिकाऱ्यांला दिला तर दिवाणांनीं आपला निकाल फिरवून दैवाच्या मतानुसार त्या गुन्हेगारास त्या शिक्षेपासून मुक्त केलें पाहिजे; इतका अधिकार व्यापारश्रेष्ठींचा असे. ह्यावरून सरकारी सत्तेइतकीच दुसरी एक स्वतंत्र सत्ता त्या कालीं होती व ती ह्या काळी पांढरींतील वतनदार मंडळींची होती.

वतनदार म्हणजे 'काळी' आणि 'पांढर' विशेषतः काळीसंबंधींचे म्हणजे शेतीसंबंधींचेच तेवढे कामगार, असें नाहीं. तर केवळ पांढरीमधील म्हणजे बाजार पेठेंतील शेटे महाजन महानाड चौधरी हेहि देशमूख पाटील कुळकर्णी ह्यांच्याइतकेच वंशपरंपरेचे हक्कदार मानकरी व अधिकारी वतनदार होत. अशांपैकीं वरील व्यापारी मंडळीसंबंधाचा संभाजीकालीन सत्ताव्यवहार आहे. गांव–वसाहत किंवा जमीन–लागण ह्या विषयींचींहि अशींच सरकारी पत्रें त्या त्या वतनदारांची मनधरणी केलेली ह्या संग्रहांत आलेलीं आहेत. हीं पत्रें स्वतः संभाजी राजा, त्यांचे सरकारकून म्हणजे अष्टप्रधानांपैकीं प्रधान, सचीव, अमात्य किंवा छंदोगामात्य तसेंच ह्या प्रधानांच्या हाताखालचे सरसुभेदार,

सुभेदार, हवालदार, ठाणेदार ह्या राजसत्ताधिकाऱ्यांचीहि असून तीं देशमूख, देशपांडे, मोकदम, कुळकर्णी, खोत, नाडगौडा, देसाई ह्या वतनदार मंडळींना आहेत. ह्या पत्रांचे प्रत्यक्ष व पूर्ण उतारे येथें उद्धृत न करतां लेखांक निर्दिष्ट करतो.' गांव–लावणीबद्दल कुलकर्णी यास ४०, ६९, सरनाईकांबद्दल पाटलास ७३; फिरते व्यापाऱ्यांस तेरदाळ रायबाग, हुकेरी ७७; पेठेवर मार्ग पडोन आबादानी करणें ९४, खोत १४५; देशमूख २१३, राजापूरकर गनीम म्ह. सिद्दी यानें सोनार, सराफ यांस त्रास दिल्याबद्दल देशमुखास २३९–२४१, देशमुख खोत व मुजल लावणीबद्दल २५६,२६३;इ.इ.इ.एका पत्रांत तर छंदोगामात्य कविकलुषांनीं कानदखोऱ्याचे देशमुखास लिहिलें आहे कीं 'याप्रसंगीं अवघे वतनदार एकमतें राहोन गनिमास सजा द्यावी' (१२६); दुसऱ्या एका पत्रांत स्वत: संभाजीनेंच वांईच्या देशमुखाना अनुलक्षून लिहिलें आहे कीं, 'हे दिवसांत गनीम (म्ह. दिल्लीकर मोगल) कोंकणांत उतरला आहे. हशमाचा नौसंरणीचा जमाव करून पाठवून देणें. हशमाचा जमावाचें म्ह. पायदळ सैन्याचें बहुत प्रयोजन आहे. जमाव जाला तरी गनिमाचा काय गुमान लागला, बुडविजाच जातो, हें बहुत नाजूक काम आहे. तरी जमाव पाठविणें' (११२–१३). हीं सर्व पत्रें वर म्हटल्याप्रमाणें सरकारी अधिकाऱ्यांनीं देशमूख देशपांडे इत्यादि परगण्याचे व गांवाचे वतनदारांना लिहिलीं असून त्यांत वतनी कामाबद्दल मजकूर आहे. सारांश, अशीं हीं पत्रें राजाचें जें एक काम, गांवांची सुरक्षितता व शांतता राखून भरभराट करणें त्या कामासाठीं व वतनदारांना लिहिलेलीं असल्यामुळें तीं राज्यकारभार व वतनबाब ह्या दोहींचीहि माहिती देणारीं आहेत.

२

राजकीय दृष्टीची ह्या संग्रहांत जीं पत्रें आलीं आहेत त्यांत शिवाजीराजांच्या राजकीय धोरणाचा परिपाक कोणचा तें स्पष्ट करणारीं कांहीं आहेत. श्रीशिवरायांनीं स्वराज्य सोडविलें ह्यांत त्यांचें राजकाज संपूर्ण व्यक्त होत नाहीं. तो त्यांच्या तद्विषयक धोरणाचा पाया आहे; स्वसंस्कृति पालनरूप तें पहिलें हरिकथानिरूपण म्हणतां येईल. पण त्यांचें दुसरें तें राजकारण हें होय कीं, दक्षिण हिंदुस्थानांतील इतर ज्या दोन पातशाह्या, अदिलशाही व कुतुबशाही, ह्यांना देशाभिमानी–म्ह० 'दक्षिणी' बनविणें. ज्या खेमसावंत भोसल्यास–सरदेसाई कुडाळ सावंतवाडी यास–औरंगजेबानें 'संभा खोटा व हरामी आहे, त्याच्या किल्या–तालुक्यास वेढावें, (तसेंच) आदलखानी तळ–कोंकणांत (आमचे करितां) ठाणीं घालावी (२७१), असें सांगितलें; त्याच खेम सावंताला त्या वेळचा अदिल-

शाही तख्तावर असलेला सिकंदरबादशहा ह्यानें आधींच कळविलें कीं, 'संभाजीशीं ममता राखून मोगल ह्याशी मैत्री न ठेवावी. (१३३); आणि लेखांक १८१ मध्यें तर गोवळकोंड्याचा (अबुल हसन) कुतुबशहा अदिलशहाच्या पत्रांत संभाजीराजांचा 'महाराज छत्रपती संभाजी राजे पातशहा' असा उल्लेख करून 'हमारी पातशाही वा.दख्खणकी पातशाही जुदी नाही' हें लिहीत आहे ह्याचा अर्थ, दक्षिणेंतील तीनही राज्यें उत्तर हिंदुस्थानांतील औरंगजेबी म्ह. मोगली सत्तेशी झगडण्यास पक्कोल्शानें तयार आहेत. त्यासाठीं त्यांचा वेगळा असलेला धर्म आड आला नाहीं. तात्पर्य, ही जी 'दक्षिणी' किंवा 'हिंदवी' वृत्ती ह्या दोन शाह्यांच्या गळीं उतरविली, तें शिवरायाचें 'दुसरें तें राजकारण' होय. व त्याची परिपक्वता संग्रहांतील पत्रांत दिसून येत आहे. औरंगजेबाचे रेट्यापुढें आणि आमच्यांतील कांहीं वैगुण्यामुळें विशेषतः आमच्या परधार्जिण्या वृत्तीमुळें ह्या वेळचा परिणाम विपरीत झाला हा भाग वेगळा.पण राजकारण, राजकारण म्हणजे-ज्यांत, स्वदेशांत राहणाऱ्या अन्य धर्मीयांना, त्या देशच्या धर्मीयांशी सलोख्यानें वागावयास व त्यांच्या धर्मास आपल्या धर्मांइतकाच मान देण्यास लावून, देशशत्रूच्या विध्वंसनार्थ देशनिष्ठेच्या बळावर आपल्याबरोबर संग्रामार्थ उभे करणें हा विचार आणि आचार असतो तें. ह्या राजकारणी वृत्तीची जाणीव इ. १५६५ नंतर चांगल्या प्रकारें होऊन ती वाढीला लागली आणि श्रीशिवरायाच्या स्वराज्य-स्थापनेनें त्याला मूळ धरलें व दक्षिणीपक्षरूपानें-हें नाव पूर्वींचेंच आहे-ती दृश्यमान व वर्धमान झाली. हीच वृत्ती शिवोत्तर कालांत 'दक्षिणी'पक्ष व 'परदेशी' किंवा 'पठाणी' पक्ष ह्याच्या जागीं वाढत्या कार्यक्षेत्रानुसार 'हिंदी' व 'दुराणी' पक्ष ह्या नामांतरानें चालू राहिली. इ. स. १७६१ मधील प्रसिद्ध प्रसंग व त्यापुढेंहि दोन तीन दशकपर्यंतच्या हालचाली हा त्याचाच भाग आहे, असें म्हणण्यास हरकत नाहीं. असो. हा किंवा त्यापुढील वर्तमानकालीन तद्विषयक विचार येथें कर्तव्य नाहीं. पण प्रस्तुतच्या ह्या संभाजीकालीन पत्रसारसंग्रहापुरतें पाहतां एवढें सांगितल्यास चालेल कीं, त्या वृत्तीचें दिग्दर्शन शिवकालीन पत्रसारसंग्रहांतील पत्रांतून जितक्या ठिकाणीं आलें आहे त्यापेक्षां थोड्या अधिक प्रमाणांत प्रस्तुतच्या ह्या छोट्या ग्रंथांतील मराठी पत्रांमधून होत आहे. येथें असा दुसरा विचार लक्षांत येईल कीं, समान संकट येणें हीहि गोष्ट हे विचार उद्भवण्याच्या मुळाशीं असल्यामुळें केवळ राजकारणी जागृत दृष्टीचा तो भाग मानणें अवश्यकच आहे असें नाहीं. पण हें म्हणणें बरोबर नाहीं. कारण, शिवाजी राजे विद्यमान व राज्यपदारूढ असतांना केवळ अदिलशाहीवर असेंच संकट आलें होतें व तेव्हां शिवराज्यावर तसें झालें नव्हतें. अशाहि वेळीं अदिलशाही दक्षिणी पक्षाच्या वजीर व मुत्सद्दी मंडळींनी शिवाजीस साहाय्यास बोलाविलें व

शिवाजीनेंहि आपणास नसलें तरी ज्या आपल्या 'दक्षिणीपक्षांतील' एका राज्यास बुडविलें जात आहे त्यास, त्या 'परदेशी' किंवा 'पठाणी'पक्षीयांकडून आलेल्या संकटांतून वांचविणें हें दक्षिणीपक्ष-प्रमुख असलेल्या आपलें काम आहे, हा विचाराचा भाग ध्यानांत आणिला व साहाय्य दिलें. औरंगजेबाच्या मनांत शिवाजीचें स्वतंत्र राज्य तें हिंदूंचें म्हणून तर बुडवावयाचेंच होतें; पण विजापूर व गोवळकोंडा येथील सुलतान जरी शियापंथी होते म्हणजे औरंगजेब ज्या सुनीपंथाचा अभिमानी होता त्या पंथाचे हे दोन्ही सुलतान जरी नव्हते तरी मुसलमानच होते; तरीहि त्यांना बुडवावयाचे, असें औरंगजेबाच्या मनानें कां घेतलें ! औरंगजेबाच्या सैन्यांत व कारभारांत मोठमोठ्या कामावर शिया-पंथी मुसलमान होतेच. मग हेच शिया सुलतान त्यास हिंदू इतकेच द्वेष्टे व बुडविण्यायासच योग्य असें कां वाटलें ? तर त्याचें कारण ते दोन्ही 'शहा' ह्या दक्षिणीपक्षांतील होते हें होय. औरंगजेबास आपणाला 'परदेशी' वा 'पठाणी' म्हणणारा हा 'दक्षिणी' पक्ष नष्ट करावयाचा होता.

औरंगजेब एकादें धोरण व त्याचे दूरगामी परिणाम जाणणारा होता. त्याच्या पदरचा शेख उल इस्लाम हा विद्वान् मनुष्य त्यांस हीं राज्यें बुडविणें इष्ट नाहीं हें सांगत होता. इतकेंच नव्हे तर जर हें आपलें म्हणणें ऐकलें नाहीं तर तुमचेजवळ मला राहणेंहि नकोसें होईल; इतक्या आग्रहानें तो तें पात-शहास सांगत होता. शेवटीं हा पंडित त्यास सोडून गेलाहि; तरी औरंगजेबानें त्याचें वा अन्य कोणाचेंहि ऐकलें नाहीं, आपलेच मनानें ही सर्व मोहीम चालविली. बरें, औरंगजेबानें आपल्या हिंदु-द्वेषास कोठें कोठें मुरड घालून हिंदु साधु, मठ, एखादें देवालय ह्यास इनामहि दिल्याचें व तें चालविल्याचें आढळेल, म्हणजे नको असलेले शियापंथी व हिंदु ह्याविषयींची त्याची करडी नजर जेव्हां ते धर्मप्रेमापेक्षां विशिष्ट भागापुरते पण देशप्रेमभरानें म्हणजे राजकीय दृष्टीनें एकत्र होऊन नांदत आहेत तेव्हां चटकन् तिकडे वळते व मूळचा द्वेषाग्नि अधिक तीव्र व प्रज्वलित होतो., सारांश, उत्तरेकडील दिल्लीकर मोगलपातशहास 'दाक्षिणात्यांची ज्यांत हिंदुबलिष्ठ व सत्ताधीश आहेत अशी हिंदुमुसलमानांची जूट' नको होती. ह्या जुटीचें लक्षणांत कोण कोणास गनीम म्हणतो व दक्षिणचें तख्त म्हणून कोण कोणचें सांगतो तेंहि लक्ष्यांत घेण्याजोगें आहे. तसेंच औरंगजेबाचा चौथा मुलगा अकबर हा संभाजीकडे दुर्गादास राठोड या मारवाडच्या विवाणासह आला होता. अर्थात् वर जो 'दक्षिणीपक्ष' म्हणून म्हटलें त्या पक्षाच्या धोरणाच्या दृष्टीनें त्या उभयतांचें आगमन ही फारच उत्तम व सहाय्यक गोष्ट होती. पण त्यामुळें औरंगजेबाच्या द्वेषाग्नीस अधिकच इंधन मिळालें व त्या प्रमाणांत त्याच्या हालचाली चौफेर, घोडदौडीनें व आंगमेहनतीनें चालल्या. येथें मात्र एक गोष्ट स्पष्टपणें सांगणें भाग आहे

कीं त्या दोषांसंबंधीचें उल्लेख फक्त शकावलींत काय तें आले आहेत; मराठी पत्रांत त्यांचा निर्देश असलेलें पत्र एकच अर्धेमुधें प्रस्तुत उपलब्ध आहे. इतरहि राजकीय वृत्तान्तासंबंधानें हीच स्थिति आहे. तात्पर्य, संशोधन व अभ्यास अद्यापि व्हावयास पाहिजे.

राजकीय परिस्थितीचा विचार चालू असतां इंग्रजांनीं ह्या वेळीं कोणचें धोरण स्वीकारलें होतें तेंहि पाहिलें पाहिजे. ह्यासंबंधीचें एक पत्र ह्या संग्रहांत ले. २४३ हें आलें आहे व त्याचा विचार झालेला दिसत नाहीं. औरंगजेब दक्षिणेंत उतरतांच त्यानें संभाजी, अदिलशहा ह्यांचे विरुद्ध देशमुखादिकांना जशी उठावणी दिली व त्याप्रमाणें त्याच्या गळाला कांहीं देसाई लागलेहि; त्याचप्रमाणें इकडील ज्या तीन आरमारी सत्ता त्यांसहि चालना मिळाली. ह्यांतील दोन सत्ता प्रत्यक्ष चालू होत्या. एक पूर्ण स्वतंत्र ती पोर्तुगीज, दुसरी सत्ता मांडलिकी स्वतंत्र ती सिद्दी, आणि तिसरी, हे जसे दोन परके तसे ही तिसरीहि परकीच मुख्यतः सिद्दीची मदतनीस म्हणून ती इंग्रज. ह्यांतील जंजिरेकर सिद्दी हा तर मोंगलांचा हस्तकच बनून संभाजीच्या मुलुखावर सारख्या स्वाऱ्या लुटालुटी करूं लागला, व त्याला सहाय्य पोर्तुगीजांचें मिळे. म्हणून संभाजीनें पोर्तु० जवर स्वारी करून यश मिळविलें. सिद्दीला पोर्तुगीजांप्रमाणें उघड नसलें तरी इंग्रज कंपनीचेंहि सहाय्य मिळत असे व म्हणून इंग्रजाकडे संभाजीचा वकील जाऊन उभयतांमध्यें तहाच्या वाटाघाटी झाल्या. इंग्रज व संभाजी ह्यांमधील संबंध सांगणारा एक लेख सर जदुनाथ सरकार यांनीं मंडळाच्या नवम संमेलनांत वाचलेला त्रै. व. २ पृ. ३० ते ४४ वर छापला आहे. त्यांत इ. १६८४ सालची माहिती आली आहे. ह्या संग्रहालयांतील पत्र इ. स. १६८७ मधील आहे. ह्या पत्रांत जनरल इंग्रज संभाजीस लिहितो कीं, "तुमच्या प्रधानांचे—निळो मोरेश्वर—पत्र येतें कीं, 'हबसी गनीम खाडींतून येऊन आमचा मुलूक मारतो. अशांत तुमची आमची जुनी दोस्ती असतां दर्यामधे खाडी राखली जात नाहीं. तरी खाडी राखावी व गनीम पैस होऊं न द्यावा.' ह्या पत्राबरोबर आणखी बोलणें करण्या करितां त्रिंबक गोपाल हा वकीलहि तुमचा आला व तह झाला. तह असा कीं, संभाजीनें इंग्रजास ५० ह. रु. रोख आणि २ ह. मुढे भात देऊन दर्यांत खाडी राखावी, आम्ही (संभाजीनें) खुशकीवरील मजबुदी करून खुशकी राखोन. ह्याप्रमाणें तह झाला व आम्ही कबूल केलें त्याप्रमाणें बोटी, जहाजें, गलबतें पाठवून आम्ही खाडी बंद केली, अशी कीं, गनीम इकडे येईना, नव्हे पाहीनाहि. असें असतां छत्रपतींचे लोकांनी खुशकी राखावी ते मोकलीच टाकली व ह्यास तीन महिने झाले. बरे, खर्चास देऊं केले तेहि पोहचविले नाहीं. २ ह. मुढे भात याव-याचे तेथें शंभरच मुढे भात आले. वरकड कांहीं पोहचत नाहीं. तशांत इंग्रज

लोकांचा खर्च बेमवलग. लोकांचे मुशाहिराखेरीज २० ह. असर्फी खर्च झाला. आतां पुढें आणखी किती म्हणून करावा. १५ रोजांत हानीचा जाब आला तरी खूब. नाहीं तरी आम्ही आपले आरमार परत बोलावून आणून.' ह्यावर छत्रपती म्हणतील किं, पैकियावर नजर देता. तरी तैसे नाहीं. छत्रपतीच्या लोकांस काम फार पडलें आणि बोलाचा भरंवसा नाहीं. अशांतहि दोस्तीवर नजर देऊन अजीं- लग कामाची शर्ती केली." ह्या जनरलच्या पत्रावरून संभाजीकडील स्थिती कळून येते. विजापूर गोवळकोंडा येथील राज्यें घेतल्यावर औरंगजेबपातशहाचें सैन्य केवळ संभाजीचा समाचार घेण्यास मोकळें झालें. यामुळें ह्या वेळीं संभाजीच्या लोकांस काम फार हें इंग्रजांचें लिहिणें संयुक्तिक दिसतें व ह्यामुळेंच 'बोलाचा भरंवसा नाहीं.' हा टपका संभाजीस ऐकून घ्यावा लागला. सारांश, इंग्रज हे प्रथम सिद्दीचे मददतनीस नंतर धोरण म्हणून संभाजीशीहि संधान राखून असणारें असे होते.

४

संग्रहांत आलेल्या ज्या पत्रांचा व त्यावरून ज्या मुद्याचा विचार संक- लनात्मक ग्रंथांत आलेला नाहीं त्या राजकीय गोष्टींचा थोडक्यांत विचार केल्यानंतर आतां थोडेंसें राज्यकारभार व वतनकारभार ह्याविषयीं लिहिणें इष्ट होईल. ह्या संग्रहांत राजकीय, राज्यकारभार, धार्मिक इत्यादि ठोकळ विषयवार पत्रें किती तें वर दिलेंच आहे. त्याप्रमाणेंच स्वत: संभाजी राजे यांचें नांवें निघालेलीं किती, अष्टप्रधानांपैकीं प्रधान, सचीव, अमात्य, पंडितराव, सेना- पती यांनीं पाठविलेलीं किती, तसेंच कविकलश व सुभेदार व सर सुभेदार, ह्यांची किती, त्यांतहि अदिलशाही वा मोगल अंमलदारांची किती तें पाहिलें असतां हा विचार करणें सुलभ व रीतीचें होईल. ह्या संग्रहांत संभाजी छत्र० ४१, प्रधान २१, कविकलश ७, अमात्य १, सचीव ४, न्यायाधीश व पंडितराव १ व १०, सुभेदार ३०, सर सुभेदार ४, मुजुमदार, देशरक्षक हा नवाच अधि- कारी आढळतो, ह्यांची एकेक, हवालदार ५, ठाणेदार ६, दिवाण ४, ह्याप्रमाणें सरकारी पत्रें आलेलीं आहेत. दिल्लीकर मोगलाकडील पत्रें ३६ असून अदिलशहाचीं ८ व त्याचे दिवाण सर्जाखान, सुभेदार, अबुलमुजफर इत्यादींचीं १६, कुतुबशहाचें १ आहे. ह्याशिवाय घोरपडे, निंबाळकर, घाटगे, भोसले, शिरके, भांगरे, शिंदे, माहाडीक ह्या सरदारांचीं पत्रें असून, इतर नागरिक जे गिजरे, चाफळकर, कवींद्र, मावळंगकर, भाष्य, इतर मठपती, श्रीशंकराचार्य आणि वतनदारांपैकीं पाटील, परीट, चौगुला, सेटीकार, देश- मूख, देशकुलकर्णी, धर्माधिकारी, अधिकारी इत्यादींचीहि पत्रें ह्या संग्रहांत आलीं आहेत. ह्या पत्रसंख्येबरोबर त्या त्या पत्रांचे क्रमांक येथें व मागील

राजकीय वगैरे विषयाची जी पत्रगणना दिली तेथेंहि दिले असते तर तें अवश्यक होतें. पण स्थलाभावी तसें करणें अशक्य. ह्यांपैकीं राजसत्ताधाऱ्यांनीं ज्या ठिकाणच्या वतनदार, मठपती, उपाध्ये वा इतर नागरिक मंडळींना पत्रें पाठविलीं आहेत त्यांतील तपशील लक्षांत घेतां दोन गोष्टी कळून येतात. एक कोणच्या प्रांतावर त्यांचा कसा व कां अधिकार आहे वा सुरू झाला आणि राज्यांतील सामान्यतः एकंदर ठिकाणांपैकीं कोणच्या ठिकाणचे कागद अद्याप मिळावयाचे आहेत. उदाहरणार्थ, कलुशाचे कागद फोंडा, कुडाळ, कानदखोरे, पुणें, देवरूख, शिराळे ह्या प्रांतावर असून त्यांपैकीं कुडाळ परगण्याच्या भानजी गोपाळ ह्या सुभेदारास, तेथील चिटणिसी पितांबर शेणवीच्या जागीं आलेल्या जिवाजीराम ह्याकडे चालविण्याबद्दल जें पत्र श. १६०६ (इ.१६८४) मध्यें दिलेलें आलें आहे त्या पत्रांत 'हली साहेबास मुलूक अर्जानी जाला' हें वाक्य आहे व तें अतिशय उद्बोधक आहे. संभाजीच्या कारकीर्दीच्या प्रारंभापासून कुडाळ प्रांतावर छत्रपतींची सत्ता चालत आहे. स्वतः संभाजीनेंच त्या प्रांतावरील गणोराम देशाधिकाऱ्याला पाटगांवच्या मौनी साधूंस पालखीच्या भोईंसाठीं व वाजंत्र्यासाठीं १०० व २५ निशाणी होन द्यावे असें पत्र पाठविलें आहे. ले. ६ पहा. श. १६०३ मध्येंहि मोरेश्वर पंडितरायाचें पत्र त्याच गणोराम ह्या अधिकाऱ्यास लिहिलेलें प्रसिद्ध आहे ले. ५०. श. १६०५ श्रावणापर्यंत (१६८३ जुलै) छत्रपतींचीच सत्ता त्या परगण्यांवर आहे. पण पुढें १६०५ च्या पौषांत शाहाअलम ह्यानें कुडाळ व बांदे ह्यावर स्वारी केली आणि हे दोन्ही गांव जाळून टाकले (शकावली १६०५ पौष व. ५ पहा पृ. ११५). त्यानंतर त्या भागावर आदिलशाही सत्ता सुरू झाली (श.१६०५ माघ ले. ११५). पण आधींची सत्ता छत्रपतींची असल्यामुळें व छत्रपती संभाजी व अदिलशहा ह्यांत तह असल्यामुळें हा परगणा पुनः छत्रपतींकडे १६०६ च्या वैशाखांत आला आणि म्हणून कविकलशाच्या पत्रांत 'हली साहेबास हा मुलूख अर्जानी जाला.' म्ह. संभाजीराजांच्या ताब्यांत हा परगणा आला असें जें वाक्य आलें आलें तें सुसंगत व यथार्थ आहे. नुसत्या कुडाळ परगण्याचे देसाई व सरदेसाई आणि त्यांचे अदिलशाहीशीं व औरंगजेबाकडे म्हणजे मोगलाईशी कसे संबंध आले व ईर्षामर्षाचे प्रसंग घडले हें पाहणेंहि महत्त्वाचें आहे कारण, श. १६१० च्या माघ महिन्यांत तेथील मूळचे देसाई जे नारायण प्रभु त्यांचे पत्रांत 'त्यावरी मुलूख पातशाही तरफातीस आला' असें वाक्य आलें आहे. त्याचप्रमाणें लक्ष्मेश्वर परगण्याचा खानगौडा देसाई हा संभाजीलाहि सहाय्य करून इनाम मिळवितो आणि अलमगीर औरंगजेब यांसही मदत देऊन इनाम गांवें व जमीन मिळवितो; ह्यांतील मतलब व तफावत काय. तर बादशहाकडून त्यास सर नाडगौडकी मिळाली. देसाई व देशमूख हे एकाच

अर्थांचे वाचक दोन शब्द असले तरी कानडी भाषेप्रमाणें नाड–गौडा म्हणजे देशाचा पाटील म्हणजे देसाई किंवा देशमूख हाच अर्थ होत असला तरी नाडगौडा व देसाई ह्यांच्या अधिकारांत फरक आहे. देसाई हा नुसत्या प्रांताला अनुलक्षून असलेला अधिकारी आणि नाडगौडा हा किल्ला ज्यांत प्रमुख आहे त्या प्रांताचा अधिकारी आहे.नाडगौडाचा अधिकार प्रांतांतील किल्ल्यावरहि आहे तशी गोष्ट देसायांची नाही. अशा नाडगौडकी अधिकारावरीलहि अधिकार तो सरनाडगौडकीचा.त्या मानासाठीं खानगौड हा औरंगजेबाकडे गेला. असो. अशाप्रमाणें ह्या सारसंग्रहांतील पत्रांचा व शकावलीचा विचार होणें अवश्य आहे. विस्तारभयास्तव हा विचार आवरता घेऊन राज्यकारभार पद्धतिबद्दल दोन गोष्टी लिहितो.

सुभेदार, हवालदार, देसाई, पारपत्यगार, देशाधिकारी इत्यादिकांस पत्र लिहितांना 'व कारकाकून' किंवा 'व देशलेखक' अशी जोड दिलेली असते. सुभेदार म्हणजे देशाधिकारी, ह्याचें प्रत्यक्ष नांव दिलेलें असून त्याच्या जोडीस कारकून असें नुसतेंच कारकूनाचें नांव न देतां म्हटलेलें असतें. 'सुभेदार व 'कारकून' वा 'देशाधिकारी व देशलेखक' ह्या लिहिण्यांत सुभेदार व देशाधिकारी हाच मुख्य व त्यासच पत्र लिहिलेलें असतें. पण मग ज्याचा स्पष्ट नामनिर्देश नाहीं, मुख्याचें पोटांत त्याचे हाताखालचे येतातच, जो दुय्यमहि आहे, त्याचा मोघम उल्लेख तरी कशाला ! ह्या उल्लेखाचीं दोन कारणें वाटतात. एक कारण हें कीं, परकीय वरिष्ठ सत्तेचा तो एक अपरिहार्य परिणाम आहे. हा सुभेदार मुलकी व्यवस्थेसाठीं व त्या सरकारी दप्तराचा मुख्य अंमलदार असला तरी तो थोडासा फौजी अंमलदार आहे. परकी अंमल ह्या जोरावरच नांदावयाचा. मुसलमानी अंमलांत प्रारंभीं हे सुभेदार मुसलमान असणार व त्या एकट्या असल्या अधिकाऱ्याकडून प्रांताचा सर्व कारभार व दप्तर कसें सांभाळलें जाणार; म्हणून कामासाठीं अवश्य पण अधिकाराच्या दृष्टीनें दुय्यम अशी स्थानिक व्यक्ति हाताशीं घेणें प्राप्त. तो हा लेखन–प्रधान 'कारकून'. दुसरें कारण हें कीं, हा कारकून जरी स्थानीक दृष्टीनें आपल्या सुभेदारालाच जबाबदार तरी त्याची नेमणूक फडणिसी खात्याच्या प्रमुखाच्या मंजुरीनें व्हावयाची. सुभेदाराच्या वरचा अधिकारी 'सरसुभेदार' व त्याचा देशी प्रतिशब्द 'मुख्यदेशाधिकारी' असा आहे. ह्या सुभेदाराच्या जोडीलाहि 'कारकून' एवढेंच मोघम लिहिलेलें असतें. कारकूनाचे सरकारकून नाहीं किंवा देशलेखकाचे मुख्य देशलेखकहि नाहीं. ही 'सरसुभेदारी' सूचित करतांना 'महालानिहाय' म्ह. अनेक परगणे असें लिहिलेलें असतें. नागोजी बल्लाळ मुख्यदेशाधिकारी परगणेमहालानिहाय' (के. २२, ३४, ४५, १००). अशा वेळीं सर्वच ठिकाणीं अधिक महाल म्हणजे परगणे कोणकोणते व ते किती हें सांगितलेलें असतें

असें नाहीं. पुष्कळ ठिकाणीं सुभेदार हाच शब्द लिहून 'महालानिहाय' हें लिहिलेलें असतें. व त्या शब्दावरून तो 'सरसुभेदार' आहे असें समजावयाचें. अजिरें, चेऊल, कोशल ह्या प्रांतावरील सरसुभेदारांचा उल्लेख 'महालानिहाय' ह्या शब्दावरूनच केला आहे असें समजावयाचें. सर सुभेदार असें प्रत्यक्ष सांगितलेलें नाहीं. कांहीं उल्लेखावरून एकाच प्रांतावर सुभेदाराप्रमाणें सर–सुभेदार हाहि अंमलदार आहे कीं काय हें अधिक उदाहरणावरून पाहिलें पाहिजे. येथें फक्त सं. का. प. सा. सं. तल्या पुरताच हा विचार केला आहे.

५

'संभाजी महाराजांचें चरित्र' म्हणून मल्हारराव चिटणीस यांनीं एक बखर लिहिलेली प्रसिद्ध आहे. तींत संभाजीविषयक ६, राजारामासंबंधानें व समर्थ रामदासविषयक एकेक आणि औरंगजेबाबद्दल २ असे एकूण १० शककाल देऊन प्रसंग सांगितले आहेत. त्यांपैकीं ६ कालोल्लेख राजवाडे खं. १५ ले. ३०१ मधील टिपणांत आले आहेत. हें टिपण मल्हारराव चिटणिसांच्या बखरलेखनाच्या साधनसाहित्यांतील दिसतें. चिटणीसांनीं आपली ही बखर खंडोबलाल व गोविंद खंडेराव ह्यांनीं केलेल्या टिपणाचिठयांच्या आधारानें लिहिलेली असावी. ह्या चिटणीस चरित्राचें हें टिपण आधारभूत अशासाठीं वाटतें कीं, जे कालोल्लेख दोन्ही ठिकाणीं आहेत ते जवळजवळ सारखेच आहेत. औरंगजेब भागानगर व विजापूर घेतो, संभाजी मृत्यु, राजाराम मंचकारोहण ह्या चाऱ्ही प्रसंगांच्या कालाचा बखरींत व खंडांत सारखाच उल्लेख आहे. पहिल्या दोन्ही प्रसंगांचे काल दोन्ही ठिकाणीं चुकीचेच सांगितले आहेत. पण त्या चुकींतहि दोघांचें ऐक्य आहे. भागानगर श. १६०५ मध्यें व विजापूर श. १६११ शुक्ल संवत्सरीं घेतले असें दोन्ही स्थलीं नुसता शकांक व शकांकाबरोबर संवत्सराचें नांव देऊन सांगितलें आहे. वस्तुतः श. १६०७ च्या कार्तिकांत (१६८५ आक्टो. १९) कुतुबशाही नष्ट केली आणि विजापूरचें राज्य श. १६०८ आश्विन शु. ६ म्ह. १६८६ सप्टें. १३ ला औरंगजेबाचें आधीन झालें. म्हणजे बखरींत व टिपणांत अनुक्रमें दोन व तीन वर्षांची आधीं व नंतर अशी चूक झाली आहे. तिसऱ्या प्रसंगाचें वर्ष व संवत्सरनांव दोहींकडे (श. १६१० विभव) सारखेंच आलें असून चवथ्या प्रसंगाचा शक महिना पक्षतिथी (श. १६०२ वैशाख व. ३) असा काल दिला आहे. तोहि दोहींकडे तसाच आहे. ह्या काल-निर्देशांत जेथे शकावलींतल्याप्रमाणें (शि. च. प्र.) वद्यच्या जागीं शुद्ध एवढा बदल पाहिजे. बाकी वद्य हाहिपक्ष त्याच पुस्तकांत पृ. ५३ वर दिला आहे.

शाहूचा जन्मशक टिपणांत १६०२ एवढाच दिला आहे आणि बखरींत रौद्रसंवत्सर मार्ग शु. १० असा थोडासा पुरता दिला आहे. व हाच शि. च. प्र. त त्याच पृष्ठावर सांगितला आहे. परंतु हा शाहूच्या जन्माचा शक वगैरे सर्व काल बरोबर नाहीं. श. १६०४ वैशाख वद्य ७ गुरुवार हाच शाहूचा जन्म दिन बरोबर आहे. बखरींत संभाजीचा राज्याभिषेक श. १६०२ माघ शु. १० गुरुवारीं झाला असें म्हटलें आहे. टिपणांत वार दिला नाहीं आणि संवत्सराचें नांव दुर्मती हें पुढलें दिलें आहे, तें चूक आहे. पण बखरींतील हा सिंहासनारोहणाचा दिवस तीन दिवसांनीं पुढला सांगितला आहे. जेधे शकावलींत माघ शु. ७–१६८१ जाने. १६ ही मिती दिली आहे. सिंहासनारोहणाचा हा विधी तीन दिवस चालला असावा. विनायक शांति, पुरंदरशांति, होम, हवन, तुळादान इत्यादि धार्मिक कर्में ह्या राज्याभिषेकांगभूत झालीं व व त्यामुळें लागलेले तीन दिवस सप्तमी ते दशमी असे धरले गेले असावे, असें म्हणतां येईल. ह्याप्रमाणें चिटणीसांची चरित्ररूप बखर व रा. खं. १५ मधील टिपणयादी ह्या दोन्ही ठिकाणीं संभाजी चरित्रांतील म्हणून जे कालयुक्त प्रसंग आले त्यांचा विचार केल्यानंतर केवळ बखरींत जे आणखी चार कालनिर्दिष्ट प्रसंग आले आहेत त्यांचा विचार करूं.

संभाजीराजे शिवाजीराजे मृत्यु पावले तेव्हां पन्हाळागडावर होते. पन्हाळयाहून ते रायगडीं केव्हां आले ह्याविषयीं बखरीमध्यें पृ. ५ वर 'आषाढ शुद्ध द्वितियेस किल्ल्यावर येऊन याप्रमाणें बंदोबस्त केला', असें वाक्य आलें आहे. हीच मिती शिवचरित्रप्रदीपांत पृ. ३० व ५३ वरील दोन्ही शकावलींत आली आहे. पन्हाळयाहून रायगडास जातांना संभाजीची मनस्थिति–आपल्याविरुद्ध अष्टप्रधानांपैकीं प्रधानच आहेत आणि त्यांचा विचार आपल्याला छत्रपतीची गादी मिळूं न देण्याचा आहे. अर्थात् झगडा करावा लागणार. एकंदरींत, आपल्यावरील कारभाराची व त्याबरोबर जबाबदारीची जाणीव उत्पन्न होऊन तो संतप्त तर झालाच पण धर्मप्रवणहि झाला आणि ह्या वेळीं संतमहंत साधु अशांचा आपल्याला आशीर्वाद असावा व त्यायोगेंहि धीर मिळावा–असें वाटणारी झाली होती. व असें होणें सहज आहे. आणि ह्यासाठीं पन्हाळासोडल्यानंतर रायगडास जातांना वाटेंत संभाजीनें कांहींचीं दर्शनें घेतलीं असावी, कांहीं वास्थ व अनुष्ठानी मंडळींच्या गांठीहि घेतल्या. व त्याचें एक उदाहरण, श. १६०२ ज्येष्ठ वद्य १, २ म्ह. १६८० जून ३ ह्या दिवशीची अग्रहार पुनः चालू केयाची जी सनद ले. २ ही छापली आहे, त्यांत मिळतें. संभाजी आषाढ शु. २ स रायगडीं पोचला व ही सनद त्यापूर्वी पधरा दिवसांची आहे. त्यांत स्पष्ट म्हटलें आहे की, 'पन्हाळीहून रायगडावर जातांना रा. स्वामी रा. गोसावी म्हणजे मल्हार गोसावी सदाशी ह्यास भेटले, संभा-

षण प्रसंग झाला. बहुत प्रामाणिक ईश्वरभक्त पाहून बंद केलेला अग्रहारगांव चालवावा ऐसा इत्यर्थ करून तो दिला.' पुढेंहि म्हणजे रायगडचा बंदोबस्त झाल्यावर नागपंचमीस मंचकारोहणविधि उरकल्यानंतर व राज्याभिषेक होण्याच्या आधीं मुद्दाम संभाजी असेंच कांचीच्या दर्शनास गेला व तेथें आठवडाभर राहून परत आला असेंहि बखरींत सांगितलें आहे. व त्याचा काल कार्तीक मासी पवढाच दिला आहे. ह्या मंचकारोहणाची मितिहि जेधे शकावलीशी अगदीं जुळती आहे. बखरींतील दहावा कालयुक्त प्रसंग समर्थ रामदास स्वामी ह्यांचा निर्याणदिन हा बरोबर सांगितला आहे. सारांश, बखरींत आलेल्या दहा कालनिर्दिष्ट प्रसंगापैकीं चुकीचे ३, बरोबर ४, सामान्यतः बरोबर २ व एक नवीन असे आहेत. बखर लिहितांना जीं टिपणें मल्हार-रावांनीं जमविली होतीं त्यांतील एक रा. खं. १५ ले. ३०१ हें असून तसेंच दुसरें शि. च. प्रदीप पृ ५३ वर आलेलें टिपणहि असावें. असो.

ह्या बखरीची एवढी चिकित्सा अशासाठीं केली कीं, हीच एक बखर संभाजी राजे ह्यांची त्यातल्या त्यांत संमत अशी आहे. महाराष्ट्र साम्राज्याच्या बखरींत पृ. ४९ ते ६३ पानांवर संभाजीविषयक मजकूर आहे; तसेंच शेड-गांवकर बखरींतहि संभाजीची माहिती आली आहे. पण ह्या सर्वांत महाराष्ट्रांचे आधुनिक सौती जे मल्हारराव चिटणीस ह्यांचीच बखर अभ्यासिण्याजोगी आहे. मल्हार रामरावांनीं लगेच राजराम छत्रपतींचेंहि चरित्र असेंच लिहिलें व तें संभाजी चरित्रापेक्षां अधिक विस्तृत, आपुलकीनें व अधिक आदर उत्पन्न करणारें असें चित्रित केलें आहे. ह्या संभाजीच्या चिटणिस लिखित चरित्रांत वर जो दक्षिणीपक्ष व त्याचें राजकारण ह्याची चर्चा केली व त्याचीच वाढ औरंगजेब पुत्र अकबर व त्याचा सहाय्यक दुर्गादास राठोड ह्यांच्या येऊन मिळण्यानें झाली, असें जे लिहिलें त्याचा निसुटता उल्लेख, आपण सर्व मिळून सारी फौज गोळा करून पातशहावरी जावें, इत्यादि सांगत असतां ' थोरली मसलत ' ह्या शब्दानीं चिटणिसांनीं केला आहे. रघुनाथपंत हणमंते हा जरा खालीं दक्षिणेंत राहणारा, संभाजीच्या जवळच्या लोकांपासून दूरस्थ व त्यामुळें तटस्थाच्या भूमिकेवरून बोलणारा, ह्याच्याच सांगण्यावरून जगदेव किल्ला बाळाजी कृष्ण ह्या दुर्गाधिकाऱ्यानें मुसलमानी फौजेशीं लढून आपल्या हस्त-गत केला. हा किल्ला कर्नाटक प्रांताच्या पूर्वेस नंदीनामक पर्वतावर मोठ्या माऱ्याच्या जागीं अगदीं नाक्यावर मजबूत असा बांधविला होता. त्या रघुनाथ पंडितामार्फत अदिलशाही व कुतबशाही त्यांचेंहि राजकारण संभाजीकडे आलें होतें. पण हें राजकारण, ही थोरली मसलत संभाजीस पेलली नाहीं, हें खरें. परी मधून मधून ' मोगल गनिमाचा तो

'गुमान काय, कापूनच काढतो,' 'दो दिवसाचे मोगल,' मुसलमानांचा हात घेतला तरच आलेल्या सुलतानी संकटांतून मी वांचेन वा वाचावें असें मला वाटत नाहीं, इत्यादि संभाजी झटक्यासरशी उद्गार काढतो, तरी आलेल्या संकटाच्या मानानें जी एक तेवढीच मोठी मसलत उभारून त्या संकटास तोंड देणें हें संभाजीच्या हातून घडलें नाहीं. व 'एकेकाचीं घरें बुडवीत सर्वांचाच नाश हा पातशहा करील' असें जें म्हटलें आहे तेंच घडून आलें, आणि हा दक्षिणी पक्ष औरंगजेबाच्या अपेक्षेप्रमाणें ह्या वेळीं नष्ट झाला. तात्पर्य, हिंदु-मुसलमानांच्या एकीच्या आड परदेशी मग ते मुसलमान असोत वा अन्य कोणी हिंदुस्थानबाह्य असोत, कसे येतात; तसेंच, पूर्ण स्वावलंबी आणि आपल्याच ठिकाणीं सर्वांगानें दृढ व दूरांदेशी राजकारणी दृष्टीनें परिपूर्ण नसण्यानें अभ्युदय जो तो कसा खंडित होऊन आपण खोट्या परमार्थ साधनाकडे किंवा नेभळेपणाच्या पोटीं उद्भवलेल्या तकलुपी सौजन्याकडे अथवा व्यापकतेकडे कां झुकतो आणि फार झालें तर शेवटीं उच्च अशा भावनावेगानें आत्मार्पण करून कांहीं लौकिक संभाळण्याचा यत्न कसा करतो; तें येथें चांगलें कळून येतें.

पे. द. ३९ ले. १३८ मध्यें भगवंतराव प्रतिनिधींनीं त्यांना देशकुलकर्ण्यानें विदित केली ती माहिती देतांना सांगितलें कीं, 'संभाजीस नावडी येथें पकडलें (इ. स. १७७१). आतांपर्यंत आपण संगमेश्वर समजत होतों. हें गांव संगमेश्वर ता० त आहे. बारीक पाहणीनें असे उल्लेख आढळतात. तसेंच संभाजीकालीन कोणचें वाङ्मय बनलें हें दर्शित करण्याचा विचार होता; तसे कांहीं उल्लेख दिलेहि. ह्या कामीं उतारे घेतले ते व ज्यांत उतारे आढळले नाहींत पण पाहावें लागले ते ग्रंथ तितकेच आहेत. असो. मं.तील इतर सर्व नित्यनैमित्तिक कामें संभाळून ह्या पुस्तकाचें काम त्यांतल्या त्यांत समाधान मानून केलें आहे. मं.नें व सर्वांनीं मानून घ्यावें.

ह्या संभाजीकालीन पत्रसार-संग्रहांत जी शकावली जोडली आहे त्यांतील हालचाली व त्यांचा काल ह्याचीहि चर्चा आणखी कांहीं प्रसंगापुरती तरी करावयास पाहिजे. व त्यासाठीं औरंगजेबनामा, हदिकत उलअलम् इत्यादि ग्रंथांतून आलेल्या कालनिर्दिष्ट प्रसंगाशीं तुलना करून निश्चिती केली पाहिजे. पण सध्यां झालें एवढेंच पुढें मांडून तूर्त विराम घेतों.

* * *

ह्या ग्रंथाचें सर्व काम अगदीं एकाकी झालें असलें तरी ह्या कामीं सहाय्य केलें त्या सर्वांचाच मी आभारी आहे.

शंकर नारायण वत्स जोशी

ग्रंथसंक्षेप

या संभाजी कालीन पत्रसारसंग्रहांत ज्या ऐ. साधन ग्रंथांतील पत्रें सार-रूपानें घेतलीं आहेत ते ग्रंथ लेखांकाच्या डाव्या अंगास कंसांत संक्षेपानें दर्शित केलें आहे. त्या ग्रंथनाम-संक्षेपाची स्पष्टता पुढें अकारादि क्रमानें दिली आहे.

आठल्ये घ. इ. = आठल्ये घराण्याचा इतिहास.

इ. वृ. = इतिवृत्त भा. इ. सं. मं. प्रकाशन वार्षिक इतिवृत्त श. १८३२ ते ३८

इ. सं. गो. इ. सा. = इतिहास संग्रह मासिकांतील गोमंतकाच्या इतिहासाचीं साधनें.

इ. सं. पे. द. मा. = इतिहास संग्रह मासिकांतील पेशवे दप्तरांतील सनदा-पत्रांतील माहिती.

ए. पि. कर्ना = एपिग्राफिका कर्नाटिका व्हॉ.

ऐ. फा. सा. = ऐतिहासिक फारसी साहित्य भा. इ. सं. मं. प्रकाशन.

ऐ. सं. सा.=ऐतिहासिक संकीर्ण साहित्य खंड १ ते ७ भा. इ. सं. मं. प्रकाशन

का. पत्रेंयादी = काव्येतिहास संग्रहांतील पत्रें यादी 'चित्रशाळा आवृत्ति'

कों. इ. सा. = कोंकणच्या इतिहासाचीं साधनें

खं. = रा. खं. पहा

त्रै. व. = त्रैमासीक भा. इ. सं. मं. चें वर्ष १–३०

पुरुषार्थ मासिक सातवळेकर श्री. दा., पारडी (जि. सुरत)

पे. द. = पेशवे दप्तर एलिनेशन ऑफीस व पुणादप्तर या मधील निवडलेले कागद–सरकार प्रकाशित ग्रंथ.

रा. खं. = मराठ्यांच्या इतिहासाचीं साधनें खंड १ ते २६ हे सर्व वि. का. राजवाडे यांनीं संपादित केलेले आहेत.

राम. दासी. = रामदास रामदासी ग्रंथ माला सत्कार्योत्तेजक सभेचें प्रकाशन. धुळे,

लेखनालंकार = श्री. पां. मा. ऊर्फ आबा चांदोरकर व श्री. आ. बा. न्नावडे-कर प्रकाशित ग्रंथ.

शि. च. सा. = शिवचरित्र साहित्य खंड १ ते ९ भा. इ. सं. मं. चें प्रकाशन

श्रीसांप्र.का.=श्रीसमर्थ सांप्रदायाचीं कागदपत्रें, रामदास रामदासी ग्रंथमालेचे भाग

सनदापत्रें = पुरुषोत्तम विश्राम मावजी व रा. ब. द. ब. पारसनीस संपादित.

साधन चिकित्सा–वा. सि. बेंद्रेकृत

सां. सं. इ. = सावंतवाडी संस्थानचा इतिहास.

विषयसूची

ह्या संभाजी का. प. सा. संग्रहांत जीं पत्रें साररूपानें घेतलीं आहेत त्यांत आलेल्या व्यक्तिस्थलनामांची सूची ग्रंथाचे शेवटीं दिली आहे. पण अभ्यासकांस ह्या विशेषनामांइतकीच किंबहुना त्याहून अधिक प्रमाणांत त्या ऐ. पत्रांतून आलेल्या अनेक विषयोल्लेखांचीहि आवश्यकता असते. उदा० पत्रांतून आलेला व्याजाचा दर, जकात, प्रायश्चित्त, नाणीं, कपडे, शस्त्रें, जासूद, शारीरिक व्याधी व त्यावरील उपचार. सती, भाषा, धर्मादाय, कर्ज-वसुली, जमीन मोजणी, दुष्काळ, अवर्षणें, लूट, न्यायनिवाडे, वाटण्या, बाजार, व्यापार, इत्यादि इत्यादि इतिहासकालीन सर्व. प्रकारच्या लोक-व्यवहाराची वा राज्यव्यवहाराचीहि माहिती पाहिजे असते. व त्यासाठीं ठोकळ विषयसूची पुढें दिलेली आहे. अभ्यासकांच्या सूक्ष्मतेनुसार इतरहि अनेक विषय-प्रकार आढळून येतील. येथें सामान्येकरून विषयांचें दिग्दर्शन केलें आहे. नांवा-पुढील आंकडा लेखांकाचा आहे.

अग्रहार ले. २, २५३
अदालत १४१
अधिकारी १४९
अन्नछत्र-चिंचवड ८८, निंब २३५, २५२
अफ्तागिऱ्या १५१
अभयपत्र २१९, २५६ 'कौलनामा' पहा
अभिषेक २२३
अमानत ३५, ३६, ४३, ५२, १२३
अवर्षण २३४
अंगभाडें २५७
आहादी २५९
इनामगाव ४, २३७, २३८
इनामती खंडणी ५७
इसा-,फत,-बती १२७, २७८
इस्तावा १६३
इंग्रज व संभाजी २४३
उपाध्येपण ७५, ११४, २४४,२५३, २६८
उमळीगांव १५५
उत्सव तहपत्र, चाफळ ६१
कबुलायत ८७
कर्जखत १०५, १९१, २०९-फेड ९६, १७२,-वसूली ४२
कापड १३
कारखानिसी २१७
कास-जमीन,-रुके २२
कुणबावा ७४
कुलकर्णी ११७, १४९, १७२,२६५, २६९, २७०, २८७
कोटबांधणी ८५
कौलनामा ६९, ७७, ८४, ८७,८९, ९०, ९१, ९२, ९४, १०३, १०४, १०७, ११५, १४५, १५३, २०३, २०४, २१३,

(कौल) २१६, २३९, २४०, २४१, २६३, २६६, २८२, २८७, 'अभयपत्र' पहा
क्रिया घेणें १६८
खंडणी ९९, २८५
खंडपत्र
खुर्दखत ७३, ९१
खून १५३, १५९, २७२
गडअधिकारी ३८–कडील नोकर ३८
गनीम=पोर्तु० १११,=मोंगल ११२, ११३, १८१ हबसी व फिरंगी ११७, १८४, २३७, २३८, हबसी २४३, २७६
गवई २७१
गुन्हेगारी १५०
गुमास्ता १२८
गुरव २२३
घोडा–मोल ८१
चारणी व हसील ७७
चिटनिसी १२१
चिठी मशाला १९९
जकात ४९, ९१, १७३, १८२
जथेदार २१२
जमाबंदी २८५, २८७
जमीदार ६४, १०७, १६१, १८४, २९१, २९२
जमीनमोजणी ११६ मार–१४८, खंडी १५८, २०६, २७८
जाव(म)नीस १८४
जाहागीर १०६, ११८, १२८, १३५, २०६, २२७, २७५
जाबिता २०७
जासूद–हरकारा ११
जेजया २७३
टकबंदी–वजन, धान्य व तूप १०
तकरीर १६८
तख्त–औरंगाबाद दक्षण, गोलकोट–१८१ विजापूर–दक्षण रायगड–दक्षण
तसलमातरोखा २४६
तळकोकण २७१
ताकीदपत्र २३३
तास–करी, जोसी पुरंदरे ९८
तीर्थपुरोहीत १३९, १४२, १८८
तुमार २४५, २४६, २४८, २४९,
दखन २२५, औरंगाबाद, २९४
दत्तक ३९
दस्त १२७
दानपत्र ११४
दानाध्यक्ष १३०
दाम ४७
दिवटिये १५१
दुष्काळ २०५, २३२, २८५
देवस्थान इनाम १२४
देवालय–जीर्णोद्धार ४४
दे(श)मक ४०, ८७, १४५
देशकुलकर्णी व गांवकुर्णी ८१, ९९, १४३, १४४, १९०, १९६, २२२–विक्री (१–२), २५२
देशपांडे १०७, १६१
देशमुखी ४१, ६३, ७२, ९९, ११२, काम ११३, महजर १०६, लढाऊ कामगिरी, वृत्तिपरंपरा १२५, १२८,–उत्पन्न १४३, १६१, लावणी संचणी १६९–७०, २३९, २५०, २६३, २७८ देसाई २८९, २९०, २९१, २९८
देशरक्षक १९७

देसाई १४-कामें ११५,१२९,१३४, १३५, १४९, १६४, १७५, १९० व नाडगौडा २२९, २६१
दैव १०९-दिवाण ८९,९०, ९२
धरणबांधणी ८४
धर्मदृष्टी २५७
धर्मस्थापना ५९
धर्मादाय ११, ३५, ३६,४३,-अनुष्ठान ५०, ५१, ५३, ६५-६७, १११, १२४-२५; १३०,१४०, १५५, १७७, १८०, १८६, २०२, २४४
धर्मांतर ७८
नख्त-खुर्दा एकरास १०
नाईक २६०
नाजूक काम ११३
नाडगौडा १४, १६४, १७५
नाणे १२१ पातशीही होन ५,१० निशाणी ६, ८, १०; टकारुका २२,-लाहारी ७५, ९८, १११, १२२, १२७, १५४, १६५, १७३, १७४, २००, २०१, २१७, २४२, २४३, २४५, २४७, २४९, २५७, २६४, २८३, २८४
निवाडा १३६,-पत्र १५०
निस्पृहधर्म ६०
नेमदार = भाळदार १५१
न्याय २५०, २५१, २७७-अधीश १८५
पटेलगी २३६
पस्था २००
परीटकी ५४
पागा २६१, २८८
पाटिलकी ४५, नवी ८०,-विक्री ८६, १४८; १००, १६६
पुराण ११४
पुरोहीत १५६
पेठ आबादानी १०८, १०९ वसाहत १०३, १०४
पेड ७४
पैगंबर व परमेश्वर ७६
पोतदारी १५१
प्रजभाग ११७
प्रजेची शिफारस व उपकृती ५५
प्रायश्चित्त १८९
फर्मान ९२, १९८
फारखती २४२
फौजदारी २३०
बकाल ७७
बटाई ८१
बट्टा-वजावटाव ६
भालेराई २७९
भाषा-निवळ मुारा देणें ६, १०, १७, १५, २०, २३, २४, २५, ३२
भोई ६, १५१
मजालसी-सभासद ११३
मजमूदार ४०
मठास देणगी ४६; माखाडा ५३
मनसुफी १३७
मशीद-जीर्णोद्धार १५७-चे तीन अधिकारी १७१
मसाला २११
महजर खर्च ८६, ९२, १८५, २०८, २७६, २८६, २९०
महानाड ८९, ९०-चे अधिकार
माप-महाल ५, १३

माफीपत्र १३७
मिरासी २३१, २३२, २८६
मिसल ९१
मुख्य देशाधिकारी २२
मुचलका ११८
मुतालीक २६०
मुद्राधारी ३८, ७१, २२३
मुशाहिरा ८१, ९७, १७७
मुसलमान व यात्रोपसर्ग १५
मूर्तीविध्वंस १५८
मोकदम व गांवदेणें ७९ दिवाणांतून नाहीं. १४१, २१८, २८५, २८६, २८७
मोकासा ११५, २८८
मोगल १६२ पत्रें २५४,–शाई २५४, २७९, २९०, २९१, पृ. १००, १०१, राजकुटुंब अनवस्था ३०
यात्रा १२०, १६६, १८९
रद्दकर्ज २१५
राजभाग ११७, १७७
राजाज्ञापत्र ११९, १४३, १९४
रामायण पुराण श्रवण १३०
रास १०, ११, १३, १९
रुजू–प्रयोग १४०
लग्न–साहित्य ३२
लष्कराकडील कामदार २३
लावणी–पडलावणी ७३, ७४
लूट ११७,–परत ११९, १३६
वकील ६३, १४१, १४६, = पंडित २५९
वजन–टकबंदी १७॥ शेर ९ टांक १०
वण ३२, ३८
वतनदार १२६
वरात १६०, १६६, १७४, १९४, (वरात) १९९, २१०, २१३, २१५, २१७, २२१, २२४
वर्षासन ५, २२४
वशाहत २६५
वसूल १२८, १६५, १९२, २२१, २२५
वाजंत्री ६
वाटणींतील वस्तु २५
वादीविदी १३२
वायदा २३१
विक्री–खत १८५,–पत्र २३२, २८३
वेठबिगार १७
व्यक्तीची ओळख–चेहेरे–टिपण मोहोर तपासणी १, ३७, १५४
व्याज ११० = कलंतर १०५, ११०, १७२, १९१, २६८
सनद मिळणें १२७,व राजाज्ञा २२४
व्यावहारिक लोक २५७
शपथ १५५, १८६–८७
शिपायाचा चेहरा (मोहर) नोंद १
शुद्धिपत्र १८९
सनद मिळणें १२७, व राजाज्ञा २२४
सबनीस ९६, ९७,१३८,१८४, २६०
सर–कारकून १३७,–चाकर १८४, –ज्योतिषी २१४, २८४,–डबीर १२९, १३४,–देशमुख २६७, –देसाई ८३, १३३ नाईक २०१, २६०नाडगौडा २३७,२३८,सुभे० १११, १९७, २०८,२२०,२६१
सरदारकी १३४
सरंजाम १२१
सराफ २४०
सिरपाव १०७
सुभा १५१

सेटेपण २१७
सेरणी २१७
सेरीकर १२७
सौदागर २५८
हक ८०,दार–चावता–५६–पट्या ८७, १६३,–मान पान २९०
हरकारगिरी १२१
हरकी १५०, १६०
हातरोखा ७३, ९४
हिंदवी १३३
हेजीब १८१, २४३, २५८
होन–पादशाही व निशाणी ९३ 'नाणी' पहा
क्षयमास ८२

संभाजीकालीन शकवार पत्रसंख्या

शक	लेखांक		शक	लेखांक	
१६०२	१—३५	(३५)	१६०३	३६–५७,६३,८२	(२४)
१६०४	५८—८८	(३१)	१६०५	८९–१२०	(३२)
१६०६	१२१–१४४	(२४)	१६०७	१४५–१८८	(४२)
१६०८	१८९–२१८	(३०)	१६०९	२१९–२५६	(३७)
१६१०	२५५–२९५	(३८)	१६११	२९४–९६–२९८	(४)

संभाजीकालीन अधिकारी

पुढील यादींत प्रथम गांवाचें नांव देऊन गांवाचाहि विशेष म्हणजे तर्फ, परगणा, प्रांत, मामला इ. सांगून त्यापुढें त्या गांवावरील अधिकाऱ्याचें नांव दिलें आहे; आणि त्यापुढें त्या अधिकाऱ्याचा हुद्दा दर्शित करून शककाल दिला आहे. तसेंच तो अधिकारी अदिलशाहींतील किंवा औरंगजेबाकडील म्ह० मोगली असल्यास तें नांव सुचविलें आहे. कांहींच दिलें नाहीं तो अधिकारी स्वराज्यांतील म्ह० संभाजीकडील समजावा.

अजिरेतर्फ—नारो राम सुभेदार महाला निहाय श. १६०४

अथणी—महमद सुभेदार अदि० अंमलदार श. १६०५

अहमदनगर सरकार—महमदशरीफ करोडी = जकात अमलदार श. १६०९

अहिवंतगड—शामजी केशव दसरदार श. १६०७

इंदापूर पा—नागोजी बल्लाळ मुख्य दे० री श. १६०२, १६०३

कडेवलीत पर०—येतमादखान मोगली अंमलदार श. १६०६

कऱ्हाड—भानजी गोपाळ देशाधिकारी श. १६०२-०६, प्रांत-कोनेर रंगनाथ मुख्य दे०री १६०७, बायाजी भास्कर १६०४, रंगो विश्वनाथ श. १६०६-०७—वेंकाजी रुद्र

कुडाळ—गणोराम दे०री श. १६०२-०३, अबुल मुजाफर अदि० श. १६०५, प्रांत भानजी गोपाळ सुभेदार श. १६०६, जिवाजी राम चिटनिवीस श. १६०६, नीलकंठ नारायण दे०री श. १६०८

कोपलप्रांत—रखमाजी बाबाजी सुभेदार महालानिहाये श. १६०८

गदग पर०—प्रांत गोविंद रघुनाथ सुभेदार श. १६०७-०८

चेऊल मामला—नरसो सुरो सुभेदार श. १६०८—विसाजी कुमदेव सुभेदार श. १६१०, येसजी फर्जंद, —रामाजी महादेव हवालदार सरदेसमुख श. १६०९,—यशवंतराव अनंत सुभेदार श. १६०७-०८,—सूर्याजी प्रभु श. १६०७-०८, मुजुम०—सुभेदार तिमाजी व्यंकटेश १६०३—सरसुभेदार तुळजोजी १६०८,—हरि शिवदेव सुभेदार महालानिहाय श. १६०६—रंगाजी सबनीस श. १६०६—बहिरो त्रिमल सुभे०, रायाजी सदक प्रभु हवालदार श. १६०७—राघाजी सदक प्रभु हवालदार—राघो विश्वनाथ सुभे० श. १६०४ चिमणाजी आऊजी १६०५-०७

जगदेवगड—बाळाजी कृष्ण श. १६०२

जाऊली—काशी रंगनाथ श. १६०२, प्रांत—बायाजी भास्कर दे०री

प्रांत—विठ्ठल शंकर श. १६०५, प्रांत—गोविंद पुर्षोत्तम सुभेदार श. १६०७

जामखेड पा—अमानतखान दिवाण मोंगली अंमलदार श. १६०३

तुंडील ता—रामाजी आगाजी हवालदार श. १६०२ मोगली अमल०

तेरदालपरगणे–भगवंतराव सुभे.कार० १६०५ मोंगल अंमल.–खैरतखान मोंगली अंमल शिद्दी १६०५

दौंडज मौ—हवाले मोकदमी बहिरो बावाजी श. १६०३

धाराशीव परगणा–असदखान मोगल अंमलदार श. १६०६

नाचणगांव परगणा—अमानतखान मोगल अंमलदार, श. १६०५

पारनेर पर०—अबदुल करीम फौजदार मोगली अंमलदार श.१६०४

पुणेपरगणे—काकडखान फौजदार श. १६०९–श्रीयाजी शिवप्रभु हवालदार श. १६१०—विनायक उमाजी देशाधि० श. १६०२ व श. १६०३ १६०५ सुभे बाबाजी तानदेऊ श. १६०६—दामाजी रघुनाथ सरसुभेदार मानिहाये श. १६०४

पुरंधर—कोंडाजी दामोदर सबनीस श. १६०५, बाजी घोलप हवालदार,मुद्राधारी व कार०१६०८ —१० कृष्णाजी गोविंद अजहत सबनिस व चिटणीस दिाश. पंताजीपंत बोकील श. १६०५—कोंडाजी भोसले सर हवालदार इमारती श. १६०८ नेतोजीराजे पालकर हवालदार

प्रचंडगड—रघोजी अहीरराऊ मुद्राधारी श.१६०३–रायाजी तोडकरी हवालदार व कार० श. १६१० —विठाजी माणकेश्वर मुतालीक सबनीस श. १६१०

फोंडा—प्रांत कुडाळ व महालानिहाय प्रांत मामले धर्माजी नागनाथ सरसुभेदार मुख्य देशारी श. १६०२ –०५– ज्ञानलिंगयन सुभेदार वरिगे दबवई श. १६०८

बदामी किल्ला—श्रीनिवास वेंकटाध्वरी नाडगौडा १६०२ (बादामी ऊर्फ) शिकंदरगड पहा

बसवपटणकिल्ला—गाझीबेग किलेदार श. १६१०

बहादुरबिंडा किल्ला—गणेश रघुनाथ व कासी त्रिमल सबनीस १६१०

बंकापूर मामले—मकबुलखान सुभे० महालानिहाय श. १६०७

बारामती तर्फ—हणमंतराव ठाणेदार श. १६०९

भुबनलगड प्रांत—चांदो नारायण सुभेहाय श. १६०७

मलकापूर—जगन्नाथ वैजाजी देशारी श. १६०२ —बापूजी त्रिंबक देशारी श. १६०४

मुधोळ—बाखोजी राजे कदम सुभेदार व कार० श.१६०५ अदिल० अंमलदार

राजापूर प्रांत—गंगाजी दादाजी सुभे० श. १६०९

रायगड—दप्तरदार राघो स्वानंद

—बापोजी दिवाकर चिमणगांवकर १६०२–१०

रोहिडा—शिदोजी बाघव हवालदार श. १६०७

लांबगाऊप्रांत–बालाजी भास्कर दे०री श. १६०३

वाईप्रांत—येसाजी मल्हार देशारी व देशक श. १६०२–०४ व १६०९–१० —अंताजी संवदेव देशारी श. १६०७

विचित्रगड—हवालदार संताजी निंबाळकर मुद्राधारी १६०७

विशाळगड—मल्हार रंगनाथ पोतदार श. १६०४

विंझर—गदाजी प्रभु मुजुमदार व केशो राम हवालदार १६०४

शिकंदर – बदामी – किल्ला – शिवाजी विठल मुजुमदार श. १६०७

शिराळे—कृष्णाजी भास्कर श. १६०२

सज्जनगड— मुद्राधारी–जिजोजी काटकर श. १६०४

संगमनेर पर.—अमानतखान(मोगली अंमलदार)१६०२ तर्फे—येसाजी गोविंद सरसुभेदार श. १६०८

सातारा—तर्फ, सुभा महालानिहाय प्रांत—कोनेर रंगनाथ दे०री श. १६०२ सर सुभेदार—अंबाजी मोरदेव श. १६०५–०७

सासवड का—अंताजी गोविंद हवालदार व कार० १६०५

सिंहगड—मोरो भास्कर कारखानीस श. १६०९

सुधागड तर्फ सुभाकिलेहाय-जिवाजी हरि सुभेदार० श. १६०८

सुपे परगणा—नागोजी बलाळ मुख्य देशाधिकारी श. १६०२–०३

सोनटसोलसे—मुकुंद शंकर हवालदार व कारकून श. १६०१

संभाजीकालीन पत्र-सार-संग्रह

रा. खं. २६ ले. ४३
जुलूस २३ रखर १३ } (१) { श. १६०२ वैशाख शु. १५
इ. १६८० मे ३

अबदुल्ला वल्द अहमद जात शेखजादा, राहणार बलन, रंग तांबूस, पसरट कपाळ, अरुंद भोवया, काळे डोळे, नाक सरळ, उंच, दाढी व मिशा काळया, गालावर एक जखम उजवीकडे–इसम बरोबर आहे व मोहर तपासणी झाली. शिवाय घोडेस्वार, पायदळ, व रजपूत यांची यादी. घोड्यांचें वर्णन (भांबोरेकर भोसले दप्तर–राजरूप वल्द सयाजी याचे नायब, मनसबदार व अधिकारी)

सनदापत्रें पृ. १३५
राजशक ७ रौद्र
सु. १०८१ जवल १५ } (२) { श. १६०२ ज्येष्ठ वद्य १–२
इ. १६८० जून ३ गुरु.

राजा शंभु छत्रपती—भानजी गोपाळ देशाधिकारी व देशलेखक सांप्रत व भावी प्रांत कराड.

वे. रा. मल्हार गोसावी सदाव्रती गोसावी वस्ती नाडोली तर्फ मारुल प्रां. कऱ्हाड हा गांव पहिलेपासून अग्रहार असतां कै. स्वामीनी कांहीं दिवस अमान्य केलें होतें कीं इ रीति आपले राज्यांत चलिली नाहीं. यावरी, स्वामी रा. गोसावी याचे भेटीस मौजे कोरटीस पन्हाळीहून रायगडाधर जातांना भेटलें. संभाषण प्रसंग झाला. पाहातां बहुत प्रामाणिक ईश्वरभक्त. यावरून गांव अग्रहार चालवावा ऐसा इत्यर्थ करून तो दिला. कुल गोसावी यांसी दुमाला करणें. ते गावी तुम्ही कांहीं घ्यावयासी गरज नाहीं. उजूर व हरकत न करणें. लेखनालंकार.

एपि. कर्ना १०
चिकबाळा. ३२ } (३) शिलालेख { श. १६०२ श्रावण शु. ६
इ. १६८० जुलै २१

रौद्र संवत्सरीं शिवछत्रपतीचा पुत्र संभाजीराजा येथें चिक–बाळापुरीं राज्यांत–राज्य करीत होता. त्यावेळीं बाळाजी कृष्ण हा जगदेव किल्याचा दुर्गाधिकारी होता. त्यानें रघुनाथपंडिताच्या आज्ञेवरून नंदी किल्याचा

अधिकार आपल्याकडे घेतला. सदर किल्ला घेण्याकरितां म्लेच्छ मोठी फौज घेऊन आले पण त्यांचा पराभव झाला. (शि. प. सा. सं. ३-२७-८७)

एपि. कर्ना १० मुळबागळ ११७ शक } (४) { श. १६०२ श्रावण शु. १५ इ. १६८० जुलै ३१

(उत्तनूर-मडीवाल शिलालेख)

रा. संभाजी छत्रपती यांनीं कोलालच्या कारकुनास आज्ञा केली कीं चन्नभट्ट यांचा पुत्र व्यंकटेशशास्त्री यास उत्तनूर मडीवाळ बक्षीस दिलें. (शि. प. सा. सं. ३-२७८८)

पे. द. ३१ ले. ४२ राज शक ७ रौद्र गुरुवार } (५) { श. १६०२ भाद्रपद शु. ५ इ. १६८० आगष्ट १९

राजा शंभु छत्रपती—विनायक चमाजी देशाधिकारी प्रांत पुणें

तुकोबा गोसावी याचे पुत्र महादोबा वस्ती देहू यास वर्षासनाची मोईन होन पातशाही एक, लुगडियाबदल गला जोरी बाडले महाळमापे खंडी १ मोईन आहे. ते सालमजकुरापासून सुमेमजकुरावरी देविली आहे.

रा. खं. २० ले. २८१ राजशक ७ रौद्र इंदुवार साबान २९ } (६) { श. १६०२ आश्वीन शु. १ इ. १६८० सप्टं. १३

शंभु छत्रपती—गणो राम देशाधिकारी व देशलेखक प्रांत कुडाळ

पाटगांव-मौनी गोसावी ईस्वरपुरुष आहेत. त्यास पालखीस भोई व वाजंत्री पाहिजे. त्यास निशाणी होन १२५ त्यांचे शिष्य तुरुतगिरी त्यांजवळ देणें. वाजंत्रीयास वर्षास २५ होन, उरले १०० होन भोई यास. गोसावी कुशल असत तो ठेवीत जाणें. तियास वनावटाव माफ असे.

शि. च. सा. ४ ले. ७३६ राज श. ७ रौद्र. इंदुवासर } (७) { श. १६०२ आश्वीन शु. १ इ. १६८० सप्टं. १३

राजा शंभु छत्रपती—गणो राम देशाधिकारी व देशलेखक प्रांत कुडाळ

तुम्ही हुजूर येऊन विनंती केली की, मौनी गोसावी पाटगावी राहतात बहुत थोर ईश्वरपुरुष आहे. (खं. २० ले. २८१ प्रमाणें. म्ह. क्रमांक ६ पहा.)

साधनचिकित्सा पृ.२८५-२८६ } (८) { श.१६०२ आश्वीन शु.१०
लेखनालंकार पृ. ३३ } { इ. १६८० सप्टं. २३

छत्रपती संभाजीचें दानपत्र. तुळजापूरच्या देवीस शृंगारखेला इत्ती, सालंकार पांच घोडे व २० सहस्र होनांचें वार्षिक दान दिलें आहे. (संस्कृत)

सनदा पत्रें पृ. २९ } (९) { श. १६०२ आश्विन वद्य ३०
सु. १०८१ रम २८ } { इ. १६८० आक्टो. ११

मालोजीराव घोरपडे—कारकून व देसाई परगणे कैलूर ममदाबाद

मुद्गल येथील श्रीनिवासभट वेंकटभट यांनीं हुजूर येऊन सांगितलें कीं, कसबे होनगुंदे, तिमापूर, कलदेवनहाल, बेवीनमोर्टी येथील जमीन ८४ आणि जकातपैकी रोजमुरा बारा रुके, ।·, वैशाख, कार्तिक माघ मासी शेला १ आणि रामवाडिगी जमीन कुडो ८= येणें प्रमाणें चालत आहे. शिवाय, इतर सात पथ्या साल गुदस्त चालत आहे. हल्लीं साहेबास मोकासा अर्जानी जाला आहे. तरी सालगुा प्रमाणें चालवावें.

श्रीसांप्र. ले. ३५ } (१०) { श. १६०२ कार्तीक शु. ६
राजशक ७ रौद्र इंदु. } { इ. १६८० आक्टो. १८
सु. १०८१ सौवाल ४ }

राजा शंभु छत्रपती—काशी रंगनाथ देशरी व देशक प्रांत जाउली

रा. रामदास गोसावी यांस श्री रघुनाथ देव वास्तव्य कसबे चाफळ यांस प्रत्यही पूजेनिमित्त व नैवेद्यास व देवाच्या सेवकास मोईन बा सनद रा. कै. स्वामीनी श. १५९७ वर्ष प्रतिपदेस दिली ती दर माहे होन पातशाही २५ व दरोज वजन टकवंदी १७॥ शेर ९ टांक आणि नख्त खुर्दा येक रास पेशजीपासून चालत आहे ते चालविणे असल पत्र दिवाकर गोसावी यापासी देणे. मुशाहिरा निवळ देणे.

श्रीसां. १ ले. ३४ } (११) { श. १६०२ कार्तीक शु. ६
राज शक ७ रौद्र. इंदुवासर } { इ. १६८० आक्टो. १८
सु. १०८१ सवाल ४ }

राजा शंभु छत्रपती—काशी रंगनाथ देशरी व देशक प्रांत जाउली

रा. रामदास गोसावी यांस अतीत अभ्यागत आदि नित्यनैमित्तिक चालिले पाहिजे म्हणौन तीर्थस्वरूप कै. स्वामीनें (श. १५९७ चैत्र शु. १) मोईन ८१॥९॥४॥ येक मण २९ शेर साडेचार टाक दर माहे ३ शेर, पाने

रोज ५०० व दुभती म्हैस एक रास प्रा॥ दिले ते चालत आहे तसे चालविणें. म्हैस दुभेल तोवरी ती, ती उडालियाउपर दुसरी देणें. १॥ शेर तेल नंदादीपास नव्हे, गोसावियाकडे समुदायास देत जाणें. पूर्वी जावलीमुख्यातुन फाटी, गवत पावत होते. हाली सातारा मुम्यांतून देविले असे. तरी तुम्ही नेदणे. सामग्रीचे लग पडो नेदणे. व श्रीकडे एक हरकारा हुजरून पहिल्यापासून विल्हा आहे त्यास होनपा॥ २ वेतन देऊन ते धर्मादाऊ म्हणोन लिहून पाववीत जाणें.

श्रीसां. का. १ ले. ३३ रा. श. ७ इंदुवासर सु. १०८१ सवाल ४	(१२)	श. १६०२ कार्तीक शु. ६ इ. १६८० आक्टो. १८

राजा शंभु छत्रपती—जगन्नाथ वैजाजी देशाधिकारी
व देशलेखक प्रांत मलकापूर

रा. रामदास गोसावी यांचे इनाम प्रांत मजकुरी आहेत. गोसावियानी श्री हणमंत देवाची प्रतिष्ठा चाफलियामधे केली आहे व वे. रघुनाथ भट वसिष्ठ गोत्री याजकडे देवतार्चन आहे. यांस नवेदानिमित्य व दीपास व किरकोळ उपसाहित्यास देविले बा॥ सनदा आनाजीपंत सिराले ठिकाणे २ रकम ५०-(नाटोली सेत २५ वेणावाई सेत २५) टके; व मौजे वांकुरडे ता॥ शिराले मौजे विळासी ता॥ वारुण येथील इनाम चालविणे.

श्रीसां. का. ले. ३२ राजशक ७ इंदुवासर सु. १०८१ सवाल ४	(१३)	श. १६०२ कार्तीक शु. ६ इ. १६८० आक्टो. १८

राजा शंभु छत्रपती—भानजी गोपाळ देशाधिकारी व
देशलेखक प्रांत कऱ्हाड

कसबे चाफळ येथें श्री रघुनाथ देवस्वामी आहेत. प्रतिवर्षी रामनवमी मोहत्साये करावया (शि. प. सा. ले. १९७२) होन पा॥ ११ खुर्दा टके १५० व गला महालमापे १७॥ मण ३ पायली व वजन टकबंदी १८ मण ९॥ शेर व कापड १४ सनगे व विडे पाने ११ हजार दिले. ते चालत आहे तसें चालवणे. कापड गैरकिमतीची म्हणोन म्हणजे मोघम हें कसें. तर पा॥ होन ११॥ चीं द्यावी तरी गुदस्ताच्या किमतीची देणें. खेरीज दशमीचे दिवशीं १२१ ब्राह्मणभोजन रुके ८४ मुमेमारी चालत आहे तसें देउन देवाचा मोहोत्साव चालवीत जाणे.

ऐ. फा. सा. ३ ले. ८५
हि. १०९१ सव्वाल ४
सु. १०८१
(१४)
श. १६०२ कार्तीक शु. ६
इ. १६८० आक्टो. १८

सिकंदर अदिलशाह—श्रीनिवास वेंकटाधरी देसाई परगणे गदग व नाडगोडा किल्ले बदामी.

ह्या किल्ल्यापैकी सिद्दी सालिम याचे बावतींतील मूळ हा गांव ह्या किल्ल्याच्या नाडगौडकीबद्दल तंबाकु, जकात, इनाम लवाझिमे सोडून महसूल, नकद व इतर बाबींसह इनाम दिला आहे. मध्यस्थी मसऊदखान.

श्रीसां. ले. ३७
राजशक ७ इंदुवासर
(१५)
श. १६०२ कार्तीक शु. ७
इ. १६८० आक्टो. १९

राजा शंभु छत्रपती—वासुदेव बाळकृष्ण

को चाफळ येथें रामदासस्वामीनी श्री रघुनाथाचें देवालय केलें, तेथें यात्रा भरते, सर्वदाहि मोहत्साय चालतो. येसियास कटकीचे सिपाई व वरकड कितेक लोक श्रीची मर्यादा चालवीत नाहींत; यात्रेचे लोकास तसवीस देताती, दिवाणवळे कलागती करिताती. तरी यात्रेमधे ही अगर सर्वदा ही कोणाचा उपद्रव होऊ नेदणे. नाणेघोल तर्फेचे व ते प्रांतीचे कारकून संगीनातीनें जाऊन यात्रा सुखरूप भरे ते करवणे. मुसलमान व हरकोणाचा उपद्रव न लगे ऐसे करून रामदासगोसावी यांचें स्थल हरएकविशी परामृश करणे. सालाबाद चालते तसे चालविणे. श्रीची सिंहासने स्थलोस्थली आहेती, त्यांस पत्रे पाठऊन आणवीत जाणे.

श्रीसां. ले. ३६
राजशक ७ रौद्र. भौम.
सुा १०८१ सवाल ५
(१६)
श. १६०२ कार्तीक शु. ७
इ. १६८० आक्टो. १९

राजा शंभु छत्रपती—कोनेर रंगनाथ देशारी व देशलेख सु भा माहाला-निहाये तर्फ सातारा

श्री रघुनाथदेव वास्तव्य चाफळ कर्यात नाणेघोल यासी इनाम म्हणून जे ११ गांव दिले ते देवाच्या नांवे लिहून त्या गांवचें उत्पन्न श्रीचा प्रसाद म्हणून राजगृहीं जमा करावें. त्यापैकीं दर गांवास ११ बिघे अवल जमीन पाणियाखालील पाहून देवणें. वरकड गांवांतील प्रज राजी राखोन गांव माहामूर करावें. दर गांवचे ११ बिघया खेरीजचें उत्पन्न दिवाणांत जमा करावें, एकूण बिघे १८१ (१२१) पैकीं वजा कऱ्हाडमधील ६ गांवे सह ६६ बिघे.

बाकी ५ गांवचे ११ प्रमाणें ५५ बिघे शाहापूर, रिसवड, उंबरज, सिरगाऊ, वडीगाऊ या पाच गांवचे दिले असत. याखेरीज येदिलशाहीपासून कदीम इनाम बिघे चवेचाळीस मसूर ११, शाहापूर १२, उबरज ५, सिरगाऊ ११ व कोरटी ५ असे सालमजकुरीं अवल सालापासून पेस्तर साल चालवीत जाणे. सुभेमजकुरी खर्च घालीत जाणे. सनद दिवाकर गोसावीयासी देणें

श्रीसां. ले. ३८ } राज शक ७ भोमवासर } (१७) { श. १६०२ कार्तिक { इ. १६८० आक्टो.

राजा शंभु छत्रपती— भानजी गोपाळ देशाधिकारी व देशलेखक प्रांत कऱ्हाड

(ले. ३६ प्रमाणें मह. क्र. १६ पहा व) मौजे शिंगणवाडीस इनाम आहे तेथें मठ आहे याकारणे तेथील रयतास वेठ बेगार माफ केली असे. निमित्य की मठास शाकार करणे लागते व बागाची कुंप(ण)कांटी व किरकोळी श्रीकडील कार्यप्रयोजन पडते. व इनामाचे खटपटेस एक लिहिणार ब्राह्मण पेशजी तीर्थस्वरूप कै. स्वामीनें दिल्हा. त्याची वेतन निवल देउनु धर्मादाऊ म्हणौन गोसावियाकडे खर्च लिहिणे व अकराद येक सुभे मजकूरपैकी देऊन त्यास मुशाहिराहि देणे.

श्रीसां. २ ले. ५५९, ५६० } श्री सां. वि वि. पृ. १९४ } राजशक ७ रौद्र. भोम्यवासर } (१८) { श. १६०२ कार्तीक शु. ७ { इ. स. १६८० आक्टो. १९

राजा शंभु छत्रपती—विनायक उमाजी दे॥री व दे॥क प्रांत पुर्णे —येसाजी मल्हार दे॥री व दे॥क प्रांत वाई

रा. वासुदेव गोसावी वास्तव्य मठ कन्हेरी ता॥ नीरथडी प्रगणे पुर्णे. यास जिराईत जमीन ९ कास रुके मौ॥ मार व बागाईत जमीन पुष्पवाटिकेस मौजे माडिरदे व बिघे ४ व जवलापैकी बिघे ७ दिले असे.

श्रीसां. ले. ४० } राजशक ७ सौम्यवासर } (१९) { श. १६०२ कार्तिक शु. १५ { इ. १६८० आक्टो. २७

राजा शंभु छत्रपती—कासी रंगनाथ दे॥री दे॥क प्रांत वाऊळी

महाबळेश्वर येथें श्री हणमंतदेव याचे देऊळ पंचगंगेसनिध दिवाकर गोसावी यानी बांधोन प्रतिष्ठा केली. त्यास माजी प्रधान मोरो त्रिमल याणी नंदादीपास, व किरकोळ मोईन ८८४॥४॥ साडेचार शेर साडेचार टाक व

पानें १० व सालिना नख्त टके १४ व वजनी टकवंदी १॥। मण ५ शेर याप्रमाणें मोकाशाचे गाव देविले होते. हल्ली सुभे मजकूरपैकीं देविले.

श्रीसां. ले. ३९ राज शक ७ बुधवासर	(२०)	श. १६०२ कार्तिक शु. १५ इ. १६८० आक्टो. २७

राजा शंभु छत्रपती--कोनेर रंगनाथ देशरी देशक प्रात सातारा

सजनगडी श्री गोसावी व श्रीदेव आहेत त्यांस खासा समुदायास व नवेदास २ व १ फाटी व गवत पुले १०० भारे २, कोळसे सेगडीस टकवंदी ८८५ शेर समयाचे समयास देत जाणे लग पडो नेदणें. पावलियाचे प्रति उतर घेणे.

श्रीसां. ले. ४१ राज. ७ रौद्र. गुरुवासर	(२१)	श. १६०२ कार्तीक वद्य १ इ. १६८० आक्टो. २८

राजा शंभु छत्रपती—कृष्णाजी भास्कर

श्री सां. ले. ३७ प्रमाणें सर्व मजकूर—म्हणजे वरील क्र. १५ पहा.

शि. च. सा. ३ ले. ५५८ राजशक ७	(२२)	श. १६०२ कार्तीक वद्य ९ इ. १६८० नोव्हें. ४

राजा शंभु छत्रपती—नागोजी बलाल मुख्य देशाधिकारी

रा. मोरेश्वर गोसावी वास्तव्य क्षेत्र मोरगाऊ यांचा इनाम प्रांत (पुणे) मजकुरी आहेत व येविशी कै. स्वामीच्या सनदा (शि. च. सा. ३ ले. ५५४) आहेत तरी लोणी, पणदरे, काझड, सेलगाऊ, जमीन कास रुके ७ व दोन चावर रोज टाकसाळी खुर्दा येक टका सा रुका येणेप्रा॰ इनाम आहे. चालविणे.

शि. च. सा. ३ ले. ५५९ राज शक ७ मंदवासर	(२३)	श. १६०२ कार्तीक वद्य ११ इ. १६८० नोव्हे. ६

राजा शंभु छत्रपती—सुभेदार, जुमलेदार व कारकून लष्कर

रा. मोरेश्वर गोसावी वास्तव्य श्री मोरेश्वर ता॥ कऱ्हेपठार येथें कुटुंबेसी राहातात. तरी तुम्ही योताजातां त्यांच्या माणसांस सेतापोतास, गुराढोरांस काडीची तसवीस देत नव जाणे.

शि. च. सा. २ ले. ३९०-३९१ राजशक ७ रौद्र	(२४)	श. १६०२ मार्ग. शु. ५ इ. १६८० डिसें. १६

शिव (!) छत्रपती—धर्माजी नागनाथ मुद्राधारी प्रात कुडाळ व महाकालिहाय प्रांत मामले फोंडा

रा. नागोजी नाईक प्रतापराऊ सरदेसाई यांही विनंती केली जे, आपण मामले मजकूरचे सरदेशमूख, वडील घराणेत वडील परंपरा, देसकत चालत आली आहे ते प्रमाणे प्रवर चालवावा. अदलखानी कारकीर्दीस हक वतन इनाम जिरायत व बागायत व मुकासे गाव बिलाकसूर चालत होते. हली मस्ता खंड दर सालीना होन निशाणी ५०० देतात. तेणेकरोन अवकात चालत नाही. महाराजस्वामी कृपालु होऊन वृत्ति दुमाला करून चालवावे. येविसी रा. मल्हार नरजू हरी व रा. नागोजी इंगले हवालदार किले भीमगड याही विनंतीपत्रें लिहिली जे देसाई मशारनिले स्वामीसेवाठायीं बहुत तात्पर्य धरितात. सांप्रत किले मजकूरचे तनखेच्या खेडेयासि तांवा-कडील स्वारी येऊन घोसो लागले ते समई देसाई मशारनिले आपले जमावा-नसी राहोन व दुसरे देसमुखीकडील जमाव मिलऊन घेऊन मार्ग धरून मर्दानगी करून गनिमास नतीजा देऊन गांव आबादानीस लाविले म्हणून त्यावरून परंपरा वृत्ति करार करून तपे अंतरूज मामले फोंडा, मौ बांदिवडे...सरदेशमुखी महालानिहाय चंद्रवाडी, हेंबाडबारसें, मुकुंद नारायण मुतालीक याचे इनाम देखील बरहुकूम भोगवटा दुमाला केले असे. नागोजीचे वारीस वंशज एकोदर ऐक्यपणें एकत्र असतील तंव त्यांचे आपले सिस्तीप्रमाणें चालवावे. विभक्तीने निराळे होतील तर प्रतिवर्षी दर घराणेस होनु जमा १२५ देऊन वृत्तिपरंपरा चालवणें.

रा. खं. २१ ले. ६८ शक रौद्र.	(२५)	श. १६०२ पौष शु. १० इ. १६८० डिसें. २०

अपदेभट्ट गिजरे—रुद्रभट्ट गिजरे

खंडपत्र दिले जे, तुम्ही वाराणशीहून आलेशी आणि विभाग मागितला. तरी आम्ही तुम्हास भाग दिधला-तपशील, घर, वृत्तीचे धान्य, भांडी, वृत्ति, संहितेचा भाग, देव, लिंग व पश्चादि; पंच धातु ऐसा तृतीय भाग तुमा तुज दिला. सर्वांचा भाग व तोला मासा रुका अडका वडील दादा असता तुमा तुज दिला होता. वृत्तीचे कागदहि तृतीय भाग दिला असे व अणाचा भाग तृतीय दिला. परस्परे कोणाचे कोणा संबंध नाही. यास अन्यथा करील तो देव-ब्राह्मणाचा अपराधी व पंचमहापातकाचा दोषी. अम्ही आपल्या करभागी अंश आला त्यास आम्ही परसात आपल्या अंशांत गज दोनी पश्चमभागी वाटे कारणे दिले होते. यानंतर दुर्मती संवत्सरी अधिक वद्य १० स पत्र फालिले. दोघे झगडो लागलो मग सभासतानी समजाऊन गज १ देविला वाटेकारणे. गजा वेगली भिंती, सरदेची भिंती, उभयतानी घालावी. यावेगळी पश्चमेची भिंती रुद्रभटाची.

श्रीसां. ले. ४२ } (२६) { श. १६०२
शक } { इ. १६८०

चाफळच्या रामचंद्र महायात्रोत्सवी कलह जाहला. कलहमूल निवेदून संदेहवचने ऐकोन आज्ञा झाली ती व्यवस्था—कलमें ३५.

'संभाजीस राज्याभिषेक होण्याचे आधीं सज्जनगडास निमंत्रण विनंती राघो अनंत यांनी केली.'

शि. च. सा. ६ पृ. ६९ } (२७) { श. १६०२–०४
रौद्र दुर्मती दुंदुभी } { इ. १६८०–८२
सु० १०८१–१०८३ }

येसाजी मल्हार हा तीन वर्षे सुभेदार होता. (हा शिवाजीच्या कारकीर्दीत श. १५९९ पासून असून १६०१ मध्यें तो बदलला. नंतर त्याच वर्षी माहादाजी सामराज सुभेदार झाले व पुनः १६०२–०४ मध्यें येसाजीकडे सुभेदारी आली. पुढेंहि पुनरपि श. १६०९ व १० मध्यें वाई प्रांतीं येसाजी सुभेदारीवर आहे.)

सनदापत्रें पृ. ५९-६० } (२८) { श. १६०२-११
{ इ. १६८०–८९

राघोस्वानंद बापोजी दिवाकर चिमणगांवकर संभाजीचे कारकीर्दीत रायगडावरील दफ्तरदार.

ऐ. फा. सा. ३ ले. ३० } (२९) { श. १६०२ पौष वद्य १२
हि. १०९१ जिल्हेज २५ } { इ. १६८१ जाने ६

सिकंदर आदिलशाह — ?

नबाबापाशीं येऊन पादशाही मसलत नीट बजावून स्वतःची निष्ठा व सेवकत्व व्यक्त करावें त्याप्रमाणें उत्कर्ष होईल.

इ. वृ. १८३७ पृ. १४४–४५ } (३०) { श. १६०२ माघ शु. ७
इ. वृ. १८३८ पृ. १२७ } { इ. १६८१ जाने. १६

औरंगजेबाची सर्वांत वडील मुलगी झेबुन्निसा हिला बापानें दिल्लीतच सालिमगड येथें कैदेंत ठेविलें. (ती मुक्त न होतां कैदेंतच पुढें १७०२ मे २६ रोजीं मेली.)

रा. खं. १५ ले. ३०१ } (३१) { श. १६०२ माघ शु. ७
दुर्मती (?) } { इ. १६८१ जाने. १६

संभाजीराजे यास राज्याभिषेक (जे. श. पृ. ३१ वर शु॥ ७ आहे व

संवत्सर नाम रौद्र आहे तेंच बरोबर म्ह. मग जाने. १६ येईल. दुर्मती हें श. १६०३ चें संवत्सर–नाम आहे.)

शि. च. सा. ९ ले. ५८ जुलूस २४ मोहरम १३	(३२)	श. १६०२ माघ वद्य १ इ. १६८१ जाने. २४

——रामाजी आपाजी हवालदार ता। तुंडीळ

सेख दावल हुजूर आला. तुम्ही वखर पाठवून ता। मारची हकिकत लिहिलीत नाहीं. दावलनें सांगितले की १२॥ खंडी भात व नागली खंडी ५ असा साठा केला. पैकी ६। खं. चे पैसे हुजूर रवाना केले. बाकी गल्याचे पैसे निर्ख ९ प्रो जाहाला सबब घेतले नाहीं. हाली येऊन पाठवितील. दरकाचे तसरेचे वणटका, लग्नटका व मोहतर्फा जमा जाहला व हुजूरामधी येऊन पोचेल. गल्याचे फरुख्तीचे पैसे व गैरा आवबाबचे तफरका न करू. जलदीणे रवाना करणें. आपले घरी शादी असे. खर्चाचा जरूर आहे; मुर्गिया वगैरे सामना रवाना केले पाहिजे. व फडावर गला जमा जाला असेल त्याची तफर्का न करणें. सेख अबदुला व हुसन कदीमपासून सरकारातून परवरीस पावले आहेत. परागंदगीने ते जागा राहात असत. कदीम आपले सरकारचे पावस्त आहेत. त्याचे तंगीचा अहवालावरून त्यावर असलेली बाकी दस्तगीर्दी देविली असे. कुल १ खंडी गला देविला असे. जी बाकी राहील त्यास दुसरे गावी देविले. अदा करणे.

शि. च. सा. ५ ले. ७९८ फ. १०९० मोहरम १५	(३३)	श. १६०२ माघ वद्य ३ इ. १६८१ जाने. २६

महजर——मौजे कोले कानडी (परगणे आंबे जोगाई = मोमिनाबाद) हा गांव दादो गोसावी यास मलिकंबरानें आपल्या जाहागिरींतून इनाम दिला. मग दादोबानीं निजामशहाचे त्याबद्दलचे फर्मान मागितले. तेहि मिळाले. त्यानंतर मोगलाई जाली व परगणा हिमातखानास जागीर जाला. त्याची तगिरी होऊन अरबखानास व त्यानंतर दिलावरखानास त्यानंतर रणमस्त· खान त्यानंतर आजमखान यास जहागीर झाली. ह्या सर्वांनीं आपआपलीं इनामपत्रसनद दिली. त्या सर्व सनदा पाहून अमानतखानजी दिवाण यानी बरहुकूम फर्मान आपला परवाना करून दिधला.

शि. च. सा. ३ ले. ५६०–६१ सु. १०८१ मोहरम २७	(३४)	श. १६०२ माघ व. १४ इ. १६८१ फेब्रु. ७

नागोजी बलाळ सर सुमेदार——हवालदार व कारकून पा। इंदापूर

मोरेश्वर गोसाव्यांचा इनाम प्रांत मजकुरी आहे. येविषयीं स्वामींची सनद (ले. ५५८ म्ह. क्रमांक २२ पहा) आहे. तो चालवणें.

शि. च. सा. खं. २ ले. २४१ | सु. १०८१ रा. श. ७ रौद्र. | बृहस्पतवार सफर ९ } (३५) { श. १६०२ फाल्गुन शु. १० | इ. १६८१ फेब्रु. १७

मोरेश्वर पंडितराय--भानजी गोपाळ देशाधिकारी व देश-लेखक प्रा कऱ्हाड वर्तमान व भावी.

वे. सिवभट नीलकंठभट अग्निहोत्री वास्तव्य कऱ्हाड (यास) धर्मादाय देविले जोंधळे कैली कोठी मापे खंडी २. जोवरी भट गोसावी क्षेम असतील तोवरी प्रतिवर्षी परामर्श घेऊन सदरहूप्रमाणें आदा करणे. प्रतिवर्षी नूतन पत्राचा अक्षेप न करणे. भट गोसावी याची वृत्ति कामजकुरी चावर ३ व नख्त होन २० होते ते कुली अमानत केले म्हणोन धर्मादाय देविले.

शि. च. सा. २ ले. २४२ | सु. १०८१ राबश ७ दुर्मती | बृहस्पतवार रवल १४ } (३६) { श. १६०३ चैत्र शु. १ | इ. १६८१ मार्च १०

मोरेश्वर पंडितराय--भानजी गोपाळ देशाधिकारी प्रा कऱ्हाड

रुद्रभट नीळकंठभट अग्निहोत्री वास्तव्य कऱ्हाड का मार यासी वृत्ति चावर १ नक्त होन पा १५ येणेंप्रमाणें होते तें कुली अमानत केले. ब्राह्मण निराश्रीत देखोन धर्मादाय देविले जोंधळे कैली कोठीमापे मण ·।।।· जोवरी भट गोसावी क्षेम असतील तोवरी प्रतिवर्षी मण १५ देणे. भट गोसावी याचे इनामपैकीं आदा करणें.

रा. खं. २६ ले. ४४ | रवल ६ } (३७) { श. १६०३ चैत्र शु. ८ | इ. १६८१ मार्च १७

राजरूप वल्द सयाजी यांचे नायब व हिस्सेदार कबीरखान वल्द बालूखान मुलगा हबीबखान, जात अफगाण, राहणार नादनज, रंग तांबूस, कपाळ पसरट, भोवया आखूड, काळे डोळे, नाक उंच, मिशा व दाढी काळी, हनवटीवर एक मस, व डावीकडे दोन मस, तोंडावर देवीचे वण, दोन्ही कानास भोकें.

संभाजी वल्द जानोजी जात मराठा, राहणार दौलताबाद, तांबुस रंग, कपाळ पसरट.

रा. खं. २० ले. २७३
राजशक ७ दुर्मती गुरुवासर
(३८)
श. १६०३ चैत्र वद्य ७
इ. १६८१ मार्च ३१

राजा शंभु छत्रपती--रघोजी अहीरराऊ मुद्राधारी प्रचंडगड

गड मजकूरचे कोळी मेटकरी गडाचे घेरियाखाली राहतात. पैकी काही गडावर चाकर आहेत व कितेक सोनर्जी इतबारराव याचे दिमतीस आहेती. त्यानी अर्ज केला. ऐशास त्यांची गाईची वणी तो एकंदर माफ केली आहे; म्हैसीची वणी (कर) घ्यावयाचा तह आहे. तर हवालदार, नाइकवाडी व रजपूत यास २ म्हैसी सोड आहे. उरतील त्या म्हसीस वण घेणे. गडावर चाकर असतील त्यांची वणी त्याच्या नावे लिहिणें. घरटकाहि त्याचे नावें वार करणें. हेच सनद माहालचे कारकुनी ममसू जाणून एवंप्रमाणें चालवावें.

ऐ. सं. सा. ५ ले. २५
राजशक ७ दुर्मति भोमवासर
(३९)
श. १६०३ चैत्र वद्य १३
इ. १६८१ एप्रिल ६

राजा शंभु छत्रपती--दत्ताजी केशवजी नाईक पिसाळ देशमुख वांई परगणा.

दिल्हे अभयपत्र ऐसे जे, पिलाई कोम केशवजी नाईक याणी सिवाजी सुरो कारभारी व रामचंद्र दताजी मुतालीक यांचे सांगणेवरून पिलाईची दीर गंगाजी, त्याचा लेक दत्ताजी हा अवघ्या बंदभावी पिलाईच्या वोट्यात घातला व पुत्रपण देऊन देसगतीस पा। होन ५ ह. शेरणी मोकरर केली. हकाची मोईन के. स्वामीनी करार करून दिल्ही त्याप्रो चालत असे. तैसेच पेस्तर हवाला केले. पेशजी केशवजीस खंड बांधिला त्यापैकीं २ ह. पावले. बाकी ३ ह. च्या खिस्ती बांधून देऊन त्याप्रो वसूल करून देणें.

राम. दासी. ४२ ले. ४३
सु १०८१ रखर ७
(४०)
श. १६०३ वैशाख श. ९
इ. १६८१ एप्रील १६

तिमाजी व्यंकटेश सुमेदार--बाळाजी ताऊजी कुलकर्णी
व कारकून सुभाप्रांत चेऊल मामले चेऊल

तुमचे बावे सूर्याजी प्रभु मजमूदार व देशक मा। मार याणी सुभा मालूम केले कीं तुमचेकडे बाकी आहे म्हणून तुम्ही परागंदा जाला. तरी निमे बाकी सोडी दिल्ही व निमे दुसाला उसूल करून गांवास येऊन सुखे असणें.

[ले. ४२ हें पत्र ले. ४३ च्या आधींचें वाटतें. पण वर्ष इसने म्हणजे पुढलें आहे अणि तारीखहि जमत नाहीं.]

शि. च. सा. ३ ले. ४६६ } (४१) { श. १६०३ वैशाख शु. ९
सु. १०८१ शक } { इ. १६८१ एप्रील १६

अकोले देशपांडे यांजकडील हकीकत. लुमाजी देशकुलकर्णी त्याचे दोन पुत्र रामाजी व हरबाजी हे देशमुखानें मारले. इत्यादि इत्यादि.

खं. १८ पृ. ८२ } (४२) { श. १६०३ जेष्ठ शु. १२
सु. १०८१ जवल १० } { इ. १६८१ मे १९

बाहिरो बाबाजी हवाले मोकदमीमौजे-दतसेट सेटिया
दौंडज ता। निरथडीप्रा। पुणें

तुह्माकडे रा. हिरोजी इंदलकर सुभेदार यांचे कर्ज आहे. त्यांनी आम्हांस पैके देविले आहेत. त्यास तुह्मी आम्हास होन पा। ३५ व रु. ५ दिल्हे ते पावले. अखेर साली रायगडास जाऊन कर्जपैकीं मजुरा देऊ.

इ. सं. गो. इ. सा. ले. ३४ } (४३) { श. १६०३ ज्येष्ठ वद्य ५
सु. १०८२ राजश. ८ दुर्मती } { इ. १६८१ मे २६
गुरु. जवल १७

मोरेश्वर पंडितराय--बालाजी भास्कर दे०री व दे०क प्रा। कांबगाऊ

श्रीनिवास आपा जोसी करकरा बा. खानापूर यासी पूर्वी निशाणी होन १॥ व १ सेत ठिकाण होते ते कुल अमानत केले. त्यामुळें ब्राह्मण निराश्रित जाला, देखोन तांदूळ केळा कोठी मापे मण ।= सात जोवरी भटगोसावी क्षेम असतील तोवरी प्रतिवर्षी परामर्श घेऊन आदा करणे. आमचे सनदेविरहित जो धर्मादाय असेल तो गैरमजुरा असे. ...... सदरहू नांव सक्त जाले याचें नाव श्रीनिवासभट अपभट यासि पत्रप्रमाणें आदा करणें.

शि. च. सा. ५. ले. ८४० } (४४) { श. १६०३ आषाढ शु. ९
शक. रविवार (जं. मंगळ) } { इ. १६८१ जून १४

मुकुंद दुरडी सावरगांवकर पाटील—आपाजी भट निरंतर

श्रीमुरडेश्वराचे देवालयांत पूर्वपासून पुराण सांगत आहां. सांप्रत आह्मी या देवाळयाचा जीर्णोद्धार केला. आपण देवासंनिध पुराण सांगत जावें. अन्यथा करील त्यास कुलस्वामीची श्रीसांबची शपथ असे.

शि. च. सा. खं. १ ले. ६५ } (४५) { श. १६०३ श्रावण शु. ४
सु. १०८२ रबव ३ } { इ. १६८१ जुलै ९

नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान--नागोजी बलाल सुभेदार व कारकून सुभा प्रांत महालानिहाय पा। इंदापूर सुपे.

सुपे खुर्द येथील पाटिलकी रायाजी काटकर व शंकराजी नीलकंठ राऊ व हाऊजी धणगर या तिघांची. ती तशीच चालवणें.

रा. खं. १५ ले. १४३ } (४६) { श. १६०३ श्रावण शु. १३
श. दुर्मती सु. १०८२ } { इ. १६८१ जुलै १८

हजीर मजालसी विद्यमाने परगणे वाईपैकीं सेकीन निंब येथील श्रीमदानंद मठास कर्यात पाा माणपैकीं प्रतिवरुसी भंडाराबदल गला केली खंडी बेरीज १॥२॥ गांवें ५८ मधून मिळावे.

रा. खं. २६ ले. ४६ } (४७) { श. १६०३ अ. आश्वीन शु. ११
जुलूस २५ रमजान १० } { इ. १६८१ सप्टें. १३
फ. १०९०१ (!)

चिटी—परसोजी भोसले याचे नातू सयाजीचा मुलें राजरूप यांच्या नांवे परगणे संगमनेर वगैरे वसूल बाकी जामखेड खरीफाचा हंगामा ५ ल. ९९ इ. दाम अमानतखान दिवाण, ज्याहाबहादूर जफरजंग देशमुख, देशपांडे, मोकदम, रया पाा जामखेड सरकार आमदानगर, सुबे अवरंगाबाद ऊर्फ दक्षण यानीं माारइलेचें गुमास्तेयासि अमल दीजे.

रा. खं. २० ले. २४८–४९ } (४८) { श. १६०३ अ. आश्वी. व. १२
सु. १०८२ फ. १०९१ रम २५ } { इ. १६८१ सप्टें. २८

बजाजी नाईक (निंबालकर)-करेपठार (पाा पुणेचे कारकून) व वेंकाजी जिवाजी हवालदार

विनायक उमाजी देशी व देशलेखक व देशमूख. सिवाजी वलद गणेशभट सेकीन मोरेश्वर (मोरगावचे इनाम चालविणें.)

शि. च. सा. २ ले. १६८ } (४९) { श. १६०३ अ. आश्वीन वद्य १२
सु. १०८२ फ. १०९१ } { इ. १६८१ सप्टें. २८

दस्तक बो रहदारानी, चवकीदारानी, पतकीयानी कमावीस जकाती मार्ग तहत् मोरेश्वर

मो। रा। सिवजी गोसावी मा। मोरेश्वर यास सरकार राजश्री बजाजी नाईक साहेब लस्कर मो का। हाटोलू गोसावी यासी खिलारपैकीं धर्मार्थबुधीने गाई ७, बैल २, वाटी १, वासरु १ एकून ११ दिल्ही आहेत ते गोसावी घेऊन जातातीं तरी यास वाटेस हरएक बाबे मुबाहीम न होणे. ('मुधोजी वणगोजी नाईक' असा शिका व 'मोरतब' असा समाप्ती शिका).

रा. खं. २० ले. २७१ } (५०) { श. १६०३ आश्वीन शु. १३
सु. १०८२ राजशक ८ | इ. १६८१ आक्टो. १५
+शाबान ११ दुर्मती मदवार

मोरेश्वर पंडितराय—गणोराम देशाधिकारी व देशलेखक प्रांत कुडाल

वे. अनंतभट मा(हा)दे(व)भट कांदळगाव ता मसुरे यास दर माहा कोठीमापें मण ॰।।।॰।॰५। जोवेरी भट ध्यान करतील तोवरी प्रतिवर्षी आदा करणें.

+ सवाल पाहिजे.

इ. वृ. १८३४ पृ. ३२८ } (५१) { श. १६०३ कार्तिक शु. ६
रा. श. ८ दुर्मती रविवार | इ. १६८१ नवं. ६

छत्रपती शंभु—कासी रंगनाथ देशाधिकारी व लेखक प्रांत जावली

वे. रामभट गोपालभट अग्निहोत्री मामलेश्वरकर यांनीं सांगितलें आपले पिते गोपाळभट श्रीकरभट याजपासून महाराज कै. यानी मंत्र उपदेश घेऊन आपल्या अभ्योदयाकार्णे सूर्येप्रीत्यर्थ अनुस्ठान सांगितले. त्यास वर्षासन दानपत्र मोईन करून आमचे पिते यासि दिल्ही. तें दानपत्र व सुभाचे पत्र दाखविले. स्वामी भले थोर अनुष्ठाते सूर्ये उपासनी पद्महस्ती ऐसे जाणोन आम्ही स्वामीपासून मंत्र उपदेश संपादिला. वर्षासन होन पातशाही शंभर वजन टा ।४ तूप ।४ तेल; (खंडी मण) गहू नवसेर बारुले मापे खंडी ४ तांदूळ ४ नागली अरक्तवश्रे—अनुष्ठानसमई नेसावयास व असन पीतांबर, शाल, असन चंदन शुभ्र व अरक्त ८८५ (शेर) स्वामीचे वंशपरंपरेने आमचे वंशपरंपरेस मंत्र उपदेशहि करावा व दान उत्तरोत्तर चालवावे. अन्यथा करू तरी महादेव साक्ष. महाराज अबासाहेब कै. स्वामीनी करून दिल्हे ते आबासाहेबाचे संकल्पित आहे ते चालवावे हें आम्हांस अगत्य. हली हुजुर ऐवज न पावे म्हणवून नख्त व जिनस सुमेमजकुरावरी देविले असे.

ऐ. सं. सा. ६ ले. १ } (५२) { श. १६०३ कार्तीक वद्य १२
राजशक ८ दुर्मती मंदवासर | इ. १६८१ नवंबर २६

राजा शंभु छत्रपतीं—कृष्णाजी कासी

आश्वीन वद्य ७ चें पत्र काल (१६८१ नव. २५ शुक्रवार) पावलें. हरजीराजे माहाडीक यांचे आज्ञेंत वर्तत जाणें. तुमची वृत्त पुणेची आहे ते अमानत केली आहे. तुमचे गोत्रजन हुजूर येऊन गैर वाका सांगोन वृत मोकली करवितील तरीं तैसीच आहे. पुढें तुमचा कोणी दाईज हूजूर आला तऱ्हीं त्याचे बोले मोकली करायाची आज्ञा होणार नाहीं. अमानतच आहे. येविसी तुम्ही आपलें समाधान आसों देणें.

रा. खं. १५ ले. १४४ } (५३) { श. १६०३ कार्तीक वद्य १३ रवि.
सु० १०८२ जिलकाद २६ } { इ. १६८१ नोवें. २७

सावाजी राजे घाटिगे देसाई—कारकून व मोकदम
कर्यात मळेवाडी मौजे तुसरवीरें

सदानंद गोसावी—आखाडा मौजे निंब पा वाई यासी इनाम अबरा-मन्हामत बा। ठिकाण पेशजीचे मळा देवपूळ व बाजे जमीन ते देविले असे. ते कीर्द करतील. हदमहदूद असेल ते दाखवावे.

कों. इ. सा. के. ९६ पृ. १०९ } (५४) { श. १६०३
{ इ. १६८१

कुडाळ कसबा येथील सोन महवळ (=परीट) मिरासदार होता. हवा-लदार कुडाळचा मिरजाखान याणे परिटाचा सत्यानाश करावा ऐसे योवजिले. परीट पळोन गेला. दोन पिढि गेला. गावी १०।२० वरिसे कसबेमधे परीट कोणी नाहीं. तेव्हां दाद सामंत पहिले देसाई परुळेकर कुडाळास होते त्यानीं देशकास अर्ज करून भान महवळ परुळेकर यास आणून कसबेची मिरास स्वाधीन केली महवळकी चालऊ लागले.

रा. खं. २६ ले. ४५ } (५५) { श. १६०३
फ. १०९० } { इ. १६८१

बा(तु)लोजी मोकदम मौजे नरसोजी चौ (जो) गला रंभापूर (रतनापूर) विठोजी शिंदे, रजाजी, वाघोजी रऊत मौजे घोंड पारगाव, (बो)रलें पा। जामखेड समस्त रयत } —राजेश्री रुस्तुमजी राजेसाहेब भोसले

आम्ही सर्व (तुमच्या) जाहागिरींतले आहो, हे आम्ही पवित्र स्थळीं कबूल करतो की, तुमच्या योग्य वागवणुकीनें व न्याय्य बंदोबस्तानें राजी व उप-कृत आहोत. आपण आपले धनी, मायबाप आहेत. यांच्या गुमास्त्याकरवीं जुलूम जबरी झाली नाहीं. साहेबाचे पायासी जिवेसी राजी आहों. यास हिला-हरकत करूं तरी साहेबांचे गुन्हेगार.

शि. च. सा. खं. ७ } (५६) { श. १६०३–०४
सु. १०८२ } { इ. १६८१–८२

जाबिता हकदार पा वाई. एकूण आकार राजभाग पंचादुई गला दसेरी बारके मापे खंडी १५३३६।।।२।।२ दर सदे रयतनिसबत गला खंडी ५ (देसाई देसकुळकर्णी, मोकदम कुलकर्णी चौगुला यांचे तपशीलासह)

शि. च. सा. ५ ले. ९७१ } (५७) { श. १६०३—०७
सु. १०८२ } { इ. १६८१--८५

विनायक उमाजी सुभेदार प्रांत पुणे इनामती खंडणी ३०५ देशमूख, ९५ देशकुलकर्णी.

बाबाजी तानदेऊ सुभा श. १६०६ परगणा खराब, शाबदीखान पुणा येऊन ठाणे घातले. दिवाणदस्तक, देशमूख होन १५२॥ देशकुलकर्णी होन ४७॥ सुभा दामाजी रघुनाथ सरसुभेदार पा मार खराब, खंडणी श. १६०६ प्रमाणेंच.

श्रीसां. ले. ५४ } (५८) { श. १६०४-०५
{ इ. १६८२-८३

बंधुवर्ग गणेश चाफळकर—दिवाकर गोसावी.

उधव गोसावी मठांत राहणे. दिवाकर सर्वप्रमुख. इत्यादि ले. ५३ प्रमाणें पुढें क्रमांक ६१ पहा.)

श्रीसा. ले. ४९ } (५९) { श. १६०४-०६
{ इ. १६८२-८४

कल्याण नाम्ना--मोक्षश्रिया विराजित दिवाकर गोसावी

तुमचें पत्र पावोन अवगत जाहालें. श्रीसमर्थ आज्ञेप्रमाणें वर्तावें हें उचित. वंशपरेनें तुम्ही संस्थान-कार्य करावे ऐसे बोलोन श्रीनी तांबूल दिला. ते अभिमानअक्रोध होऊन प्रवर्तल्यानें श्री दया करतील. धैर्य श्री भजनाचें न टाकणें. कलहामुळें श्रीच्या धर्मस्थापनेसी अंतर पडे ऐसे न करणें.

श्रीसां. ले. ५० व ५२ } (६०) { श. १६०४
{ इ. १६८२

बंधुवर्ग कल्याण व विठल—दिवाकर

श्रीचे स्थळचा सर्व पारपत्याधिकार दिवाकर गोसावी यांनी करावा येविषयीं पूर्ववृत्तांत—रा. छत्रपती शरीरवेथा कठीण ऐकोन श्रीचे सांगण्यावरून सातारांच्या दरवाजियांस गेलों. त्या उपरी त्याच समागमे त्रिन्हाड न घेतां राजदरशनास गेलों. ते प्रसंगी उबरजेकडे धावणी होऊन गुरे वाळून आणिली होती. ती सोनगावीच्या ११ गाई सवत्स राजश्रीनी दिल्या त्या सिरगावी ठेवून श्रीसमर्थांस पारमाचीस शिवथर प्रांती नवलवाडियाचा कोंड तेथें बांभळीच्या चौथरीवर बसले असतां दरशन घेऊन छत्रपतीकडील चमत्कार कौतुक प्रसिधी निवेदन केले. समर्थ बोलिले. हें प्रयोजन तुम्हास बोलिलें नाहीं. श्रीचे स्थळचा सर्व पारिपत्याधिकार दिवाकर गोसावी यास, तो दुरोखी मोहरा.

वैदिक, भला; आर्जव वृत्तीनें मागणें निस्पृहाचा धर्म नव्हे. ऐसी आज्ञा संवत्सर कार्तीक प्रतिपदा परिछिन जाली. इ. श्रीपृष्ठावरी हात ठेवून आज्ञा. चरेगाव, माजगांव, उंबरज. कोरटी येथील इनाम उल्लेख अधिकारी उल्लेख.

श्रीसां. ले. ५१	(६१)	श. १६०४–०६ इ. १६८२–८४

(ले. ५० प्रो) दिवाकर गोसावी रायगडास. रघुनाथभट पंडितराय नवहस्त यास दिवाकरांनीं सर्व राजगृहींचीं कामें करावी ही आज्ञा. इत्यादि.

श्री सां. ले. ५३	(६२)	श. १६०४ - ०६ ई. १६८२ - ८४

श्रीसमर्थ शिष्य समुदाय, देशकुलकर्णी प्रां. सराळ पनाला वाइ इ.—
समस्त हूजरात राजसभा धर्मसभा व बाबास्वामी.

चाफळ उत्सवाचे तहपत्र. श्रीसमर्थांनी पदार्थांचा जाबता करवीला व धर्मादाय समर्पिला. दिवाकर गोसावी यानी मानमहत्व सुरलीत चालवावे. ऐसें असतां उधव गोसावी घालमेल करतात. विक्षेप करील तो संप्रदायवेगला जाला. मोहछायप्रसंगी समुदायमधून अवज्ञेन वर्तेल त्यास उठोन वेगळे बसावे लागेल निमित्य कीं श्रीचा द्रोह घडला. तरी श्रीचे आज्ञेचे पाळण होय. (क्र. ५८ पहा)

रा. खं. २६ ले. ४७ जुलूस २५ सफर २१	(६३)	श. १६०३ फाल्गून शु. ९ इ. १६८२ फेब्रु. २०

राजरूप वल्द सयाजी परसोजी भोसले यांचे वकील—

परगणे बळगांवची देशमुखी, गंगा वाघ याचा नाश केल्यानंतर सम्राट-बाद शहाच्या कृपेने आमच्या मालकांच्या वडिलांच्या नांवें नेमली होती. मरहूम मुरशीद कुलीखान यांच्या कारकीर्दीत रसूम जप्त झाला. परसोजीस कांही देणें होते. त्यांच्या गुमास्त्याचा अडथळा आहे. कांहीं वर्षे गंगा वाघाचा मुलगा जहागिरदारांच्या गुमास्त्यांचा ओळखीनें वसूल गोळा करतो. या कारणे आमच्या मालकाला आता कांही देणें राहात नाहीं. देशमुखी व तिचा रसूम आमच्या मालकाच्या वडिलांच्या नांवें नेमला जावा आणि ५० स्वारांची जमीयत, मनसब कायम राहील तोपर्यंत ते सेवेस तयार ठेवतील.

ऐ. फा. सा. १ ले. ५९ जुलूस २५ सफर २९	(६४)	श. १६०४ प्र. चैत्र शु. १ इ. १६८२ फेब्रु. २८

—मुख्तारखान

काल्वी नाहलच्या लढाईत विजयसिंह आपल्या जमातीसह कामास

आला. म्हणून तुह्मी नर्मदा उतरून त्या बाजूस जावें. काकरखानहि तेथें येईल त्यासह लढण्यास लागावें. आवास येथील जमिदार पर्वतसिंह हा तुमच्याकडे येतांच त्यास दरबारकडे पाठवून द्यावें. म्हणजे त्यास चाकरी मनसब देऊन परत पाठविलें जाईल.

श्रीसं. ले. ४७ } (६५) { श. १६०४ अ. चैत्र शु. १५
राज श. ८ दुंदुभी सोमवार ! } { इ. १६८२ मार्च १३

संभाजीराजे—वे. रा. दिवाकर गोसावी

श्रीस्वामी सज्जनगडी पूर्णावतार केला. ते स्थली हनुमंताचे देवालय करविले. आहे. स्वामी असतां समुदाय होता तो सेवेसी असों देणें. आणि सुबा-सुबाहून धर्मादाये इनाम देविला तो आणऊन देवास व समुदायास पाववीत जाणे. यथाविध उछव समारंभ करीत जाणें. तैसेच श्रीरघुनाथदेवालय चाफलीं आहे तेथील नित्यपूजा रथोत्सवं सनदे प्रमाणें मोईन व इनाम आणऊन येथासांग करीत जाणें.

श्रीसं. ले. ४५, ४६ } (६६) { श. १६०४ अ. चैत्र शु. १५
रोज. ८ दुंदुमी सोमवार } { इ. १६८२ मार्च १३

शंभु छत्रपती—कोनेर रंगनाथ देशाधिकारी प्रांत सातारा

ले. ४४ प्रमाणें व दिंडीस खर्च लागतो. तो माहालीहून करणें. खासा तुम्हीच यात्रासंरक्षण करून समारंभ संपादीत जाणें.

श्रीसं. ले. ४४ } (६७) { श. १६०४ अ. चैत्र शु. १५
राज श. ८ दुंदुभी सोमवार } { इ. १६८२ मार्च १३

शंभु छत्रपती—कासी रंगनाथ देश्री व दे०क प्रांत जाउली

रामदासस्वामीनी पूर्णावतार केला. त्या स्थानीं श्री हणमंताचे देवालय करविले त्यासी व चाफळच्या रथोत्साहाकरता कर्नाटकांतून देवाच्या मूर्ति असतील त्यासी नित्यपूजेस व समारंभास व शिष्यसमुदायासाठीं धर्मादाय मोईन पेशजीप्रमाणें चालवून ती दिवाकर गोसाव्याचे विद्यमाने करीत जाणे.

पुरुषार्थ } (६८) { श. १६०४ चैत्र शु. १४
{ इ. १६८२ एप्रील १०

रामसिंहाचा पुत्र कृष्णसिंह म्ह. जयसिंग मिर्जाराजाचा नातू, औरंगजेबाच्या फौजेंत नोकरीवर होता. तो आपल्या पुत्रास—अकबरास—आपल्या विरुद्ध होऊन सहाय्य करतो अशा संशयानें त्यास म्ह. कृष्णसिंहास पॅरिंड्या-जवळ औरंगजेबानें ठार केलें.

रामदासराम. ४२ ले.४२ | (६९) | श. १६०४ चैत्र वद्य १२
सु. १०८२ रबर २५ | | इ. १६८२ एप्रील २४

राघो विश्वनाथ सुमेदार व कारकून सुभाप्रांत चेऊल —बाळाजी कुलकर्णी मामले चेऊल

कौलनामा—तुम्हाकडे बाकी उतरत आहे ते घास्तीने रेवदंडा राहिले आहा. तरी सुखे घरी येऊन राहणे. बाकी विषयीं मनास आणून विल्हे करून देऊन. एकंदर तसवीस लागो देणार नाहीं.

इ. सं; पे. द. मा. ले १ | (७०) | श. १६०४ वैशाख वद्य ७
शक. गुरुवासर | | इ. १६८२ मे १८

रा. राजा शाहू छत्रपती स्वामी शा. श. १६०४ दुंदुभी नामसंवत्सरे वैशाख वद्य ७ गुरुवासर सूर्योदयापासून घटिका ५४ जन्म. दिनमान घ. ३२ शततारका नक्षत्र, चरण. ३ रास कुंभ.

श्रीसा. ले. ४८ | (७१) | श. १६०४ ज्येष्ठ शुद्ध ७
राजश. ८ दुंदुमी भृगु. | | इ. १६८२ जून २

शंभू छत्रपती—जिजोजी काटकर मुद्राधारी सज्जनगड

श्रीस्वामी याणी अवतार पूर्ण करण्या अगोदर आज्ञा केली होती त्याप्रमाणें राहाटी करवणे. भानजी व रामजी आणि दिवाकर गोसावी, उधव गोसावी, यांनीं न भांडणें. मुख्य मोहत्सव चाफळीच होत जाईल. तुम्ही घालमेलीत पडावया प्रयोजन नाहीं.

शि. च. सा. ६ ले. १११ | (७२) | श १६०४ ज्येष्ट वद्य ३
राजशक ९ दुंदुमी | | इ. १६८२ जून १२
सु. १०८३ जखर १५ | |

संभाजी—बापूजी त्रिंबक देशाधिकारी व लेखक प्रांत मलकापूर

तुळाजी देसाई निकम परगणे शिराले हुजूर विदित केले कीं, आपली देशमुखी मिरासी असतां पा। मा।चे विलासी तरफेचे १२ गांव ते सोमजी बांदल याणे बळेंच वारणेचे देशमुखीकडे कमाविशीस लावले. गतवरशी छत्र० स्वामी पनालाहून पा। मास आले ते समई स्वामीस हे वर्तमान विदित केले. स्वामीनी सदर देशमुखीचे १२ गांव वारणेकडे देशमुखीकडे वोढत होते तें सिरालेकडे लावणें आणि दोखीचा कारभार तुळाजीच्या हाते भोगवट्याप्रमाणें चेत जाणे म्हणोऊन कृष्णाजी भास्कर यास आज्ञा केली. व सामाजी बांदळ यांस हरामखोरी केली म्हणोऊन सजा पावविला व वारणेची त्याची मिरासी देशमुखी दिवाणात अमानत केली. कमविशीस

तुलाजी कडू व खंडेराव पानसंबळ पाठविला. तो या १२ गांवास कथला करतो. तरी स्वामीनें आपलें पारिपत्य केलें पाहिजे. तरी तुलाजी कडू यासी कथळा करावया गरज काय. रोखा देखत विलासीतर्फेचे गांव तुलाजीकडे देणें व त्याचें हाते कारभार घेणें.

शि. च. सा. १ ले. ६६ } (७३) { श. १६०४ आषाढ शु. ६
सु. १०८३ रजब ४ } { इ. १६८२ जून ३०

ता। निरथडी (पा। पुणें) ठाणे—मोकदम मौजे किकवी

शंकराजी नीलकंठराव यांचा इनाम कास रुके ८४॥ पडिक आहे. कीर्दीस उमेद धरली आहे. तरी लावणी दुमाले केलें असे. सुभाचें खुर्दखत सादर आहे. पेस्तर छत्रपती स्वामींचा हातरोखा आणितील तेणेंप्रमाणें विल्हे होईल.

शि. च. सा. ७ ले. ६३ } (७४) { श. १६०४ आषाढ शु. ११
सु. १०८३ रजब ९ } कौलनामा { इ. १६८२ जुलै ५

दिवाण सुभा विनायक उमाजी सुभेदार व कारकून सुभा पा। पुणा व महालानिहाय —महादाजी कमळाकर खडे कुलकर्णी मौजे चिंचवड ता। हवेली पा। मजकूर

तुमचे बाबे देशमूख देशकुलकर्णी पा। मा।र मालूम केले कीं चिंचवडी मिरासीचा वाडा बापभावासमेत होता. तेथें वाटणीनें आपलियास भोये बहुत थोडी येऊ लागली. म्हणऊन आपण कुनबावा सेत सवा १। खडी, वाडा ४९×६६ दिला. आबराई नवी विहीर पाहून कराल त्यास दर पेडास रुके ·॥· चोवीस, दर सदे पडलावणीस पेड ५ व दो।स्त दे।।र्णी इ. चालवून शक आदेशा न धरणें.

आठल्ये घ. इ. ले. ७ } (७५) { श. १६०४ श्रावण शु. ३
सु. १०८३ सावान २ } { इ. १६८२ जुलै २७

देवळे ठाण्याचे अधिकारी—खोत, मोकदम व रयत तर्फ देवळे

आठल्ये यांचे उपाध्येपण गावगनाचे असता एकटा त्रिमलभटच भक्षीत असतो. तरी हरीभट यानें सुभा जाऊन सनद आणिली त्याप्रमाणें समस्त आठल्ये यांस हक दरगांवास लाहारी येक प्रमाणें आहे त्याप्रमाणें जारी करीत जाणें.

ऐ. फा. सा. १ ले. ५२ } (७६) { श. १६०४ भाद्र. शु ४
जुलूस २६ रमजान १ } (शिलालेख) { इ. १६८२ आगस्ट २५
हि. १०९३ }

परमेश्वराच्या व पैगंबराच्या कृपेनें नाहरखान गोरी याचा मुलगा जो

पारनेर परगण्याचा फौजदार आहे- अबुल करीम- ह्यानें पारनेर (च्या वेशीच्या डाव्या अंगाचा) बुरुज बांधला.

शि. च. सा. २ ले. ३६९ } (७७) { श. १६०४ भाद्र. शु. ११
सु. १०८३ रमजान ९ } { इ. १६८२ सप्टें. २

नारो राम सुभेदार व कारकून —वकालानी देस तेरदल व रायेबाग व महालानिहाय सुभा ता। अजिरे पेठ हुकेरी व बाजे देहाय

कौलनामा ऐसा जे, सरकार अडगल या विलायेतीमध्यें गांवगना कितेक बैल आणून चारणीस घालीत होता. त्यास दरम्यान सा। मबकुरास बैल न पाठविता परभारा चारणीस घालीत आहा तेणे करून दिवाणचे हसिलास तट पाडिला म्हणून मालूम केले. तरी पेसजीप्रमाणें बैल कुल आवघेच पाठवणे आणि शिरस्तेप्रमाणें देत जाणे. यावरी या गोष्टीस दगावा काही येक लागणार नाही. खातिरजमा राखोन कुशहाल येत जाणे दरी बाब कौल.

शि. च. सा. २ ले. ३०५ } (७८) { श. १६०४ आश्विन शु. ८
शक दुंदुमी } { इ. १६८२ सप्टें. २९

गोसावी गंगाभारथी (पूर्वील नाम केसावा नाईक —त्रिंबक नाईक वडाळकर व अनंत नाईक

अपुण गोसावि जालो असो. तुमच्या घरासी, द्रव्यासी, वित्तविषयासी तुम्हासी व आम्हासी अर्थाअर्थी समध नाही. जर बोलो तर गुरुची दाही असे.

रा. खं. १५ ले. १४५ } (७९) { श. १६०४ आश्विन वद्य १
सु. १०८३ सवाल १५ } { इ. १६८२ आक्टो. ७

—मोकदम मौजे ओझर्डे सा। हवेली ता। वाई.

तीर्थस्वरूप रा. अनंतागिरी गोसावी मठ श्रीसदानंद मु॥ निंब यास पेशजी तुम्ही काय देत होतेस ते काही दिवाणांतून नाहीं (तेव्हां) आताहि देणें. दुसरियानें फिर्यादी येऊं न देणें.

शि. च. सा. ७ ले. ६४ } (८०) { श. १६०४ मार्ग. शु. ४
हि. १०९३ जिल्हेज ३ } { इ. १६८२ नोवें. २३
सु. १०८३ }

सरकार फौज—

तुझे बाबे अमालानी हुजुर अरीजा लिहिला कीं, पटेल निपुत्रिक होता तो फौत जाला. बाजद कोण्ही पटेल नव्हता. कीर्दी माहमुरी जाहाली पाहिजे. यैसियासी देसकुलकर्णी मबकुराने सदरहू पटेलगीस सिर्णी होनू १२५ कबूल

केले. पटेलगीचे मिरास दुत्राला करून पटेलगीचे इनामतीस सेत, बाग व गदे दिा बकल व आयेपुले व आयेघात मोर बात व कटण व हारकाई, पसगी, पलगी, व पडद, बाजे हक कुलबाब कुलकानु बो भोगवटा साविका मिरास पटेलगी मन्हामत केली. जमीन पडो नेदीता कीर्दी मामुरी करून सुखे असणें.

खं. १६ ले. २५ पृ. ४१ } (८१) { श. १६०४
सु. १०८३ } { इ. १६८२

विसाजी गोज प्रभु देश कुलकर्णी—राऊसाहेब देशमूख तर्फ
तर्फ कानदखोरे कानदखोरे

इस्तकबिल बटाईपासून आपण चाकरीस गेलों. त्यावरी सु. १०८१ मिरासीस आलो. त्यावरी मागे तिमाजी व गदाजी तकसीमदार इही देस-कुलकर्ण व गांवकुलकर्ण हक उत्पन्न खादले. आपण आल्यावरी इहिदेचे सालीं दोार्ण चालवावयास साहेबाच्या मते कारभार सेवकाचे स्वाधीन केला. आपण आपला बगजोड असावा म्हणून आपला भाऊ (तर्फ चाढवे) व विठोजी काका (मोसे खोरे) बोलाविले. केशोराम हवालदार व गदाजी प्रभू मुजुमदार ठाणे मुा विंझर येथें चाहुडीस साहेबा हुजूर दोही रुमाल काकापुढें ठेविले. तुम्हास चालेल तो एक रुमाल आपणा स्वाधीन करून घेणें. इही दोही रुमाल सेवकाचे स्वाधीन केले. इतक्यांत इसने तिमाजी प्रभूकडे लागले. साल मज-कूर सेवक साहेबास साक्ष करून गांवकुलकर्णे १६ व देसकुलकर्ण दोही काका स्वाधीन केली. विठोजी कथळा केला कीं, देश-कुलकर्णाचा मुशाहिरा १५३ पैकीं ५७ टके द्यावे.

श्रीसां. ले. ४३ } (८२) { श. १६०३ पौष व. ९
दुर्मतीसंवत्सर पौष व. ९ } { इ. १६८२ डिसें.

[ज्योतिर्गणिताप्रमाणें ह्या वर्षी क्षय मास आहे व तो पौष आहे. खरेजंत्री पहा] समर्थांचा अंतकाल प्रसंग सनिध, म्हणोन संभाजीस त्यांनीं उपदेश केला.

कों. इ. सा. ले. ९७ पृ. १०९ } (८३) { श. १६०४
मु. सलास, दुंदुभी } { इ. १६८२

कानोजी काटकर— नारायण प्रभु सर देसाई प्रगणे कुडाळ

पूरवी आम्ही तुमचे वीर्यरूप तियापासून १०० होन घेतले. त्यास ते कैलासवासी जाहाले...इ.

आठल्ये घ. इ. ले. ६ }
सु. १०८३ } (८४) { श. १६०४
{ इ. १६८२

देवले तप्याचे ठाणेदार दिवाण—मल्हार रंगनाथ पोतदार किले विशालगड.

कौलनामा--मौजे सिपोसी तपे मार येथें मोहल व दाभोळच्या सीमेचे असे दोन परिये (ओढे) आहेत. तुम्ही मशागतीदार आहां. परिये मोडून सेत बांधणे. आम्ही, देसक, तेथें येऊन तेथीळ रयेत, मिरासी व गुरव, माहार ऐसे बोलावून हरदू जागे नजर गुजार करून पाहाता मोहलचा परिया गावचे नदीस मिळाला आहे तो मोडून उत्तरेस डोंगर आहे त्यांतून १४०० हात लांब; १८, १० हात रुंद; ५-७ हात खोल असे जमीन तोडून खणोन नदीसी मेळविला पाहिजे. माथा हाद व मूल हाद ऐसे बहुत आटीचे काम दिसोन आले...

रा. खं. २० पृ. ७१,५० }
फ. स. १०९२ } (८५) { श. १६०४
{ इ. १६८२

दलेलखान बाहदूरखान आले यानी पडेगावी कोट बांधला. मुलूक वोस पाडिला ता स. १०९२ (पृ. ७१)

दक्षणचा सुभा नवाब खान बहांबहादुर यांचा हरोल दलेलखान आले. ते भिवरे अलिकडे बंदमवेसी करून मुलूक ताराज करूं लागले आणि पेडगांवी बहादुरगड बांधला (पृ. ५०)

रा. खं. १५ ले. १० पृ. ३४ }
सुा १०८३ } (८६) महजर { श. १६०४
{ इ. १६८२

संताजी भिवजी चव्हाण पाटील मौजे कोणेगाऊ सुलतानजी पटेल जगदले कसबे मसूर यानें महादजी सुलतानजी पटेल कसबे मसूर हे थोर नाईक यांस आपले शरीररक्षणार्थ आपले मिरासीपैकीं एक चावर खासगत ठेऊन उरेल जमीन चावर १॥। ठिकाणें ४ व वडीलपण होनु २० यास विकले पा मारचे देसक व बावभाऊ या विदमाने क्रयपत्र दिल्हे. व ठाणा राजमुद्रा साहेबसदर व देसक यांचा महजर महादाजीच्या, गावीचे बारा बलुते यांच्या संमतिनंतर केला. खासा रुद्राजीपंत देसकुलकर्णी यासी ॥१४ ठिकाणे २ पहिलेच विकत दिल्हे वी त्यापासून मागोन घेतली व त्यास १ घोडा, सारंगा किं. होन १५० चा दिला. कागद रुद्राजीपंताच्या दस्तुरें अलाहिदा असे, कोनेर रंगनाथ सरसुभेदार यास हरकी १०० होन दोख, सरदोख ५० देशार्णी २५ दिले खेरीज गावकरियास व परगणियाच्या पाटलास तश्रिफा

दिल्हा. होन १०० संताजी चव्हाणकडे १ चावर राहिला तोहि ३० होन देऊन घेतला. खेरीज पोटखर्च जाहाला.

शि. च. सा. ७ ले. ६५ } (८७) { श. १६०४ पौष वद्य १४
सु. १०८३ मोहरम २७ } खंडणी कबूल कतबा { इ. १६८३ जाने. १६

दा। बो मोकदमानी मौ. सेखापूर का। नासरे पा। माण. साहेबांचे बंदगीस लेहून दिल्हा कबूल कतबा येसा जे, मौ. मारचा अहवाल खरीफ व रबीचे पेरणी जाहलेवरी मेहू पडिला नाही. जुजवी पीक जाहलें. त्यास दुतर्फा लस्कर मोगलाई व संभाजी राजेचे घोडाराऊत फिरोन पीक गेले. रयत परमुलकास गेली. त्यावरी साहेबाचा कौल व रोटी घेऊन देसक येऊन गावावरी वस्ती करविली. जुजबी बांद राहिले. त्यास खंडणी केली दोानखत व मा। व फाला कानूफाला गैरकानू व प्रजपटा व पायेपोसी व वेलकटी व सरखेली; गांवखर्च, मेहमानी, येगानी बलुते राणखा। व बगाईत व मोव्हतर्फा व वाणी व घाणेबूड व राबिता बेगारी व अडपालीव भेटी ठाणे व हागदार व तंबाकू व पत्र केणी, कुलबाब हसमलमख्त येकूण खंडणी १७ कबूल असो.

सनदापत्रें पृ. १६२ ले. ३ } (८८) { श. १६०४ दुंदुभी माघ शु. ५
राजशक ११ रुधिरोद्गारी? } { इ. १६८३ जाने. २२
सफर ४ इंदुवासर

राजा शंभु छत्रपती — देशाधिकारी व देशलेखक प्रांत पुणें वर्तमान व भावी

श्रीदेवस्वामी वास्तव्य चिंचवड यांजकडे बागा व इनाम कारकीर्द निजामशहा व मलिकंबर व अदिलशहा व रा. महाराजसाहेब व कै. स्वामी चालत आलें आहे. सबब श्रीस्वामी मौ मा। पिढीदरपिढी राहोन अन्नछत्र, गरीबगुरीब व फकीरफकिराणा जो कोणी येतो त्यास अन्न उदक देत आहेत. याबद्दल गांव इनाम दिल्हा आहे. तेणे प्रो आम्हासहि चालवणें अगत्य आहे तरी तुम्ही सालाबादप्रमाणें चालवणें.

(ह्या पत्रावर जो राजशक व संवत्सरनाम व वार आणि मिती व मुसलमानी महिना दिली आहे ती मुळींच जमत नाहीं. राजशक ११ रुधिरोद्गारी दिला आहे. पण रक्ताक्षी येतो. ह्या वर्षांत माघ शु. ५ स गुरुवार जंत्रींत येतो. आणि शिवाय मुसलमानी महिना रबीलौवल ३ हा येतो. तर हें सर्व विसंगत आहे. राजशक १० धरला तरी वार शुक्रवार येतो. म्हणून मुसलमानी महिना तारीख मराठी महिना वारमितीस जमतो तो शक संवत्सर धरून हा काल दिला आहे. रा. श. ९ येतो.)

शि. च. सा. २ ले. ३७२ } (८९) { श. १६०५ ज्येष्ठ शु. ३
सु. १०८३ जखर २ } { इ. १६८३ मे १९

खान शर्जाखान—महानाड का पेठ अथणी.

मोगलाचे तहवेलीकरतां पेठ कसबे मजकूर जाळून फना होऊन खराब जाहाले. सदर पेठ जुजवी मामूर होत असतांना खैरतखान येऊन पेठ मारून खराब केले. यावर लावणी होत असता दुसरेने मोगलाचें तहवेली येऊन जे होते ते घर व मळगी जाळून खराब केले. याकरता ४ साले पेठ मार दिवा-लावणी नाहीसे जाले. सा माहानाडाचे दिलासाबद्दल ठाणा मुधोळाशी आले. देसक व मिरासीदार याशी ७ साले कौल देवे. मिरे सुपारी दर गोणीसी मुठे २ लाभासी मुठे १ उगटासी मुठ १ व लवगा व पत्री जायेफल,गडच गुळखोबरे तांदुळ जिनसाना कैणे जे धडेने जोका घेत होता तेची बा घेवे. जैन लोकानी माहाजर प्रो चालावे. दिवाणात दैवामध जो कोण वडीलपण करितावी त्यानेच जावे. जकायेती व आडाणी व बाजे कानू कदीमप्रमाणे घेणे नवी जिकीर करूं नये. उभामार्ग व आडमार्ग जकायती कदीमप्रमाणे घेऊं. आपुलेआपुले मधे झगडाभांडण खुनखराब वगैरे कुल माफ. दरीबाल कौल. पानेचे नगासी जकाती होनु ८= यासी दिवाणासी होनु ८–। व हकदारास होन ८।· येकूण होन ८= येणेप्रमाणे घेऊं. याखेरीज येक पान दिवाण व हकदार घेणे निसबत नाही. पेठेमधे दुकानदारासी सादिलवार घेऊ नये. गुन्हेगारासी सीर मारावे सिके जाहाले असेल तरी दैव सांगून पाठविलीया सोडून देऊन· आबादानी करून सुखे असणे.

शि. च. सा. २ ले. ३७४ } (९०) { श. १६०५ ज्येष्ठ शुद्ध ३
सुा १०८३ जलर २ } कौलनामा { इ. १६८३ मे १९

सर्जाखान—महानाड पेठ शर्जापूर कसबे तिरदल.

कसबे पेठ अथणी असता दिलेलखानाचे तहवेली होऊन दौड केले. त्यातर्फे आम्ही होतो. अजीवास्ता तुम्ही पा तेरदाळाचे आसरेयास आलेत हे अहवाल पा मारचे कारकून हुजर लिहिले की माहानाडाचे दिलासा करून पेठेचे रचणूक करावे. ऐसियासी साहेबी कौल पाठविले जे, उदमवेवसाव करून सुखे असणे. पेस्तर आम्ही ते तर्फेसी येऊन तमाम तह करून देऊन म्हणौन तरी साल मा शाहाजादे ये तर्फेसी आले ते धास्तीने तुम्ही जागा सोडून परागंदा जालेती हे अहवाल महमद सुबेदार येही लिहिले बराये मालुमती कौल सादर तुम्हासी केल. पा माचे व पेठेचे उस्तवारी बदल महमद सुबेदारास धणी करून जे काय ते कौल बोल देतील ते बाबे आम्हापासून फरक पडणार

नाही. समस्त माहानाडाचे मुदाबदल ठाणा मुधोळासी येऊन दिलासा केले. सुबेदार, देसक, नाडगीर व हकदार यासी ११ साले कौल दिल्हे. गोणास जकाती (मीठ, सुपारी, म्हैस, बैल, तांदूळ, कापड, बैसक, छराव, घास, कडबा, लकड, जायफल, लवंग, इत्यादि वस्तु त्यावरील कराची माहिती.) जैन लोक व हटगर वऱ्हाड केलिया व मयेत जालेया कलस ठेऊ नये. नवी जिकीर करू नये. दशावतार व बाजे खेल खेळावे. सालकेत देवरु येऊन वाचावे. पेठ मजकुरी सादिलवार करूं नये. पटणसेटी चिटी दुकानासी न लावणे. पेठ मारो कलागती केलिया दैवात पाठवावे. दिवाण बाजीपुसी करूं नये. गुन्हेगार नफरासी सीर मारावे सिके जाले असेल तरी दैवाने सागोन पाठविलेया सोडून देऊ हा कौल.

शि. च. सा. २ के. ३७१ } (११) { श. १६०५ आषाढ वद्य ५
सु. १०८४ रजब १७ } (कौलनामा { इ. १६८३ जुलै ३

भगवंतराऊ सुभेदार व कारकून —सिवया मुळोडी व सा माहानाड
पा तेरदाळ पेठ शर्जापूर पा का मा

कौलनामा जे, तुम्ही समस्त सालगुदस्ता शाहजादेचे तहवेली करतां समस्त माहानाड पेठ मा सोडून ठाणा मजकुरासी गेले. यैसियासी साहेबी नजर इनायत करून ठाणा मा पावेतो जाऊन दिलासा करून पेठ मामूर करावी, म्हणोन इलतमेश केली. त्यावरून आम्ही, व देसक व नाडगौड, ठाणामासी येऊन माहानाडाचे मुदा काये म्हणौन विचारिले तुम्ही रा. जाखो-जीराजे कदम सुभेदार व कारकून ठाणामारचे विद्यमाने मुदा पेश केले त्याप्रमाणें कौल सादीर करावा म्हणून तपसीलवार साहेबासी लिहिले. साहे-बीहि कौल पाठविला. दिवाणीचे फर्मान, हजरत मदारुलमहामीचे व छत्रपतीचे कौल आणौनु देऊन. सर्व सरंजामी करून खातीरजमा राखावा. पेठ आबाद करावी. कौल प्रमाणें हकजवार पा मा देसक, नाडगीर, पटेल, कसबा-व देश-कुलकर्णा व बारा बलुते याचे निशाणानसी महाजरहि देऊ. विरत-मठास पाऊ चावर दर सवाद का मारपैकी दिल्हे. याप्रमाणें खुर्दखत आणून देऊ. हली मिसल दिल्हे. पेठ मारचे जे काय वस्तभाऊ व पैके गोपाळराऊ निा राजेसाहेब घेतले असेल व नेले असेल ते तमाम आणून देऊन. तंबाखू दर नगास ८= होन देणे, येक लावणी जकात देणे, फरोख्त जालिया त्या पासुन घेणे माल घण्यापासून येक लावणीचे देणे. पेठ मारापासून परपेठेस नग घातलेया जकायती घेणार नाही. येक लावणीच देणे, तंबाखूजलीजचे दर नगास ८— देणे.

शि. च. सा. २. ले. ३७५ } (१२) { श. १६०५ आषाढ वद्य २
सु. १०८४ रजब १७ } { इ. १६८३ जुलै ३

यादपा जखापा देसाई पा तेरदल --सिवपा मुचडी व समस्त माहानाड पेठ शर्जापूर पा तेरदळ.

सालगुदस्ता मोगलाचे तहवेली करता पेठ मार सोडून परागदा होऊन ठाणे मुधविलेसी गेले. समस्त देवाचे दिलासे बदल माहाराज रा प्रभू देवरु पेठ मामूर करणें म्हणून हुकूम केले. ठाणाचे सुबेदार भगवतराऊ माधवराव विदमाने तपसील हाल कौल आणून देऊ म्हणून नेम करून ते बरहुकूम हजरत किबलगाह साहेबी दिवाणफर्मान, हुकुमतपन्हाचे कौल पाठविले. ठाण मबकूर थळ विदमानें तमाम कौल दिल्हे. आम्ही समस्त मिरासीदारान कौल बा राहाटी चालून घेऊ. कोणाविशी अनमान न करता पेठ मा मामूर करून सुखे असणे. तमाम नाडगिराचे निशानानसी माहजर करून देऊ.

शि. च. सा. ४ ले. ७३७ } (१३) { श. १६०५ श्रावण शु. ११
सु. १०८३ साबान ९ } { इ. १६८३ जुलै २४

जावता मोईन. मोहनीबावा, पेठ पाटगाऊ सुबा पो कुडाल. बा सनद मोईन, छत्र० शक ९ दुंदुभी भाद्र. व. १३ भोमवासर सालिना मोईन पाद. ४०० दर १। येकून निशाणी होन ५०० (नित्यपूजा, नैवेद्य, निमित्य-पूजा श्रावण सुध अष्टमी समाधितीथपूजा, येकादसनी, सहस्र भोजन, वस्त्रे, क्षीरापती, रात्रीपूजा, नेजदार=नेजा (भाला) दार; लिहिणार ब्राह्मण, कोठ-वळा, पुराणीक इ. ची नेमणूक) पूजा करून श्रीरासी कल्याण इच्छिणें.

शि. च. सा. २ ले. ३७६ } (१४) { श. १६०५ श्रावण वद्य ७
सु. (१०८)४ साबान २० } { इ. १६८३ आगष्ट ४

साबाजी राजे घांटीगे —शिवपा मुचोडी व समस्त माहानाड पेठ अथणी हली मुा तेरदल

मालोजी पोळ येही लिहिले व कृष्णाजी कमलाकर तुम्हापासी पाठ-विले होते त्यानी लेहून दाठविले त्यावरून समाधान जाले. तरी पूर्वीपासून पेठेचा अभिमान तुम्ही धरिला आहे. आम्हांसही भरंवसा तुमचाच आहे. साहेतेस कौल, हातरोखा, पत्र पाठऊन देतो. व रा. सवाजी राजे याचाहि कागद पेठेचे मामुरी करिता आणावया पत्रे रवाना केली आहेत. तेही येतील. पेठेवरी मार्ग पडोन आबादानी केली पाहिजे. येणेकरून तुमचा नामोष आहे. कदीम जागा तुमचा आहे.

शि. च. सा. खं. ९ ले. ५९ } (९५) { श. १६०५ श्रावण वद्य ३०
सु. १०८४ साबान २८ } { इ. १६८३ आगष्ट १२

केसो त्रिमल—बाबाजी महादेऊ देशकुळकर्णी चेऊल.

पत्रदर्शनी स्वार होऊन आम्हापासी आपले माहालीची दस्त व समजाविसीचे कागद घेऊन येणें.

रा. खं. १८ ले. ५७ } (९६) { श. १६०५ आश्वीन वद्य २
रा. श. १० रुधिरोद्गारी } { इ. १६८३ सप्टं. २७
सु. १०८४ सवाल १५ }

दतसेटी सेटिया याचे नावें हिरोजी इंदुलकर याचे कर्ज बा बाकी वादत आहे. त्या पो कोंडाजी दामोदर सबनीस दिा फुटनाईक यास बदल मुशाहिराचे ऐवजी होन पा. १७ देविले. आदा करून जाब घेणे.

शि. च. सा. २ ले. १३७ } (९७) { श. १६०५ आश्वीन वद्य ७
सु. १०८४ सवाल २० } { इ. १६८३ आक्टो. २

अंताजी गोविंद हवालदार } कृष्णाजी, गोविंद अजहत सबनिसी
व कारकून का सासवड } व चिटनिसी दिा राजश्री पंताजीपंत

तुम्हास मुशारा पावला नाही म्हणून रुसवा करून घरास गेला आहां. येथे दिवाणकाम टाकून न पुसता घरास गेलेस. आम्ही माहालास येऊन ३।४ महिने जाले भेटीस येत नाहीत. तरी पहिलेपासून तुम्ही सबनिसीचे कामकाज करीत आले. आतां आम्ही आलो म्हणून घरीं राहिले आहां. तरी ऐसे न करणे. देखत कागद भेटीस येणे. मुशारा राहिला असेल तोहि विल्हे करून देऊन. तुमचेविशई रा. पंताजीपंत याणी लिा आहे. याकरता तुमचें चालवणे आगत्य आहे. तर लौकर येणे.

शि. च. सा. १ ले. ६७ } (९८) { श. १६०५ कार्तीक शु. ७
सु. १०८४ जिलकाद ५ } { इ. १६८३ आक्टो. १६

नीळकंठ मोरेश्वर प्रधान—बाजी घोलप हवालदार व कारकून किले पुरंदर.

तांब्रापासून किला घेतला (श. १५९१ फा. व. १२) ते पासून वे. विश्वनाथभट व सखंभट ठकार यांस किल्यावरील तासाची सेवा निळो सोनदेव भट यांनीं सांगितली. त्याउपेरी किले मजकुरीचे मिरासीदार जोतिषी शिवभट व नारायणभट पुरंदरे तासाची सेवा आपणच करूं म्हणू लागले. पण ते निळोपंतांनीं अमान्य केलें. पुढें कै. (शिवाजी राजे) किलियास आल्यावर त्यांनीं ठकारांकडील तास मना केला. पण पुरंदरे यांस

ताशाची सनद दिली नाहीं. पुनः भेटावें तों शिवाजी राजे कर्नाटकांत गेले. नंतर पुन: रायगडी जावे तों घडलें नाहीं. पुढें १६०१ मध्यें जाल्हनापूरप्रांते गेले व उपरी सवेच कै. केला. पण पुरंदर सारखा सरहद्दीवरील नामोशाचा किला तेथें तास पाहिजेच. वृत्तिवंताचें संस्थापन करणे हें स्वामीसही अगत्य. म्हणून पुरंदरे यांस ५० पातशाही होन सेरणी, देखील सरदेशमुखी, घेऊन ताशाची सेवा सांगितली. उभयतां पुरंदऱ्यास १५।१५ अशा ३० लारी देण्याचा करार. सुरनिसी वजावाटा करून उरले वेतन दरबार रवेसीप्रो देणें. सेरणी यंदा होन १० व बाकीचे ४० दरसाल ८ प्रो भटमजकुराचे हकी वजा करणे. सिंहगडाप्रमाणें दररोज तेल देत जाणे.—(ह्या पत्राची शेवटी दिलेली ता. ५ पण पत्राचे मबकुरांत आली आहे. ता. ७).

रा. खं. १५ ले. २५ }
सु. १०८४ जिलकाद ८ } (९९) { श. १६०५ कार्तीक शु.१० { इ. १६८३ आक्टो. १९

केसो त्रिमल—विनायक रमाजी सुबेदार व कारकून सुभा प्रा पुणे.

पा मा।रचे देशकुलकर्णी सनिध येऊन विनंती केली देशमुखास व देशकुलकर्णीयास पेशजी रा. दादाजी कोंडदेऊ सुभेदार तीही इनामती खंडणी दर सालास विघली होनु पातशाही ४०० देशमुख ३०५ व देशकुलकर्णी होनु ९५ एकूण ४०० होनु खंडणीचा तह विधला. त्याप्रमाणें गलबलिया आधी उसूल होत आला आहे. हाली १०।५ साले गलबला जाला आहे. माहाल खराब पडला. जुजबी गाऊ वसाहत थोडे बहुत आहेत. त्यास आपणास व देशमुखास हकाचे दस्त बहुत थोडे होते. त्यास दस्त माफीक देशमुखास व आपणास पोटास देऊनु वरकड दिवाणात घेत आहेत. एणेकरून आपला अवकात चालत नाही. स्वामीची सेवा करावी लागत आहे. त्याहीमधें आपण वृतिवंत आहों. सेवा एकनिष्ठपणे करीत आहो. तरी जे वेळेस सारा परगणा कीर्दी होत होता. तेव्हांचा तह ४०० होन खंडणीचा. हाली परगणा खराब, वसाहती जुजबी, आपणासहि हक उसूल होत नाही. तरी दस्तरकमप्रमाणे होते त्या हिसेबे चौ शा होनाची तकसीम बसेल ते देशमुखापासूनु व आपणापासूनु जे तकसीम ते घेतलियाने आपलाहि अवकात चालेल. स्वामिसेवेस वृतिसंमंधे एकनिष्ठ सेवा करून म्हणून देशकुलकर्णियानी विनंति केली. ऐसियास हाली यांचा इनामती खंडणीचा तह केला. ऐन दस्त साल ब साल होईल त्यास दस्तमाफीक चौ शां होनाची बेरीज दस्तांप्रमाणें बसेल ते यापासुनु घेत जाणे. हाली दस्तहि कमी आहे. ऐणप्रो तह केला आहे. विसेष तोसीस न देणे. एविसी रा. कै. व रा. पंत वैकुंठवासी यांचीहि पत्रे माहालीच्या कारकुनास आहेती.

शि. च. सा. १ ले. ६८ } (१००) { श. १६०५ कार्तिक शु. ११
सु. १०८४ जिलकाद १० } { इ. १६८३ आक्टो. २१

नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान--नागोजी बलाळ सुभेदार व कारकून सुभा
प्रा माहालानिहाय प्रा इंदापूर व सुपे.

'ले. ६५ प्रो.' तिघांची पाटिलकी सुपे खुर्द येथील. तरी तशीच चालवणें. शंकराजी नीलकंठराऊ व हाऊजी धणगर यासी जगथाप नसता कथळा करावयास समंध नाहीं. (मागील क्र. ४५ पहा)

रा. खं. १५ ले. १४६ } (१०१) { श. १६०५ कार्तीक वद्य १४
सु. १०८४ जिलकाद २७ } { इ. १६८३ नोवें ७

—मोकदम मौजे कविठे सा हवेली पा वाई

श्रीसदानंदाचा (मठ मौजे निंब) इनाम मौ मारी आहे. साल गुदस्ता चालिले आहे तेणेप्रमाणें चालवणे, एक जरा उजूर न करणें.

इ. वृ. १८३३ पृ. ५५ } (१०२) { श. १६०५ मार्ग. शु. ७
व ,, १८३४ पृ. १५६ } { इ. १६८३ नोवें. १५

शिवराम (कल्याणि) एकनाथस्वामीच्या मुलीचा मुलगा—यानें गीताचंद्रिका मराठी केली. दीनदत्तपदांकितमुकुंद कवी काव्य करूं लागले.

शि. च. सा. २ ले. ३७८ } (१०३) { श. १६०५ मार्ग. शु. ८
सु. १०८४ जिल्हेज ७ } { इ. १६८३ नवं. १६

सर्जाखान—सिवापा मुचेडी व जिवाजी सोमाजी व समस्त
माहानाड पेठ शर्जापूर मो पा तेरदल

तुम्ही पा मार पेठ शर्जापूर वसात केले म्हणऊन तुम्हांवरी मेहेरबानी नजर करून हुजूर बोलावून तुम्हास मुधोलाचे ठाणा इपतीदेपासून कौल मऱ्हामत केले. हालीही कौल दिल्हे. पेठ मा व मार्गानिहये पुंड व पाळेगार व असपाद लोकाचे तसवीस लागितील तरी त्यासी सजा दिल्हे जाईल. पेठा मारासी संभाजी राजेचे तसवीस लागो देणार नाहीं.

शि. च. सा. २ ले. ३७९ } (१०४) { श. १६०५ मार्ग. शु. ८
सु. १०८४ जिल्हेज ७ } { इ. १६८३ नवं. १६

सर्जाखान—सिवपा मुचेडी व जिवाजी सोमाजी (ले. ३७८ प्रो) पेठ व का अथणीहून मोगलाचे तहवेलीकरता तेरदाळास आला. तेव्हां

सिवराऊ सुभेदारास कौल देऊन पाठविलें कीं पेठ वसत करणे. तुम्ही पेठ सर्जापूर वसात करून, मळगिया बाधोन, मामूर केले. सालगुदस्ता शाहजादेचे तहवेलीकरता पेठमारा सोडून मुधोळास गेले. तेथेंहि पेठेबदल विचारले व तुम्ही सांगितलेबरहुकूम मुधोळथळ मार्फतीनें कौल दिल्हा. तरी आबादानी करुन सुखी असणे. रवेशबराबरी फारफेर होऊं देणार नाहीं. जैनानी नवी जिकीर करणे निसबत नाहीं.

शि. च. सा. २ ले. ३८० }
सु. १०८४ मोहरम १५ } (१०५) { श. १६०५ पौष वद्य १
{ इ. १६८३ डिसें. २४

कर्जखतबा

आदिसेटी सेटीकर पेटा जोहरापूर— खंडोबा नाईक गो

पा तेरदाळचे महानाडसी होन २८०० सर्जाखानाशी आपण धणी होऊन महानाडसी साडिले असता महानाड पा मानी. सदरहू पैकमधे होन २११६८० निरवेध करून दिल्हे. बाकी होन ४६४ राहिले. ते करता खाने-साहेबानें तागाद लाविल. त्यासाटीं तुम्हापासून ते घेतले. त्यासी कलतर ५ प्रमाणें असे. मुा चादर्सा. चांदचे मुदतीसी नेऊ तरी पुढील चाद माहसी सवाकी घालून देऊ. यासी कही उजूर नाही.

शि. च. सा. ३ ले. ६४१ व }
५ ले. ८२९ फ. १०९३ } (१०६) { श. १६०५
{ इ. १६८३

पा मजकुरीची देशमुखी देवकर याची पिढी दरपिढी असता उमाजी वलद संभाजी भोसले-शिवाजीमहाराजांचा पुतण्या-यास विजापूर तर्फेनें जागीर होती. तेव्हां त्यानी देशमुखावरी धामधूम करून जोरावरीने दोखी घेतली. देशमुखास मारून बाहीर घातले. व जागीर होती तोवरी देशमुखी खादली. त्यावरी पातशाही जाल्यावर पा मास जे जाहागीरदार आलें त्यानीं तनखियांत दोखी खात आले. पुढे सन माराकारणे जागीरदार हाबीबुला-खान जहागीरदार आले. त्यासी हुकूम आणिला कीं, देसमुखाचे मुलास वतन देणे. मग देााडे, मोकदम, हालीमवाली बोलावून हकीकत मनास आणून कदीम दोखाकडे दोखी देणें. हा महजर.

रा. खं. २० पृ. ५० }
फ. १०९३ } (१०७) { श. १६०५
{ इ. १६८३

हजरत जिलसुभ नी बदौलत दक्षणेंस आले. तेथून (सुपा) ठाणे कोा मजकूर मानूरखान आले. ठाणे कायेम करून रसूलखान मयाणी यास देऊन गेले सन १०९३. याउपेरी फितेका गोवां हजरत बादशाहा तुळापुरास

आले ते समई जुलपुकारखान रायरी फते करून राजश्रीस बराबर घेऊन आले. ते समई कुलपरगणाचे जमीदार हुजूर तलब केले की तमाम मुलूक आबाद होए म्हणोन मुचलके लेहोन घेतले. म्हणोन तलबा केल्या. तेसमई...कुल मुलकास सिरपाव देऊन कौल घेतला. तो महादाजी यमाजी वोकील दिवाणचे कचेरीस उभा राहिला कीं, सुपांचे देशपांडेपण आपले आहे.. लस्करहि कूच जाले विज्यापुरास चालिले. तों मेहेरचंद पेशदस्त दक्षण कचेरीचा त्यास खबर कळली कीं, देसपांडिया हमराही मधेंच आहे अजणू परगणियांत गेला नाहीं. मग चोपदार महसल लाविले आणि लस्करातून च्यार कोसी काढिले की परगण्यास जाऊन आबाद करणे.

शि. च. सा. २ ले. २७७ } (१०८) { श. १६०५ इ. १६८३

साबाजी राजे घाटगे-सिवसेटी मुचडी व समस्त महानाड.

अथणीचे पेठ मामूर करावी ऐसे आम्हासी गोसावी बहुत (सांगितले अस)तां साप्रत दिपवाली कारणें विवेक करू ऐसे बोलिला होता. तरी कोणेविसी आतां दिरंगावरी न घालतां दिपवाली कारणे दुकान मुस्तैद होऊन साऊकार सेटीकार येऊन आपला उदीम वेवसाव करीत यैसे केले पाहिजे. येणेकरून तुमचे वचन सत्य होईल. आम्ही तो श्रीमहादेव भक्त अहों. जे तुम्हासी शफत पूर्वक बोलिलेस अतर पडणार नाहीं. तुम्हास खान अजमाचे पत्र प्रमान तरी पाठऊन देऊं. येथील वर्तमान राजकी येक प्रकार जाहाले आहे. ते परस्परे राऊलासहि श्रुत आहे. थोडियाच दिवसामधे पत्र पाठउन देउनू.

शि. च. सा. २ ले- ३७३ } (१०९) { श. १६०५ इ. १६८३

सिदगौड भूपती देसाई वा पाटेल का। अथणी } — सिवण मुछेडी वा समस्त माहानाड पेठ का। अथणी मा। परगण तेरदाल

मोगलाचे गलबलेकरता तुम्ही वा समस्त दैव आवघे मिलून पा। मासी गेलेवरी हजरत खैरतखान सिद्दी दास मोकासा अर्जानी जाला, त्यावरी चेनपा हजरतसाहेबाचे भेटीस गेले. आपण पेठ मामूर करतो मुदे घातले, की सुपारी वा मिरे लाभा वा उगट यासी येक गोणीस ॥ येक उगट मुठीने देता जातो. आतां तेरदालमधे ते लाभउभट दोनी मुठीने घेऊ देऊ सालाबादप्रमाणे म्हणतात. ऐसियासी साहेबाने आपणावरी ॥ येक पाऊ जोखून देवे सरिखे खुर्दखत करून दिल्हेया आपण जाऊन पेठ बिलाकुसूर मामूर करू देऊ म्हणून आम्हीप रभारे आइकलो. हे वर्तमान तुम्ही आइकिले असाला तरी

गोसावीयाने त्या गोष्टीवरी ना बाणे. सालाबाद जषी पेठ बाहले तषीपासून लाभ वा उगट दोनी मुठीने देतघेत आहेती. तैसेची पेठेचे रवेश आहे. नवे जिकीर सौदीमधे बैसून मूटमार्दीनें चालून घेतले. आतांहि मालुमाती करून खुर्दखत करून घेतले त्या गोस्टीवरी गोसावीयानें ना बाता सालाबाद जैसे दोनी मुठीने लाभ वा उगठ देतघेत आहेती तैसेच पुढेहि सालबाद चालेल. चालून घेणार आम्ही आसो, दरमेने आम्हा वितरक्त नवे जाकीर केले होते चालू पाहतो की काय हे गोस्टी सर्वथा चालणार नाही. तुम्ही समस्त देवाचे समाधान करणे. यासी आम्ही चुकलेया श्रीसिद्धेश्वरदेवस्वामी साक्ष असो. सालाबादप्रमाणे दोनी मुटीने लाभ वा उगट जैसे चालिले आहे तैसे चालू.

शि. च. सा. लें. ३८४ } (११०) { श.१६०५–०६ इ.१६८३–८४

अदिसेटी सेटिकार पेठ जोहरापूर-सिवमा मुचेडी वा जिवाजी सोमाजी वा समस्त माहानाड प्रा। तेरदाळ.

पैकेसी गहुत दिरंग लावले. येथें खानसाहेबानें पैके झाडे लावून सरगिर्दाने करताती येस तरी होऊ नये. आतां गोसाव्यानें २८०० होन…पैक ३५४ त्या वेगळ येथें रा। रंगोपापंताचे १ शे, पैकीं होनु ५० योहूनमध्यें दिल्हे. वा खोबगिरी माहलदार बरोबर होन २६ वा रसद फेरमुबादल करून हुजूर पावन करिताना तुटी होन ३४ एकूण ४६४ इतक्यासी खानसाहेबाने बहुत तगादा लाविल ते (ले. ३८० प्रो) दिल्हे, त्या पैके बदल सौदागराने तातड लाविली. तेबदल तुम्हांजवळ पावाडसेटीसी पाठविले. सदरहू पैके कळतर सहीत व रंगोपंताचे पैकीं ५० पाठविले पाहिजे. सौदागरचे पैकसी आम्ही चांदसी नाहीं दिल्हे म्हणजे सवाकी बर निसबतने होईल ते देऊ. चांद दोन दिवस असतां पाठऊनु दीजे. बळसेटीवरी होनु १०॥ ची हुडी रोखा करून पाठविले ते पैके आम्हासी पावले नाही. मलिकभाईसी मासला होन १॥ देविले.

शि. च. सा. खं. ८ ले. ४६
पोर्तु. मराठा पृ. ७५
सु. १०८४ मोहरम २४ } (१११) { श. १६०५ पौष वद्य ११ इ. १६८४ जाने. २

कविकलश—धर्माजी नागनाथ सरसुबेदार व कारकून सुभा प्रा। फोंडे.

हजरत पीर अबदुलाखान कोट फोंडा, बहुत जागृत स्थळ. फिरंगियांनी गनिमाई करून कोटास वेढा घातला, कोट बहुत जेर केला, तेव्हां कोट मजकूरच्या हवालदार, सर नोबत, सबनिबीस, नाइकवाडी, लोकीं प्रार्थना केली

कीं, गनिमाचा पराभव करणे. रा. छत्र. स्वामी विनंती करून ऊर्जा चाले-सारखी पोख्ती सरंजाम करून घेऊन. रा. स्वामीची फत्तेजाजी होऊं देणे म्हणोन नियत केला. त्यावरी रा. स्वामीचे स्वारी कोट मजकुरी होउनु फिरंगी गनीम मारून काहाडले. रा. स्वामी जये आले फते जाहाली. ऐसी विराची करामती. म्हणौनु तुम्ही व कोटकरी यांही छत्र. स्वामीस विनंती केली. त्यावरून नियत केला धर्मादाये देविला. दर साल नव होन ५० रास ऊदफूल दिवा देखिल उरूस येकून नव होन २६ मुा मुजावर नफर सालिना होन नव २४ येणे प्रो सुबे मजकुरी ऐवज देविला.

सनदापत्रें पृ. १६१ राजशक १० रुधिरोद्गारी	(११२)	श. १६०५ पौष वहुल १२ इ. १६८४ जाने. ३ गुरु.

राजा शंभुछत्रपती—विठल शंकर देशाधिकारी प्रांत जावली

दताजी केशवजी पिसाळ देशमूख तर्फ जोरखोरे यांसी कै. स्वामीनी हकवतन करून दिल्हे आहे. त्याप्रमाणें मोईन चालत आले. हली कुसूर होतो. तरी हे दिवसांत गनीम कोंकणांत पेशक. या प्रसंगें हशमाचा जमाव करावया देशमूख मानिल्हेस आज्ञा केली असे व पुढें कितेक काम याचे हातून घेणें असतां उगेच माणूस दिलगीर करावे आणि स्वामीकार्याचा नाश करावा हे कोण कारकुनी. हे गोष्टीनें स्वामीचा तरी फायदा! तरी कौडी इतकी गोष्ट नाही. ऐसे असतां असे करावया गरज काय! याउपरी देशमुख तरी रंजीस न करणें. त्यांचा हक साबाबादप्रमाणें चालवणें. कसूर काडीइतकी न करणें. पुढें बोभाट आल्यास स्वामी तुमची भीड धरणार नाहींत हें नेमस्त समजणें लेखनालंकार.

शि. च. सा. २ व ५ ले. २७१ व ले. ९४४ रा. श. १० रुधिरोद्गारी	(११३)	श. १६०५ पौष वा। १२ इ. १६८४ जाने, ३ गुरु.

शंभु छत्रपती स्वामी—देशमुखानी प्रांत वाई

सुलततान मांजम व शाबदीखान गनीम दोहीकडून कोकणात उतरला, याप्रसंगे हशमांचे बहुत प्रयोजन आहे. करितां रा. संताजी यमाजी सरमिरा + यांला नौसंचणी हशमाचा जमाव करावयाबद्दल वरघाट प्रांते पाठविले असे. ते सांगतील तेण्हेप्रमाणे नौसंचणी करून पाठऊन देणे. हे काम बहुत नाजूक आहे; याप्रसंगी जरी हशमाचा पोख्त जमाव जाला तरी गनिमाचा काय गुमान लागला. बुडविलाच जातो. जमाव पाठविणे. स्वामी संतोषी होतील. आजीवरी स्वामीने तुमचे चालविले ते सार्थक ह्या दिवसांत करून आपला मुजरा करून घेणे. तलाश तरतूद करून हशम पाठवून देणे.

श्रीसां. ले. ५५, ५६ } (११४) { श. १६०५ माघ शु. १
रुधिरोद्गारी इंदुवासर } { इ. १६८४ जाने ७

रघुनाथभट्ट नवहस्त—भैरवभट्ट महाबळेश्वरकर जामात व श्री सांप्रदाई उपासक भक्तराज.

श्रीरामदासस्वामीनी दया करून श्रीरघुनाथ चाफळ येथील उपाध्यपण व पुराण ऐशा दोन्ही वृत्ती आपणांस दिल्ह्या. कन्यादानसमर्यांच्या संकल्पाप्रमाणें सांप्रत महायात्रेस जातेसमई या दोन्ही वृत्ति तुम्हास दिल्या. त्यास इनाम विळाशी अर्धचावर व वर्षासन यासहित व राजपत्रेहि तुमचे स्वाधीन केली असत. हे दानपत्र श्रीचे माहास्थली महापुरुष भलेभले श्रीचे सांप्रदाई यांच्या विद्यमाने वंशपरंपरा दिल्हे.

शि. च. सा. २ ले. ३३० } (११५) { श. १६०५ माघ शु. ७
सु. १०८४ सफर ६ } { इ. १६८४ जाने. १४

अबुल मुजाफर अदि०—भानजी देसाई पा कुडाल

तुझेविसी हजरत शाहापनाह मूर्तजाखान गुदराणिले. तेवरून कौल हुमायून तुज सादीर फर्माविलें असे. तुवा हे कौलनामावरून आपुले खातीर करार करून असणे वा मोकासाई याचे हक मोकासाईयासी वा रयेताचे हक रयेतासी पाववणे वा हलालखोरी करून विलायेती पा मार मामूर वा आबादन करून वा कोणे बाबे कांहीं अदेशा न करणे.

शि. च. सा. २ ले. १६९ } (११६) { श. १६०५ माघ शु. १४
सु. १०८४ सफर १३ } { इ. १६८४ जाने. २१

विनायक उमाजी सुबेदार व कारकून प्रा पुणें.—जिवाजी नारायण हवालदार व कारकून ता करेपठार

रा. महादाजी गोसावी सेकीन मोरेश्वर याचा इनाम मौजे मजकुरी आहे. जिराईत हिवरटिके कास रुके ८३।। बागाईत पाटरी देविळा नजिक बिघे ८६. सालाबाद दुमाले चालत आहे. सालमजकूरी कीर्दी करितील म्हणून म्हणतावी. तरी यावत् आले आहे तियाप्रो साल मारी चालवणें.

शि. च. सा. ९ ले. ६० } (११७) { श. १६०५ माघ वद्य १४
राजश. १० रुधिरोद्गारी } { इ. १६८४ फेब्रु. ५ भोम-
सफर २८ } { वासर

—चिमणाजी आऊजी

गनीम हबसी व फिरंगी यांनी कुंदे, ब (दा) पोली व सिडकोली-मामले चेऊल ही ३ गांवें मारून नेले. ते समयीं रयतीचा गला कूळ लुटून नेला.

याकरतां रयत दिलगीर व परागंदा होऊ पाहते...चेऊलच्या हवालदारे हुजुर लिहिले. तरी तुम्ही मनास आणणें व हुजूर लिहिणे. लिहाल त्या प्रो त्याची विल्हे होईल. दादाजी कुलकर्णी याचे सेतचा गला मौजे कारले येथें होता तो साराच राजभाग प्रजभाग कुल घेऊन खर्च केला. म्हणोन दादाजीनें सांगितले. तरी राजभाग वजा देऊन प्रजभाग तितका दादाजीस परतोन देणें.

रा. खं. २६ ले. ४८ } (११८) { श. १६०५ फाल्गुन शु. १
जुलूस २७ सफर २९ } { इ. १६८४ फेब्रु. ६

(मोगल वरिष्ठ अधिकारी) अमानतखान--परगणे नाचनगाव सुभा वऱ्हाड येथील देशमूख, देशपांडे, मुकादम व इतर लोक.

हा परगणा आतां भगवंत सिंग याच्या ऐवजी राजरूप वलद सयाजी भोसले याजकडे जहागीर दिला आहे. तरी त्या प्रांताचा कर त्यांजकडे द्यावा व त्यांचे अधिकारीयांस त्यासाठीं नेमिलें आहे. ते तेथील प्रजा शेतींत गढून गेलेली व वसूल नियमित देणारी अशी ठेवावी. ४ ल. २७ ह. रु. वसूल. त्यांचे वकिलाकडून २०० रु. घेऊन मुचलका घ्यावा व हुद्दा द्यावा.

शि. च. सा. ९ ले. ६१ } (११९) { श. १६०५ फाल्गुन शु. ६
सु. १०८४ रवल ५ } { इ. १६८४ फेब्रु. ११

दादाजी महादेऊ देसाई व —सुभेदार व कारकून सुभाप्रांत चेऊल देसकुलकर्णी मामले चेऊल

माजी सुभेदार राघो विश्वनाथ व आपणामधे बर आकसी पडली होती. आपण चिमणाजी आउजी बराबरी माहागडीचे मुकामी गेलो. मामले चेऊलचे वर्तमान साकल्य विदित करून मामला करून द्यावा या निमित गेलो म्हणौनु सुभेदार मशारनिल्हेने मागे आपले घर कैद करून आपले नगनगोटी वस्तभाव आणिली. हाली आपण स्वामीजवळी वर्तमान विदित केले. राजश्री पंत कृपावंत होऊन राजाज्ञा पत्र स्वामीस दिधले. कीं नगनगोटी देणें. पैकी कितेक खर्च जेहू दिधले. ते स्वामीहीच वर्णून दिधले. त्यावरून वस्तभाव आणिली सुभा होती. ते देविले तपसील कठमाला, सारी, गजवण नव्हत.

श्रीसां. ले. ५७, ५८ } (१२०) { श. १६०५ फाल्गुन वद्य ६
राज १० रुधिरोद्गारी } { इ. १६८४ फेब्रु. २६ भौमवासर

राजा शंभु छत्रपती—वेंकाजी रुद्र मुख्य देशाधिकारी प्रांत कऱ्हाड.

—अंबाजी मोरदेऊ प्रांत सातारा

श्रीदासनिर्मितस्थान श्रीरघुनाथ प्रो चाफळ येथील प्रतिवर्षीच्या रामनवमी-यात्रा-समारंभास बाऊन कुसूरकथला करूं न देणे.

—श्रीदेवास को। चाफळ येथील इनाम सुभे मजकुरी आहे ते कै. स्वामीसनदेने चालत आहे. त्याची विल्हे वे. दिवाकर गोसावीयाच्या विद्यमाने चालो देणें.

सा. सं. इ. ले. ३१
सु. १०८४ जवल १　　(१२१)　　श. १६०६ वैशाख शु. ३
इ. १६८४ एप्रिल ७

कविकलश--भानजी गोपाळ सुभेदार व कारकून पा। कुडाळ.

पाटगांवींचे मुकामी जिवाजी राम चिटनिवीस विनंती केली कीं, आपला वडील पितांबर शेणवी यास अदिलशाहाचे कारकीर्दीस चिटनिसीबदल होन निशाणी ४४ व हरकारगिरीबदल ३६ एकूण ८० आणि इनाम वाडी व रावडें मौजे नेरूर व वाडी हुवरमळा मौजे अणाव व कुलकर्ण माहाल जकात देखील बंदर वेंगुर्ले यास मुशाहिरा तैनात सालास दर सदे होन १ व विस्वा हरीब्रास केणें १ चरीस दर गोणीस १ रुका चालत आहे. ते हली साहेबास मुल्क अर्जानी जाला. पूर्वीची कै. स्वामीचे वेळची सनद ४०० ची होती (शक १५९१ श्रावण शु. २=१६६९ जुलै २० विद्यमान बाबाजी पुंडे). पुढें पितांबर शेणवीचे जागी आपण चिटणिसीचे चाकरीस राहिलों त्यास वतन ५ होनाचा तह जाला. येणे करून अवकात चालत नाहीं. पहिले पालखी चालत होती तेहि राहिली. तरी सरंजामी आतां १०० होनाची केली ते आदा करून चिटणीसीची सेवा घेत जाणें.

रा. खं. २६ ले. ४९
जुलूस २७ जमादिलाखर २८　　(१२२)　　श. १६०६ ज्येष्ठ वद्य ३०
इ. १६८४ जून ३

(येतमादखान मोगल अधिकारी आसदखान)—देशमूख, देशपांडे, मोकदम व राया, मुजारिया परगणे कडेवलीत सर० अहमदनगर सुभे औरंगाबाद ऊर्फ दखन.

राजरूप वलद सयाजी भोसला बा। तलफ इजाफा व येवज जागीरा मोकरर सूद १ ल. ५ ह. दाम.

[त्या चिठीत सलास व १०९२ हा आंकडा देऊन जखर=जमादिउस्सानी २८ सन २७ दिला आहे. त्या फसलीसनाशी सलास सन व जुलूस २७ याचा मेळ बसत नाहीं. जुलुस २५ येतो. २७ धरून वरील काल दिला आहे.]

राम. दाखी ४२ ले. ४४ } (१२३) { श. १६०६ ज्येष्ठ वद्य १०
सु. १०८५ जखर २८ } { इ. १६८४ जून ३

नीलकंठ मोरेश्वर-हरि शिवदेऊ सुबेदार व कारकून ताा चेऊल

चेऊलचे अदिकारी व देशमूख हुजूर आले होते त्यास रा. चिमणाजी आऊजी यानी जेणेप्रमाणें कौल देऊन संचणी केली आहे त्याप्रमाणें हे कबूल आहेत व कतबा लिहून दिल्हा आहे. अमानत गांव आहेत त्या गांवची लावणी संचणी करणे व बाजती वसूल जाला तो पेस्तर सालामधे मजरा देणे. सागरगडीहून ५० खंडी गला देविला आहे तो आणून रयतीस देवणे. लावणी सचणी होय ते करणें.

शि. च. सा. २ ले. ३८१ } (१२४) { श. १६०६ आषाढ वद्य ४
सु. १०८४ रजब १७ } { इ. १६८४ जून २१

विवाण परगणे तेरदळ-मोकदम कसबे तेरदळ.

दडीतील देसकानी पाा माा येही इलतमेश केली कीं तेरदळमधील मर्जापूर पेठेंतील वीरत मठ महानाडानी नोविना केला आहे. मठाचे निषादास्तीबदल जंगमास इनाम जमीन पाऊ चावर देखील पटीयां कुलबाब कुळकानूसी दिधलीया निषादास्ती चालेल, तरी दिली असे. दुमाले करणें. इनामपटी खर्चपटी घेणे निसबत नाहीं.

१८३५ इ. वृ. पृ. १७७ } (१२५) { श. १६०६ अ. आ. शु. ८
{ इ. १६८४ जुलै १०

मोरेश्वर पंडितराई—प्रांत राजापूरचे देशाधिकारी.

वे. हरिंभट पटवर्धन पांवस हे ब्राम्हण योग्य धर्मादाय देविले. तांदूळ केली कोठी मापे ८२॥ अडीच मण. वेदमूर्ती क्षेम पावतील तोवरी देणे.

शि. च. सा. ५ ले. ८७२ } (१२६) { श. १६०६ श्रावण शु. १
सु. १०८५ रमजान १ } { इ. १६८४ आगष्ट ३

कविकलशछंदोगामात्य—देशमूख कानदखोरे.

साहगुा रा. छत्रपतींनीं बकाजी नावडकर यास तुम्हाकडे पाठविले होते. तुमच्या मुद्यामवाफीक सरंजामी जाली नाहीं, दिसगत लागली, म्हणून दिलगीर जाइले म्हणोन कळो आलें. त्यावरून आम्ही रा. छत्रपतीस्वामीस विनंती करून तुम्हास भेटीस यावयाची आज्ञा केली आहे. येणे. मुदा मनास आणून तदनुसार पारपत्य करून देऊ. या

प्रसंगी अवघे वतनदार येकमते राहोन गनिमास सजा द्यावी, आपली सरफराजी करून घ्यावी.

पे. द. ३१ ले. ४३ } (१२७) { श. १६०६ श्रावण वद्य १
सु. १०८५ रमजान १४ } { इ. १६८४ आगष्ट १६

हरि सिवदेऊ सुभेदार व कारकून— रा. बाबा (कवजीबावा !)
सुभा माहालानिहाय प्रांत चेऊल

देसक मामले चेऊल याचे इसावतीचे गांव आपले राज्याचे कारकीर्दी-पासून अमानतमुळे लागले दस्त जमाबंदी होते. कांहीं खराबे जमा होत नाहींत. असे असोन श. १५९७ मध्यें वहिरो त्रिमल माजी सुभेदार यानीं खमस व सीत ह्या दुसाल.चे देसकमाराचे इसावतीचे खराबे जमा केले आहेती. ते १६४, ६५ वसरी लारी आतां बाकीस काढले. पुढें श. १५९८ मध्यें पेशव्यांनीं त्याची सोडीची सनद द्यावयासी आज्ञा केली. लगेच कोल-वणतर्फेस स्वारी झाली व सनद देणे राहिली. आणि त्यामुळें बाकी १०।१२ वर्षे ओढत राहिली. तीन वेळ कांहीं दस्त दिला पण सेरीकर बहुत जबुन आले आहेत. शिवाय मुख्य कीं, आपले राज्यांत खराबे द्यावयाचा तह नाहीं. कोणी घेतले दिलेहि नाहींत. एका चेऊलांतच हें नवे जालें आहे. तर सेरीकर सेवेसी आले आहेत. मनास आणून पारिपत्य करणार स्वामी आहेती.

रा. खं. २६ ले. ५० } (१२८) { श. १६०६ आश्वीन शु. ४
जुलूस २८ जिल्काद २ } { इ. १६८४ आक्टो. २

(असदखान, मोगल अधिकारी)—परगणें धाराशिऊर सरकार नलदुर्ग सुभा औरंगाबादचे देशमूख इ.

परगण्याचा रबीच्या हंगामाचा वसूल १६ लक्ष ५ हजार मदावनजी वलद दावलजी यांच्या जहागिरींत नेमला आहे. तरी वाजवी हक, सारा, प्रामणिकपणें व रीतसर हंगामाचे वेळीं त्यांना द्यावा. त्यांच्या सल्याप्रमाणें वागावें त्यांच्या गुमास्त्यांनीं शेतीची प्रगती व स्वतःचा मान वाढेल असा प्रयत्न करावा.

ऐ. फा. सा. ३ ले. ८६ } (१२९) { श. १६०६ कार्तिक वद्य १०
हि. १०९५ जिल्हेज २४ } { इ. १६८४ नोव्हें. २२

सिकंदर आदिलशहा—श्रीनिवास वेंकटाधरी देसाई परगणे गदग

पातशाही काम संप्रत प्राप्त झालें आहे. तेव्हां स्वार व पायलोक यांच्या जमावासह एका विश्वासुक मनुष्यास पाटवून निष्ठा व्यक्त करावी. तुमचे

करतां पोषाख पाठविला आहे. त्याच्या स्वीकारांत स्वोत्कर्ष समजावा. यासाठीं रुद्रो चिमणाजी पंडीत सर डबीर, मख्दूम खुर्द व खवास यास पाठविले आहेत.

सनदापत्रें पृ. १५७ ले. ४४ } (१३०) { श. १६०६ पौष शु. ४
राजशक ११ रक्ताक्षी } { इ. १६८४ डिसें. २९

यादी वे. शा. सं. रामचंद्रभट केशवभट पंडित, उपनाम पुरोहित, कौशिक, ऋग्वेदी, वेदाध्याई, आश्वलायन, यांचे पिते केशवभट महाराज राजश्री थो. कै. स्वामीसंनिध होते. त्यांचे हातून दानाध्यक्षपणाचे प्रयोजन महाराज घेत होते. त्यास उपरी कै. स्वामीहि दानाध्यक्षपणाचे प्रयोजनघेऊन चालवीत होते. कै. स्वामीनी तीर्थरूपाचे मुखे रामायण पुराण श्रवण केले. श्रवणाची सांगता दक्षणा भूमिदान ता. संगमेश्वर प्रां. राजापूर येथें कोंड ५ शेते ठिकाणें ३ येकूण भूमीमहसल दाभोळी लारी १६०० धारादत्त दिल्हे.

शि. च. सा. ३ ले. ६४३ } (१३१) { श. १६०६
फसली १०९४ } { इ. १६८४

—असार देशख, गोविंद कान्हो, गोमाजी सुन्हो, देशपांडे पा। इंदापूर.

मलारी चोपदार मिर्धा याने बारामती कचेरीस कागद लिहून दिल्हा.

रा. खं. १५ ले. १४७ } (१३२) { श. १६०६
सु. १०८५ } { इ. १६८४

दत्ताजी पाटील मौजे देगाऊ ता। सातारा—रा. आनंदगिरी महंत

कतबा दिल्हा ऐसा जे, दाहा साल मुदल मण ८२ घेता त्याची वाढीस वट मण ८३ देऊं. बिघे ८१० खरीदीचे राहिली असे.

सा. सं. इ. ले. १३–१५ } (१३३) { श. १६८६–८७
 } { इ. १६८४–८५

(महंमद) शिकंदर अदिलशहा-खेमसावंत सरदेसाई परगणे कुडाळ महालानिहाय. सर जमीनदार

तुम्हावर बादशाहा कृपा जहाल होऊन तुमची अर्जी विदित जाली. बडिलार्जित बादशहाचे चाकरीवर आलां आहा. तुम्ही कोणते तन्हेने राजा

संभाजीशी ममता राखून मोगल याजबरोबर मैत्री न ठेवावी-कुमके करता तुम्ही बादशाही फौजेत येऊन पोहोंचणें. कोणी चांगला मनुष्य रवाना करणें. हस्तपंजे बादशहाचे करून व पोषाख रवाना केला आहे. तो घेऊन चाकरीवर खंबीर राहाणें (१५). बादशाही जाग्यांत शेवेसी हजर जाहाले त्याकडे कृपा· दृष्टीनें तमाम परगणे घाटाचे पायाखालील पो। कुंडाळ वगैरे बक्षीस इनाम करून दिला. मौजे मसुरा वगैरे १३ गांव व हक लाजिमा कदिम आद· लखान अमलात हिंदवीत लिहिल्याप्रमाणें दिले असे. ज्यावेळीं घाटावरून फौजा येतील त्या समई हजर राहावें आणि मार्गानें रहदारीस हरकत न होई असा बंदोबस्त ठेवावा.

ऐ. फा. सा. ३ ले. ८७ } (१३४) { श. १६०६ पौष शुद्ध ६
हि. १०९६ सफर ५ } { इ. १६८५ जाने. १

शिकंदर अदिलशाह—श्रीनिवास वेंकटाधरी देसाई परगणे गदग.

जमशीदखानानें विनंति केल्यामुळें आणि रुद्रो चिमणाजी पंडीत सर डबीर याचा अर्ज आल्यामुळें स्वतःची निष्ठा व चाकरी व स्वतःच्या मुलाबरोबर स्वार व पावलोक यांच्या जमावासह हुजूरकडे पाठविणें. सरदारकीहि दिली आहे. त्यांतच उत्कर्ष आहे.

ऐ. फा. सा. ३ ले. ८८ } (१३५) { श. १६०६ माघ शु. ५
हि. १०९६ रबल ३ } { इ. १६८५ जाने. २९

सिकंदर आदिलशाह—श्रीनिवास वेंकटाद्री देसाई गदग

(ले. ८६, ८७ इ. (१३४) प्रमाणें व) नवीन जिंकलेल्या प्रदेशांत जागिरीची व्यवस्था होईल.

रा. खं. १५ ले. ११ } (१३६) { श. १६०६ माघ शुा ७
रा. श. ११ रक्ताक्षी } निवाडा { इ. १६८५ जाने. ३१
सु. १०८५ रबल ५ }

माहादजी पाा जगदळा कसबे मसूर तर्फ उंबरज व संताजी पाा घाडगा मौजे सिवडे व वराडे तर्फ उंबरज यांची सितोजी व भाऊ सटवोजी भोसले यांजविरुद्ध तक्रार कीं, मौजे कोणेगव्हाण सिरवडे सिवडे व वराडे ताा मासर येथील सेते भाते १०० व ४१॥, चोरली व चारली, मालिस्त करून नेली, पाचा आकणीच्या छोपयाची लाकडे तुळया खांब, कड्या इसणी; कडबा, १२ ह. तुरीचे व बाजे हर जिनसीचे कूट व लदई नेली, गुल करून अंगावरील वस्ता कुडकिया जोड, कोचकी, सेला, तरवार, तांबडी

पासोडी; पाउसाळियाचा घराचा शाकर भारे २००; नेले व माळ्या दोन जाळविल्या पेवें गल्लियाचीं राळे सोळुले नवशेरी खंडी २॥ नेली अशी कलमें ७. तरी कविकलश छंदोगामात्य आणि सर कारकून यांणीं सदरेस बैसोन निवाडा केला कीं, देशाधिकारी व पारपत्यगार दोास दोणीं ताा मारचे वतनदार यांनी चोरले किती जाळलो किती, वस्ता अंगावर कोणकोणत्या होत्या माला घांघला तेव्हांचे सुतार असतील त्यास विचारून कलमाचे कलम गोही साक्षीनसी शिक्यानसी सर्व बखर शफतपूर्वक, हकहिसाबी मनास आणून बदलामी न ये, निर्वाह होय, असे आकस कोसीस न करता परनिष्टपणें कळवावें. आकस कोसीस दिसून आली तर स्वामी मुलाहिजा करणार नाहीं यैसे बरें समजोन लिहिणें म्हणून आज्ञा.

रा. खं. १५ ले. १० रक्ताक्षी सु. १०८५	(१३७) साक्षपत्र	श. १६०६ माघ शु. १० बुध इ. १६८५ फेब्रु. ४

सटवोजी बाबाजी भोसले—

महादजी सुलतानजी पाटील कसबे मसूर याच्या बापभावाचा गाव सिरवडे (ताा उंबरज) येथें आपण सेतें केलीं होती, पटेल मजकुराची मिरासीची सेतें घेतली होती व पटेलगीस कटकट केली यामुळें महादजी व आम्हांमधें कुसूर पडोन कोणेंगावां आपण महादजी वरी चालोन गेलो व गर्दी केली. पुढें महादजीनें हें रायगड येथें गाऱ्हाणें नेलें म्हणून आपणांस कविकलश छंदोगामात्य व सरकारकून यैसे सदरेस बसोन मनसुफी केली. तरी आपण गदर केली, सेताचा आवारा केला, बेरणकाडी पांघुरणें लाकडे नेली हा नसताच कथला आपण केला, पेस्तर करणार नाही. केला तरी दिवाणीचा गुन्हेगार व गोताचा अन्याई.

शि. च. सा. ९ ले. ६२ सु. १०८५ रवल १६	(१३८)	श. १६०६ माघ वद्य २ इ. १६८५ फेब्रु. ११

चिमणाजी आउजी—दामा(दा)जी कुलकर्णी मामले चेऊल.

रंगाजी सबनीस याणी कागद पाठविला. त्याचे उतर पाठविले. त्यावरून कलो येईल. तुम्ही यावयासी इतकें दिवस विलंब काविला. याउपर लवकर येणें.

रा. खं. २१ ले. ६९ श. रक्ताक्षी रविवार	(१३९)	श. १६०६ माघ वद्य ७ इ. १६८५ फेब्र. १५

कानोजी राजे शिरके—रुद्रभट गिजरे कऱ्हाड.

आम्ही कृष्णा-ककुद्मती संगमीचे तीर्थपुरोहितपण तुम्हांस दिले असे. तुम्ही श्रीस अभिसेख करणे. प्रतिवर्षी वरसासन होन ७ देऊन ते भक्षून आशीर्वाद देणे आमच्या वंशपरंपरेनें तुमचे वंशपरंपरेनें चालवितील.

ऐ. सं. सा. ५ ले. २९
राजशक ११ रक्ताक्षी रविवासर
सु. १०८१ रबल ५
(१४०)
श. १६०६ फाल्गुन शु. ६
इ. १६८५ मार्च १

मोरेश्वर पंडितराऊ—रंगो विश्वनाथ देशधिकारी व लेखक प्रांत कऱ्हाड

वे. नरसीभट शेषभट मुंज्येमणी वस्ती कऱ्हाड यास धर्मदाय तांदूळ कैली कोठी मापे मण रुजु जोंधले देणे मण ।॥। दाहा प्रति वर्षी देणे.

रा. खं. २६ ले. ५१
जुलूस २८ रबर ६
(१४१)
श. १६०६ फाल्गुन शु. ७
इ. १६८५ मार्च २

रुस्तुम वलद सयाजी यांच्या वकिलाने अर्ज केल्याप्रमाणें परगणें जामखेडें सरकार अहमदनगर येथील मुकदम त्यांच्या मालकांना (रुस्तुम सयाजी यांस) जहागिरी वतनाची चालू रकम व बाकी चार वर्षांत देत नाहींत. तरी जहागीरदारानी सरकारी अदालतीच्या सल्यानें तक्रार दूर करावी.

शि. च. सा. २ ले. ३०६
शक रगताषी
(१४२)
श. १६०६ फाल्गुन वद्य २
इ. १६८५ मार्च १२

रा. येसवतराऊ धाऊजी राउ भांगरें—सोनप्रभु धर्माधिकारी भागरेंवाडी पा कोतुळ

नासीक तीर्थ पुरोहितपण लेह्योण नासीक गोदावरी काठचे दिले. त्याच्या वोशास मानितील हे सत्य (धडकी व साकरवाडीकर भांगरे.)

पे. द. ३१ ले. ४४
सु. १०८५ रबर २५
(१४३)
श. १६०६ फाल्गुन वद्य १२
इ. १६८५ मार्च २१

कविकलश छंदोगामात्य—बाबाजी तानदेऊ सुभेदार व कारकून प्रांत पुर्णे.

मोरो विठल देश कुलकर्णी प्रांत मावळ यांनीं सांगितलें कीं, (शहाजी) महाराज व स्वामी (शिवाजी राजे) यांचे कारकीर्दीस देशमूख व देश कुळकर्णी पा मावळ यांचा हक व इनामती दुमाळे करून दिवाणात इनामती खंडणी पा होन ३०५ व ९५ असे घेत असत. आणि जर हक इनामतीचे

दस्त कमतर पडले तर त्याप्रमाणांत दोखाकडून व दोर्णाकडून खंडणी घेत. हाली प्रा मार खराब पडलें आहे. तर दस्तमाफीक खंडणी घ्यावी. एखादे महाराज साहेबाचे व कै. स्वामीची आज्ञा पत्रें असतील ते रुजू घालून हाली राजाजेकडून सनद सादर आहे तेणेप्रमाणें वर्तणूक करणे.

सनदापत्रें पृ. १६२ ले. ४ } (१४४) { श. १६०६ फाल्गुन वद्य १४
सु. १०८५ रखर २७ } { इ. १६८५ मार्च २३

गंगाधर मोरेश्वर प्रधान—बाबाजी तानदेऊ सुभेदार व कारकून प्रांत पुणें.

मोरो विठल (होनप) देशकुळकर्णी प्रां मजकूर हुजूर विदित केले कीं, प्रांतमारी आपला हक लाजिमा व दस्तमल व कतबा इनामती गांव मौजे न्हावी व जमीन गांवगना व वीरचे वणचराई वनाचा व नावा, टोकरे, झाडझाडोरा महत कदीम चालत आहे. तेणेप्रमाणें कृपाळू होऊन ताजी सनद सादर केली पाहिजे म्हणून विनंति केली. तरी बाबहाय कदीमपासून तागाईत सालगुदस्ता भोगभोगवटा चालिला असेल तो मनास आणून चालवणें.

शि. च. सा. ९ ले. ६३ } (१४५) कौलनामा { श. १६०७ चैत्र शु. १२
सु. १०८५ जवल ११ } { इ. १६८५ एप्रील ६

हरि सिवदेव सुभेदार व कारकून—खोत, पाटील, रयत, मोख्तसर सुभा महालानिहाये ता चेऊल रयत मामले चेऊल

तुमचे बाबे देसक मामले मजकूर सुभा येऊन मालूम केले जे, मामले मजकुरी रयतेवरी कितेक बाबे जलल जालें आहे. रयतेमधे कांहीं उबार राहिला नाही. रयत कुल जमा होऊन हुजूर पारपत्याकारणे जात आहे. तरी अजी मृगास महिना दीड महिना राहियेला. हंगामी रयेती हुजूर गेली म्हणिजे थोडा तरी एक महिना पारपत्या कारणे पाहिजे. तेथे रयत गुंतोन राहिली म्हणिजे मागे···बुडाली. कीर्दीस धका. तरी मुदा मनास आणोन रयत समजाऊन कीर्दीस लाविली पाहिजे. त्यावरून मुदा मनास आणावया कारणे देसकमार तुम्हाकडे पाठविले त्याबरोबर लेहून पाठविल्या मुदाप्रमाणें कौल सादर केला.—नारळ व सुपारीचा दस्त आर्बांचें (श. १६०५) चेच पाहणीमुळे घेतले पाहिजे, बागायेत, जिरायेत, राजभाग इ. इ. बद्दल कलमें ७

रा. खं. २६ ले. ५२ } (१४६) { श. १६०७ चैत्र वद्य १
जुलूस २८ जवल १५ } { इ. १६८५ एप्रील १०

मुकबिलाखान—महंमद कासीम

सरकार अहमदनगर पैकी नादनचा राहणार दताजी वकील ह्याचे करवीं कळलें कीं त्याचे मालक रुस्तुमजी यांचेकडे जमिनीबाबत ५०० रु. येणे असून ते देण्यांत दिरंगाई होत आहे. तरी चौकशी करून खरी माहिती व निकाल द्यावा.

रा. खे. २६ ले. ५३ } (१४७) { श. १६०७ चैत्र वद्य ८
जुलूस २८ जवळ २१ } { इ. १६८५ एप्रील १६

रुस्तुम वलद सयाजी यांनी सरकारी हुकुमावरून महंमद कासिम व फौजदाराचे नोकर ह्यांस पकडून आणिलें होते. ते म्हणतात मला धर्मशास्त्रान्वयें पकडले व मी त्यांच्या स्वाधीन झालों.

शि. च. सा. ६ ले. ७४ } (१४८) { श. १६०७ वैशाख शुद्ध ३
सु. १०८५ जखर १ } { इ. १६८५ एप्रील २६

चांदो नारायण सुभेदार—गोविंद रघुनाथ सुभेदार
प्रांत भुजबलगड व कारकून प्रा गदक

केंचणगौडा पाटील मौजे सावसी सा कुंदगोल याणे हरामजादगी केली होती. याबदल त्यास अदबखाना ठेविला. त्यासी करारती होनु पा ५०० बांधले. पैकी १ शे होनु वसूल जाला. बाकी ४०० त्या उसलाबदल २॥३ वरसे नवलगुदी अदबखाना ठेविला. नफर मार बहुत हलाख जाला, उधार काही उरला नाहीं. म्हणून आपले पाटीलगीची चउथी तकसीम नरसिंगराऊ रामाजी यासी विकत देऊन होन पा १५० घेतले. इनामती जमीन मार दहा व इकवर्तना व फसकी फलगी व खालसात जमीन देखील दुमाला करून दिली आहे. तरी तुम्हीहि पाटील मजकुराचे पाटीलगीची ४ थी तकसीमेचा मामला लावणी संचणी, कीर्दमामुरी, वरकडी गावीचा कारभार याचे गुजारतीने घेत जाणें.

शि. च. सा. ९ ले. ६४ } (१४९) { श. १६०७ ज्येष्ठ वद्य ३
सु. १०८६ रजबू १६ } { इ. १६८५ जुन ९

हरि सिवदेऊ सुभेदार कारकून—रायाजी सदक प्रभु हवालदार
सुभामहालानिहाये प्रांत चेऊल मामले चेऊल

तश्रीफ खर्चबदल देसक मामले मजकूर बरहुकूम सनद होन पा १२ देसाई अदिकारी कुळर्णी प्रत्येकी ४ प्रो रास असेत. मामलेमजकुरी बाकी देसक मजकुराचे निा असत. त्यापैकी आदा करणे आणि सालमजकुरीचा आकार गुदस्ताचे बेरजेस ज्याजती होये ते गोष्टी करणें.

रा. खं. १५ ले. १२
रा. (१२) क्रोध (न)
शुा १०८६

(१५०)
निवाडा

श. १६०७ ज्येष्ठ वद्य १३
इ. १६८५ जून १९

माणकोजी राहूजी जगदळा पटेल मौजे शिराडे ता उंबरज आणि शिवाजी व नरसोजी नाइकडा कुणबी मौजे मजकूर ह्यांमधें मो मारन्या निमे पटेलगीचा वेव्हार लागला असतां माणकोजीचा भाऊ माहादजी यानें हुजूर विदित केलें कीं, आमची म्ह. जगदळे यांची वृत्ति कदीम; नाइकवडा लाइनी कथळा करतो. तरी बरहक निवाडा व्हावा. त्यावरून कोनेर रंगनाथ मुख्य देशाधिकारी प्रांत कऱ्हाड यांस आज्ञा-पत्र सादर झालें. मग दोघांचे राजीपणें राजीनामे व नंतर जमान कतबे लेहून घेतले. हमशाही गावीचे मोकदम, मौजे मजकुरीचे बलुते ऐसे वृध, कसबे पेठ तर्फ कोडली येथें जमा करून श्रीकृष्णेची क्रिया व सत्य घालून आपले बेताळीस स्मरोन गोष्टी देणे म्हणोन त्यांस सत्य घातले. त्यांनीं जी साक्ष दिधली ते साक्षपत्र माहालीहून चैत्र व. १३ स आले व चैत्र वद्य १४ ची मुख्य देशाधिकारी कोनेर रंगनाथ याची बखर छत्रपती स्वामीस आणिली. जगदळे व नाइकडे उभे करून विचारिले. मोख्तसर कुणबी येही तक्रीरा दिल्ह्या. त्यांत जगदळे पाटील खरे व नाइकडे कुणबी खरे. तक्रीरा दफ्तरी विल्हे लाविल्या. जगदळे व नाइकडे दिव्हाडी गेले. तेच दिवशीं नाइकडा कुणबी पळाला. त्याचा जमानदारहि गैर हजीर जाहला. मग जगदळे तक्रीरा हुजूर येऊन जगदळे खरे असे साक्षपत्र, बखर, करीना व भोगवटा पाहून जगदळेच खरे पाटील. नाइकडे कुणबी झोंड, ते दूर केले. जगदळे यास हरकी होन २५ पा नाइकडे गुन्हेगारी होन पा ५० देखील सर देशमुखी करार केले. हे निवाडपत्र सत्य.

शि. च. सा. २ ले. ३९७
राजशक १२ क्रोधन भोमवार

(१५१)

श. १६०७ आषाढ शु. २
इ. १६८५ जून २३

("संभाजी छत्रपती व निलोमोरेश्वर--कृष्णाजी कंक पदाती नायेक यांचे शिके) सेवक राज्यमंडल

मशारनिलेचा बाप कृष्णाजी येसजी कंक यास हशमाची हवारी होती. त्यावरी फोंडियाच्या कोटास फिरंगियानी लगट केला तेव्हां रा. स्वामी राजापुरीहून स्वार होऊन फोंडियासि गेले. ते वख्ती खाडीवरी गनिमासी गांठी घालून जुंझ बहूतच केले. ते वख्ती जखमा लागोन जरजूर जाला म्हणोन घरास जावया आज्ञा दिल्ही. घरास आलियावरी जखमा फुटोन मयत जाला. त्याचा लेक मानिके त्याचें नांव कृष्णाजीच ठेविले आहे. तीन वरसाचा मूल

आहे. त्याच्या नावे सुभा चालवावा आणि लोकाच्या जमावास चाहुजी कंक आहे त्यास कारभारी करून ठेवावा. म्हणोन येसजी कंक याणि विनंती केली. त्यावरून स्वामि कृपाळू होऊन कृष्णाजी कंक स्वामिकार्यावरी पडला याकरिता याच्या लेकास सुभा दिल्हा आणि लोकाचा जमाव करावा, हमेशा चाकरीवरी आसिले पाहिजे, म्हणोन चाहुजी कंक शंभर मावलियांत होता तो माकुल पाहोन कारभार चालवावयासि दिल्हा. वेतन दोघांस मिलोन करार केले. सालिना होन पादशाही निवळ ६००–कृष्णाजी, कृष्णाजी कंक याची सुभाची आसामी चालवावी. चाकरील्याख होये तोवरी घरबैठे देणे. सालिना होन २०० यासी चाकरीचा सिरिस्ता नाहीं. घरबैठी तैनाती घ्यावी. पोतदारी मात्र धरावी. नानपरवेशी सुभा–चाहुजी कंक यास वेतन सालिना होन पा॥ ४०० खासा जातीस २०० चाकर १४ यो–१५० भोई १०, ३० दिवटिये २ यो, २० अफ्तागिऱ्या व नेजदार नफर २ येणे प्रो तैनाती केली असे. यासी वटावाट व दंडक प्रमाणे वजा करून उरल वतन घेत जाणे. चाहुजी कंकास चाकरीची मोईन केली आहे. त्याची हजरी पाहोन जमा सुा तील होन मुजरा होणे.

लं. १५ ले. ३६५ शक १२क्रोधन सु. १०८६ रबव ३०	(१५२)	श. १६०७ आषाढ शु. २ इ. १६८५ जून २३

—येसाजी कंक सरनोबत व कृष्णाजी
येसजी कंक पदाती नायक

या दोघानी फोंडाचे स्वारीस फिरंगीयांसि गाठी पडिली तेव्हां बहुत कस्त केली आणि गनीम मारून काढिला. ते वख्ती दोघालाहि जखमा लागोन चकचूर जाले. कठीण जखमा राजश्री स्वामीनी दृष्टीनें पाहिल्या आणि घरासी जावया आज्ञा दिल्ही. त्यावरी कृष्णाजी कंक याच्या जखमा फुटोन घरी मयत जाला. हाली येसाजी कंक हे हुजूर येऊन आपले वर्तमान विदित केले. त्यावरून हे कामाचे, मर्दाने, स्वामिकार्यावरी तत्पर; आणि याचा पुत्रहि स्वामिकार्यावरी मयत जाला. फोंडाचे बकसीस द्यावयाचे होते म्हणोन छ मजकुरी पारितोसिकाची मोईन केली होन पादशाही बेरीज दोन सहस्र–खासा येसजी कंक सरनोबत होन १०००, कृष्णाजी कंक स्वामिकार्यावरी पडिले म्हणोन १००० येणेप्रमाणे एकसाला ये वर्षी परितोसिक द्यावयाचा नियत केला असे.

राम. दासी ४२ ले. ४५ } (१५३) { श. १६०७ ज्येष्ठ—आषाढ
सु. १०८६ रजब } { इ. १६८५ जून—जुलै.

नीलकंठ मोरेश्वर—गौली बाजे खूम मामले चेऊल

कौलनामा, तुम्ही रयतपणा करावया चुकविता. तरी कोणे बाबे शक अंदेशा न घरणे—तुमचे बाबे चिमणाजी आऊजी यास लिहिले. ते कौलबोल देतील. त्याप्रमाणे आम्ही चालऊन. कीर्दी मामुरी खुशहाल होऊन करणे.

रा. खं. २६ ले. ५४ } (१५४) { श. १६०७ अ. श्रावण वद्य १
हिजरी १०९५ साबान १३ } { इ. १६८५ जुलै ६

—परमानंद वल्द मानजी तोया रा. नारनूल

रु. ३९५ अलमगिरी हे दावल वल्द आदम दीन यांचे देणें देण्याकरता शामदास वल्द मोहनीदास यांचे मार्फत घेऊन पावलो. वरील इसमाचा रंग गव्हाप्रमाणें पीत, कपाळ रुंद त्यावर आठ्या, उंच, दाढी, दोन्ही कानास भोकें हा शपथ घेऊन म्हणाला कीं, रकम मिळाली.

सनदापत्रें पृ. १६४ ले. ६ } (१५५) { श. १६०७ आषाढ वद्य ३०
शक क्रोधन. भौमवासर } { इ. १६८५ जुलै २१
सूर्यग्रहण सु. १०८६ साबान २८

शिवाजी विठल मुजमूदार—वे. तोरवणभटपुत्र शंकरभट जोशी, किले शिकंदर ऊर्फ बदामी आश्वलायन शाखा, मौद्गल्य गोत्र

महापर्वणी पुण्यदिनीं किल्ले मजकुरी अगस्ती तीर्थी श्रीभूतेश्वरसन्निधानीं तुम्ही महासंकल्पविधानपूर्वक सांगितलेवरी सत्पात्र, साधु, वृत्तिनिष्ठ ब्राह्मण पाहून श्रेयस्त यावें, पुण्यसामग्री संचित व्हावी, म्हणोन आमचे इनाम उमली गांव मौजे तोरे भास्करापुरीं खालसा जमीनपैकी किल्ले मजकुरीचे शिवेस लागले होते. कजेनवेंची गणेशानजीक मसचप्टी ॥ तुम्हास हदमहदूद घालोन कुलबाब कुलकानू वेठबेगार हुगी (गव्हाची खीर) पंचनली, बलुते देखील धारादत्त करून दिल्हे. तुमचे परंपरे स्नानसंध्या करून आम्हास वेदोक्त आशिर्वाद देऊन कल्याण इच्छून सुखी असिले पाहिजे. या धर्मकार्याचे वृत्तीस चातुर्वर्णीचे जन नष्टपण करून हरकोल व नवीन कानू जो कोन्ही करील त्यास त्याचे वर्णाश्रमाची व मातृपिताची आण आहे.

रा. खं. २१ ले. ५ } (१५६) { श. १६०७ श्रावण शुा १
शक रक्ताक्षी सौम्यवासर } { इ. १६८५ जुलै २२

रंगोबा व नरसोबा व—मातुश्री कृष्णाबाई व विष्णुभट व वासु-
सोमाजी नायक मावळंगकर देव भट सफरे पुरोहीत.

देशमुखी व सरदेशमुखी संगमेश्वर माहालची व मामले प्रभावली व मामले दाभोळ या वतनाची वडिलामध्ये अर्जक कोण पुरुष, त्यापासून वंशावली कैसी चालिली. त्यावरून कृष्णाबाई याणी व उभयता भट गोसावी यानी सांगितले [तें वृत्त. अपूर्ण.]

ऐ. फा. सा. २ ले. ४२ } (१५७) { श. १६०७ भाद्र. शु. १
हि. १०९६ सवाल १ } { इ. १६८५ आगष्ट २२

[मिरजकिल्यामध्यें पब्लिक स्टोअर्स इमारतीच्या मागें भिंतीस टेकून ठेवलेली शिला. त्यावरील लेख.]

परमेश्वराचा प्रसाद व कृपा यामुळें जुनी मशीद ८१६ तील ती शिकंदर कादिरी यांच्या कारकीर्दीतील असदखानानें पुनः बांधली.

सनदापत्रें पृ. १६३ ले. ५ } (१५८) { श. १६०७ भाद्र. शु. ३
सुा १०८६ सवाल १ } { इ. १६८५ आगस्ट २२

अज दिवाण कसबे नवलगुंद—मोकदम काा नवलगुंद

सनदसुभा तेथे लिहिले, लखवा लिंगपा देसाई मामले तोरगल यानी विनंती केली कीं, गतवर्षी सुलतान तारा मोगल लष्करासमवेत येऊन कसबे मजकुरी मुकाम करून घरें, वाडे व पेठ मोडून जाळून तलफ केली. त्या बराबरी गावांत साक्षांत देवस्थान तेहि छिन्नभिन्न केले. थोर देवालये होती तीहि मोडून तलफ केलीं होती. त्याकरतां गावांत मरग सुटला. माणसें मरूं लागली. रयत लोक व दिवाण लोक व वाणी वळूंज गावी राहेनासे जाहलेवरी, गांवे हुगी घालून आवंतुक देवतांचें स्थापन केलें. मामं देवस्थानाच्या दिवसापासून पांढरी बसली. त्या दिवसाच्या स्थापनेच्या पुरातन स्थळेस मूर्ती होत्या, त्या दुरात्म्यांनीं विछिन्न केल्या. त्यांची स्थापना झाली पाहिजे. महाराज राजश्री महाराष्ट्रराजा आहे. देवस्थानें छिन्नभिन्न असों नये. या कारणें देवालयें बांधावीं. उरबा चालवावी. हयात आपण व स्वामी मिळोन जें करणें तें करीत आहों. तूर्त नवलगुंदा सारखे गांवांत देवस्थान देवळेंच नाहीतसें झालें आहे. ऐसियास हुगी घालते समयी श्री देवस्वामींची स्थापना करावी. देवळे इमारती बांधाव्या. तूर्त मूर्ति स्थापना करून पूजा चालवावी; नित्य पुराणश्रवण चालावें. त्यास एक भला ब्राह्मण योग्य पाहून दोनी मार इनाम अबरामराहमत करून देऊन पुराण श्रवण चाले ते करावे आणि वरकड देवाची उरजा चालवावी ऐसें वचन गुंतलें आहे. ऐसियास वेद० वेंकटभिट काशिनाथ भट वाराणशीकर बहुत योग्य भले आहेत. यांसी पुराणाबदल खालसात इनाम हुलमार २ देऊन

चालविलें पाहिजे. तेणेंकरून देवस्थानाची स्थापना होऊन शांत होईल... म्हणोन विनंती केल्यावरी वस्तुता विचार मतेंहि पाहतां हिंदुकीची गोष्टी खरींच. उदंड खर्चवेच महाराजांचे दरबारांत होऊन जातो, अगर पड जंगलहि पडतें. त्यापरीस श्रीचे उरजें अर्पित राजगृहांतून जरी वेच जाहाला तरी 'ज्यांचें नांव त्यांचें पुण्यें' महाराज छत्रपतीसाहेबांस श्रेय येईल. ऐसे पाहून हुलमार सर्व मान्य कसबेपैकी मशाती ३६ बिघेचा मार दुमाला करून दिल्हे असे. तुम्ही कारकून हाल व इस्तकबाल व नाडगीर कसबे मजकूर ग्रामस्त यानीं चालवणें.

श्रीसा. ले. ५९ }
सु. १०८६ सवाल } (१५९) { श. १६०७ आश्विन शु. १
{ इ. १६८५ सप्टं. १९

नारायण रघुनाथ हणमंते अमात्य —सुभेदार व कारकून सुभा कऱ्हाड

रा. दिवाकर गोसावी विदित केले कीं, गोविंद गंभीरराउ यानीं उचापती केली. त्यास तारले व नानेघोल येथील ऐवज देविला आहे. तो ज्याचा त्यास देववणें. १८ खूम नाणी बकाल श्रीचे यात्रेस येतात त्यास जुलूम उचापती करावया गरज नाहीं. असें रा. साहेबाचे शासन असे. रयत लोकास रंजीस होऊं न देणें.

रा. खं. १८ पृ. ८१ }
सु. १०८६ जिलकाद ९ } (१६०) { श. १६०७ आश्वीन शु. ११
{ इ. १६८५ सप्टं. २८

नीलकंठ मोरेश्वर —दतसेट सेट्या

तुजकडे हरकी बा इमारती किले पुरंदर बा सेरणी बाकी वोढत आहे. त्यापैकी मुशाहराबदल देणे. शामजी केशव दफ्तरदार किले अहिवंतगड पा होन २० आदा करणे पावलियाचा कागद घेणे—वरात.

शि. च. सा. २ पृ. २३४ } (१६१) { श. १६०७ आश्विन वद्य ३
{ इ. १६८५ आक्टो. ५

शिवजी जेधे मोगलास मिळोन कारीची व आमचे माहालातील गुरे वळून नेली मुलखास उपद्रव देऊन उद्वस केला. मग संताजी निंबाळकर हवालदार किलें विचित्रगड व गडकरी व सर्जाराव एकत्र होऊन विचार केला की, मुलकाचा बंदोबस्त कोणे रीतीने होतो! हवालदारे सला दिली जे, तुम्ही शिरवळास मोगलाकडे जाणे आणि शिवजी वगैरे यांचा सालजाब करून मुलखाची वसाहत होय तो अर्थ करणे. त्याजवरून सर्जाराव शिरवळास जाऊन अविंधाची भेट घेऊन सर्व हकीकत जाहीर केली. त्याजवरून शिवजी वगैरे यास मोगलाने दूर करून गावगनाची वसाहत करावयाची आज्ञा केली.

त्यावरून मुलखाची वसाहत जाली. हे वर्तमान संभाजीराजे यास कळलें. त्याबवर सर्जाराव मोगलाकडे गेले ऐसे जाणोन महाराजानी इतराजी केली. तेव्हां संताजी निंबाळकर हवालदार यास पूर्वीची सर्व हकीकत ठावकी होती. त्यानी महाराज याना सर्जारावाविशी पत्र लिहिलें जे शिवजी जेधे मोगलाकडे गेले त्याने महालात उपद्रव करून मुलूख बेचिराख केला. सर्जेरावाची गुरेढोरें वळून नेली. सबब मुलखाच्या बंदोबस्तास सर्जाराव गेले. त्यास महाराज यांनी कृपाळु होऊन अभयपत्र पाठविले पाहिजे. त्यास महाराजानी शब्द लावून उत्तर लिहिले आणि हुजूर येणे ऐसी आज्ञा केली. आज्ञेप्रमाणें सर्जाराव दर्शनास गेलें. मागे मोगलाने किल्ला रोहिडा घेतला. ती मसलत सर्जाराव यास सांगोन आज्ञा देऊन रवाना केले. आज्ञेप्रमाणे कारीस येऊन मुलेमाणसे यास ठिकाण धरवेना. हे जाणोन वाई देशात जांबलीस नेऊन ठेवली. आणि आपण लोकांचा जमाव करून किले रोहिडा हस्तगत केला. मग माहाराज रा. संभाजीची भेटी घेतली. बहुत मेहेरबान होऊन सर्जाराव यास शिरपाव दिल्हा. काहीएक दिवसानंतर या प्रांती औरंगजेब पादशाहा यांची मोहीम जाली. तुळापूर येथें पादशहा याचा मुकाम होता तेथे महालो महालचे देशमूख व देशपांडे गेले. ते समयीं सर्जारावहि गेले. तेथें कचलाखान (?) वगैरे मुच्छदी यास नजर व अंतस्थ देऊन निरोप घेऊन घरास आले. मुलखाची वसाहत केली. तेथें खर्च पडिला. तो आमचे वडिलानी पदरचा दिला, दुसऱ्या कोणी दिला नाहीं. पातशहांचे पुत्र शाहाबकस व अजमतारा यानी कसबे शिरवळी येऊन मुकाम केला आणि सर्जाराव व बाळाजी नाईक खोपडे देशमूख तर्फ उत्रोली यास बोलाविले की, किले रोहिडा घेऊन देणे. त्यावरून सर्जाराव बोलिले जे, आम्ही जमीदार, तेव्हां हा मनसोबा आम्हांस कैसा होईल ! मग बाळाजी नाईक याणी कबूल केले कीं किला घेऊन देतो. व सर्जाराव याची चापगूद (?) केली. त्यावरून सर्जाराव यास अटकेत घालावे ऐसा ठराव दरबारात जाहला. हे वर्तमान सर्जारायास कळताच रातोरात निघून कारीस आले किल्यास सावध केले. मागे बाळाजी नाईक खोपडे यानीं स्वारी घेऊन किल्याखाली आले. गडकरी हरजी पवार याचे डोचके कंकरीजवळून कापून नेले आणि किल्याभोवता वेढा घालोन अंधारवडाजवळ मुकाम करून राहिले. आणि सर्जाराव यास आणावयाकरतां चार भले लोक पाठविलें. त्यावरून सर्जाराव याणी दुखणियाचे मिस घेऊन आपले पुत्र मताजी नायक याजला बरोबर देऊन सलूख वरकरणीचा करून पाठविले. तदनंतरी मताजी नाइकास जमाव सुधा येऊन त्यास सांगितले कीं, किल्यास मोर्चे लावून लढावे. तेव्हां मताजी नाईक मुळीच्या बेताप्रमाणें मावेची लढाई करूं लागले. इकडे सर्जाराव याणी किल्यास बातमी खबर

हुशार असणे, अवसान न सोडणे, ऐशिये रीतीची वरचेवर खवर शिदोजी जाधव हवालदार यास पोहचवीत गेले व किले मजकुरी गला बेगमीस पाठवावा म्हणोन मौजे चिखलगांव येथें आपला खासगत गला होता तो परभारा गडकरी यास सूचना देऊन घेऊन जाणे, ऐसी वातमी खेळविली. वगैरे गावगनाचा गला नेणें ऐसे सांगितले. त्यावरून दरवाजावरोवर उतरोन गला घेऊन गेले. तो खर्च वेच शिवजी व चांदजी वगैरे यानी दिल्हा नाहीं. व मसलतेसहि सामील जाइले नाहींत. पुढें पातशहा यानी पुरंदर वगैरे किले हस्तगत केले. ते समयी सर्जाराव यानी पुरंदरचे कोळी व बेरड यास आणोन आपल्या जवळ ठेऊन घेऊन आपले पदरीचा खर्चवेच देऊन किले पुरंदर हस्तगत करून साहेबचाकरी करावी म्हणोन मसलत करोन सरकारची कामेकाजे उमदी घरून करावयाचा निश्चय केला आणि वतनदाराचाहि बंदोबस्त जाला पाहिजे म्हणोन.

रा. खं. १५ ले. ३४२ कोघन रा. श. १२ जिल्हेज ३	(१६२)	श. १६०७ आश्वीन वद्य ३ इ. १६८५ आक्टो. ५

शंभु छत्रपती— सर्जाराऊ जेघे

तुम्ही संताजी निंबाळकर मुद्राधारी विचित्रगड यासी पत्र लिहून मुद्दा सांगोन पाठविला कीं, आपला भाऊ शिवजी जेधा यार्णे हरामखोरी करून सिरवळास गेला त्याणे आपली गुरेढोरे वळून नेली. पुढें आपणास बरे पाहणार नाही यावदल आपणहि उठोन सिरवळास आलों आहे. ऐसियासि आपण रा. स्वामीच्या पायाजवळी एकनिष्ठच आहे. स्वामी कृपाळू होऊन, आपले वतन देशमुखी आपले स्वाधीन करतील आणि अभय पत्र सादर होईल तरी आपण सेवेसी एउनु एकनिष्ठ होउनु सेवा करीन म्हणून. तरी तुमचा मुद्दा मााइले हवालदार एही स्वामीचे सेवेसी हुजूरास लिहिला. त्यावरून हे आज्ञापत्र तुम्हास लिहिले आहे. तरी आधी तुम्हीच सरासरी हरामखोरी केली की वतनदार होऊन इमानेइतबारे वर्तावें ते गोष्ट न करितां स्वामीचे अन्न बहुत दिवस भक्षिले त्याचे सार्थक केलेत की स्वामीच्या पायासी दुर्बुद्धि घरून दोन दिवसांचे मोगल त्यांकडे जाऊनु राहिलेस. तुमचा भाऊ शिवजी गनिमाकडे गेला तो आम्हास बरे पाहे ना. ऐसे होते तरी तुम्ही स्वामिसनिध हुजूर यावे होते. म्हणिजे तुमचे इतबारपण कळोन एकनिष्ठता कळो एती. ते केले नाहीं. तरी बरीच गोष्ट जाली. या उपेरीहि गनिमाकडे राहाणेच असेली तरी सुखेच राहाणे. तुमचा हिसाव तो काय ! एक्षणी स्वामी आज्ञा करितात तरी गनिमादेखील तुम्हास कापून काढवीतच आहेत हें बरें समजणे. दुसरी गोष्ट की, तेथे राहाणेच नाही. एकनिष्ठेने स्वामीच्या पायजवळी वर्तावे ऐसे

असेली तरी तुम्ही परभारे मुद्दे सांगोन गडकिलियाकडे राबिते काय म्हणून करिता! हे गोष्ट स्वामीस मानत नाही. जो राबिता करणे तो स्वामीकडेच करून हुजूर वर्तमान लेहून पाठवावे. स्वामी तुमचा मुद्दा मनास आणून आज्ञा करावयाची ते करितील. तरी ऐसी गोष्ट करावया प्रयोजन नाही. हुजरातीखेरीज दुसरीयाकडे एकंदर राबिता न करणे. जे वर्तमान लिहिणे ते स्वामीस लिहित जाणे. तुमचे ठाई एकनिष्ठताच आहे, ऐसे स्वामीस कळलियावरी जे आज्ञा करणे ते करून आज्ञापत्र सादर होईल. तेणेप्रमाणे वर्तणूक करणें.

शि. च. सा. ६ ले. ४६७ फ. १०९६ जिल्हेज ५	(१६३)	श. १६०७ कार्तिक शु. ७ इ. १६८५ आक्टो. २४

—विसाजी माणकेश्वर देशपांडिये पा अकोले.

तुमचे वडिलांचें सेत मौजे थुगौऊ व मौ बासेर याचे सिवेसी आहे. ते कीर्दी करणे. व तुम्ही म्हटल्याप्रमाणें सात साला इस्तावा बिल मक्ता दर चाहुरी रुा ६० (८।१६।२४।३२।४०।४८ व ६० या) प्रमाणें देणें. यासिवाय सादिलवार व पटी वगैरे बाबती व वेठीबिगार जेवा भावा तुम्हीं न देणे.

शि. च. सा. ६ ले. २३ सु. १०८६ जिल्हेज १२	(१६४)	श. १६०७ कार्तिक शु. १४ इ. १६८५ आक्टो. ३१

किले सिकंदरगड ऊर्फ बादावी—मोकदम व कुळकर्णी व रयानी त्याचे दिवाण मौ हुलगुडी सा बलगानूर किले मार.

श्रीनिवास वेंकटाद्रि देसाई पा गदग व नाडगौडा किले मार याची नियेत साहेब कामावरी साबीत दखोनु मौजे मजकूर कुळबाब कुल कानू इनाम मन्हामती केला.

रा. खं. २६ ले. ५५ जुलूस २९ जिल्हेज १२	(१६५)	श. १६०७ कार्तिक शु. १४ इ. १६८५ आक्टो. ३१

—पर. नसिराबाद सुभा खानदेश येथील देशमुख, देशपांडे, मुकादम इ.

परगण्यांतील १५ लक्ष दाम सय्यद शेखानाच्या जहागिरीतून मालोजी बल्द लोकोजी यांच्या जहागिरींत रबीच्या हंगामाच्या आरंभापासून नेमण्यांत आले आहेत. तरी दिवाणी व इतर हक्क त्यांना द्यावे. त्यांच्या सल्यानें वागावें व त्यांच्या गुमास्त्यांनीं प्रजेस राजी ठेऊन शेतीची भरभराट करावी.

श्रीसां. ले. ६०, ६१, ६२ } (१६६) { श. १६०७ कार्तीक वद्य २
राज्यशक १२ क्रोधन इंदुवासर } { इ. १६८५ नवंबर २

राजा शंभु छत्रपती—रंगो विश्वनाथ दे०री प्रांत कऱ्हाड व कवि-कलश छंदोगामात्य, व अंबाजी मोरेदेऊ दे०री प्रांत सातारा

चाफळ श्रीरघुनाथ यात्रेचे नंदादीप, लिहिणार व अफराद यांचे वेतनाची मोईन पेशजी सादर आहे. त्याप्रमाणें ऐवज तुम्ही पावीत नाहीं. गावोगाव वराता करता पण ऐवज पावत नाहीं. एकच गांवावरी सरस पाहून ऐवज नेमून देणे. सिंगणवाडी येथें सारे ऐवजाची वरात पावावी. उरला ऐवज दिवाणांत घेणें. दिवाण लोक वाणियाजवळून उचापती करतात ते घास्तीने यात्रा मोडो पाहते, ऐसे न करणे. तुम्ही जाणे. दिवाकर गोसावी–हस्ते पूर्वी-प्रमाणें मोहोत्सव चालवावा. उधव गोसावी मधेच नसते कथले करावयास संमध नाहीं. शाहापूर येथें रामदासमठासनिध हनमंताचें देवालय आहे. व गोसावियाचें इनाम आहे. ते उत्पन्न वाहागांवचा पाटील कृष्णाची व पुजारी भक्षतो. तरी बरजोर ताकीद करणें आणि पाटलाने खादले ते इनाम बेरीज त्यापासून घेऊन दिवाकर गोसावीयास देणे. कसबे परेली येथें श्रीकडील काही तृण व काष्टाची मोईन आहे ते पावीत जाणे.

त्रै. व. ११ अं. ३ पृ. १७ } (१६७) { श. १६०७ कार्तीक वद्य ९
जुलूस २९ जिल्हेज २२ } { इ. १६८५ नोवें. १०

(औरंगजेब)—रावराजें महालोजी बहादर घोरपडे (मुधोळ)

सैन्यासह बादशहाकडे यावें. सय्यद अलीमुहमद उमराव याजला याजसाठींच पाठविलें आहे.

शि. च. सा. ५ ले. ८४२ } (१६८) { श १३०७ कार्तिक वद्य ११
सुहुर १०८६ जिल्हेज २४ } { इ. १६८५ नोव. १२

तकरीर कर्दे का म्हैसवड पा माण दहिगाव हाजीर मजालसी धर्माजी देशमुख का वेलापूर याणे मारेकरी नफर तिघे पाठविले. ते उमाई अवा-जीचे वाडियात होते. बुधवारा बाजाराचे रोजी रात्री कोटाचे दिंडीचा दारवटा खणोन उलडिला. इतक्यांत रजपुताचे चौकींतील रजपूत जागा जाला. त्याने गुल केला. त्यास धोंडमार करुन ते उमाईचे वाडियांत दडोन राहिले. दुसरे रोजी सांजेस अवाजीने लोगारा पाठवून आपणास – पारनाईक मांग बोलावून

नेले. आपण गोंवणीच्या झाडाखाले बैसलो. तेथें सदरहू नफर होतें. त्यांस रात्री तारतखानाचे दिंडीने बाहीर काढून बनाचे वेसीने बाहेर घातले. यावेरी देवाचा अगारा, माल व भाकरी मजपुढें ठेवली; हे गोष्टी नो बलावी म्हणोन क्रिया घेतली.

शि. च. सा. २ ले. २७२ रा. श. १२ क्रोधन	(१६९ –७०)	श. १६०७ मार्ग. शु. ६ शनिवार इ. १६८५ नोव्हें. २१

शंभु छत्रपती—अंताजी संबदेव देशाधिकारी प्रांत वाई

प्रा मारीचा मुलकाचा तहरह लावणीसंचणी प्रा मजकुरीचे देसमुखाचे मते करीत नाही. येणेकरून कितेक रयेतीचा दिलासा राहात नाही. हे गोष्टीने गैर फायदा हो(तो). तरी यैसी गोष्टी सर्वथा न करणे. जो तहरह करणे तो देशमुखाचे मते (करावा). मुलूक मामूर होये तीं राहाटी करणें.

[हाच कागद शिवचरित्र साहित्य खंड ५ मध्यें लेखांक ९४५ हा पुनः आला आहे. व तो ओमर्डे येथील संग्रहांतीलच आहे. त्यांत ‘मजमूचे’ व देशमुखीचे ‘मक्ते’ असे शब्द आले आहेत. पण ह्या खं. २ ले. २७२ शीं ताडून पाहतां ह्या शब्दांचें वाचन व मुद्रण चुकीचें झालें हें सांगतां येतें. खं. २ मधीलच वाचन दुरुस्त आहे.]

त्रै. व. ३ पृ. १६० जुलस २९ मोहरम ११ हि. १०९७	(१७१)	श. १६०७ मार्ग. शु. १३ इ. १६८५ नोव्हें. २८

—मुल्ला अबदुल्ला मौजे उंबरे

उंबरे येथील मशिदीची खितावत=पुराणिकी–तसेंच कझायत=काजीपणा व मौअजन्द = प्रार्थनानिमंत्रकी असे तीन अधिकार दिले आहेत. फर्मान लेखक महमदखान वाकेनिवीस.

सनदापत्रें पृ. ४८ शक क्रोधन सु. १०८६	(१७२)	श. १६०७ मार्ग. शु. १३ इ. १६८५ नोव्हें. १८ शनि.

गणेश जनार्दन कुलकर्णी —दामाजी व गोविंद खंडेराव
मौजे चऱ्होली तर्फ हवेली लिंगरस मौ. व तर्फ मजकूर

तुम्हापासून कर्ज मुद्दल रु. ६७६॥ आत्मसुखें प्रवर्तसंत्रंचें घेतले. त्यास द. मा. द. स. व्याज रु. ५ प्रो ३३॥। मार्ग. ते ज्येष्ठ शु. १३ सहा महिने

ही मुदत मुदतीनंतर मुद्दल कलांतर वाढ. न देऊं तरी कुलकर्ण तुम्हांस दिल्हें. (पुढें हे कुलकर्ण लिंगरसाकडे गेलें.)

सां. सं. इ. ले. ३२ } (१७३) { श. १६०७ मार्ग. व. ३
सु. १०८६ मोहरम १७ } { इ. १६८५ डिसें. ४

खेम सावंत भोसले—वाणी महानाड परदेशी
सरदेसाई पा कुडाळ उदमी तळघाट.

मा। जिवाजीराम चिटणिवीस पा मा।र यास विस्वा बा। फर्मान व खुर्दखते मोकासाई घाट चालिले आहे. अलीकडे शिवाजी राजे यांचे कारकीर्दीमध्यें चालिलें. हलीहि दर गोणीस एक बैलास थलभरीत इसलमवाफिक ८१ रुका मा।रनुलेचे कमाविसदारापाशी देणें.

श्रीसां. ले. ६३,६४ } (१७४) { श. १६०७ पौष शु. १
सु. १०८६ मोहरम २९ } { इ. १६८५ डिसें. १६

गोविंद पुर्षोतम सुभेदार व—मुकुंद शंकर हवालदार व
कारकून प्रांत जाऊली कारकून सा। सोनाटसोलर्से

—कमाविसदार, भेटकरी घाटकुंभारला.

(ले. ६० प्रो) सदरहू मोहनचा ऐवज ज्या गांवी याल तेथें दुसरियाची वरात न करावी. म्हणजे ऐवज पावेल. छत्रपती स्वामीस विशेस पुन्य आहे. म्हणून घाट मजकुरी पातशाही होन १०० रास देविलें. आदा करीत जाणें. या उपरी तुम्ही फुगोन रोखे गावावर कराल आणि हुजूर बोभाटा येईल म्हणजे तुमचे मुलाहिजा होणार नाही. ताकीद असे. (मागील क्र. १६६ पहा).

शि. च. सा. ६ ले. २४ } (१७५) { श. १६०७ पौष शु. २
सु. १०८६ सफर १ } { इ. १६८५ डिसे. १७

सर्जाखान—कारकून व देसाई व नाइगीर किले सिकंदरगड उरफ बादावी

श्रीनिवास वेंकटार्दी नाडगौडा किले मजकूर हे दिवाणीचे काम करीतच आले व हाली पवाडी नाईक देसाई किले मा। यानें हरामजादगी करुन दिवाण विलायेतीची कीतेक खेडियात ठाणें घालून मजबूद केले होते. तरी तुम्ही आपुले जाती मचलग पाठऊन देसाई मा।राचे ठाणें ऊठाउन दिवाणीचे ठाणे

घातले ऐसे तुम्ही व कारकून किले मार येही लेहून पाठविले. यैसियास मौजे हुलगडी किले मार देखील नख्त दुमाले करणें.

श्रीसा. ले. ६५
सु. १०८६ सफर ४ } (१७६) { श. १६०७ पौष शु. ५
इ. १६८५ डिसें. २०

ता। मेढचे दिवाण—सायगावचे मोकदम ता। मार

देवस्थान मुकाम चाफल व रामदासस्वामी किले सजनगड दोही स्थली नित्य पूजा व मोहछाव होवयास अंतर पडो लागले. संकल्पसिद्धीस गेला पाहिजे. याकरता मौजे सायगाव दिला असे. तेथील जो दस्त होईल त्यापैकी ४३०॥ ८ टके नख्त व गला ऐन जिनस ४॥१॥१८= गहू, भात बारीक ५८३ तूप, तेल वगैरे श्रीकडे देविले असे. वेटबेगारी श्रीकडे.

शि. च. सा. ९ ले. ६५
सु. १०८६ सफर ५ } (१७७) { श. १६०७ पौष शु॥ ६
इ. १६८५ डिसें. २१

निलकंठ मोरेश्वर–रायाजी सदक प्रभु हवालदार व कारकून मामले चेऊल

बाबाजी (दादाजी?) महादेऊ देसाई व देसकुलकर्णी मामलेमजकूर याणी विनंती केली कीं, सालगुदस्ता, खंडोजी मोहिता सेवक राजमंडल याणि रामनाक भंडारी प्रज मौ। गोठी तो। बाह्मणगो याजकडे राजगृहींचा राजभाग बाकी देणे असता दरम्यान खंडोजीनें त्याचे टोणगे दोन ...१० मण घेऊन गेला उपरी रामनाक चिमणाजी आउजी यासी फिर्याद जाहाला. खंडोजी मोहिते याचे मुशाहिराबदल लेहोन बाबाजी कुलकर्णी यासी मजुरा देणे

इ. वृ. १८३४ पृ. १४४
फ. १०९५ } (१७८) { श. १६०७
इ. १६८५

पाटोद्याचे देशपांडे
अबदुल सलाम ऊर्फ विसाजीराम फौत (मृत्यु) जाले.

इ. वृ. १८३४ पृ. १४४
फ. १०९५ } (१७९) { श. १६०७
इ. १६८५

शके १६०७ सोळाशदे सातोत्तर। तैं टीका शिवरामेश्वर।
कोनरी बाबा सादरें। जाला विचार लेखकु ११२
पूर्णानंदाचे शिवरामस्वामीकृत अध्यात्मरामायण.

१८३७ इ. पृ. ११२ } (१८०) { श. १६०७ इ. १३८५

मोरेश्वर पंडितराव—रंगो विश्वनाथ देशपांडे व लेखक प्रां. कऱ्हाड वे० नरसिंभट शेषभट मुंजेमणी यांस ते योग्य विद्वान धर्मादाय तांदूळ मण १, जोंधळे मण १० प्रतिवर्षी देवणें.

शि. च. सा. २ ले. ३९४ पौ रखर ५ } (१८१) {

अली कुतुबशहा तख्त गोलकोंट शेर भागानगर तेलगण } —पातशाहा तख्त दक्षण, शार विजापूर

साहेबानके दिलपरी सुणाकर हामारी दिलकी मादमी दूर होकर गे. हामारेपर दिलीका पातशाहा हजरत अकबर जलालदीन हुकूम करकर राहा. पातशाहा आकर तख्त दौलताबादमे अकर उतऱ्यो है. ऊने हमणेकू कतबत सुरू किया है. उसके ओगान हजरत मीर दौलत मुरगी हेजीब भेज दिया है. उनो आकर हमणेकु बोलता है, हम दखणकी पादशाहीपर हुकूम केये है मराठे छत्रपत सबापर नजर किये है. च्यारो लाख घोडा ताराजु करवा दिलेलखान वा रणमस्तखान राहा चेलके ये है. ते हमणाकू तुमरे घोडा फौजा नालबदी दिये तो खूब है. नै तो, तुमपर राहा चल दते है. हामारेपर बातने करकर बोलत है उस बातकू हम जबाब दिये है हमारी पादशाही वा दखणमेकी पादशाही जुदी नै. उनोकू हुवा तो हमनेकु हुवा. वो खबर सुणकर मोगल ख्याल देकर आया है. हमारे ज्यौपर बहुत कुच मुस्तैदी सुद तुम इस बातकू कुच दिलगीर न होणा. देखणेकू नै तो कितबत लिखकर भेज देणा है. हम खर्च कुच पैसे भेज दिये गे. हजरत सर्जाखान खलदकू दिलासा देकर राहा चल सुरु करकर आपणा बोला, लेयाकर वखत है लोते हजीर है. उनोकू दिलासा करकर सर्जाखान सरसुभा देरकर मोगलापर हुकूम करणा है. माहाराज छत्रपती संबाजी राजे पादशाहा जूदी उनोकु येक कतबत वा हेजीब भेज देकर उनोका कुच घोडा मगाकर मोगलापर ख्याल देणा. गनीमकू मारकर फना करणा है. हम खासा कंबर बस्त है. कलबरगोकु माते है. तुमं कमर बदकर आणा है. उस तर्फलु सबाजी कमरबस्त होकर आता है. तीनो जब मिळकर मोगलाई लेणा है तो कुच तुमारी पादशाहीका... होणा है. नै तो मुलूख खराब होता है. साहेब न पस हमारा हेजीब माधवराऊकू तुमारे पेश मेब दिये है. उनो बहुत कुच बयाण बोले दिलकू मालू [म] होवेगा. साहेब वास्ते कुच १।२ मेवा, घोडे

१।२ इत्ती ४, सारिंगी घोडी ६ भेज दिये है. वो तुम कहेनापासे कहमणसे खिजमतमे हाजीर है. हुकमतपन्हा: मसूदखानकू खर्जकू देकर कोटमे रखणा. इस वख्तमे इतनाही पकडे तो कुच ज्यार देत है. तुमारे कोट बकशी छाडणा करेंगा. सवाजी राजे याने च्यार हिशे करड्या घाडेकी सचणी किया है. उनोपर दिलीका पादशहाका फर्जंद तारालू कर गया है. सुफ्तयानी मादमाहाम हजरत शाहाजादेने हमणेकू किताबत लिखते. हम दिली फिर कन्नरबंदते है. हमकू मिलकर मोगलाई...तो बहुत कुच तुमारी नामोश होती है...हम तुमारे खलबत मे है. इस बरहुकूम हम कारबार किये है इताना हमार फते-बाजी हुये. पीछेलुसाहेब कू अमारी बेटी देकर दोस्तीका अमल करेकू इस बातपर तुमारा भला येक अदमी भेजे देकर मजबूदी काम करणा है. तुम बडे बुजुरककार है. साहेब नजर करकर भला येक हेजीबकू भेज देणा है. उनो संगत दोनी बात करकर कुच पैशे भेजे देयेगा. दखणकी पादशाहीकी खिजमतकु रहते रहत है. कस्तवानी मुरीदनखान बलूलखान बडा हजीर है. उशकुच दिलासा करकर रखणा है. कलम दुजाई प्यारी दिलपानी दुरी हाल रखे है. वो उसे है. तुमतर्फे करनाटकी राजे राचेवाल है. उस तर्फेलू हशेम आये तो बी कुच जोर होता है. हम तो पेश छत्रपती संबाजी राजे यान माबुल रामचंद्रपंत हेजीबकू भेजे दिये.

शि. च. सा. २ ले. ३८२ व सु. १०८६ ले. ३८३	(१८२) कौलनामा	श. १६०७ इ. १६८५

मकबुलखान सुमेदार महालानिहाय मामले बंकापूर —सिवबा मुछडी इत्यादि ५६ व्यापारी मंडळींची नांवे (सराफ, नाईक, तेली, तांबोली, बागवान, पुजारी, समस्त माहा-नाड थळ, परस्थळ उभा मार्ग छपन देश हाये. पेठ नवाब, अबदुल रौनगर मामले मजकूर.

जकातीचा तपशील. पेठेसी कौल सा साल; घावेसी व खपरेल घरासी पाच साल; वतन घरास तीन साल, कौल भरिलेवरी दिवाण व समस्त माहा-नाद व नाडगीर बैसून कूळ पाहून कुलप्रमाणें बिराड बाधावे. मिरासदारासी वर्तना करून द्यावे. गडच व भूस जिनस यादी जनावरावरील यादी, भांडण व्यवस्था, इतर पेठेचे संबंध इ. इ.

खं. १५ ले. ४४५ सु. फ. १०९५ रबव ४	(१८३)	श. १६०७-८ ज्येष्ठ शु. ५ इ. १६८५-८६ मे. २८,१७

देशमूख देसपांडे पा चाकण—मोकदम कसबे इंदोरी

वे. केसवभट अग्रे याचे सेत का॥ मार इनाम आहे तेयाचे सांभाळी करणें.

खं. १५ ले. २८० सु. १०८६ रबव ५	(१८४)	श. १६०७ ज्येष्ठ शु. ६ १६०८ " ७ इ. १६८५ मे २९ १६८६ मे १८

शंकराजी नारायण—कृष्णाजी दादाजी प्रभु देशपांडे सबनीस व बासनीस नि॥ लोक इशम दि॥ हुजरात मौजे कारी वडतुंबी कोरळ चौकी व खिंड ता॥ रोहिडखोरे.

मावळप्रांती गनिमानी चाल केली म्हणोन समजले त्यास कोरळखिंड व ढवला घाट व मांडरदेवचा सडा येथीळ जागा जागा चौक्या घालून गनिमाची खबर ठेऊन कमकसूर खास बातमी पावती करणें. + राजगडी कळविताच, तुमची कुमक रोहिड वगैरे जागाहून होईल तुम्ही सिरवली मर्दमी चांगली केली हे खबर येथे समजली. या वेळी गनीम नामोहरम सर्वांनी करावा. तुम्ही जमेदार व सरचाकर माहाराजाचे वेळचे (नामोश) करोन दाखवतील हा भरवसा आहे. बहुत काय लिहिणे.

शि. च. सा. ९ ले ६६ सु. १०८६	(१८५) महजरनामा	श. १६०७-०८ इ. १६८५-८६

मामले मूर्तजाबाद ऊर्फ चेऊल. पेसजी सन सबासामधें श. १६०४ विठोजी बापूजी, गोंदोबा नारायण इ. पांच जणानीं आपली वाडी सूर्याजी विसाजी प्रभु वस्ती तपे अस्टमी यांसी विकत दिघली. याची किमत चौकचारें देशमूख, आगरनाईक, खास हरदू वाडीचे खावंद चारी कोन वाडीचे हिंडोन भुईमाण पाहोन केली. वाडी खराबा भाट १२५ काहारी बसरी. आपले निशाण करून दिधले. हे खती सजणाजी होता त्याची अवलाद काहान नादान. पुढे दाने बाहाले. मग वाडीमधे पदरीहून मबलग पैका खर्च करून विहीर पाणी केले, आबादानी केली, नवे घर बाघले. बसात केली. यैसियासी सूर्याजी प्रभु रोजगाराबद्दल रायेगडास गेले. तेथें जिवाजी प्रभु वाडीची मनसुबी सांगो लागला. ते मनसुबी पंत न्यायाधीश यांजवळ गेले. तेही खत पाहोन जिवाजीस आज्ञा केली कीं, तुवा जाऊन तुझे वारिसदार आहेत त्यांचे गळा पडणें. जिवाजी म्हणो लागला, आपले तक्षीमदारावर बाकी होती. सूर्योजी प्रभूस चेऊलची मजमू होती. येन्हे जुलमे वाडी विकत घेतली.

सूर्याजी बोलिले जुलमे विकत घेतली नाही. यावरी जिवाजी चेउली येऊन तकरीरा जुलमे वाडी घेतली म्हणोन घेऊन हुजूर गेला. मोगल सन खमसामधे (श. १६०६) कोकणामधे येऊन लूट नागावा केला, घुघल जाहाली. सूर्याजी म्हणतो, वाडी जुलमे घेतली नाहीं, वाडी पाहिजेत तरी चौकचारे किमत ठरेल ती देणे, वाडी घेणे. मामले मजकुरी येसवंतराव अनंत सुभेदार होते. त्यावरून त्यासी बोलाऊन नेले. पुढें मनसुबी बजाबा माहाले दिमत म्यान· बंक हुजरी लोक येही हाजीर मजालिसी बैसऊन मनसुबी आरंभिली खता· वरील दोाख, भले लोक हमशाई यासी मनास आणिता आत्मसंतोषे विकली हें खरे जाले. सूर्याजीनें सुखे पुत्रपौत्रानी उपभोग करावा. विठोजी वगैरे अर्था· अर्थी समघ नाही.

१८३५ इ. इ. पृ. २४७ व २५४ शक क्रोधन सनदापत्रें पृ. १६१ ले. २ फ. १०९५ रवल ५	(१८६ -८७)	श. १६०७ माघ शुा ७ बुधवार इ. १६८६ जाने. २०

येसाजी वलद संताजी व देशमुख विठोजी ,, बाबाजी ,, नारोजी चंद्रस देशपांडे बाळाजी बापूजी ,, समस्त मोकदम परगणे चाकण—	—कचेश्वरभट सिद्धेश्वर— भट ब्रह्म उपाध्ये का॥ चाकण

दंडवत अनुक्रमें नमस्कार,

साल मारी प्रजन्य मुतलक गेला यानिमित्य किलेदार व फौजदार साहेबी फर्माविले की, का॥ व पा॥ मारचे ब्राह्मण मेळवून अनुष्ठान करऊन पर्जन्य पडे ते करणे. मग हनुमंताचे देवळीं अनंदगिरीचे मठी हरिकथेस मंडप दिला व मुख्य महंत आले. कथेस प्रारंभ होतांच पाऊस पडला.

११ दिवस समस्तांनीं अनुष्ठान केलें. परंतु पर्जन्य न पडे. त्यावरून व्यंगोक्ति केली कीं, मुख्य महंत आम्हामध्यें आणिले पाहिजे. त्यावरून स्वामीस आम्ही अनुष्ठानाच्या ब्राह्मणांत आणिलें. स्वामीनी हनुमंताचे देवळी आनंदगिरीचे मठी हरिकथेस मंडप देण्यास आज्ञा केली. हरिकथेचे साहित्य केले. स्वामीनी कथा आरंभिताच पर्जन्य अहोरात्र पडला. पुरे पुरे केलें. स्वामीचे उतराई व्हावे म्हणून परगणे मजकुरी दर गावांस टकाशाई व धान्य केली मण करून दिले. ते चालवू ही ब्राह्मण्याची आण असे.

रा. खं. २० ले. २५९ } (१८८) { श. १६०८ माघ वै.
शक क्रोधन बुधवार } { इ. १६८६ जाने. २०

तिपाजी राजे पांढरे—वे० दामोदरभट धर्माधिकारी पुणतांबे

तुम्हास तुमचे स्थलचे तीर्थ उपाधीक दिल्हे. तुमच्या गांवास आलिया पूजन तुमच करावे, उपाधीक तुम्हास द्यावे. आपले वंशीचे येतील त्यानी तुमचे घरीं राहावे.

रा. खं. ८ ले. ४० } (१८९) { श. १६०८ चैत्र शु. २
शक क्षय भोम } { इ. १६८६ मार्च १६

उपाध्ये व मोरेश्वर पंडितराव—देशमुख देशपांडे व ज्योतिषी व उपाध्ये व समस्त वेदमूर्ति वस्ती कसबे हरसूल प्रांत अवरंगाबाद व समस्त महाराष्ट्र कोंकण-देशस्थ विद्वद् वैदिक गृहस्थ

गंगाधर रंगनाथ कुलकरणी कसबे हरसूल हा ब्राह्मण मोगलापासी सेवेसी होता. मोगली यावरी बलात्कार करून बाटविला. भ्रष्ट करून ३ महिने बंदखानी ठेविला होता तेथें यवनासी अन्नोदकसंसर्ग घडला. नंतर यास भाग्य अडीच सद्दी मनसब देऊन चाकर करून ठेविला. पांच वर्षें चाकरी केली. स्नानसंध्यादिक कर्में करिता न ये. यास्तव राहिले. पांचा वर्षांत अन्नोदक संसर्ग केला नाहीं. दौलत असतां भाग्याचें सुख टाकून, अंतःकरणीं अनुताप मानून, आपले जातींत यावें, यास्तव छत्रपती स्वामीपाशीं रायगडास येऊन एक वर्ष दरबारीं प्रायश्चित्त द्या म्हणऊन सरकारकून, न्यायाधीश व उपाध्ये व दानाध्यक्ष, व भलेभले ब्राह्मण व समस्त आपले ज्ञातीस शरण येऊन प्रायश्चित्त मागत होता. त्याउपरी रा. समस्त राजकार्यधुरंधर वर्णाश्रमधर्मप्रतिपालक छंदोगामात्य स्वामी यांस वर्तमान विदित जालें. यांहीं ब्राह्मणाचे कष्ट व अनुताप बहुत देखोन छत्र० स्वामीस वृत्तांत विदित केला. छत्र०नीं प्रायश्चित्त द्यावयासी आज्ञा दिल्ही. त्याउपरी आम्ही छंदोगामात्यांचे सभेसी विद्वद्वैदिक ब्राह्मणांचे संमतीने मिताक्षरादि. निबंध पाहोन प्रायश्चित निर्वाह करून प्रायश्चित्त संकल्प सांगोन श्रीत्र्यंबकेश्वर यात्रेस पाठविला. तेथें श्रीगिरिप्रदक्षिणा ३६० व दोनी यात्रा चतुर्विंशत्यब्द प्रायश्चित्त पूर्वोत्तरांगसहित गंगाधरें केलें. श्रीक्षेत्रीं समस्तधर्माधिकारी आदिकरून ब्राह्मण संमतीनें तीर्थविधी करून, शुद्धिभोजन अन्नप्रसादपंक्तीस घेतला, म्हणऊन श्रीक्षेत्रीचीं पत्रें घेऊन आम्हापाशीं आला पत्रें दिली. उपरी प्रायश्चित्त यथाविधी निर्गमिलें. ऐसें वर्तमान छंदोगामात्य

गोसावी यांसी विदित केलें. त्याहीं पत्रें मनास आणून कारकून न्यायाधीश यांच्या अनुमतें आपले पंक्तीस भोजन देऊन शुद्धिपत्र देणें म्हणऊन आज्ञा केली. त्यावरून शुद्धिपत्र दिले. हा ब्राह्मण शुद्ध संव्यवहार्य जाहाला यासी अन्नोदकादि व्यवहार यथापूर्व करीत जाणे. जो कोण्ही याच्या ब्राह्मण्याविषयीं संदेह मानील तो देवब्राह्मणद्रोही, महापातकी जाणीजे. (साक्षी पंडित शास्त्री अष्टप्रधान)

शि. च. सा. २ ले. ७५ } (१९०) { श. १६०८ चैत्र शु. ५
सु. १०८६ जवल ४ } { इ. १६८६ मार्च १९

गोविंद रघुनाथ सुबेदार व—गुडपगौडा देसाई व देशकुल—
कारकून सुमा प्रां गदग कर्यां पा मुळगुद

रा. खानगौडा देसाई पा लक्ष्मेश्वर येंही येकनिस्टतीने माहाराज राजेश्री छेत्रपतीसाहेबाचे कार्यभागास वर्तणूक करून मसलहत केले. माहाराजसाहेब हरुशीत होऊन मौजे नरतीबुा पा मार इनाम करून दिल्हे. दुबाळा करून दीजे. असल परतून दीजे.

रा. खं. १८ ले. २७ } (१९१) { श. १६०८ वैशाख शुा १
शक क्षय } { इ. १६८६ एप्रील १३

रिणको मोकदम व समस्त दाहीजण—धनको धर्मोजी कासार कसबे
मौजे वाघोली ता हवेली तळेगाऊ

तुम्हापासून घेतले कर्ज रु. १५० यासी व्याज द. म. द. से. ५ रु. प्रो देऊन हे लिा सही. यासी उगवणीस दत्ताजी पा व जावजी सा व कृष्णाजी सा लाळजी सा यासी गहाण आपली मोक. + + +

रा. खं. १८ ले. २८ } (१९२) { श. १६०८ वैशाख शुा ११
फ. १०९५ जमर१० } { इ. १६८६ एप्रिल २४
सुलूस २९

—देशमुख देसपांडे व मोकदम सेटे, महाजन प्रा पुणे

आमची स्वारी प्रा मजकुरी एउनी तुम्ही भेटावयासी न आलेती ऐसे सुस्त आणि पा मार करारवाके अमल होत नाही. खालसे फैल टाकीत नाहीं तरी हे खूब नाही. पा मा तहसील मवलग राहोनी तुम्ही तगाफली करिता. तरी पैसे खुा निा तुम्हास देणें लागतील. आता हवती दस्तगाहासीपदत माहा खेद सुलतान पुढे पाठविले आहेती तरी तुम्ही सामानसीर राहाणे.

आम्ही पा मास स्वारी करून येतो तोपौतो तयारी करून ठेवणें तगाफली केलिया आपले केले पावाल. खबर +++ असे.

रा. खं. २० ले. २० }
फ. १०९५ जखर २९ }
(१९३)
{ श. १६०८ ज्येष्ठ शु. १
{ इ. १६८६ मे १३

मोकदम पणदरे (पा सुपे)—साहेब

कतबा लेहून दिल्हा, जे, आपणावर साहेबाची बाकी रु. १८ राहिले. ते ८ रोजी पाठवून देऊन हे सही.

शि. च. सा. ९ ले. ६७ }
सु. १०८६ रजब ६ }
(१९४)
{ श. १६०८ ज्येष्ठ शु. ७
{ इ. १६८६ मे १९

नीलकंठ मोरेस्वर—दादाजी महादेव देसकुलकर्णी मामले चेऊल

बखेर पाठवून लिहिले की, आपणावर राजाज्ञाकडून १२५ होनाची वरात जाली. अफराद येऊन आटाआट केली. तरि मनारोखा पाठविला पाहिजे. तरि अफरादास मनारोखा पाठविला असे. काही आदा न करणे. वरातच बजिनस पाठवून देणे.

रा. खं. १५ ले. २४१ }
सु. १०८७ रजब १५ }
(१९५)
{ श. १६०८ ज्येष्ठ वा १
{ इ. १६८६ मे २८

बाजी घोलप हवालदार व—बाजी सर्जाराऊ देशमूख
कारकून किले पुरंदर ता रोहिडखोरे गोसावी.

पत्र पाऊन वर्तमान कलो आले. लिहिलें की, 'आपल्यास बहुतच फार अटक केली होती त्यास हुनरेच बाहेर पडिले आता काय विचार करावा सो लिहिला पाहिजे. तरी उत्तम गोष्ट बरीच केली. आता रा. छत्रपती स्वामीचे भेटीस जाऊन आपले ऊर्जित करून घेतले पाहिजे. राजश्रीचे दरशण होताच बरीच सरंजामी होईल जाणिजे.

शि. च. सा. ६ ले. ४६ }
सु. १०८७ रजब १५ }
(१९६)
{ श. १६०८ ज्येष्ठ वद्य १
{ इ. १६८६ मे २८

रखमाजी बाबाजी सुमेदार व कारकून—मोकदम, कुलकर्णी मौजे
सुभा महालानिहाये प्रांत कोपल गुबलानूर प्रा मार

मा। हणमाजी बनवरस देसाई दोर्णी किले मा।र. साहेब कामावरी येकनिस्ट असोन कारभार करून एकनिस्टा दाखविली. याबदल मेहरबान होऊन मौ मा।र देशकुलकर्णकीस इनाम उमली कुलबाब कुलकानू देखील दिधले असे. दुमाले करणे. याचे रजेमधे असत जाणे.

शि. च. सा. ५ ले. ९९३ } (१९७) { श. १६०८ आषाढ वा। १०
सु. (१०) ८७ साबान २३ } { इ. १६८६ जुलै ५

मकाजी देशरक्षक सुभा जुन्नर—येसाजी गोविंद सर सुमेदार ता। संगमनेर

आ। रेवादास गुजराबानती पैके रुपय ४८२।। वाइदेप्रमाणे आपण देऊन गुजरासी लिगाड लाविले न पाहिजे.

ऐ. फा. सा. १ ले. ६६ } (१९८) { श. १६०८ श्रावण शु. १३
हि. १०९७ रमजान ११ } { इ. १६८६ जुलै २३

फर्मान-नेगोजी, मुकुंदजी, विठोजी, रौळोजी व तुकोजी यशवंतराव घोरपडे.

तुम्ही पाठविलेला अर्ज पोहोंचला. तुमच्या शिपाईगिरीची, व प्राणार्पणाची हकीकत वाकेनवीसांच्या अखबारांवरून कळली. तसेंच व्यंकटी हणरस कुलकर्नाटकच्या हकिमांचा सर शुरु यानेंहि तुमची वार्ता लिहिली. तरी सदर व्यंकटी जो तुम्हास दिलासा देईल तो हुजूरचाच जाणून त्याच्या सांगण्याप्रमाणें चाकरी काम प्राणार्पणापर्यंत करावे त्यांत तुमचा उत्कर्ष होईल.

श्रीसं. ले. ६६ } (१९९) { श. १६०८ श्रावण वद्य १०
राजशक १३ भौमवासर } { इ. १६८६ आगष्ट ३
सु. १०८७ रमजान २२ }

—पारपत्यगार व लेखक ता। मेढे

राजाज्ञा जे, चाफळ श्री रघुनाथ व सजणगड श्रीस्वामी यांस सुभा जावली सायगाव व सकात-ऐवज मोईन करून छत्रपतींची सनद असतां सदर मोइनीमधून चिठीमसाले म्हणून कौल वरात करून ऐवज खोरून नेता. तरी ही धाळमेल करायास गरज काय? फिरोन बोभाट आलिया ताकीद होईल.

शि. च. सा. ५ ले. ९९४ सु. १०८७ सवाल ११ } (२००) { श. १६०८ भाद्र. शु. १३ इ. १६८६ आगष्ट २१

दामाजी रघुनाथ सरसुभेदार व—हवालदार व कारकून ता कारकून प्रा पुणे व माहाये करेपठार

मुरारी खंडेराव भगत मुा जेजुरी याचे पुत्र भैराल गोसावी यानी विदित केलेप्रमाणें त्यास त्याचे जमीन जिरात निवघाट कास टके ।· बारा व बागाइत फुले व आंबराई चिचा बावली अनार इ. बाजे झाडोरा नख्त मख्ता टके ४० व ठाणपट्टी, पायेपासी, खर्चपटी, सरदेशमुखी व सराफी वगैरेसह (शहाजी) महाराजापासून चालत आहे ते चालवावें.

शि. च. सा. २ ले. ३९२ क्षय संवछर } (२०१) { श. १६०८ आश्वीन शु. ७ इ. १६८६ सप्टं. १४

नारबा नायक फोंडेसरदेसाई—फोंडे सुभेदार ज्ञानलिंगयन वरिगे दलवई

नायकाचा मुतालीक बाबुल सेणवी याने विना करून घेतला, जे आपला देसाई स्वस्थानचे सेवेठाई एकनिष्ठ चालिला. आपणास चालोन आलें हक इनाम इ. गैरवारसांचे दुंदाईमुळें सद्या तैकूब आले. त्यामुळे आपला देसाई परमुलखी जाऊन होता. त्यास सुभेतील कौल पाटऊन फोंडस आणिला. अशास माहारावसाहेब कृपाळू होऊन पुरातन प्रमाणें देसाई याचे देसगत चालवावयासी आज्ञा द्यावी म्हणून सेणवी यानी विनंती केली. त्यावरून देसगत चालो देणे. त्याचे घरचे वारीस यांस घरास निा होन १२५ नायकास ताकीद करून देऊस (देण्यास) लावणें.

शि. च. सा. ४ ले. ७३८ राजशक [१] ३ क्षय इंदुवार } (२०२) { श. १६०८ कार्तीक शु. ४ इ. १६८६ आक्टो. ११

राजा शंभु छत्रपती—नीलकंठ नारायण देशाधिकारी व देशलेखक प्रांत कुडाळ

पाटगावी परमहंस मौनी गोसावी होते ते मृत्यु पावले. कै. स्वामी असतां मठ बांधोन दिल्हा. नतर गणोराम देशाधिकारी यांनी विदित केले, त्यांचे स्थली मोहोत्सव चाले ते केले पाहिजे. म्हणोन ५०० होनाचा निर्वाह केला. सांप्रत तुरुतगिरी मठी आहेत. या वर्षापासून ज्याजती २०० होन निा द्यावयाचा निर्वाह केला. मोहोत्सवधर्म चाले ते करणें.

रा. खं. १५ ले. १४८ } (२०३) { श. १६०८ मार्ग. शु. २
फ. १०९६ जिल्हेज ३० } कौलनामा { इ. १६८६ नोर्वे. ७

—आनंदगिरी गोसावी मठ
सदानंद का निंब सा मार पा वाई

तुमचे बाबे तुळाजी पाटील मोकदम कसबे निंब मालूम केले जे गोसावीयाचे सुदामत चाकत आले तैसे चालविलें पाहिजे. तरी तैसे चालेल सुखे राहणें. शक न धरणे, दरीं बाब कौल.

ऐ. फा. सा. १ ले. ७५ } (२०४) { श. १६०८ मार्ग. शु. १५
जुलूस ३० मोहरम १२ } { इ. १६८६ नोव्हें. १९

—देशमुख, मुतसद्दी, पटवारी, सेट महाजन, परगणे बिदर सुभे विजापूर.

आमच्या कानीं आलें कीं, तुम्ही परगण्याच्या रयतेसह आमच्या विजयी सैन्याच्या आगमन-निर्गमनामुळें आणि शत्रु-सैन्याच्या भटकण्यामुळें निराश्रित व परागंदा झाला. तरी तुम्ही आपल्या मूळ वतनावर येऊन आपापल्या चाकरींत गढून रयतेस दिलासा देऊन रयतेकडून शेतकाम करवावें. आणि जेणेकरून परगण्याची आबादानी, भरभराट होईल, जिरायत उत्कर्ष पावेल तें प्रयत्नपूर्वक करावें.

रा. खं. ३ ले. ५६० } (२०५) { श. १६०८ मार्ग. व. ४
सुा १०८७ मोहरम १७ } { इ. १६८६ नोर्वे. २४

अनाजी हरजी व जानोजी तुकोजी—धनाजी जाधव तथा शिवाजी
सोनजी रेवजी पटेल मौजे बोरगांव जाधव मौ. माजीगाऊ

ल्हेहून दिल्हा कागद ऐसा जे, साल मजकुरी मुलकांत दुकाळ पडला; आपणास एक दिवसाचे खावयास नाहीं. म्हणवून आम्ही तुम्हापाशी येऊन आपल्या आत्मसंतोषे आपले खासा तकसीमपैकी तकसीम घेऊन आपणांस वाचविलें पाहिजे. ऐशियास तुम्ही उतर दिल्हे जे, तुमचे वतनभाऊ व बारा बलुते यांच्या विद्यमाने पैके देऊं त्यासारखी तकसीम घेऊं इ. इ.

शि. च. सा. ५ ले. ७९९ } (२०६) { श. १६०८ पौष शु. ९
फ. १०९६ सफर ७ } { इ. १६८६ डिसें. १३

—प्रो वरलीचे अधिकारी

मौजे धर्मपूर येथें १ चाहूर जमीन गबहळाही व मोबन सनद

सुरावखान मरहूम दिल्हे ते दासो दिगंबर पंडत गोसाई यांचे वंशपरंपरा जहागीरचे यैवजी इनाम आहे; ते चालवणें.

को. इ. सा. २ ले. १५ } (२०७) { श. १६०८
सु. १०८७ } { इ. १६८६

जाबिते वतनदार ता। पेडणे सुभा ता। भीवगड

बा। तह हुजरात १२२६।।। निशाण होनु पैकी वजा येसाजी जसवंतराव (ही पदवी आहे) देसाई परका होऊन कुडाळकर देशकास भेटला. सबब वतन होन ६०० वजा. पैकी मा। इलेचा बंदा गोदजी नाईक तो येऊन भेटला त्यास सालिना देणे शंभर. नाडकर्णी, देसाई कसबा, भिकाजी नाईक सांवळ देसाई ता। मजकूर, देसाई मांद्रे, धारगळ, पारसे, यांच्या कदीम रकमांची नोंद.

शि. च. सा. ५ ले. ८०० } (२०८) { श. १६०८
{ इ. १६८६

महजर-खुदादावदीयान, कारकुनान, कानगोयान, देशमुखान, देशपांडियान, पाटलान, पटवारियान, बा। देवराव लोमटे रविराव मोकदम कसबे आंबेजोगाई येथील भावकी करतां कजिया उत्पन्न जाला. शिकंदर बातशाहपर्यंत गेला. बादशहा बोलले की भाऊबंद व गोत घेऊन येणे. ते आले. त्यांस बादशहा म्हणाला खरा कोण व खोटा कोण. अपूर्ण

रा.खं.१८ ले.५७ } (२०९) { श. १६०८
रा. श. १३ क्षय } { इ. १६८६
सु. १०८७ }

दतसेट सेटिया याच्या नावे हिरोजी इंडलकर याचे कर्ज बा। हमी गोपाळसेट सेटिया हुजूर दप्तरी वेढत आहे. त्यापैकीं म्हणोन राजपत्र.

रा.खं.१८ पृ.७९ } (२१०) { श. १६०८
रा. श. १३ क्षय } { इ. १६८६
सु. १०८७ }

गोपाळसेट सेट्या याचे नावें वराता. त्यांत अन्वय कीं, हिरोजी इंडलकर याजबा। कर्ज बा। हमी तुजकडे हुजूर दफ्तरी वेढत आहे त्यापै।।.

रा. खं. १५ ले. ३१५ }
सुा १०८७ + २५ }

(२११)

{ श. १६०८
{ इ. १६८६

शंकराजी नारायण सचीव—दादाजी नरसप्रभु देशकुलकर्णी ताा भोर व उत्रोळी तपे रोहिडखोरे

रा. स्वामीची आज्ञा माहालो माहालची जप्ती हकलाजिमा व इनामती व इसाफतीची जाली तेणेप्रमाणें तुमचे वतनाची हरदू खोरियाची गावगनाची खाली असता तर्फ मारचा वसूल घेतला हे विदित जाले. या कामास स्वार पाठविले आहेत. मसाला रु. २५ आदा करणे.

रा.खं.१८ पृ.७९ }
माघ शु. ६ भानु. }
रवल ४ }

(२१२)

{ श. १६०८ माघ शुा ६
{ इ. १६८७ जानेवारी ९

लोक दिा दंडपाणी सेवक याजकडील तकदमा होन पाा १०० देविले असेत. सदरहू ऐवज हुजुर पोहचऊन देणे. या कामावा नफर दिा दंडपाणी होत. जथेदार यांस ४ होन देविले असेत.

शि. च. सा. ९ ले. ६८ }
सु. १०८७ रवल ५ }

(२१३)

{ श. १६०८ माघ शु. ७.
{ इ. १६८७ जानेवारी १०

जिवाजी हरी सुभेदार व कारकून—देशमूख, अदिकारी, देशकुलकर्णी सुमा किलेहाय तर्फ सुधागड व रयेत मामले चेऊल

तुम्ही रायाजी सदक प्रभु सुभेदार मामले मजकूर व दताजी विठल मसालसी सुभा याबरोबर आपला मुदा लेहून पाठविला तो आवषा आम्ही रा. तुलजोजी गे सरसुभेदार नामजाद प्रांत चेऊल व नरसों सुरों सुभेदार मामलेमार बैसोनु कलामाचे कलम मनास आणून कोल तुम्हांस सादर केला. तेण्हेप्रमाणें तुम्ही येऊन गावाचा गाव मामुरा करणे, कीर्द...बेगमी करून... याउपर स्वामिकार्यास हरकत कितवा सर्वथा न करणे. तुम्हास वरातदाराचा तगादा होता तोहि दूर केला. वरातदार तगादा लावणार नाहीं. हर एकविसी तुमचे चालऊनु.

इ. सं. गो. इ. सा. पृ. ९ }
शा. श. भौम दिन }

(२१४)

{ श. १६०८ माघ शु. १५
{ इ. १६८७ जानेवारी १८

श्रीशंकराचार्य शृंगेरीमठ—अंतरुज (कोकण) ब्रह्मवृंद

(सर ज्योतिषी यांच्या धर्माधिकारत्वाबद्दल, पौरोहित्याबद्दल तसेच त्यांच्या निर्दोषत्वाबद्दलचें संस्कृतमध्यें पत्र.)

रा. खं. १८ पृ. ७९ } (२१५) { श. १६०८ माघ वद्य ११ इ. १६८७ जाने. २९

देणे रदकर्ज नरस सेट उधाप्पा वकाल पेठ पाचाड कर्ज जमा पेठा हाय नजीक रायगड बा। वखैर कारकून पेठमार छ २२ जवळ तकदमा होन पा। ६० देविलें असेत आदा करणे पावलियाचा जाब घेणे; या अन्वये वरात.

रा. खं. १५ ले. २८१ सु. १०८७ रवल २७ } (२१६) कौलनामा { श. १६०८ माघ वद्य १४ इ. १६८७ फेब्रु. १

नीलकंठ मोरेश्वर—सर्जाराऊ जेधा

तुम्ही गनिमाकडे जाऊन सेवा करिता. कोण्या भरास भरून गेलेत ! बरें जे जाले ते फिरोन न ये. परंतु मुसलमानाची सेवा करतां तुम्हास कष्ट होतात. साप्रत स्वामीचे सेवेसी येऊन कार्यभाग करावा. कष्टाची मुजरा होईल. सरफराजी करून घ्यावी. म्हणून कलो आले. तरी तुम्ही कदीम लोक, तुमचा भरवसा, रा. स्वामीचे बहुत अन्न भक्षिले आहेत. क्रिया धरुनु आणि यावयाचे केले तरी बहुत उतम केले. कदाचित गनिमाकडे गेले होतेस. त्या गोष्टी करिता यावयाचा अनमान कराल तर सरवस्वी न धरने, बेशक येणे. तुमचे बरे करणे मुभे होऊन सर्फराजी करून बहुत चालऊन. अतर न पडे. समाधान असो देणे. आणि येणे. दरीबाब कौल असे. आज्ञाप्रमाण मोर्तब.

रा. खं. १८ पृ. ८१ सु. १०८७ रवल २९ } (२१७) { श. १६०८ फाल्गुन शु. १ इ. १६८७ फेब्रुवारी ३

कोंडाजी भोले सर हवालदार—दतसेट सेटया

इमारती किले पुरंदर

पावती—तुझे व जावसेटीचें भांडण. त्याचा नेतोजी राजे पालकर हवालदार किले मार ह्यानी निवाडा केला. व तुला सेटेपण देऊन सेरणी होन ५० बांधिली. ते जमा करून कारखानिसीकडे बाकी ओढत होती. त्यावर किला आर्वामध्यें मोगलास दिल्हा. मोगलापासून रा. कै. स्वामीनीं घेतला. अनाजी दतो सुरनीस यानी बाकी मनास आणून जिल्हेज १९ खमसामध्यें सनद चालती केली ती सीतामध्यें हुजरून बरात चालविली. सदरहू १३ रु. ७७॥ टके खुर्दा १५४८६ जमा जाले.

श्रीसां. ले. ६७, ६८
फ. १०९६ रखर २४
(२१८)
श. १६०८ फाल्गुन वद्य १०
इ. १६८७ फेब्रु. २७

—सौ. रा. बाईसाहेब चाफळ.
मोकदम कां मसूर.

यात्रेस व सिंगणवाडीचे इनामास अभय असे. आमचे तर्फेने कोणी वाटे जाणार नाही. गावोगावी कागद पाठऊन यात्रेकरी बोलवून समारंभ करणे. देवाचे इनामस्थल तुमचे आधीन आहे. प्रसाद पावला. मसूर येथील इनामापासून मोकदमानी पैसे घेतले म्हणून कळो आले. तरी ते फिराऊन देणे.

शि. च. सा. २ ले. २२२
सु. १०८७ रखर २९
(२१९)
श. १६०९ चैत्र शु. १
इ. १६८७ मार्च ४

नीलकंठ मोरेश्वर— बाजी सर्जाराऊ जेधे देशमूख तपे भोर तर्फ रोहिडखोरे.

तुम्ही मुदा येकनिस्टता धरून आपले वृत्तीवरी यावे, सेवा येकनिस्टतेनें करावी, मुलेमाणसे कबिला आणावा, अभये देऊन मस्तकी हात ठेऊन सेवा घ्यावी म्हणून कितेक वजेने सांगोन पाठविला. तरी बहुत बरें. याहून काय बरें आहे. तुम्ही आधीच या प्रांतीहून नव जावे आणि गेलेंस तरीं ते सर्व अन्याये तुमचे, तुम्ही येकनिस्टता महाराज राजश्री स्वामीचे पायासी धरून आलिया माफच केले असेती. तुम्ही रा. स्वा. च्या अभयपत्राचा उजूर कराल तरी सहसा न करणे. तेहि पत्र अणून देउनु., तुम्ही आलियाने तुमच्या कबिल्याची, खायाखर्चाची विले मामला करूनु. देउनु. तुम्हापासी जे लोक असतील ते घेऊन कबिलासह येणे. कबिला रोहिडागडी ठेऊनु तुम्ही आम्हापासी श्रीवर्धनगडी भेटीस येणे. भेटीनंतर तुमचा मुदामवाफीक सरंजाम अवघाच करून, तुम्हा बराबरी लोक येतील त्यांची विले करून. अभय असे. अन्याय कुल माफ असेत. येविसी आम्हास रा. पंत कै. पंताचे पायाची आण असे. हा कौल.

रा. खं. १८ पृ. ७८
सु. १०८८ जवल १६
(२२०)
श. १६०९ चैत्र वद्य २
इ. १६८७ मार्च २१

दामाजी रघुनाथ सरहुमेदार याचा दतसेटी एलसेटी याचे नावाचा हकाविसी आहे यास ह. ११०० पावेतों वर्षे ९७.

रा. खं. १८ ले. ५७ जवळ ३० भानुवासर वै. शु. २ } (२२१) { श. १६०९ वैशाख शु. २ इ. १६८७ एप्रील ३

मोरो भास्कर कारखाननीस किले सिंहगड तकदमा होन पा। १५ देविले असत. आदा करणे पावल्याचा जाब घेणे, या अन्वये वरात

खं. २० ले. २१२ सु. १०८७ फ. १०९६ } (२२२) { श. १६०९ वैशाख शु. ३ इ. १६८७ एप्रील ४

होनाजी बाबाजी नागोजी बाबाजी—त्रिंबक काकाजी राघो काकाजी
देशकुलकर्णी का सांगोला पा। माण

आपणास काळ कठीण पडला, पाठी कोन्ही नाहीं. यास्तव तुम्हापासून आत्मकार्यालागी घेतले होन ५००. घेऊन कर्याती सांगोल्याचे देशमुख देशपांडे ४ थी तकसीम दिली. म्हणजे ऐन हक ४५ होन त्याचे ११। गांव तोडून वाडेगाऊ ३, चिचोली २, पेठ वजिराबाद १ असे ६ आणि सोनद ३, माणेगांव १ मडासिगे होन २ पैकीं १ असे ५। मिळून ११। इनाम चाबूर ॥। १२॥. पैकीं चौथी तकसीम बिघे १८ तुम्ही खावे. व दर मोठेस मीठ ।। होन ८।। जुतेजोडा इ. जे उपेद्र होईल ते चौथे; वृत्तीमुळे टका पडेल तो चौथा तुम्ही द्यावा. नवी वृती साधेल त्यांतील निमी देऊ. सदरहू ठाणाचा महजर करून देऊं.

रा. खं. २१३ (ले. २२२ प्रमाणें) ,,
रखर १

का। भाळवणी, म्हैसवड, कासेगाऊ हे आपले वतन. पण एरीसदार रेटून खातात. याकरता तुम्हास पाठीबा केले असे. आम्ही तिन्ही वतनाची देवखव करावी. तुम्ही पाठी राखावी. दरबारखर्च करून वतन सोडवावी व मग त्यांतील निमे देऊं. मान, नांव, निकलम आमचे व रुमाल मान तश्रीफ निमे तुमचे

शि. च. सा. १ ले. ६९ राज. १३ प्रभव गुरुवार जखर ४ सु. १०८७ } (२२३) { श. १६०९ वैशाख शु. ६ इ. १६८७ एप्रील ७

नीलकंठ मोरेश्वर यांची राजाज्ञा—बाजी घोलप मुद्राधारी व लेखक
किले पुरंदर

वे. शिवभट पुरंदरे यांनी विदित केले कीं, पूर्वी कै. स्वामीनी आपले पिते (दादंभट) व चुलते रामभट यासी श्रीपुरंदरेश्वर व केदारेश्वर यांचा

प्रत्यही अभिषेक करावयाची आज्ञा केली होती व प्रत्येकास प्रतिवर्षी होन ५ पा। पोतांतून पावत आले. त्या उपरी पुरंदरगड मोगलास देतविला (श. १५८७) त्या दिवसापासून अभिषेकाची मोईन पावत नाहीं. तरी देव जागृत स्थान नंदादीप नेवेद्य चालत आहे आणि अभिषेक मात्र चालत नाहीं. तरी केदारेश्वराकडे नारायणभट व पुरंदरेश्वरास शिवभट अभिषेक करतील व स्वामीस आसीर्वाद देतील. मोईनहि देत जाणें. नैवेद्य भटगोसावी यांचे विद्यमाने करून समर्पित करावा. गुरवाकडून न करणें. पेस्तर स्वामीची सनद सादर होईल.

रा. खं. १८ ले. ५७ वै. शु. ६ जखर ४ गुरुवासर } (२२४) { श. १६०९ वैशाख शु. ६ इ. १६८७ एप्रिल ७

तुह्मा चुलता गोपाळ शेट—असें ज्याजती लिहिलें आहे. बा देणे वर्षासन त्र्यंबकदेव गोसावी किले राजगड यास तकदमा होन पा। ७५ देविले ते आदा करून जाब घेणे; या अन्वये वरात.

रा. खं. २० ले. २१ फ. १०९६ अखेर साल } (२२५) { श. १६०९ वैशाख इ. १६८७ एप्रील मे

सुभे औरंगाबाद ऊर्फ दखन मधील पा–सुपे–याचा सेख महमद बकर दिवाण या मार्फत तहसील वा। हवेल वसूल ६५५७॥ गांवे २८. (सामराज काटे देशमूख यांची मुद्रा.)

खं. २० ले. २६० शक प्रभव फ. १०९७ साबान १२ ! } (२२६) { श. १६०९ ज्येष्ठ शु. १ इ. १६८७ मे २

महिमाजी राजे वळद — वे. रा. दामोदरभट धर्माधिकारी
माणकोजी राजे सिंदे पुणतांबे

तुम्हास पुण्यस्तंभीचे पुरोहिताची दिधलें.

* साबानाची १२ ता. ही या पत्रावर कां आली !

रा. खं. १८ ले. २९ फ. १०९७ } (२२७) { श. १६०९ ज्येष्ठ इ. १६८७ मे

बाद जालीक जागीर तुळोजी शिंदे जागीरदार पा। पुणे सालगुा सन हजार १०९६ बा। तुमार रु. २१७॥= रासपैकी वजा सालगुा मारुफाते

विठल गंगाधर सेखदार व कारकून गुमास्ते मा॥इले त्रा साल देहे बाद इ. रु. १०८|||≥ राख.

इ. वृ. १८३७ पृ. ३०० }
हि. १०९८ रजब २६ } (२२८) { श. १६०९
{ इ. १६८७ मे २९

सेखनिजाम हा संभाजीस संगमेश्वरी पळणारा ह्यास औरंगजेबानें (तकरीबखान नव्हे) मुकरबखान असा किताब दिला. मुस्ताइदखान कृत मआसीर अलमगिरी.

शि. च. सा. २ ले. ७६ }
सु. १०८८ रमजान } (२२९) { श. १६०९ आषाढ
{ इ. १६८७ जून जुलै

रायाजी सामराज—खानगौडा देसाई पा लक्ष्मेश्वर व नाडगौडा किले कोपल

तांम्ही विजापूर घेतले आणि कोपल भुजबलगड प्रांतीं तांम्राची ठाणी येउनु कितेक मुलूक कबज केला व कितेक गड पालेगारानी घेतले. रजबखान याणेही कितेक माहाल कबज करून ठाणी गडकोट ध्यावे येसी श्रम करूं लागला ते प्रसंगी किले कोपल व किले बहादुरबंडा हे दोन्ही किल्याची बहुत जबुनाई जाली होती. तैशामध्यें तुम्ही आपणाकडून कांहीं गला दोही किल्यावरी घातला. दोही किल्याचे हशम होते ते कितेक पलोन गेले. म्हणून तुम्ही आपणाकडून हशम पाठऊन मजबुदी केली. स्वार ठेविले. आणि छत्रपतीच्या पायासी येकनिस्टता धरून हें केलें. त्या उपरी आमच्या लस्कराच्या फौजा घेऊन आम्ही आलों. आणि किल्यांची बेगमी करावी तसी केली. तुम्ही बहुतच येकनिस्टपणें वर्तोन दोन्ही किल्यांची मदती केली येसे पूर्ण कलों आलें. त्यावरून कृपाळू होऊन अलवंडी किले कोपल हा गांव म-हामत करून इनाम दिला.

ऐ. सं. सा. खं. ५ ले. ३८ }
स. १०९७ जुलूस ३१ रमजान ९ } (२३०) { श. १६०९ आषाढ शु. १०
{ इ. १६८७ जुलै १०

सुंदर पाटील, मना चौगुला व समस्त रयत मौजे घोसीतूर पा आसेर } —फौजदार परगण असेर

वायेदा लिहून दिल्हा जे, साहेबाचे फौजदारीत आमची ढोरे म्हैसी वगैरे चरतात. ऐसियास आपुन रुपये मा॥ रु. २५ कबूल केले असेत. आपनास ठाणेदाराचे नावे परवाना होये की याना जंगलात ढोरे चरू देने. जे वेलेस परवाना आम्हाबवल पावे ते वेलेस पैसे बिला उजूर देऊन.

रा. खं. २० ले २१४ } (२३१) { श. १६०९ आषाढ शु. १४
शक } { इ. १६८७ जुलै १३

पांडुरंगभट बिन नागोहरि—बाळकृष्णभट नागेशभट काले आपणास न पुसता आपली व आपाजी शिवाजीची तकसीम मिरासी करून दिधली काय सबब. आपणे व बापाने ते सेत केले नाहीं. रायाजी जनार्दन जागिरदार यापासून पैका न घेतां उगेच लेहून दिधले. तेथवा त्रिंबक बाडिवा व निरा आराध्या बोलिला जे त्याचा भाऊ भिकाजीची आमची आणभाश जाली आहे. आम्ही दिधलियाने तिही दिधलेंच आहे. त्यास याच्या दोन्ही तकसिमा येही दिधल्या नसता आपण स्वहस्त केले तरी महाराजे याचे यासी फिराउनी दीजे. मार्गस्वरी पौर्णमासीचा वाइदा केला असे. यासी चुकोन तरी आपला बाप नागो हरी सोडउनू घेईल.

रा. खं. २० ले. २२ } (२३२) { श. १६०९ श्रावण शु. १
शक प्रभव } { इ. १६८७ जुलै ३०

मालजी रामजी यादव—गोपजी रागोजी यादव
मोकदम माळशिरस		मौ माळशिरस

वृत्तिपत्र दिधले जे काळ थोर पडला, गांव खराब जाला, कितेक सुजोन मेलो, कितेकाची घरे बुडाली, कितेक उठोन देसावरी गेली, आपला लेक रामाजी व सुभानजी देसावरी पोटासाठी सुजोन मेला. आपली बाइल मरोन गेली. आपण व सून दोघे उरलो. अन्न मिळेना, हातपाय सुजले कोण्ही हाती धरीना. मग आपणापासी मोकदमीच्या सनदा, व वतनाचे कागद होते ते दरम्यान बुडतील म्हणून हर कोण्हास नाव नागर शेत घर देण्यापेक्षा तुम्ही आपला बाप भाऊ तैसाच आहेस म्हणऊन देशमूख व देशपांडे व गावीचे जे कोण्ही वाचली आहेत त्यांचे गोहीनसी व हमशाही गावीचे मोकदमाचे गोहीनसी आपले वडिलाची मिरासी हक लाजिमा आहे तो तुम्हास दिधला असे. जोवरी वाचोन तो अन्न वस्त्र देणे. मेलियावरी मुठीमाती देणे आणि वतन मिरासी खाणे. आपणास वतनास संबंधु नाहीं. आपले भाऊबंधु, आपला लेक वांचोन आला तरी त्यासी संबंधु नाही. काळीवरी पांढरी तोवरी वतन खाणें. हिला हरकती करील तो दिवाणीचा गुन्हेगार व गोताचा अन्याई (५ गोही.)

सनदापत्रें पृ. १६६ ले. ८ } (२३३) { श. १६०९ श्रावण शु॥ ६
राज्य १४ प्रभव गुरुवार } { इ. १६८७ आगष्ट ४

राजा शंभू छत्रपती—सुभेदार, जुमलेदार, कारकून, हवालदार, बारगीर, अफराद, बाजे लष्कर, हुजुरात, सुभे हाय व इयम.

मौ. चिंचवड प्रांत पुणे हा गांव श्रीदेव यांकडे चालतो. तेथें आपल्याला कांहीं उपद्रव देऊं नये अशी स्वामींची पहिल्यापासून आज्ञा. असे असतां तुम्ही रहदारीस नाहक दरफ्ती करता. उपद्रव देऊन धामधूमहि करितां. रयतीकडून गैरसनदी मनास येईल ते मागत होता म्हणोन कळों आले. तरी हे ढंग स्वामीस कैसे मानो पाहतात. याउपरी ही बदराहा वर्तणूक केलिया तुमचा एकंदर मुलाहिजा होणार नाही. जो धामधूम करील त्यास स्वामी जिवेच मारितील. हें जाणून मौजे मजकुरास तसदी न देणें. ताकीद असे.

रा. खं. २६ ले. ५६ }
फ. १०९७ सवाल ९ } (२३४) { श. १६०९ श्रावण शु. १०
{ इ. १६८७ आगष्ट ८

—राजेसाहेब

साल गुदस्ताप्रमाणें या वर्षी आवर्षण झालें आहे. सर्व प्रजा हवालदील आहेत. इकबालपनाह मुनाशी यांच्या दृष्टोत्पत्तीस हें सर्व आलें आहे. आपल्या रकमेची तरतूद जहागिरीतून व हंगामाच्या वेळेपर्यंत होईल. जहागिरीबद्दल इतर कांहीं मनांत आणूं नये.

रा. खं. १५ ले. १४९ }
रा. श. १४ प्रभव } (२३५) { श. १६०९ श्रावण वद्य १०
{ इ. १६८७ आगष्ट २२ सोम

शंभु छत्रपती--येसाजी मल्हार देशाधिकारी व देशलेखक प्रांत वांई

श्रीसदानंदमठ कसबे निंब यासी कै. स्वामीच्या वेळेपासून अन्नछत्राबद्दल ऐवज चालिला आहे. स्वामीनेंही आज्ञा केली. सांप्रत कारकून हेंगे करितात. म्हणून आनंदगिरी याणी लिहिले. तरी मधें ऐवजावाबे कुसूर करावया काय गरज. तरी सुरती न करणे मोईन चालो देणे. धर्म-कार्यास खलेल न करणे.

रा. खं. १५ ले. १३ }
श. १६१० प्रभव } (२३६) क्रयपत्र { श. १६०९ भाद्र. शु. ७ रविवार
सुा १०८८ जिलकाद ७ } { इ. १६८७ सप्टेंबर ४

बाबाजी गंगाजी व माणकोजी रावजी—महादजी सुलतानजी पाटील जगदळे व माहादजी नरसो व पाटील जगदळे सूर्याजी बापूजी पाा जगदळे शिरवडे

तुमचा आमचा मूळ पुरुष व घराणें एक. तुमचे वाटणीस मसूर व आपले वाटणीस शिरवडे. तुम्ही राजगडास (रायगड, खं. १५ ले. १० पृ. ३२) गेलेती. मागे हरबाजी अजहत देशमूख यांच्या पाठिराखेमुळें नाइकडे कुणबी यानीं आमच्याशीं पटेलगीसी कथळा केला. नाइकडे आपणासी रेटेनात. दुसरियाने येऊन पटेलगी जोरावारीनें घ्यावी ! मौजे मारची पटेलगी निमे तुम्ही खावी व नाइकडियासी वाद सांगावा. आपण पाठी राखावी. ऐसा तह करून वाद सांगितला. नाईकडे दूर केले. ते प्रसंगी हरखीचे आमचे वरील होन ५० तुम्ही दिल्हे व पोटाकरतांहि होन ५० दिल्हे. याबदल वडील-पणाची पानतश्रीफ, माहारनागर, हदमहदूद पांढरीवरी जे उत्पन्न येईल ते निमे दोनी ठाई तारोतार वाटून द्यावे. गांव समायीक लावावा. ज्यासी फावेल त्याणें लावणी करावी. एकाची मोडी एकावरी न घालावी. आपल्या भाऊ-पणामध्यें दुसरें दिसों न द्यावें, आपण आधीं पान व नागर घ्यावें, मागे तुम्ही; बाबाजी पाटिलाची विल्हेच्यानी हरकती केली तरी बाबाजीनें सांभा-ळावें. माहादाजी पाटिलाच्याने आपले सांभाळावें. हिला हरकत कोणी करणार नाही. श्रीची व वडिलाची आण.

शि. च. सा. ६ ले. ७८ } (२३७) { श. १६०९ कार्तिक शु. २ नंतर
हि. १०९९ जुल्स ३१ } { इ. १६८७ आक्टोबर २८ ”

नुरुद्दीन—मामले बंकापूरच पेठेचे अमलदार व देशमूख देशांडे

सैद आदम करीम सर्जा व खानगौडा लक्ष्मेश्वर सरनाडगौडा सर-कार मामले मजकूर व गैर माहालानिहाये यानी सरकारचे फौजाचे सामील होऊन पादशाही कामावरी रुजुवात जाहालेबदल यावरी मेहेरबानगी फर्माऊन याचे वतन सोगूर हें इनाम गांव आणि इनाम जमीन बमोजीब देसाई मामले मार व वतना व गैर साबक सरनाडगौडकी ता पेठ कसबा, कोटिगेरा व आमदकणा केचकेरा, काजीपूर, येतमादपूर, इभराईमपूर देखील सी मबरे दुमाला करून दिल्हे.

ले. ७९ (ले. ७८ प्रमाणें) पादशाही किलेचे गिर्दनवाई गनीम येऊन ताख्तताराज करिता वख्ती तुम्ही आपले जमाऊ समेत येऊन गनिमास तंबी पोहाचाविलेवरी. इनाम दिले.

शि. च. सा. ६ ले. ७७ } (२३८) { श. १६०९ कार्तीक शु. २ नंतर
हि. १०९९ जु. ३१ नंतर } { इ. १६८७ आक्टोबर २८

नुरुद्दीन—सैद आदम करीम सर्जा व खानगौडा लक्ष्मेश्वर सर-नाडगौडा बंकापूर वगैरे महालानिहाये

तुम्ही पादशाही कामावरी रुजवात राहोन हमेशा गनीम आले वख्ती कुमक पोहचाऊन खिजमत केले. बजल पेठ कसबा येतमादपूर, कोटिगेरा व आमदकुणा व कचणकेरा, पेठ इभराईमपूर दो सीमजरे दुबाला करून दिले. तरी इनाम जमीन बमोजीब देसाई मामले मार व वर्तना व गैर साबक जेणे बमोजीब चालत आहे तैसे आपुले मिरास भोगवटा करून पातशाही कामावरी साबूत कदम राहाणे व चीनवल व गैर साबकदमोजीब भोगवटा करून घेणे.

शि. च. सा. ९ ले. ७१ } (२३९) { श. १६०९ कार्तीक शु. ४
सु. १०८८ मोहरम ३ } { इ. १६८७ आक्टो. ३०

(ले. ७० प्रमाणें) रयतेस कौल, देशमुखांनीं सांगितल्यावरून दिला. —घरटका, मीठटका व बाजे बाबती व महसूल माफ केला पाहिजे. तरी मीठ टका घेऊन वरकड येक साला माफ. १ कोटवाडा खाजगीमधे येक दोघ सोनार धरून नेऊन तकदमा अगाऊ पैसे नेले आहेती. तरी जाले ते जाले. याउपरी तसवीस लागो देणार नाहीं. १ शाहारामधे दिवाण लोक कामे करवितातो त्याची मशाखत देत नाही. तरी ताकीद करून मशाखत देववून १ दारी एक दोन माड आहेती. साहेबीबदल मामुरी देणे माफ केले पाहिजे. तरी येक साला देणे माफ. १ वेट बेगार रायगड, खादरी, कुलाबा, सागरगड, पदमदुर्ग हे आमच्याने करवत नाही. तरी शाहाराखेरीज दुसरे जागा तुम्हा कोन्हास पाठवणार नाहीं. १ शाहारातील आम्ही सोनार मुलकात फिरावयास जातो. भलताच किलेकरी व नामजाद लोकामधेच धरून, घासदपट करितो, कांही दाणादुणा रुका अडका असतो तो घेऊन जातो. ते माफ पाहिजे. तरी दरम्याने तसवीस लावील त्याचे ठावठिकाण हुजूरेच ठाई पाडूं. मामलास येणे पारपत्य होईल. १ आम्ही शाहारात मामूर जालियाने वस्ती करून उदीम चाले ते माफीक खंडणी पाहिजे. तर बहुत बरे. येणेचप्रमाणे. चालऊन. येणे-प्रमाणें कौल असे येणेप्रमाणेच हुजूर राजश्री पंत स्वामीचे सेवेस बखेर सुभास लिहून कोल आणऊन.

शि. च. सा. ९ ले. ७० } (२४०) { श. १६०९ कार्तीक शु. ४
सु. १०८८ मोहरम ३ } कौलनामा { इ. १६८७ आक्टो. ३०

दिवाण मामले मूर्तजाबाद उर्फ चेऊल—सराफ कसबे चेऊल तुमचे बाबे देसक मामले मजकूर मामला येऊन मालूम केले की सन सीतामधे गनीम राजापूरकर येऊन शाहार जाल हाल करून गेले. ता मजकूरचे सराफ परागदा होऊन जागाजागा गेले. तरी साहेबी सराफावर मेहेरबानी करून मक-सूदप्रमाणे कौल दिलिया सराफ शाहारामधे जाऊन ताफा मामूर करितील म्हणोन

कौल. १ उदीम मवाफीक बारमाही उसूल घेऊन साल मजकुरी देणे माफ. १ दिवाणाकडे मामलाकडे कर्ज असत आहे ते हातीं आलियावर उदीम व्यापार करून साहेबाचा ताफा मामुरा करूं. तरी हिसेब मनास आणून साल मजकुरी विल्हे करून देऊं. १ आम्ही पोटाचे दाणे तगव्याबदल ठेविले होते ते दिवाण लोकानी नेले. तरी बाजे लोकांचे नेले, त्याची विल्हे करून त्याप्रमाणें तुमचीही विल्हे करू. १ घरटका, मीठ, दारमाड याचे देणें याची तसवीस न लाविली पाहिजे. तरी मीठटका घेऊन वरकड साल मजकुरापासून माफ. १ शाहार मामुरी जाहलियावर वस्ती करूं. हर कोण्ही सराफ म्हणोन कर्जबाम उसनपासनें मागेल. तरी कर्ज कोणी नेदावे. दाट जोरें कोणी कर्ज मागेल त्या हुजरून ताकीद करऊंन.

सदरहूप्रमाणें कौल असे. सुखे शाहारात घरे बांधोन वसाहती करणें. येणेंप्रमाणें मकसुदाच्या तालिका हुजूर लिहून राजश्री पंताचा व सुभेदाराचा कौल आणून देऊ.

शि. च. सा. ९ ले. ६९	(२४१) कौलनामा	श. १६०९ कार्तिक शु. ४ इ. १६८७ आक्टो. ३०

दिवाण मामले मूर्तजाबाद चेऊल—रयती मोख्तसर बागायेत मा। अगर चेऊल

तुमचे बाबे मामले मारचे देशमूख मालूम केले की, सन सीतामधे गनीम राजापूरकर येऊन शहर बालहाल करून गेले. याकरतां कुल रयत परागदा जाहाली. शाहर दोन बरशे खराब पडिले, वसाहत नाहीं. राहट, राहटबल व घरे व देउलें मोडून गेली. तरी अजी ता। वसूल जाला तो जाहाला, बाकी उरला त्याची तसवीस लागणार नाही. पेस्तर साली पाहणी करून होईल. बेरीज ते सालपावेतो वसूल घेऊन जागा नाही त्यास कर्ज, बैल नाही त्यास बैल देविला पाहिजे तर मवसर मनास आणून तुमचा आज्ञा पाहून देऊन; इत्यादि २३ कलमें.

शि. च. सा. २ ले. ३०७ शक प्रभव संव.	(२४२)	श. १६०९ कार्तीक शु. ५ इ. १६८७ आक्टो. ३१

आपाजीभट भाष्य—त्रिबकभट व कृष्णभट धर्मातकारणी
मौजे पिपलई साकीन का। नाशीक

फारखती लेहोण दिधली जे, तुम्ही पाच जन भाऊ मिलोन आपणापासी खेडी गाहाण ठेविली होती. रु. १५० घातले होते. त्यास गाव बिल-

देवी, राजूर, कामतवाडे येसे ठेविली होती. त्यास तुमचे भाऊ त्र्यंबकभट व कृष्णभट, मोरेस्वरभट व अनंतभट व बालभट याचा जनाऱ्या नांवाचा रोखा आपणापाशी होता तो गयाल जाला. तुम्ही आपणास रु. वसूल केले— तपसील त्रिबकभट १००, कृष्णभट रु. ५० सेदिढे भरून पावलो. त्यास तुमची खेडी तुमचे हवाला केली. कालकला रोखा पत्र निघाला तो रद असे. सही बा। शंकराजी नागनाथ कुलकर्णी.

राम. दासी ४२ ले. ४६ } (२४३) { श. १६०९ मार्ग. शु. १३
सु. १०८८ सफर १० } { इ. १६८७ डिसें. ६

दोंजान चेल जनराल इंग्रेजात— माहाराज राजश्री संभाजी राजे छत्रपती हिंदुस्थान मुकाम जंजिरे

आम्ही खेर आहों पण आपलेकडील चंदरोज गुजरले पत्र आले नाहीं. पंडित नीलकंठ मोरेश्वर प्रधान यानी कलमी केले की, 'हबसी गनीम खाडीतून येऊन आमचा मुलूक मारतो. आणि तुम्हामध्ये व महाराजामधें कदीम दोस्ती त्यावरी नजर देऊन दर्यामधे खाडी राखोन गनीम पेस होऊन द्यावा.' आणि पंडित त्रिबक गोपाल हेजीब पाठविले. तह केला की, 'तुम्हास खर्च बसेल त्यास आम्ही आपल्या मुलकातून ५० ह. रु. नख्त आणि १ ह. मुडे मुंबईप्रमाणे भात देऊन. तरी तुम्ही दर्यामधे खाडी राखा. आम्ही खुशकीवरी मजबुदी करून खुशकी राखोन.' द्याप्रमाणें आम्ही कबूल केले व बडे ज्याहाज व बोटी गलबते अरमार पाठवून खाडी बंद ऐसा केला गनीम फाचकले पावेना. आणि छत्रपतीचे लोकानी खुशकी राखावी ते मोकलीच टाकिली. आज तीन महिणे जाहाले. आमचे लोक सिकस्ता हैरान पेरोशान होऊन कितीएक जखमी होऊन पडले. कितीयेक गनिमाचे लोक पडले. खर्चास देऊ केले ते पोहचविले नाहीं. आमचे लोकाचे अडिसेरी यास भात देविले होते तेहि सेभर मुढे पावले. वरकड काही पोहचत नाही आतां हानीचा जाब येई तोवरी १५ रोज पावेतो राखो. मग खर्चास पावले नाही. लोकास अडिसेरी भात पावे आणि इगरेज लोकाचा खर्च बेमबलग. याबद्दल आम्हास लोकाचे मुशारेखेरीज २० ह. असर्फी खर्च जाहाला आहे. आणि पुढेहि किती म्हणून करावा. १५ रोजांत जाब आला तरी खूब; नाही तरी आम्ही आपले आरमार बोलावून आणून. मोहिबा बोलतील की, पैकियावरी नजर देता. तरी तैसे नाही. आधी मोहिबाचा लोकासी पहिले काम पडिले आहे; बोलाचा भरवसा नाही. अमा दोस्तीवर नजर देऊन आजीलग या कामाची शर्ती केली. मालूम होणे ज्यादा काय लिहिणे हे कितावत.

रा. खं. १५ ले. ४२२ }
सु. १०८८ रवल ५ } (२४४) { श. १६०९ पौष शु. ७
{ इ. १६८७ डिसें. ३०

कृष्णाजी राजे भोसले—कारकून, नाटेवार, रयान व कुलकर्णी
संमत मार

वे. रामेश्वरभट बालभट उपाध्ये आरवीकर यासी पुष्य शुध सप्तमी शुक्रवार मकरसंक्राती पर्वकाली सर्वमान्य भूदान धारादत केले नजिकाणी १ दिधली तरी सदरहू जमीन मौजे मलेनूर सा मजकूर बा इनाम रतनतिमला लग पैकी कुळबाच कुल कानुची दुमाले करणे 'दानपालनयो०' व 'स्वदत्ता द्विगुणं०' हे दोन श्लोक.

रा.खं. १८ ले.३० }
सु. १०९७ } (२४५) { श. १६०९ (ज्येष्ठ)
{ इ. १६८७

तुमार जमा पेशकशी मुतालब बार जमे देशमुख व रामचंद्र बाबाजी देसपांडिये पा पुणे सा जुनर सुभे अवरंगाबाद अज बा रसूल बहतफाक शंकराजी कृष्ण गुमास्ते आऊजी कान्हो नाईक रकूयत पन्हा मिर्जा सुकुरुला बेग बा परवाना पो इा अवल साल ता अखेर साल अज देह २९० पैकी वइरान मुतलख देह, आबाद देह, मोकरा साल तमाम जमा बेरीज रुपये ३६२॥

रा खं.१८ ले.३२ }
(सु.) फ. १०९७ } (२४६) { श. १६०९
{ इ. १६८७

हकीकत देह झाडा देहाय पा पुणे अज देह २९० पैकी फौजदार याचे तालुक ता पाटस ४३, ता नीरथडी ३७, (बाकी देह) २१०. पैकी आबाद जुज जुजी देह हवेली ४०, सांडस ५, कऱ्हेपटार १३, मावल १२=७०. रास देहे १४० बाकीक वइरान ६३.

रा. खं २० ले. २४ }
फ. १०९७ } (२४७) { श. १६०९
{ इ. १६८७

तसलमात रोखा, सामराज काटे मनसबदार देसमुख व देशपांडे पा सुपे. रु. ३०० बाबत महसूल माहाल पायबक सरदार अहमदनगर वगैरे बाबत तहशील, मसीखतपनाह महमद शरीफ करोडी सरकार मजकूर, आपणापासी अनामत आहेत. एकरार केला जे सदरहू रुपये बदल खजाना अमरे सुबे अवरंगाबाज करून वमोहर, मदसवियान खजाने आणून करोडियास देऊन.

रा खं. २० ले. २३ } (२४८) { श. १६०९
फ. १०९७ } { इ. १६८७

तुमार बरदास्ती बजोर ताजदी देहाय पा। सुपे सा। जुनार महाल पायबाकी खालीसे शरीफे रफायतपनाह हणमंतराऊ ठाणेदार ता। बारामती पा। मजकूर याने बजोर ताजदीने धरून नेऊन पैके घेतले बमारुफाती मा। हा। रु. १२७३ इ.

रा. खं. २० ले. २५ } (२४९) { श. १६०९
फ. १०९७ } { इ. १६८७

तुमार बरदास्ती बजोर ताजदी देहाय पा। सुपे सा। जुनर खालीसे शरीफे माहाल पायबाकी कारणे तहवर दस्त गाहा एकबलमनाह काकडखान फौजदार पा। पुणे सा। मजकूर याने बजोह ताजदी करून नेऊन पैके घेतले तहसील बमारुफाती शिवाजी शेडगे मु।। लोणी गु।। मा।हले रु. २०७४।= वसूल गांवे ९.

खं. २१ ले. ४५ } (२५०) { श. १६०९ पौष शुद्ध १४
सु. १०८८ रवल १२ } { इ. १६८८ जानेवारी ६

प्रल्हाद निराजी न्यायाधीश—गंगाजी दादाजी सुभेदार व कारकून प्रांत राजापूर.

ता। देवरूख येथील देशमुखीचा वेव्हार तिमाजी ना। कान्होबा ना। देशमूख यामध्यें व रामाजी गोविंद यामध्यें वेव्हार लागोन हुजुर भांडत आले. छंदोगामात्य याही मनास आणोन निर्वाह केला कीं, रा. छ. स्वामीचा तह की ज्याचे वृत्तीस ३०।३५ वर्षे भोगवटा चालला असेल तोच खरा. तरी तिमाजी ना। खरा. रामाजी गोविंद नवाच कथला करतो. त्यास कथळा करावयास समंध नाहीं.

खं. २१ ले. ४६ } (२५१) { श. १६०९ पौष वद्य १
सु. १०८८ रवल १४ } { इ. १६८८ जाने. ८

कविकलश छंदोगामात्य—गंगाजी दादाजी सुभेदार व कारकून प्रांत राजापूर

(ले. ४५ प्रमाणें) तिमाजी व रामजी यांतील वृत्तीचा कथला प्रल्हादपंत न्यायाधीश यांस चौकसीनें मनास आणून निवाडा करण्यास सांगितला. त्याणी तिमाजीसच वृत्तीचा संबंध; रामाजीस निसबत नाहीं ऐसा निर्वाह केला व पत्र पाठविले. त्याप्रमाणे वर्तणूक करणे. पो। १० रखर (माघ शु. १२ फेब्रु. ३)

खं. १५ ले. १५१ } (२५२) { श. १६०९ पौष व. ४
सु. १०८८ रवल १७ } { इ. १६८८ जाने. ११

खेमाजी घोरपडे मोकदम मौजे—ती. रा. आनंदगिरी बावा
सायगांऊ ता। मेढे सुभा जावली स्वामी

स्वामीचे अणछत्र आपले वडिलाचे संकल्प आहे जे, प्रतीवसी वारीक भात ८१ देवावे ते आपणापासून राहिले तरी मठी अणून देत जाणाईन हे आपले व तुमचे इनाम.

इ. वृ. १८३८ पृ. १३१ } (२५३) { श. १६०९ पौष वद्य ३०
शक प्रभव. भानुवासर } { इ. १६८८ जाने. २२

शहाजीराजे यांची स्त्री—बाळंभट आरवीकर उपाध्ये
नरसाबाई

अर्धोदय महापर्वनिमित्त परमेश्वरप्रीत्यर्थ तोरपाडी हें पूर्व नांव प्रस्तुत नांव नरसांबपूर ता। तायेनूर पा। वेंटवाल प्रांत त्रिणामल सहित ण्योदक धारादत्त अग्रहार दान दिले. या गांवी क्षेत्रे केली २३ त्यामध्ये तुम्हांस येक क्षेत्र न(ज)जीपुजी व तोप व झाडझाडोरा व सुवर्ण अदाये व धान्य अदाये अक्षणी आगामी सिद्धीसाध्य अस्ट भोग तेजसाम या सकळ समुदायसहित दिले पुत्रपौत्र पारंपर्य आचंद्रार्क सर्वमान्य फल भोगवटा घेऊन सुखी असिले पाहिजे. दानपालनयो० इ. ३ श्लोक.

सनदापत्रें पृ. १६५ ले. ७ } (२५४) { श. १६०९ पौष वद्य ३०
शक प्रभव } { इ. १६८८ जाने. २२
सु. १०८८

हरजी राजे महाडीक चंदी—श्रीनिवासाचार्य नरहराचार्य
पैठणकर.

महोदय पर्वकाळी मौ. अकंडनेलूर तर्फ अयूर परगणे त्रिकोळीर, सरकार त्रिणामल प्रांत कर्नाटक हागांव कुल बाब कुल कानु जंची व पुंजी हलीपटी व पेस्तदपट्टी. चालवावें. मोगलाई तर्फेनेही पत्रें करून देऊन वंशपरंपरेनें चालविले पाहिजे. म्हणून तुम्ही विनंति केली.

राम. दासी ४२ ले. ४८ } (२५५) { श. १६१० माघ वा। ४
सु. १०८९ } { इ. १६८९ जाने. २९

राजकोट किले दिवाण सरकार—खोत, पाटेल व मोकदम,
ता। श्रीगांव.

आपाजी महादाजी अधिकारी प्रां मजकूर यांस काजिमा पावत असतां दरम्यान तानदरिया बिन लखमतरिया हरकत करतो, देत नाहीं. लखमा धरमा देत असे आणि ताना मजकूर हरकत करितो. तरि ताकीद करून ज्या मोजीब पेश अजी देत आला. त्या मोजीब देत जाणे. हरकत करील तर हुजूर पाठवून देणें.

रामदासी ४२ ले. ४७ } (२५६) { श. १६०९ माघ शु. ८
सु. १०८८ रखर ६ } { इ. १६८८ जाने. ३०

येसजी फर्जंद—मख्तसर खोतु रामाजी भानोबा इ. समस्त मामले मूर्तजाबाद ऊर्फ चेऊल

रामाजी महादेव हवालदार सर देशमुखी प्रां मजकूर यानी सांगितलें कीं, कुळ रयेती लोकावरी ज्याजती मुरड घातली आहे व कितेक किलेकराची व लस्कराची धामधूम पडली ते दूर केली पाहिजे व जो धारा त्याची पाहणी करून बमाबंदी होईल तेणेप्रमाणें घेतले पाहिजे. तरी हे अभय पत्र कीं, किलेकोटाची तसवीष लागणार नाहीं. हकहिसाबी जे, तेच घेतील. कोण्हे गोस्टीचा तसवीस व आजार लागणार नाहीं. फिकीर न करणें. गाव वरी येऊन कीर्दी करून सुखरूप राहाणें.

इ. वृ. १८३५ पृ. २१२ } (२५७) { श. १६१० चैत्र शु. १ गुरु.
विभव संवत्सर } { इ. १६८८ मार्च २२

शंभुछत्रपती—धर्माजी नागनाथ मुख्य देशाधिकारी प्रांत मामले फोंडा

सामनायक तिमनायक यानी विनंती केली मुसलमानाच्या राज्यामध्यें तरी अंत्रुजेसी अंगभाडे घेत नव्हतें. तेणेकरून व्यावहारिक लोक सुखे येत. राजगृही हासिल होय. आतां हे हिंदु राज्य जाहालेपासोन आंगभाडे घेऊं लागले, हासिलासि धका बसला. तरी मना करावे. तें प्रमाण जाणून भाणस्तरी, पारवगवि, मांदुस येथील आंगभाडे दुदुगा अर्ध कोसी, चौदा दुदु घेत ते सोडिले. सहसा धर्मकृत्यास नाश करूं नये. कर्तिल त्यास महापातक आहे.

शि. च. सा. खं. ६ ले. ८० } (२५८) { श. १६१० चैत्र शुा ३
सु. १०८८ जखर १ } { इ. १६८८ मार्च २४

रायाजी सामराज—श्रीनिवास वेंकटाद्री देसाई पा गदग, व नाडगौडा किले बादावी

येख्तयारखान सौदागार पा मजकुरी राहात आहे. त्याने घोडियाचे खरिदीबदल मस्कत बंदरास गेला होता. घोडे खरेदी करून राजापूर बंदरास आले. तेथे विवाण लोकी अगदी जाहजपैकी ९ घोडे कैद केले. त्यामध्यें आमचे स्वारीस घोडे आणावयास सांगितले होते. तरी स्वामीने रा. बाबा स्वामीस विनंती करून सदरहू घोडी येतआरखे केले पाहिजे. म्हणऊन हणमंतराऊ हेजीब लक्ष्मेश्वरकर याने बाबा स्वामीस विनंती केली जें, हे सौदागर आमचे यजमानाचा बहुत स्नेहीत. सदरहू घोडियाचे बहुत आगत्य, म्हणून बहुत प्रकारें विनंती करून घेतां कृपाळू होऊन ९ घोडियाचा निर्वाह लक्ष्मेश्वराकडे करून दिधला आहे. गोसावीयांचे कार्यास अंतर न पडे. परंतु अगोधर हा प्रसंग निवडला आहे.

शि. च. सा. खं. ६ ले. ९ } (२५९) { श. १६१० चैत्र शु. १३
जुलूसवाला ३१ जखर ११ } { इ. १६८८ एप्रील ३

—देशमूख, देशपांडे, मोकदम देशय पा रायेर हुबली

हुजुरून हसबल हुकूम आहादी येथे येऊन बैसले आहेती. यैसियास फौज तयार होऊन येत आहे. तरी तुम्ही रयेत पातशाही आहा. त्यास माकूल करून सांगोन त्याचा आमल फैला तेथे न राहे व जे कोणी हुजूराचा हुकूम घेऊन आले आहेती त्यास आंमल देती येसे माकूल करून सांगणें. जरी हे बात ते खातिरेस ना आणीत तरी त्यांवरी चहूंकडून फौजा तयार होऊन चालिल्या आहेती त्याचा तुम्ही रयेत सलक नाहक लुटिले जाल. बाजे मजकूर मा जानो पंडित जबानी जाहीर करितां खातिरेस येईल. विगर त्यांचा जो कोणी शामील होईल त्याचा हाल कांही राहाणार नाहीं.

रा. खं. १७ ले. १८ } (२६०) { श. १६१० वैशाख शु. १३
सु. १०८८ रजब १२ } { इ. १६८८ मे ३

शंकराजी नारायण सचीव—रायाजी तोंडकरी हवालदार व कारकून किले प्रचंडगड

रा. विसाजी माणकेश्वर मुतालीक सबनीस किलेमजकूर याणी विनंती केली की, देवपाल, पालबुा व बालवडी या तिन्ही गावच्या सिवार घेरियामध्यें आहे. त्यास गुंजणमावळचे वतनदार कथला करितात. तरी घेराच निर्वाह करून माहालीच्या वतनदारास आज्ञा केली पाहिजे. त्यावरून संताजी सिलिमकर देशमूख व देशकुलकर्णी ता गुंजणमावळ व माळोजी इतबारराव सरनाईक घेरा व चाहुजी नाईक देवगिरकर घेरा किले मार यांस आणून घेराची हद घातली. (हद तपशील) यावरता घेरा. हदखालतीं जमीन

महालाकडे दिल्ही आहे त्याप्रमाणे घेराची चौकशी करणे. येविसी तर्फ मारच्या देशमूख व देशकुळकर्णी यांसी अलाहिदा आज्ञापत्र सादर केले आहे. या उपरी तेही कथला करणार नाहींत.

शि. च. सा. ३ ले. ६४४ } (२६१) { श. १६१० ज्येष्ठ शु. ८
सु. १०८९ साबान ७ } { इ. १६८८ मे २७

कविकलश छंदोगामात्य—तुळाजी देसाई पा शिराले

तुम्हकडे हा वारणाकडेत पैकी हुजूर दप्तरी बाकी बोढत आहे. त्यापैकी बदल देणे ऐवज दाणा पागा सरसुभा रा. सेनापती, गला केली नव सेरी सोळुलेमाप खंडी १० रास देविले असत. खुदनिसवतपैकी आदा करून पावलियाचा कागद घेणे. मलकापुरी पागा मारनिलेकडील छावणीस आहे तेथे देणे पा हुजूर.

का. पत्रेयादी ले. ३ } (२६२) { श. १६१० ज्येष्ठ शु. १०
शक व फ. १०९८ } { इ. १६८८ मे २९

यादी श्रीमन्महाराज शंभुछत्रपती यांची स्वारी संगमेश्वरमुकामी होती ते समयीं अवरंगजेब पादशहा याची फौज श. १६१० विभव ज्येष्ठ शा १० मंदवासरी येऊन लढाई जाली.

रा. खं. १६ ले. २६ } (२६३) { श. १६१० ज्येष्ठ शु. ११
फ. १०९८ साबान १० } कौलनामा { इ. १६८८ मे ३०

—संकराजी जुंझारराऊ देशमूख ता कानदखोरे

तुवा बापुजी मोकदम मौजे पाबे मा मा मालूम केले जे, देशमूख मवकूर गणिमाचे ता होता. हाली मुलकात येउनु आपले ता देहवदेह छावणी करील, मुलूक वसाहती करील आणि हुजूर रुजू होईल. बा मालुमाती कौल सादर केला खातिरजमा राखोन येऊनु आपले तर्फ आबादानी करणे. हुजूर रुजू होणे.

रा. खं. १५ ले. ४२३ } (२६४) { श. १६१० आषाढ शु. १२
रमजान ११ व } { इ. १६८८ जून ३०

कृष्णाजी (गंगाधर) राजे (भोसले)—बालंभट गोसावी

आम्ही सैन्यासी स्वार जालो ते छ १० रोजी पलीपटास पावलो पुढे

मजली दर मजली स्वार होऊन जातो. सैन्यामध्ये खर्चवेचास पाहिजे समयासि न पावे याबदल सांप्रत रु. ५०० चे खत पाठविले खतप्रमाणें पैके अबुल नबी महालदार पाठविला आहे यापासी देऊन पाठवून देणे. जे तेरखेस पैके द्याल ते तेरीस खती घालोन आम्हासहि लेहोन पाठविजे. वाटेतिटेचा विचार पुढे न पावे याकरता जरूर जाणोन खत पाठविले तरी पैके पाठविजे त्याचा अभिमान तुम्हास आहे.

ढेरे अप्र. कागद सुा १०८९ सवाल २	(२६५)	श. १६१० श्रावण शुा ३ इ. १६८८ जुलै २०

निळकंठ मोरेस्वर—मेघशाम (ढेरे) कुळकर्णी

(हा मेघशाम मौ. पाशाग, मुकुम, भुगाव, कोथरूड व हिंगणे ताा कर्याती मावळ ह्या पांच गावचा कुळकर्णी.) ह्याजकडे हुजुरून वजाई आली होती त्या बाबतीनें परागंदा जाला. ह्याचे बाबे श्रीयाजी सिव प्रभु हवालदार यानी मालूम केलेवरून स्वामीनी कौल सादर केला. कीं तुवा येऊन गांवाची वसाहाती करणे. मेहेरवान होऊन वजाई दूर केली आहे. कोन्हे बाबे शक अंदेशा न धरणें.

शि. च. सा. ६ ले. ४७ सु. १०८९ सवाल ३	(२६६) कौलनामा	श. १६१० श्रावण शुद्ध ४ इ. १६८८ जुलै २१

रायाजी सामराज—हणमया देसाई व देशकुलकरणी हवेली किले कोपल

तुमचे बाबे रा. गणेश रघुनाथ व राा कासी त्रिमल सबनीस किले बहदुरबंडा येही विनती केली की देसाई माा साहेबांचे पायासी बहुत येकनिस्ट आहे. साहेबाचे भेटीस येणार आहे. तरी स्वामीचें अभयपत्र देविले पाहिजे. तरी तें पाठविले तुम्ही अनमान न करितां भेटीस येणे.

शि. च. सा. ३ ले. ६४५ सु. १०८९ जिलकाद १५	(२६७)	श. १६१० भाद्र. वद्य२ इ. १६८८ सप्टें. १

कविकलश छंदोगामात्य—तुळाजी देसाई पाा शिराले

तुजकडे बाबतीकर्ज सरदेशमुखी देऊ आहे. गला खंडी २० पैकी बदल देणे खर्चास मिरबातखान दिलेलखानाचा भाऊ हुजूर आहे त्यास तकदीम होन पाा ४० रास देविले असेत—रवैशप्रो आदा करणे.

रा. खं. १५ ले. ४२४ } (२६८) { श. १६१० भाद्र. वद्य ४
शक विभव
सु. १०८९ जिल्काद १७ } { इ. १६८८ सप्टेंबर ३

कृष्णाजी गंगाधर राजे भोसले—रामेश्वरभट उपाध्ये आरवींकर

आत्मकार्यपरवतसमध्ये तुम्हांपासून कर्ज घेतले मुद्दल नख्त रु. १०० यासी कलांतर दर माहा दर सदे रु. ३ देऊन.

ढेरे अप्रसिद्ध कागद } (२६९) { श. १६१० भाद्र. व. १२
सु. १०८९ जिलकाद २५ } { इ. १६८८ सप्टें. ११

नीळकंठ मोरेस्वर—मोकदम व रयां मौजे भूगाव
ता। कर्यांती मावळ

मेघशाम कुळकर्णी घास्ती करतां परागंदा जाहला होता. हली हुजूर येऊन भेटी घेतली. मानिलेस गावावरी पाठविले. तरी याजपासोन, कारभार घेता त्याप्रमाणें हालीहि घेत जाणे. हिला हरकत करील त्याचा हुजूर बोभाट आलियाने उबार राहणार नाहीं.

ढेरे अप्र. कागद } (२७०) { श. १६१० आश्वि. व. १४
सु. १०८९ जिल्हेज २७ } { इ. १६८८ आक्टो. १३

दिवाण ठाणे का। मावळ—मोकदम भूगांव व बावधण

मेघशाम ढेरे कुलकर्णी याचे कुलकर्ण हुजरून पंत स्वामीनी याचे दुमाला केले आसे. तरी तुम्ही येकदिल असोन याचे हाते कुळकर्णाचे काम घेत जाणे. गाव आबादान करून कीर्दी मामुरी करणे. देहाये मजकुरी याची माणसे गुरुढोर वस्तभाव असेल त्यास हिला हरकत करीत नव जाणे. याचा साल दरसाल साभाळ करीत जाणे.

सा. सं. इ. ले. २० } (२७१) { श. १६१० कार्तीक शु. ७
जुलूस ३२ मोहरम ६ } { इ. १६८८ आक्टो. २१

दिल्लीकर मोंगल बादशा—बादशाही ताबेदार खेमसावंत

बहादरखान याणी मजालसीत विनती केली जे (छत्र०) संभा खोटा व हरामी याच्या किल्यास व तालुक्यास वेढून यत्न प्रयत्न करून अदलखानी तळ कोकणीं ठाणीं स्थापावयास तुम्ही उमेदवार आहां व परगणे कुडालची सरदेशमुखी बहाल व्हावी. तरी तुम्हास ती देशमुखी इनाम दिली. तुम्ही करार केलेप्रमाणें आपले बरवेपणासाठी ठाणी बसवणें व बादशाही फत्ते निशाणी

लष्करास रसद पोचविणें. आणि आरमारी जहाजाने जळमार्गे नीट येण्याकरतां कोकणांत बहुत मेहनत करणें. हेविषयीं हुकूम.

शि. च. सा. ५ ले. ९५८ } (२७२) { श. १६१० कार्तीक शु. १२।१३
शक विभव भृगुवासर } { इ. १६८८ आक्टो. २६

परगणे वाईचे देशकुलकर्ण व गांवकुलकर्ण कसबा देखील खूम, व वावधाण, समत मुऱ्हे व बाजे कुलकर्ण तुमचे वाडवडिलांचे मिराशी पिढीदरपिढी कारकीर्द दर कारकीर्द चालत आहे. दरीवख्त कारकीर्द कमालखान वजीर याचे मुदतीमध्यें थिटे यानी नस्ता कलह आरंभून वतनास खलेल मांडिले. त्यावरी तुमचे वडील गोपाळ लाहि्देव हुजूर जाऊन आपलें वतन सही करून गांवास येतां मार्गी जिवें मारिले. मागवी गोपाळपंताचे भाऊ जाऊन नवीं पत्रें घेऊन महालास आले. आतां तरी ज्यास माहाल मस्तीचें बळ असेल तो तुमच्या वृत्तीची गोष्टी काढील. आम्ही त्या कथळयांत नाहीं. जो कोण्ही आम्हांतील गोष्टी काढील तो दिवाणीचा गुन्हेगार व ब्रह्मसभेचा अन्याई. येकाचे वृत्तीस आपली वृत्ति म्हणणें हे ईश्वरास मानत नाहीं. नीती नव्हे. निर्वंश होईल. कथळा करील तो आमच्या वीर्याचा नव्हे. अनामिकाचे वीर्याचा असे हे पत्र.

शि. च. सा. २ ले. ३०८ } (२७३) { श. १६१० मार्ग. शु. २
सु. १०९८ जुलुस ३२ सफर } { इ. १६८८ नोव्हें. १५

गोपालभट व शंभुदेऊ धर्माधिकारी—
वगैरे जुनारदार कसबे गुलशनाबाद

साहेबाचे बंदगी कतबा लेहोन दिधला की, साहेबी हुकूम फर्माविला की, जेज्या देणे. तरी आपण गवाईसार आहो. सिवाई गवाई भाणखी कसब करीत नाही. सुदामद आम्हास जेजया माफ आहे. यैसियास करार करितो की, दो महिनियाचा वाइदा जालिया हुजूर जाऊन माफीची सनद आणून देउनु. बरी वाइदियास सनद आणून न देऊन तरी जेजयाचा जाब करून.

शि. च. सा. ३ ले. ६४६ } (२७४) { श. १६१० कार्तीक वद्य ९
फ. १०९९ मोहरम २२ } { इ. १६८८ नोव्हें. १८

का। इंदापूर येथे पेठ बहीद व असारी कदीम त्यांची यादी

सराफ, सोनार, तेली, दरजी, नवे व जुने

३–९; १–२; ६–९; २–०.

शां. सं. इ. ले. २१ } (२७५) { श. १६१० पौष शु. ३
जुलूस ३२ रवल १ } { इ. १६८८ डिसें. १५

बहादुरखान अमीर अळमगीर—देशख देशडे, रयत, कमाविसदार परगणे कुडाळ

खेम सावंत हे थोर, तरवारबहादर, दैवाचे पांच ह. जातीस ४ ह. स्वार मुलाची मनसब २ ह. व १ ह. स्वारानिशी दरबारची चाकरीस आहे. सर्फराजी होऊन परगणे मजकूर व जहागीर करार जहाला. देत जाणे. जहागीरदार याचे रजातळबेत वागणे. रयतेस रजावंत ठेऊन लावणी करवून आबादानी राखणें. सरकारकून यास ताकीद.

शि. च. सा. १ व ३ }
ले. ९१ व ४०३ } (२७६) { श. १६१० पौष शु. ११
फ. १०९८ रवल ९ } { इ. १६८८ डिसें. २३

महजर पा। वांई सुभा दारुल जफर. मनाजी शंकर नीलकंठराव याचा इनाम व आंबराई (चांमिली, किकवी, जेजोरी, नारायणपूर,) निजामनमुल्क, अदिलखान, सिवाजी भोसले, मिर्जाराजा, बाजी दिवाण घोरपडे जागीरदार यांच्या सनदा होत्या. येसियास नफर मजकूर गनिमाकडे होता. त्यास नाहारखान गोरी इही कौल देऊन आणिला. सिरवळास आला, मागून कबिला आणविला. वाटेस भासनलीचे वाटे गनिमानें कुल बिसाती लुटून नेली त्यात सनदा गेल्या. येसियास भोगवट्याचे गोही गावगनाचे मोकदम व बाजे लोक यांनी दिलो हा महजर सही.

शि. च. सा. ९ ले. ९७ } (२७७) { श. १६१०
{ इ. १६८८

कवींद्र गोसावी—चि. रा. विसाजी कुमदेऊ सुभेदार ता। चेऊळ

आपाजी ताउजी व तथा बाळाजी ताऊजी हे दोघे बंधु देसाई देसकुळकर्णी मामले चेऊल हे बहुत दिवस भगडतात. त्यामध्यें बाळाजी ताऊजी हा जोरावरी करितो. तरी उभेयेतास किले रायेगडी पाठवणे. त्याचा न्येये सरकारकून व आम्ही मिळोन करून. तरी बहुत सिताबीने रवाना करणें. येक घडीचा उजूर न करणें.

रा. खं. १७ ले. १९ } (२७८) { श. १६१०
सु. १०८९ (९९ ?) } अभयपत्र { इ. १६८८

शंकराजी पंडित सचीव—संताजी विठोजी हैबतराव सिलिंबकर देशमूख ता। गुंजणमावळ

तुम्ही हुजूर येऊन पाली बुद्रुक तर्फ मजकूर आपले इसाफतीचा गांव कास जमीन जुमला खंडी १५ पैकीं दिवाणांत ११. याकरता रा. कै. स्वामीनें मुबदला खालसा जमीन बोराळे (३८।।) व तांभाड (११।) येथील देविले. त्यास मनास आणिता पालीबुा येथील जमीन दिवाणीच्या बागाखाले व प्रचंडगडच्या घेरियाकडे बाद पडोन जमीन बाकी राहिली ती देशमुखाकडे करार. किलाचा घेरियाकडे व दिवाणीच्या बागाकडे जमीन आहे त्याचा मुबादला तुम्हांस मौजे तांभाड ता मार कामथ कास खंडी ४ व धुरगवडापासून वरते कास खंडी ७। एणेप्रो ११। खंडी सरसनिरस महसूल कुलबाब कुलकानू व बाजे पटिया देखील झाडझाडोरा तुमचे दुमाला केले. मौ. बोराळे येथे ३।।। खंडी पाळीचा मुबदला हावजी हैबतराऊ यास देविला तो दूर करून हली पालीस करार केला असे. ऐसियास विठोजी हैबतराऊ याणी हवाजी-राऊ यास आपले तकसिमेपैकी गवंड ता मार येथे देविले याबदल तुम्हाकडे पालीची जमीन ३।।। खंडी करार केली वंशपरंपरा अनुभवणें.

शि. च. सा. ३ ले. ४४६ } (२७९) { श. १६१०
इ. १६८८

शक १६१० सन १०८९ सुा या साली संभाजीराजे यासी धरून संगमेश्वराहून नेले. पुढे दोन वर्षें मोगलाई होती भालेराई जाली.

खं. १५ ले. १५२
रा. श. १५ विजय (विभव) } (२८०)
विती पत्र { श. १६१०
इ. १६८८

तुबाजी वा रतनोजी नाईक + देसमूख —मोकदम खोत व सेटे महाजन वा माहाभलो अनंत देसकुलकरणी व बाजे खूम तालुकदेहाय
पा कुडाल पा मार

देहाय मजकुरी आमचे वडिलानी शक १४६३ प्लव संवछरेस एक विल्हे तें जीर्ण म्हणून पहिलेप्रमाणे श. १५२६ क्रोधी संवछरी पुनः करून दिल्हे हाली आमचे कारकीर्दीस सदर साहेबाचे मिसेलीस करून घेतले मग आम्ही करून दिल्हे. ४९ गांवें तेथे जोरी २।।।४।। व गहू ·।।≥। व तुरी ·।।≥। मिळाव्या.

रा. खं. १५ ले. २४
सु. १०८९ विभव
फ. १०९८ } (२८१) { श. १६१०
इ. १६८८

तुळापुरीं तेच वर्षी मुकाम जाहला. मग राजश्री संभाजी राजे द(ह)स्तगत केले. ते सवछर जाले.

रा. खं. १५ ले. ३४४ } (२८२) { श. १६१०
फ. १०९८ } { इ. १६८८

(पातशा)—बाजी सर्जाराऊ जेधे देशमूख ता। रोहिडखोरे

तुवा हुजूर सिवाजीपंत पाठविला होता त्याणे हकीकत जाहीर केली त्यावरून तुझे इसापतीचे गाव व हक तुझे दुमाले केले व तुझा गुमास्ता सिरोली चाकरीस देणे तुवा हुजूर येणे. हुजूर आलिशावरी तुम्हास हजरतीजादे याचा कौल आणून मग तुम्हांबरोबरी भले माणूस देऊन त्याची भेटी करून फर्मान करून देऊ. जरी तू हुजूर न येस तरी गाव दुमाले नाहीत. दिगर बाजी घोलप व बकाजी नावडकर यासी कौल दिधले त्यास बराबरी घेऊन येणे. शक न धरणे. तुम्ही हुजूर न या तरी जे सनद दिवली ते मंजूर नाही. तुम्हां नजीक जमाव कितेक होईल ते लेहोनु घेऊन येणे.

शि. च. सा. ९ ले. ७२ } (२८३) { श. १६१०-११
सु. १०८९ } { इ. १६८८-८९

रामाजी सोनाजी आदिकारी मामले चेऊल—सेखजी हुसैन जमुरे वस्ती
माणकाई अयाल प्रतावजी सोनाजी दादर कसबे चेऊल
मुगताई „ हिराजी प्रतावजी

आपली मिलकत वाडीपैकी तकसिमा ११ वजा तकसिमा १० बाकी आपली १ तकसीम टके २०, वाडी दुरभाट आपली तकसीम सातवी १ सदरहू मिळकत आत्मसुखे फरोख्त केली असे. त्या मिळकतीच्या चहु हदासहीत देखील जलस्थल राहाट राहटवट व माड व सुपारी व बाजे हरजिनसी झाडे देखील फरोख्त केली असे. त्याची मिलकतीची चौबचारे किमत बसरी लारी १२५०८ हे रोख पावले. (गोही)

इ. सं. गो. इ. साधनें ले. ७ } (२८४) { श. १६१० पौष व. १२
जुलूस ३२ रबिलोवल २५ } { इ. १६८९ जाने. ८

—मुत्सद्दी, दे० ख, दे० डे, तपे अंतरूज मामले गोवा

अनंत बिन फट जोतिसी यांच्या वुजुरगापासून पिढी दर पिढी मिरास सरजोतीस भोगवटा चालिला आहे त्याप्रमाणें हक रुसूम अंतरुज पैकी रु. १५० व बाजे मिरास व सरजोतिस हिंदु याचे घरी कसबे फोंडा दर गावी व बाजे तपें हाय मोकरर करून देविले असे. तरी अवलाद अफलाद चालवणें.

रा. खं. १८ ले. ३३ } (२८५) { श. १६१० माघ शु. ३
फ. १०९८ रजब १ } { इ. १६८९ जाने. १३

—मोकदम मौजे चिंचवड ता। हवेली प्रा। पुणे

कारणे साहेबाचे बंदगीस कतबा लेहोन दिधला ऐसा जे, साहेबी हुजूर बोलाऊन खंडणीची रजा फर्माविली कीं जमाबंदी निश्चित करणे. तरी आपले बाबे अंताजी राम गुा। रामचंद्र बाबाजी देशपांडे प्रा। पुणे याणी दुकळे रयतीचा हालहवाल जाहीर केला जे–सन हजार १०९६ (श.१६०८=इ.१६८६) अखेर साली दुकाळ पडिला याकरिता रयती कुल मेली, कांहीं परागंदा जाली, मिरासदार कुळ कोणी नाही, उखती पाखती रोड दुबळी कुळे मेळवून कीर्दी केलि यास उंदिरानी कुली सेते खादली, व लस्कर पायमालीने रयतीचा हाल राहिला नाही. जरी जीवनमाफिक खंडणी केलिया सालमजकुरीची उगवणी करितील–हा हवाल खातिरेसी आणून कुलबाब व कानु, माल व सायर साल तमाम कुलबाब बिलमखता खंडणी केली ते कबूल असोन उगवणी करोन मोकरा बेरीज रु. १२५१.

भीसां. २ ले. ४२३ } (२८६) { श. १६१० माघ शु.५
विभव बुधवार फ. १०९८ } { इ. १६८९ जाने. १६

पिराजी व सुभानजी देसमुख—सुभानजी माणकोजी इजन
व दासोजी व नरसोजी देशपांडे विठोजी कलारे (कराळे)
पा। टेभुर्णी मोकदम मौ। नाळगाऊ पा। हवेली

महजर लिहून दिधला जे, तुम्हास मौजे सेवरे पा। मार तेथील निमे मोकदमी मिरासदारास ठेविले. मिरासदार हाजीर जाहालियावरी निमे मोकदमी त्याचे हवाला करणें. २६॥ चावर पैकी सिव लीवलीनु गुरवीचे १३। चावर तरफ करून दिली. जमीन सकरनिखर वाटून देणें. तुम्हास खुद निम चावर इनाम दिधला तो खाऊन कीर्दी आबादानी करणें.

भीसां. २ ले. ४२४ } (२८७) { श. १६१० माघ
फ. १०९८ } { इ. १६८९ जाने.

(लेखक ले. ४२३ प्रो—विशेष नरहरी लुमाजी कुलकर्णी
मौ। पिपळ दुठ पा। टेभुर्णी सा। परडा

कौलनामा—मौजे सिवरे येथील मोकदमी बरोबर कुळकर्णाहि निमे दिले. कारण मौजा वीस वर्षे वैरान पडला. त्याची जमा परगणियावर मुरली

घालून देता परगणाहि खराब पडला. लावणीचे वक्ती कोणी मोकदम व कुलकर्णी हाजीर नव्हेती. जमाबंदीचे वख्ती देहाये मोकदमास विचारिले वैरान गांवाचा टका तुम्ही देणें. मग वरगतें करून जो टका हिसेब येईल तो देऊन. त्यावरून हकीमे जोर ताकीद केली. मग आम्ही तुमचे गळा पडलो व निमे मोकदमी व कुलकर्ण तुम्हास दिले, व ४ साले ७५, १५०, २२५ व २९३|||≈ प्रमाणें इस्तावा केला. सालमजकुरी ९५३ तुम्हापासून घेतले.

पे. द. ३१ ले. ४६	(२८८)	श. १६१० माघ इ. १६८९ बाने.

.विठोजी सिर्के याची भावजय कासीबाई यांस कोतळुक, व मासू हे गांव मोकासा संभाजी राजे यांनीं दिले असतां तेथें सिर्क्यांची पागा होती; दाणेकरी गावगना घाऊन बलात्कारें खल्यावरून दाणे भरून नेत. मौजे मासू हा गाव हरबा देसाई याकडे बाघेरीतीनें खोती हकानें होता. त्यापैकी बावलतुरवटे येथील भातहि एक दोन वेळ नेहले. देसाई व सिर्के यांचे राऊतांत कटकट होऊन सिर्क्यांचा रखवालदार धर्मा माहार कवटेकर होता त्यास ठार करून पेंढ्यांत घालून आग दिल्ही. मग देसाई यांनी सिर्क्यांची पागा मोडून टाकली. व संगमेश्वरी संभाजी राजे यांसी सर्व वृत्त सांगून सिर्क्यांकडील मोकासा काढून सरकारांत गांव ठेवले.

सा. सं. इ. ले. १७ शक वर्तमान प्रभव फ. १०९८ रखर २४	(२८९)	श. १६१० माघ वद्य १० इ. १६८९ फेब्रु. ४ सोम.

कानोजी राजे प्रभावळीकर——नारायण प्रभु देसाई प्रा कुडाळ

खेम सावंत जोरावरीने देसकतीचा अधिकार नसतां तुमची वृतभूम खातो. यास मारून काढणेबदल तुम्ही आम्हास तिसरे भाऊ करून तिसरी तक्षीम आमास उभय वर्गी (जोगण प्रभू) दिली. मागतेन तुम्ही तुळापुरी आलेत. तेव्हां स्वारी तुम्हाबरोबर देऊन कोंकणामध्ये रवाना करावे तंव आम्हास हुकूम चंदीस जाण्याचा जाहाला. त्यावरून तुम्ही आपली पत्रे फिराऊन मागितली. लिहिले प्रो कार्य होऊन आले नाहीं. उगेच वतनदारास गुतवावे काय निमित्य. याकरता तुमची पत्रें फिराऊन दिली, आमचेपैकी जोगण प्रभूच्या गुजारतीनें मणेरीचे मुकामी दिले ते आम्ही आपला घेतले.

फो. इ. सा. के. ९८ पृ. १०९ सां. स. इ. ले. १६ पृ. १६ शक विभवनाम सोमवार	(२९०)	श. १६१० माघ वद्य १० इ. १६८९ फेब्रु. ४

हिज. १०९८ रबर २४ वर्तमान प्रभव

नारायण प्रभु बिन दादाजी प्रभु—रा. मानधाता वलद कानोजी देसाई परगणे कुडाळ मुा मणेरी राजे प्रभावळीकर.

प्रगणे मजकूरची देशमुखी आपली व जोगणप्रभु बिन नारायण प्रभूची पुरातन चालत आहे. येसीयासी भोसले याणी मुलुक लुटून खराब केला. हक लवाजमास सेतवाग कुळ बुडाले. बहुत नातवान जहालो. त्यावरी मुलूख पातशाही तरफातीस आला. कीर्दी आबादानीस कुवत नाहीं. आम्ही दोघ वर्गी आपली देशमुखी ब्रिती एकत्रांतून तिसरा विभाग ५ इ. १ बालावलीखेरीज करून विकिली असे. चाकटा भाऊ केले असे. तरी इनाम गांव हकपटी वोवळ तेनाती व नमसी व बागसेत व घरटाव व सेव फसकी व मान पान व वाजे ताजिमा माल व जकाती व बाजेबाबी विभाग खाऊन असावे. नवी ब्रिती दिवाणांतून जे साधून येईल ते त्रिवर्गी बराबर वाटून खावे. आमचे डाईज गोत्रज सकतक करतील त्यास आम्ही वारूं, परगणे मजकुरी गेलियरी थळच महजर करून देऊन.

ऐ. फा. सा. ३ ले. ३१ जुलूस ३२ जवल ४	(२९१)	श. १६१० फाल्गुन शु. ६ इ. १६८९ फेब्रुवारी १५

कासीमखान—हनुमंत गौडा

तुम्ही सरहद्दीवर खबरदार राहणें ह्या अटीवर तुम्हांस बसवापट्टण सरकारची देशमुखी मुकरर केली आहे. हा परवाना पोंचतांच तुम्ही आपले १०० स्वार व ५०० प्यादे ह्यांस बसवापट्टणचा किल्लेदार गाझी बेग याजकडे पाठवून त्याच्या बरोबर पादशाही मुलुखांत दक्ष राहावें. स्वारप्यादे पावल्याची रसीद गाझी बेगची यावी. कोणाहि जमीदारास बंड करूं देऊं नये. व रोजच्या रोज वार्ता कळवावी.

शि. च. सा. ३ ले. ५०६ जुलूस ३२ जवल १२	(२९२)	श. १६१० फाल्गुन शु. १५ इ. १६८९ फेब्रु. २३

—जमीदार पाहन घाट (अंतरूज मामले गोवा.)

त्या मुलखाचे जबान कारणे मिर्जा व सैद अल इसलाम पाठविले आहे. दोघास कागदाचा शिरिस्ता व पहिला अमल दाखल करणें.

सरकार मालाचे गीर्दावारी करारवाकी करणें. बाजवी पैका वसूल करणें. तफरका न कीजे. व दिवानी सनद पावले वेगळे कोणास अमल न दीजे व गैरज सनद अमल दिलेया त्याचा जबाब तुम्हांस करणे लागेल.

रा. खं. १५ ले. ३०१
विभव
(२९३)
श. १६१० फा व. ३०
इ. १६८९ मार्च ११

औरंगजेब पातशहानी संभाजी महाराजास तुळापुरीं अणिलें (धिंड काढली व ठार केले. शाहूनें पुढें त्याची समाधी वढू बुा येथें बांधिली.)

शि. च. सा. ७ पृ. १२०
(२९४)
श. १६११
इ. १६८९

नगर फते करून तुळापुरी मुकाम जाला ते वख्ती रयेतीचा बरदास्त अबादानीचा हुकूप जमदतुल उमदे वजिराये असदखान आला दिवान अकदस यानि मदारुल माहामीन सफीखान दिवान उर्फ दक्षण यासि हुकूम सादर जाला. त्यावरून देशमूख देशपांडे बोलाउनू हुकुम केला कीं, रयतीची बरदास्त करणे आहे मुलाजमतीस हाजीर करणे त्यावरून तमाम मोकदम मुलाजमतीस हाजीर होऊन आवीब अदालती सिरपाव कौलू सरफराजी जाला, ता नवे जमिनीस कौलू....

शि. च. सा. ५ पृ. ७९
(२९५)
श. १६१०
इ. १६८९

औरंगशाहे पातशाहे देही विजापूर व भागानगर फते करून या प्रांतास आले. पातशहा वढू कोरेगावीं येऊन मुकाम केला तेथून लस्कर पाठवून सिवाजीराजे पहिलेच गेले होते त्याचा लेक संभाजीराजे धरून आणिला आणि वढू कोरेगावांत मारिला. मग त्याचा लेक शाहू राजा व बाइका आपल्या जाळीत ठेविली.

रा. खं. १५ ले. १५३
फ. १०९९
(२९६)
श. १६११
इ. १६८९

दताजी केशवजी नाईक देशमूख देशपाडे प्रा वाई —समस्त मोकदम व शेटे महाजन देहाय समत हवेली, वाघोली, मुरे, जोरखोरे, जांबुळखोरे, निंब, कोरेगांव

श्रीसदानंदगोसावी मठ येथील भंडारा व नंदादीपाबदल तीर्थरूप रा. नरसोजी नाईक यांचें पत्र तें बहुत जीर्ण, म्हणोन आनंदगीर गोसावी

नूतन पत्र करून देणेबदल रदबदल केली. त्यावरून तमाम मोकदम बैसोन पूर्वील सनद मनास आणोन त्याप्रो सनद करून दिल्ही. दर मुकाम लष्कर हजरती जिलसुभानी मोकाम तुलापूर प्रा पुणा. . गावकुडो वृत्ती करून दिल्ही ती पिढी दरपिढी चालवणें हिंदु अगर मुसलमान हरकती करील त्यासी आण असे (४५ गावांची नोंद त्यापुढें गलाकुडोचा आंकडा दिला आहे).

खं. १५ ले. १५४ } (२९७) { श. १६११ इ. १६८९

ले १५३ प्रमाणें—फक्त नख्त टके व गला कैलीची नोंद संमत हवेलीतील गांवाची आहे.

ले. १५५ वाघोली पैकी गांवें.

ले. १५६ संमत निब पैकीं गांवें.

रा. खं. १५ ले. ३ पृ. १६ } (२९८) { श. १६११ इ. १६८९

(मसूरचे जगदाळे पाटील यांनीं) शिवाजी राजे मृत्य पावले. त्यांचे लेक संभाजीराजे राज्य करूं लागले त्यांस जाऊन भेटोन अर्ज केला कीं, साहेबीं (शहाजी शिवाजी यांनी) कन्हाडची देशमुखी घेतली. मसुरीचे तरी देसमुखीचें वतन आपले, आपले दुमाला करणें. बाज गुन्हाई माझें वतन घेऊन माझे तीन खून केले आहेत. तरी त्या खुनांचा वांटा तरी मसुरीचे वतन तरी तेवढें दुमाला करणें. (संभाजीच्या सांगण्यावरून) कन्हाडची नांवगोष्टी काढणार नाहीं ऐसे लेहून मग संभाजीराजे मेहेरवान होऊन मसूरपरगणाची देशमुखी दुमाला करावी ऐसें केलें. काम होऊन यावें तों एसजी फर्जंद याचे हवाला देसमुखी केली. मग त्याचे आर्जव करून मग एसजी फर्जंदानें अर्ज करून देसमुखी दुमाला करविली तों सर्वेच संभाजीराजा धरून नेला. राजाराम पलोन चंदीस गेला.

छत्रपती संभाजी शकावली

ह्या शकावलींत जधे शकावळी, जेधे करिना, विजापूर अदि० चा इतिहास मोडक कृत आवृत्ती, रा० खं. १५ व रा० खं. १८ मधील शकावळी, मल्हार रामरावकृत संभाजीबखर, मंडळ त्रै. वर्ष ९ अं. १ मधील शकावळी, हिं. बु. स. इत्यादि साधन ग्रंथांतून संभाजी विषयक आलेल्या कालनिर्दिष्ट प्रसंगांची नोंद केली आहे. ह्याच ग्रंथांत पृ.१ ते ९६ मध्यें संभाजीकालीन पत्रांचें जें सारांशानें संकलन व कालानुक्रमानें ग्रथन केलें आहे त्यांतीलहि कांहीं घटना ह्या शकावलींत समाविष्ट करावयास पाहिजेत. परंतु प्रत्यक्ष पत्रेंच साररूपानें व कालक्रमागत अशीं येथेंच दिलीं असल्यामुळें अर्थात् द्विरुक्ति होईल म्हणून त्यांतील गोष्टींचा निर्देश येथें करण्याचें रहित केलें. ह्याच बरोबर मराठींतीलच अन्य सिद्ध ग्रंथांत आलेले कालदर्शित प्रसंग द्यावयास पाहिजेत पण तेंहि ह्याच कारणामुळें देण्याचें रहित केलें. संभाजी छत्रपतींची कारकीर्द म्हणजे औरंगजेब पातशहाचा दक्षिण–विध्वंसन–कार्याचा पूर्वभाग होय. म्हणजेच पातशहा औरंगजेबाच्या दक्षिणेंतील पहिल्या सहा वर्षांतील कुच-मुक्काम व इतर हालचालीहि येथें दर्शित करणें एका दृष्टीनें आवश्यक आहे. पण मला तें अशक्य असल्यामुळें येथें फक्त ह्या गोष्टीचा निर्देश करून खालीं ती शकावली पुढें दिली आहे. ग्रंथ–नाम–संक्षेपाची स्पष्टता वर व ग्रंथप्रारंभीं आलीच आहे.

श. १५७९ हेमलंबी जेष्ठ शुद्ध १२ = इ. १६५७ मे १४ गुरुवारी घ. १० पुरंधरीं संभाजी राजे जन्म शि. च. प्र. पृ. १८, ५६, ५०, ६५.

श. १५८१ भाद्र. वद्य १४ = १६५९ सप्टं. ५ संभाजीची आई सईबाई मृत्यु शि. च. प्र. पृ. १९

श. १५८७ विश्वावसु आषाढ शु. १० = इ. १६६५ जून १२ शिवाजी जयसिंग भेट व तह, संभाजीराजे यास मोगलातर्फे पंचहजारी मिळते. शि. च. प्र. २३; जयसिंग पत्रें जदुनाथ सरकार पृ. ११३

—फाल्गुन शुद्ध ९ सोमवार = १६६६ मार्च ५ शिवाजी व संभाजीराजे औरंगजेबाचे भेटीस गेले. समागमे सर्जाराव जेधे. शि. च. प्र. पृ. २३

श. १५८८ श्रावण वद्य १२ = १६६६ आगष्ट १७ आगरियातून पेटारियात बैसोन (शिवाजी बरोबर संभाजीचें) पलायन शि. च. प्र. पृ. २४

श. १५८८ मार्ग. शु. ५ = १६६६ नोवें. २० संभाजी राजे वडील शिवाजी बरोबर राजगडास आले शि. च. प्र. पृ. २४

श. १५८९ कार्तीक वद्य ५ = १६६७ आक्टो. २७. संभाजीराजे शहाजादा शहाअलम यांच्या भेटीस औरंगाबादेस गेले. मोगलासी सला जाला. [रियासतींत १६६८ व उग्र. सं. २० ब्न्हाणपुर असें पडलें आहे.] शि. च. प्र. २४.

श. १५९१ सौम्य पौष = १६६९–७० डिसें. जाने. मोंगलाचा व शिवाजीराजे यांचा तह मोडला म्हणून औरंगाबादेहून संभाजी व प्रतापराव, आनंदराव शहाजादियाबवळून राजगडास आले. शि. च. प्र. पृ. २४

श. १५९४ फाल्गुन वद्य १३ = १६७३ मार्च ६ आणाजीपंती भेदेकरून पनाला घेतला. कोंडाजी फर्जंद याजबराबर ६० लोक दिले होते. संभाजीचें वास्तव्य पन्हाळगडीं व विजापूरकराशीं शिवाजीचें युद्ध. शि. च. प्र. पृ. २६; रिया उग्र. सं. पृ. २१

श. १५९६ चैत्र–ज्येष्ठ १६७४ एप्रील–जून–संभाजीकडे इंग्रज व्यापारी कंपनीचें काम. उग्र. सं. पृ. २१

माघ वद्य ५ गुरुवारी = १६७५ फेब्रु. ४ संभाजीराजे यांची मुंज जाली. शि. च. प्र. पृ. २५

श. १५९९ पिंगल कार्तीक शुा ६ रविवार = इ. १६७७ आक्टो. २१ संभाजीराजे शृंगारपुरास जाऊन राहिले. उमाजीपंडित पढवावयास असत. शि. च प्र. पृ. २८ व २७०; उग्र. सं. पृ. २१

श. १६०० भाद्रपद वद्य १४ बुधवार = १६७८ सप्टें. ४ संभाजीराजे यास भवानीबाई मुलगी शृंगारपूर येथें जन्म. शि. च. प्र. पृ. २९

—पौष शुद्ध १० = १६७८ डिसें. ३ संभाजीराजे शिवाजीराजे यासी पारखे होऊन परळीगडावरून पळून मोगलाईत दिलेलखानाकडे गेले. तेथें हप्त हजारी घेऊन सन्मान मानून राहिले. शि. च. प्र. पृ. २९; सरदेसाई नोव्हेंबर देतात. उग्र. सं. २१

श. १६०१ सिद्धार्थी वैशाख शुा २ गुरुवार = इ. १६७९ एप्रील २ दिलेरखानानें-संभाजी समागमें आहे-भूपाळगड घेतला. शि. च. प्र. पृ. २९

श. १६०१ मार्ग. व. १४ = १६७९ डिसें. २१. संभाजीराजे मोगलाईतून पळोन पन्हाळगडावर आले. शि. च. प्र. पृ. ३०, हिं. बु. स. पृ. ७१६

पौष वद्य ७ भोमवार = १६८० जाने. १३ शिवाजीराजे व संभाजीराजे ह्यांची पन्हाळ्यास भेट. शि. च. प्र. पृ. ३०

श. १६०२ चैत्र शु. १५ = इ. स. १६८० एप्रिल ३ रायगडावर श्रीशिवाजी मृत्यु शि. च. प्र. ३०

चैत्र वद्य ११ गुरु. = १६८० एप्रिल १५. कारवार बंदरांतील धान्य संभाजीनें आणविलें. तप्र. सं. पृ. २३

वैशाख शु. १ = सन १६८० एप्रिल १९ चे पूर्वी. संभाजी पन्हाळ्यावर. लष्कर संभाजीस जाऊन मिळत आहे. संभाजीनें दाणा रसद बंद केली असून सर्व धान्य पन्हाळ्यास नेण्याचे हुकूम सोडले आहेत. संभाजीचे लोकांकडून कारवार लुटण्याची भीती. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १३

वैशाख शु. २ = इ. स. १६८० एप्रिल २० मोगलाकडून सुरत येथील इंग्रज, डच व पोर्तुगीज यांस उपद्रव. सर्व रयतेप्रमाणें इंग्रजांनाही ३½ टक्के कर द्यावा लागत आहे. त्यामुळें वार्षिक २०,००० चें त्यांचें नुकसान होऊं लागलें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १३

वैशाख शु. ३ = १६८० एप्रिल २१ आनाजीपंत सुरनीस सचीव यांनी राजारामास मंचकारोहण करून संभाजी राजे यास कैद करावे असा तह करून मोरोपंत पेशवे यांसह पन्हाळ्यावर चालोन गेले [शि. च. प्र. पृ. ३०]

वैशाख शु. ४ = १६८० एप्रिल २२=हि. १०९१ रबर २ मसऊदखानानें व्यंकटाद्रीस बंधमुक्त केले. [विजा. इ. मोडक पृ. २५९]

वैशाख शु. ८ = १६८० एप्रिल २६ चे पूर्वी. देश संभाजीचा झाला. सर्व सुभेदारांनीं संभाजीस पन्हाळ्यास येऊन हिशेब द्यावे असे हुकूम रावजी पंडिताकरवीं रवाना. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४

वैशाख शु. ९ = इ. १६८० एप्रिल २७ संभाजीनें राज्यपद

धारण करून राजा म्हणवूं लागला. त्यानें सर्व हवालदार व सुभेदार यांस बोलावून घेतलें आणि कांहींना त्यानें कैद केलें आणि कांहिंना कामावरून दूर केलें. राजापूरला नवीन सुभेदार नेमला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४

श. १६०२ वैशाख शु. १० = इ. १६८० एप्रील २८ चे पूर्वी. सध्यां सर्वत्र स्थिरस्थावर होत आहे. संभाजी पन्हाळ्यावर होता. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४.

वैशाख शु. १५ = इ. १६८० मे ३ चे पूर्वी. संभाजी राजा म्हणून जाहीर झालें. मोरोपंत व अनाजी दत्तो वगैरे पन्हाळ्यास हुकुमासाठीं गेल्याची खबर. राजाराम रायरीवर. सर्व हवालदार व सुभेदार वगैरे कामावर रुजू झाले. बदल नाहीं (!) त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४

वैशाख वद्य ३ = १६८० मे ६ गुरुवार. राजाराम छ. यांस सर्वांनीं विचार करून मंचकारूढ करून कारभार चालविला सं. बखर पृ. ५ आवृत्ती १९१५ साने. रा. खं. १५ ले. ३०१

वैशाख व. ४ = स. १६८० मे ७—पोर्तुगीजांचें संभाजीशीं सख्यत्वाचें बोलणें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४

वैशाख व. १३ = इ. १६८० मे १६—रायगडी धरावर झाली. शि. च. प्र. ३०; त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४

वैशाख व. ३० ते आषाढ शु. ६ = स. १६८० मे १८ ते जून २२ चे पूर्वी. संभाजी खात्रीपूर्वक पन्हाळ्यावर. त्रै. वर्ष अंक १ पृष्ठ १४

ज्येष्ठ शु. २ ते ज्येष्ठ व. ३० = स. १६८० मे १९ ते जून १६—मोरोपंत व अनाजीपंत व प्रल्हादपंत यांस हंबीररायानें धरून पन्हाळ्यास नेलें. कुल फौज एकत्र होऊन राज्य संभाजी राजे यांस दिल्हें. शि. च. प्र. ३०; त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४.

ज्येष्ठ वद्य १ सह २ = १६८० जून ३ गुरु. = सु. १०८१ जवल १५ नाडोली (कऱ्हाड) हा गांव मल्हार गोसावी सदाव्रती ह्यांस अग्रहार असतां शिवाजीराजांनीं

(श. १६०२) कांहीं दिवस अमान्य (अमानत) केला होता कारण कीं आपल्या राज्यांत हे रीत नाहीं. पण पुढें शिवाजीनींच पन्हाळ्याहून रायगडास येतां कोरटीस गोसावी भेट झाली व गांव दिला. तोच गांव चालविण्याबद्दल देशाधिकाऱ्यांस छत्रपती संभाजीची आज्ञा. ले. २

आषाढ शुद्ध २ शुक्रवार = १६८० जून १८ संभाजी राजे रायेगडास आले, बंदोबस्त करून राज्य करूं लागले, राजाराम कैदेंत ठेवले. [शि. च. प्र. पृ. ३०; सं. ब. पृ. ५]

आषाढ शु. १० = इ. १६८० जून २६ चे पूर्वी. रायरीस संभाजीकडे इंग्रज वकील बक्षिस मिळविण्यासाठीं रवाना झाले. सर्वत्र स्थीरस्थावर झाल्यानें आणि त्याला फुरसत असल्यामुळें इंग्रजांचें गाऱ्हाणें ऐकलें जाईल अशी समजूत. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४

आषाढ शु. ११ = इ. १६८० जून २७–श्रीशिवाजीराजे यांची ४ थी पत्नी पुतळाबाईनें अग्निप्रवेश केला. शि. च. प्र. ५३; त्रै. वर्ष९ अंक १ पृष्ठ १४

आषाढ शु. १४ = इ. १६८० जून ३० चे पूर्वी–संभाजी पन्हाळ्यावर. ५००० लष्कर गोळा केलें असून त्याला दोन महिन्यांचे पगार अगाऊ दिले. त्यांनीं आपले सुभेदार व अधिकारी नेमले. अनाजीचें डोकें मारल्याची मुंबईस बातमी. मोरोपंतावर मेहेरनजर परंतु पूर्ण विश्वास नाहीं. सर्वत्र स्थीरस्थावर होत आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४

आषाढ व. ११ = इ. १६८० जुलै १२ अनाजीची बातमी खोटी असल्याचें वर्तमान. इंग्रज व्यापारी लिहितात कीं संभाजीच्या नांवाची द्वाही फिरली आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १४; उम. सं. २३

(आषाढ व. ११ = इ. १६८० जुलै १२) संभाजी रायरीस राजारामास पूर्वीप्रमाणेंच ममतेनें वागवितो. सर्वत्र चांगलीच स्थीरस्थावर झाली आहे. संभाजीनें राजपद जाहीर केलें. वीस हजार सैन्य जमा केलें आहे. कारण समजत नाहीं; बातमी अशी आहे. की तो फार

(श. १६०२) धूर्ततेनें व काळजीपूर्वक वागत आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १५

श्रावण शुा ५ = १६८० जुलै २० संभाजीराजे यांनी मंचकारोहण केलें.
शि. च. प्र. पृ. ३०; सं. बखर सिंहासनारोहण पृ. ५ उग्र. सं. २४

श्रावण वद्य २ = १६८० आगष्ट १. दाभोळेस मोत्याची वृष्टि झाली, शि. च. प्र. पृ. ३१; त्रै. व. ९ अं. १ पृ. १५

श्रावण व. ६ = इ. १६८० आगष्ट ५ मोत्याची वृष्टी रायगडास आणवून संभाजी राजे यानीं पाहिली. शि. च. प्र. ३१

श्रावण व. ८ = इ. १६८० आगष्ट ७ पूर्वी. बहादुरखान मोगलाकडून सुभेदार होऊन आला. दिलेरखान हुजूर गेला. बहादुरखानानें अहिवंतास वेढा घातला. मराठे चांगल्याप्रकारें तो लढवित आहेत. दिलेरखान परत गेला. त्रै. वर्ष. ९ अंक १ पृष्ठ १५; शि. च. प्र. पृ. ३०; उग्र. पृ. ४२

भाद्रपद शु. ६ = इ. १६८० आगस्ट २० पूर्वी—संभाजीराजे बहादुरखानाशी पावसाळ्यानंतर उघड लढाई देण्याची तयारी करीत असून बहादुरास त्यानें तसें कळविलें असल्याची बातमी. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १५

भाद्रपद—आश्वीन = इ. १६८० सप्टेंबर—एका काळोखी रात्रीं संभाजीचे २०० लोक उंदेरीवर उतरले. परंतु चाहूल लागल्यानें व रस्ता आणि जागा माहित नसल्यानें त्यांतील ८० चीं डोकीं मारली व मुंबईस आणलें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १५

आश्वीन वद्य १ ते आश्वीन व. ३० = स. १६८० सप्टेंबर २९ ते आक्टोबर १२—मोरोपंत रायगडीं वारले. निळोपंतास मुक्त करून पेशवाई आणि अनाजीस मजमु दिल्ही. शि. च. प्र. पृष्ठ ३०; उग्र. सं. २४; त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १५

श. १६०२ कार्तीक = इ. १६८० आक्टोबर १३ ते नवें. ११. संभाजीराजे केळशी येथें येऊन बाबा याकूद फकीर यांचें दर्शन घेतलें; तेथें आठ दिवस वास्तव्य. शं. बखर पृ. ७

कार्तिक शु. ७ = इ. १६८० आक्टोबर १९ केळशीस स्वारी झाली. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १५

कार्तिक शु. १३ = इ. १६८० आक्टोबर २५ संभाजीराजे रायगडास गेले. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ ५
—पूर्वी. मुंबईकरांनीं पाठविलेल्या वकिलांना, शिद्यास मुंबईत राहूं देतां व दारुगोळा पुरवितां आणि हें शिवाजीच्या तहाविरुद्ध असल्यानें, बक्षिस न देतां परत धाडलें. सिद्दीला बाहेर काढून न लावलें व त्याला माणसें मिळण्याची बंद न केली तर त्यांचेवर शस्त्र धरण्यास लागून दिलेली रक्कमहि परत द्यावी लागेल असें सांगून पाठविलें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १५

कार्तिक व. १४ = इ. १६८० नवंबर १० संभाजीची एक सेना व स्वार सुरतेला गेल्याची, दुसरी बऱ्हाणपूरवर चालल्याची व तिसरी बहादुरखानाला गुंतवण्यास निघालेली आहे अशी बातमी चोरख्यास होती. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १५

मार्ग. = इ. १६८० नवं. डिसें. आनाजीपंतास सोडिले व मजमू दिल्ही. त्यास बऱ्हाणपूर येथें हंबिरराव याणी मारिला. शि. च. प्र. पृ. ३१

मार्गशीर्ष शु. ९ = इ. १६८० नवंबर २० मोरो पंडिताच्या हाताखालचा विश्वासू सरदार व सेनापति मुंबईत २० रोजी गेला असून त्यांनीं शिद्याच्या विरुद्ध तक्रारीचें संभाजीचें पत्र आणलें आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १६

मार्गशीर्ष व. २ = इ. १६८० नवंबर २७ पूर्वी—संभाजीचें आरमार वाटेल तसा धुडगूस घालीत आहे. त्यांत ६० गलबतें, ५००० सैन्य आहे व ५००० माणूस किनाऱ्यावर ठेवलें आहे अशी बातमी. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृ. १६

श. १६०२ मार्गशीर्ष व. ४ = इ. १६८० नवंबर २९—बहादुरखानाच्या आगमनानें मराठ्यापासूनचा इंग्रजांस होणारा ताप कमी झाला. त्रै. वर्ष ९ पृष्ठ १ अंक १६

—मार्गशीर्ष व. ६ = इ. १६८० डिसेंबर १ मराठ्यांचा तगादा सुटल्यानें मुंबईच्या प्रांतात शांतता झाली. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १६

पौष = इ. १६८०–८१ डिसें. १२ ते जाने. ९ संभाजीराजे यांनी रघुनाथ नारायण (हणमंते) यांस चंदी येथें कैद करविलें. हरजी राजे माहाडीक व शामजी नाईक पुंडे यांस कर्णाटकचा कारभार सांगितला. शि. च. प्र. पृ. ३०, ३१; त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १६; उग्र. सं. पृष्ठ ३४

पौष वद्य ७ = १६८१ जाने. १ बाप औरंगजेब यास पदच्युत केल्याचा व स्वतः त्याचा पुत्र जो अकबर त्यानें तख्तनशीन झाल्याचा जाहीरनामा काढून बापास कैद करण्याकरतां अजमीरवर चाल केली. अजमीर येथें औरंगजेब होता. उग्र. सं. पृ. २६

पौष व. १२ = इ. १६८१ जानेवारी ६—जिंजी, कुडालूर कोमिनेर व पोर्टोनोव्हो येथील व्यापारी परवान्याबद्दल इंग्रजांची छ. संभाजीकडे मागणी करण्याचा ठराव. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १६

पौष व. १४ = इ. १६८१ जानेवारी ८ पूर्वी. दोन दिवसां पूर्वीची सेंट जॉर्जला खबर कीं, संभाजीस तुकडे तुकडे करून सरदारांनी मारिलें. शिवाजीच्या धाकट्या मुलास राज्यावर बसविलें. संभाजी व शिवाजीच्या धाकट्या भावानें रघुनाथ पंडितास धरून शृंखला घातल्या. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १६

माघ शु. २ = इ. १६८१ जानेवारी ११. पोर्टोनोव्होला गोपाळ दादाजी हाच सुभेदार राहिला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १६

माघ शु॥ ७ = १६८१ जाने. १६ अजमीर येथें औरंगजेब व त्याचा पुत्र अकबर यांचे युद्ध. अकबर पराभूत बरोबर दुर्गादास उग्र. सं. पृ. २७

—रविवार. संभाजी रायगडावर राज्याभिषेक होऊन सिंव्हासनस्थ झाले. विनायक–शांति, पुरंदर–शांति

(श. १६०२) होऊन १२ तुला केल्या. सं. बखर पृ. ७, ८; खं. १५ ले. ३०१ मध्यें शु. १० आहे. [शि. च. प्र. पृ. ३१; उग्र. सं. २४. त्रै. वर्ष ९ अं. १ पृ. १६

फाल्गुन शु. ३ = इ. १६८१ फेब्रुवारी ११ चे पूर्वी. संभाजीच्या सैन्यानें धरणगांव लुटलें. इंग्रजांचेही नुकसान झालें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १६.

श. १६०३ दुर्मती चैत्र शुद्ध २ ते चैत्र व. ३० = इ. १६८१ मार्च ११ ते एप्रील ८ संभाजीराजे यानी हरजीराजे माहाडीक व शामजी नाईक पुंडे यास जइतजी काटकर व बाद्जी कांडे (काकडे) यांस ससैन्य कर्नाटकांत रवाना केले. [शि. च. प्र. पृ. ३१;

चैत्र व. २ = इ. १६८१ मार्च २६ पूर्वी. औरंगजेबानें पैशाच्या टंचाईमुळें सुरतेला मुसलमानांवरहि १½ टक्के कर बसविला. त्रै. व ९ अंक १ पृष्ठ १६.

ज्येष्ठ शु. २ = इ. १६८१ मे ९ अकबर व दुर्गादास हे संभाजीस मिळण्यासाठीं नर्मदापार झाले उग्र. सं. २७

ज्येष्ठ शु. ४ = इ. १६८१ मे ११ अकबराचें संभाजीस पत्र. हिंदूस बुडवावें, हें औरंगजेबाचें राज्य-धोरण चूक आहे. तुमचें राज्य बादशहाचे मुकामापासून दूर आहे. मजबरोबर दुर्गादास राठोड आहेत. त्यासह आपण सर्व औरंगजेबास पदच्यूत करूं. मजविषयीं निःशंक असा. उग्र. सं. पृ. २७

ज्येष्ठ शु. ९ = इ. १६८१ मे १६ चे पूर्वी. पोर्तुगीजानें संभाजीच्या कांहीं लोकांना ठार मारल्यामुळें दमणजवळ मराठयांच्या सैन्यानें त्यांचीं घरें जाळलीं. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १६.

ज्येष्ठ शु. १ ते ज्येष्ठ व. ३० = इ. १६८१ मे ८ ते जून ६— सुलतान अकबर शहाजादा औरंगजेबावर यागी होऊन रुसून त्रिंबकास आला. त्यास संभाजी राजे यांणीं कोंकणांत पालीस ठाव दिला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १० ज्येष्ठ वद्य १०=जून १; शि. च. प्र. पृ. ३१; उग्र. सं. पृ. २८

आषाढ शु. ५ = इ. १६८१ जून १० चे पूर्वी अकबर पालीस नागोठण्यापासून एका दिवसाच्या रस्त्यावर.

(श. १६०३) त्याच्याजवळ ४०० घोडे व ५० उंट व थोडेसें पायदळ आलें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

आषाढ शु. ११ = १६८१ जून १६ संभाजीनें नेताजी पालकर, हिरोजी फर्जंद यांस अकबराचे भेटीस पाठविले. नजरहि पाठविली. उग्र. सं. पृष्ठ २८

आशाढ शु. १२ = इ. १६८१ जून १७. हरजी फर्जंद खलिता व नजराणा घेऊन आला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

आषाढ व. १ = स. १६८१ जून. अकबर पालीस गडाखालीं दुर्गादासाबरोबर. भोंवतालीं संभाजीचें सैन्य ३०० आहे. संभाजी पन्हाळ्यावर. अद्याप भेट नाहीं. आणखी थोडे दिवस लागतील. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

श्रावण शु. ११ = सन १६८१ जुलै १६–अकबराचें सैन्य (१५०० व ५०००) त्रिचक स्वार इतकें झालें आहे. संभाजी येण्याची रोज बोलवा असते. अशी बातमी आहे कीं, तो २००० स्वारासह अकबराला घेऊन बऱ्हाणपुरावर चालून जाईल. सर्व हिंदुराजे व उमराव तेथें त्यास सामील होतील. तेथून ते दिल्लीवर चालोन जातील. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

श्रावण वद्य ११ रविवार = १६८१ जुलै ३१ औरंगजेबानें अजमशहा–३ रा पुत्र–यास अकबरावर ससैन्य पाठविले. उग्र. सं. २९

श्रावण व. १४ = इ. १६८१ आगष्ट २–सिद्दी संबूलचा मुलगा संभाजीच्या बाजूला मिळण्याच्या उद्देशानें मुंबईस आला. कट उघडकीस येतो. अकबर पत्रें पाठवितो. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

भाद्र. = १६८१ आगष्ट सप्टं. संभाजी राजांनी कवि कलशाच्या सांगण्यावरून आणाजी दत्तो सचीव, बाळाजी आवजी प्रभु, सोमाजी दत्तो व हिरोजी फर्जंद यांना परळीजवळ कैद केले व नंतर ठार केले. कर्नाटकांत शामजी नाईक यास कैद शि. च. प्र. पृ. ३१; उग्र. सं. पृ. ३०; त्रै. व. ९ अं. १ पृ. १७

अ. आश्वीन शु. ६ = १६८१ सप्टं. ८ औरंगजेब अजमिराहून मुकाम हलवितो व बऱ्हाणपुरास येतो. [उग्र. सं. १९

(श. १६०३) अ. आश्वीन शु. ६ = इ. १६८१ सप्टेंबर ८ चे पूर्वी संभाजी ३०००० स्वारांनिशीं बऱ्हाणपुरावर चाल करून जाण्यास तयार असल्याचें अकबरास कळवितो. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

आश्वीन शु. १० = इ. १६८१ आक्टोबर १२ चे पूर्वी संभाजी रायरीवर येतो. विषप्रयोगाच्या कटाची चौकशी करतो. बऱ्हाणपूरच्या स्वारीची तयारी. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

आश्वीन व. ८ = इ. १६८१ आक्टोबर २४ सिद्दी कासम मोगलाचा आरमारी सेनापती मुंबई बंदरांत आला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

आश्वीन व. ११ = इ. १६८१ आक्टोबर २७ राजारामाची आई सोयराबाई हिचा मृत्यू. संभाजीनें कोणाकडून तरी विष घालून मारलें म्हणून बातमी आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १७

अ.आश्वीन = इ. १६८१ सप्टेंबर = हि.१०९२ रमजान औरंगझेबानें आदिलशाही राज्य काबीज करण्यास दिल्लीहून प्रस्थान उठविलें. विजा. इ. मोडककृत पृ. २६१

कार्तीक शु. ११ = इ. १६८१ नोव्हें.११ अकबरावर चाल करून येत असलेला त्याचा भाऊ अजमशहा हा औरंगाबादेस येतो. उग्र. सं. पृ. २९

कार्तिक शु. १३ = इ. १६८१ नोव्हेंबर १३ = हि. १०९२ जिल्काद १२ औरंगजेब बऱ्हाणपुरास येऊन पोहोंचला. विजा. इ. मोडक कृत. पृष्ठ २६५

कार्तीक शु। १३ रविवार = इ. १६८१ नोव्हें. १३ संभाजीराजे व अकबर यांची भेट पातशहापूर=धोंडसें-(पाली=पातशहापूर. उग्र.) भेट झाली. बरोबर दुर्गादास होता. बहुत सन्मान झाला. ह्याच महिन्यांत अजमशहा = औरंग० चा ३ रा पुत्र औरंगाबादेस आला. शि. च. प्र. पृ. ३१ व ४८; उग्र. सं. पृ. २८ शुद्ध ११

माघ शु. ४ = इ. १६८२ जानेवारी ३—मराठ्यांनीं आपटें जाळलें, त्यामुळें सिद्यानें बराच धुमाकूळ घातला आहे.

(श. १६०३) परंतु संभाजीला त्याचा राग आला व त्यानें दंडा-राजपुरीचा नाश करण्यासाठीं सैन्य पाठविलें असून त्या सैन्यानें गोळा पंचरवडा सारखा मारा चालू ठेवला आहे. तट फोडल्यामुळें सिद्दी दगडी टेकडीच्या आश्रयास लपून बसला आहे. पोर्तुगीजाची मदत मागितली असून ती त्यानें नाकारली तर चौलाचा नाश करण्याची भीति घातली आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १८

माघ व. ६ = इ. १६८२ जानेवारी १९–दंडाराजपुरीवर निकराचा हल्ला चालू आहे. समुद्रावरील खिस्ती सत्ता नाहींशी करण्याचें संभाजीनें ठरविलें आहे. मुंबईकरांना संभाजीच्या सैन्याकडून त्रास पोहोचूं लागला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १८

माघ वद्य ९ मंदवार = इ. स. १६८२ जाने. २२ रविवार. श्री रामदासस्वामी परळी किल्ल्यावर समाधिस्थ. सं. बखर पृ. ९

माघ ते फाल्गुन = इ. १६८२ जानेवारी. औरंगजेब बऱ्हाणपुरी आला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १८.

माघ ते फाल्गुन = इ. १६८२ जानेवारी–हसन अलिखान कल्याण भिवंडी प्रांतांत जाळपोळ करून परत कल्याणास गेला. बरोबर २०००० स्वार व १५००० पायदळ आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १८.

फाल्गुन शु. ७ = इ. १६८१ फेब्रुवारी ४ दंडाराजपुरीवर हल्ला चालू आहे. नवाब हसन अलीखानानें घाटावरून येतांना संभाजीची बरींच गांवें जाळलीं व ८–९ पोर्तुगीजांचींहि जाळलीं. संभाजीच्या सैन्याचा व हसनखानाचा झगडा झाला. दंडाराजपुरीचा वेढा उठविला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १८

फाल्गुन व. १२ = इ. १६८२ फेब्रुवारी २४–रणमस्तखान कल्याणास आला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १८

श. १६०४–०५ = इ. १६८३–८४ = हि. १०९४–अलमगीर बादशहाची व संभाजीची आलमाजच्या नजीक लढाई होऊन संभाजीस जय मिळाला. अलमगीरकडील बरीच माणसे ठार व जखमी झाली. हुसेनखान पठाण अदिल०

श. १६०४ सर्जाखान शाह सोडून औरंगजेबास मिळतो. [विजा. इ. मोडक कृत पृ. २६५]

अ. चैत्र वद्य ९ = १६८२ मार्च २२. औरंगजेब औरंगाबादेस येतो. उग्र. सं. पृ. २९

चैत्र = १६८२ मार्च एप्रील-शाबदीखानानें रामसेज किल्यास वेढा घातला. शि. च. प्र. पृ. ३१-३२

चैत्र कर्नाटकांत श्रीरंगपटणकर व हरजी माहाडीक, जइतजी काटकर, दादजी काकडे-हे त्रिचनापलीस मदतीस गेले होते-ह्यांमध्यें भांडण झालें. २ ह. घोडी पाडाव केली, श्रीरंगपटणकरांचा सरदार कुमार हाहि पाडाव केला. [त्रै. व. ९ अं. १ पृ. १८]

चैत्र व. १३ = इ. स. १६८२ एप्रील २५-इंग्रजांचें हंटर नांवाचें आरमारी जहाज मुंबईत आलें. संभाजीचा इंग्रजांस निर्वाणीचा खलिता. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १८

वैशाख = १६८२ एप्रील मे. रूपाजी भोसले, मानाजी मोरे यांनीं शाबदीखानाशीं गणेशगावाजवळ लढाई देऊन त्याची ५०० घोडी पाडाव केली. शि. च. प्र. पृ. ३२

वैशाख शु. १ = इ. १६८२ एप्रील २८ पूर्वी-अंजदीव बेटे घेण्यास माणसें रवाना झालीं. पोर्तुगीजांनीं ४ गलबतें व २०० लष्कर पाठविलें आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १८

वैशाख शु. ९ = इ. १६८२ मे ५-कोदद अकबर यानें मराठी सैन्यास हांकून लावून अंजदीव घेतलें व मोठया समारंभानें किल्याच्या पायाचा दगड बसविला. तेथील हिंदूंचें देवालय पाडून चर्च केलें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

वैशाख शु. १२ = इ. १६८२ मे ८-इंग्रजांचे सिद्यावद्दलचें धोरणें. सिद्याची लुटालूट चालू. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

वैशाख व. ५ = इ. १६८२ मे १६-मायनाईक भंडारी व सिद्दी संबळचा जावई यांचें हाताखालीं १५ गलबतें

(श. १६०४) व ५००० लष्कर देऊन इंग्रजांवर संभाजीनें आरमार पाठविलें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

वैशाख वद्य ७ गुरुवार = इ. १६८२ मे १८ संभाजी व येसुबाई यांस गांगोळी येथें शिवाजी = शाहू पुत्रजन्म. सूर्योदयापासून घ. ५४ (दिनमान घ. ३२) शततारका नक्षत्र चरण ३ रास कुंभ. इ. सं. पे. द. स. मा. पृ. १; शि. च. प्र. पृष्ठ ३१

वैशाख व. ११ = इ. १६८२ मे २२–धरणगांवचे आसपास शांतता, औरंगजेब औरंगाबादेस जाला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृ. १९

ज्येष्ठ शु. ७ = इ. १६८२ जून २. गलबतें ४० व इंग्रजी आरमार याशी लढाई. खांदेरीस मराठी आरमार गेलें. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

आषाढ शु. ९ = इ. १६८२ जुलै ३–सिद्दी संबूळच्या मुलाकडे संभाजीच्या आरमाराचा कांहीं भाग असून तो लढत आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

आषाढ व. १ = इ.१६८२ जुलै १०–पावसाळ्यासाठीं औरंगझेब औरंगाबादेस व बहादुरखान नासिक त्रिंबकास तळ देतो. सर्वत्र महागाई (धरणगांव) त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

श्रावण शु. ४ = स. १६८२ जुलै २८–संभाजीनें पोर्तुगीजांचीं जहाजें पकडलीं. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

श्रावण शु. ७ = स. १६८२ जुलै ३०–सर्व बाजूनें संभाजीवर चढाई होत आहे. यांतून संभाजी वांचणें शक्य दिसत नाहीं. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

आषाढ, श्रावण = स. १६८२ जुलै–संभाजीचे ३-४ गड मोंगलांकडे गेले. रामसेजही त्यांनी घेतला. हंबीररावास १०,००० पायदळ देऊन पाठविलें. परंतु २००० लोक पाडाव झाले. मराठी सैन्य साताऱ्यास आले. लोकांचे पगारहि थकले आहेत. विजापूरकराला ९ लाख रुपये देऊन मोगलानें मदतीस घेतलें. सर्जाखान वगैरे लोक २० हजार स्वार घेऊन मिरजला आले आहेत. संभाजीनें विजापूरकराकडे वकील पाठवून त्यांची मदत

(श. १६०४)　　मागितली. परंतु ऱ्याच अटी घाः त्यामुळें संभाजीस ती स्वीकारतां आली नाहीं. दादप्रभु बरोबर ४ हजार चांगले निवडक लोक देऊन दंडाराजपुरीवर हल्ला केला; परंतु त्यांत यश नाहीं. जवळ जवळ ५०० लोक वांचले. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

भाद्रपद शु. ६ = इ. १६८२ ऑगस्ट २८–सिद्यानें कुर्ला वगैरे लुटलें. नागोठण्याच्या बाजूलाही लुटालूट करून माणसें धरून नेलीं. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ १९

भाद्रपद शु. ९ = इ. १६८२ आगष्ट ३१–मुलतान तारानें बंड केल्याची बातमी फुटली. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

भाद्रपद शु. १४ = इ. १६८२ सप्टेंबर ५.३०,००० सैन्यानिशी अकबर व संभाजी औरंगजेबावर चालून जाण्याची तयारी करीत आहेत. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

भाद्रपद व. १३ = इ. १६८२ सप्टेंबर १९.२०,००० सैन्यानिशी बहादुरखान औरंगजेबाकडे येत आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

आश्वीन = इ.१६८२ सप्टं.आक्टो.रामसेजेचा शाबदीखानाचा वेढा उठला. शि. च. प्र. पृ. ३२;

आश्वीन शु. १३ = इ. १६८२ आक्टोबर ४–सिद्दी मसूद वारला. सर्जाखानाला पाठविलें. पन्हाळा विजापूरकरांना दिल्याची बातमी आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

आश्वीन शु. १४ = इ. १६८२ आक्टोबर ५–सिद्दी मिस्ति ३० गलबतें घेऊन नागोठण्याच्या बाहेर आला. दौलतखान ८० गलबतांसह नागोठण्यांस आले. सिद्यानें १६ गलबतांनिशीं भांडण दिलें. त्यांत मराठ्यांचीं ७ गलबतें सिद्यानें नेली व ४० लोक मारले. परंतु सिद्दी मिस्ती जखम होऊन मेला. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

आश्वीन व. ३० = इ. १६८२ आक्टोबर २०. १२००० स्वार व २०,००० पायदळ यांसह दुर्गादास सुरतेच्या बाजूला कूच करीत आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

(श. १६०४) आश्वीन, कार्तिक = इ. १६८२ आक्टोबर. संभाजीचा वकील इंग्रजाकडे मुंबईस होता. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

कार्तिक, मार्गशीर्ष = इ. १६८२ नोव्हेंबर. सिद्यानें लुटालूट चालविली आहे. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

मार्ग. = इ. १६८२ नोवें. डिसें. रणमस्तखान कल्याणास आला असतां त्यावर रूपाजी भोसले, केसोपंत व निळोपंत पेशवे रवाना झाले. शि. च. प्र. पृ. ३२; उम. सं. ६०

मार्गशीर्ष शु. ३ = इ. १६८२ नोव्हेंबर २२–बहादुरखान व रणमस्तखान कोंकणांत उतरले. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

मार्गशीर्ष शु. ५ = स. १६८२ नोव्हेंबर २४ रणमस्तखानाचा कल्याणास मुक्काम. त्रै. वर्ष ९ अंक १ पृष्ठ २०

पौष = इ. १६८२ डिसें. १६८३ जाने. रघुनाथ नारायण हण-मंते कर्नाटकांतून येऊन संभाजी राजे यास भेटले व त्यांस मुजमू दिल्ही शि. च. प्र. पृ. ३२

माघ = १६८३ जाने. फेब्रु. सुलतान अजमशहा कोल्हापूर-पावेतो आला असतां त्यास हंबिररायानीं हटवून भवरे अलिकडे लाविले. शि. च. प्र. पृ. ३२

श. १६०५ = इ. १६८३ औरंगजेब यानीं भागानगरची पातशाही घेऊन बंदोबस्त करून छावणी केली. सं. बखर पृ. १३–१४; ख. १५ ले. ३०१

चैत्र = इ. १६८३ मार्च एप्रील. रोहिलाखान कोलवणातून उतरून गेला व रणमस्तखान घाटावर येऊन गेला. तेव्हां त्याशी रूपाजी भोसले याने तिटोलिया-जवळ लढाई केली. पद्मसिंग रजपूत व इतर कित्येक थोर लोक ठार केले. शि. च. प्र. पृ. ३२

वैशाख वद्य ४ बुधवार = १६८३ मे ४. रघुनाथ नारा-यण हणमंते वलणी येथें मृत्यु पावले. शि. च. प्र. पृ. ३२

ज्येष्ठ वद्य ११ = इ. १६८३ जून १०. संभाजी राजे स्वार होऊन राजापुरास गेले. फिरंगियासीहि विग्रह केला. रेव-दंड्यास वेढा घातला. शि. च. प्र. पृ. ३२

(श. १६०५) आषाढ शुा १५ = इ. १६८३ जून २८ जनार्दन नारायण हणमंते यांचा देवरूख येथें मृत्यु शि. च. प्र. पृ. ३१

भाद्रपद व. ३ = इ. १६८३ आगष्ट ३० = हि. १०९४ रमजान १७ सिकंदरबादशहानें मसऊदकडून त्याच्या आग्रहास्तव शपथा घेऊन अदोनीस जाण्यास त्यास परवानगी दिली. विजा. इ. मोडककृत पृ. २६३

आश्वीन = इ. १६८३ सप्टें. आक्टो. अवरंगजेब औरंगाबादेहून अहमदनगरास आला. दिलेरखान विष खाऊन आत्महत्या करतो. शि. च. प्र. पृ. ३२

कार्तिक = इ. १६८३ आक्टो. नोवें. शावदिखान पुण्यांत येऊन मुक्काम करतो. शि. च. प्र पृ. ३२

कार्तीक वद्य ७ = इ. १६८३ नोवें. १ संभाजीराजे इंडि (फोंडि)-यास गेले. गोवीकर फिरंगीयानी कोटास वेढा घातला होता त्यासी लढाई करून वेढा उठविला. तेथें येसजी कंक व त्याचा लेक कृष्णाजी कंक याणें युद्धाची शर्त केली शि. च. प्र. ३२; ले. १५१ व १५२ पहा.

मार्ग. = इ. १६८३ डिसें. २१ संभाजीनें फिरंगियाचे कुंभार-जुर्वे घेतले. साष्टी व बारदेश मारले. शि. च. प्र. पृ. ३२

मार्गशीर्ष शु. १२ = इ. १६८३ नोव्हेंबर २० = १०९४ जिल्हेज ११. मसऊदखान विजापुराहून निघून उदोनीस आला. विजा. इ. मो. कृत पृ. २६३

पौष शु. १५ = इ. १६८३ डिसें. २३ संभाजी राजे रायेगडास जातात व कविकलुशास कुल येखत्यार दिला. शि. च. प्र. पृ. ३३

पौष वद्य ४ = इ. १६८३ डिसें. २७ शाबदीखान देवघाटानें उतरून निजामपूर मारतो. शि. च. प्र. ३२

पौष वद्य ५ = इ. १६८३ डिसें. २८ शाहा आलम राम-घाटानें उतरून कुडाल व बांदे जाळतो. शि. च. प्र. पृ. ३२

माघ शुा १ इ. १६८४ जाने. ७ कविकलश अकबरास घेऊन भीमगडच्या झाडींत गेले. फिरंगियाशी सल्ला केला. शि. च. प्र. पृ. ३३

(श. १६०५) फाल्गुन शुद्ध १५ = इ. १६८४ फेब्रु. २० शाहा आलम घाटावर जातो व जातांना लष्कर फार मरतें. शि. च. प्र. पृ. ३२

श. १६०६ चैत्र व. १० = इ. १६८४ मार्च ३०–हि. १०९५ रखर २१ आदिलशहाकडे अलमगिरकडून एक आज्ञापत्र येतें. त्यातील सारांश, संभाजीशी अंतर्बाह्य परिचय न ठेवतां त्याचे निर्मूलन करण्याचा विचार चालवावा. वि. इ. मो. कृत पृ. २६६

रक्ताक्षी संवत्सर वैशाख = इ. १६८४ एप्रील मे. शाहाअलम विजापूराजवळील शेकस म्हणून गांव तेथें राहिला. शि. च. प्र. पृ. ३३

ज्येष्ठ शुा १५ = इ. १६८४ मे १८ विजापूरकरानी मोगलासी बिघाड केला. शि. च. प्र. पृ. ३३

कार्तिक शु. २ = इ. १६८४ आक्टो. २९. मानाजी मोरे व गंगाधरपंत, वासुदेवपंत, राहुजी सोमनाथ यांस संभाजीराजानी कैद केले. शि. च. प्र. पृ. ३३; उग्र सं. पृ. ३६

कार्तिक शु. ११ = इ. १६८४ नोव्हें. ७ कवजी रायगडास येतो शि. च. प्र. पृ. ३३

कार्तिक शु. १४ = इ. १६८४ नोव्हेंबर १० = हि. १०९५ जिल्काद १२ आकाखुसरव इहलोक सोडून परलोकी गेला. विजा. इ. मोडककृत पृ. २६३

पौष = १६८४–८५ डिसें. ज्यानेवारी.यकोजीराजे तंजावर येथें वारले. शि. च. प्र. पृ. ३३

पौष वद्य ४ = इ.१६८५ जाने.१४ शाबदीखान पुण्याहून दौड करून बोरघाटानें उतरून गांगोलीस आला. तेथें कविकलशानें जाऊन भांडण दिल्हे. फिरोन घाटावरी घातला. शि. च. प्र. पृ. ३३

माघ = इ. १६८५ जाने. फेब्रु. कुडालकर देसाई खेमसावंत पारखा जाला त्यास फिरंग्यानी आश्रय दिल्हा. शि. च. प्र. पृ. ३३

श. १६०७ क्रोधन संवत्सरे = इ. स. १६८५ राहिमखान बहुरखान रणमस्तखान येऊन विजापूरास वेढा घातला. शि. च. प्र. पृ. ३३

(श. १६०७) वैशाख=इ. १६८५ एप्रिल, मे. भागानगरकरानी विजापुरकरांस मदत तीन ह. स्वार व तीन लक्ष होन खर्चास दिल्हे. शाहा आजम व बहादुरखान ऐसे जाऊन भागानगर लुटिले. त्याच महिन्यात मांदणावरी हांला करून मारिले. त्याचा भाऊ अकंणा मारिला. क्रोड रुपये देऊन मोगलासी सला केला. शि. च. प्र. पृ. ३३

ज्येष्ठ = इ. १६८५ मे जून--अवरंगजेब अहमदानगरीहून कुच करून सोलापुरास आले. विजापुरावरी मोहीम केली. शि. च. प्र. पृ. ३३

आषाढ = इ. १६८५ जून, जुलै–संभाजी राजे याणी विजापूरचे मदतीस कबजीस पाठविले. ते जाऊन पनाळा राहून फौजा रवाना केल्या. शि. च. प्र. पृ. ३३

मार्गशीर्ष व. ९ = इ. १६८५ डिसेंबर १० = हि. १०९७ मोहरम २३ संभाजीकडून हंबीरराव सैन्यासह येऊन विजापुरीं पोहोचले. [वि. इ. मोडककृत पृ. २७०]

श. १६०८ चैत्र = इ. १६८६ मार्च, एप्रील–मिरज मोगलानीं घेतली. शि. च. प्र. पृ. ३४.

आषाढ = इ. १६८६ जून जुलै–अवरंगजेब सोळापुरीहून येऊन विजापुरासी लगट केली. शि. च. प्र. पृ. ३३

आषाढ शु. ३ = इ. १६८६ जून १४ = हि. १०९७ साबान २ औरंगजेब ससैन्य सोलापूरहून रसूलपुरास आला. विजा. इ. मो. कृत पृ. २७१

आश्वीन शु. ६ = इ. १६८६ सप्तेंबर १३ = हि. १०९७ जिल्काद ४ विजापूर किल्ला औरंगझेबाच्या स्वाधीन झाला. वि. इ. मो. कृ. पृ. २७२

आश्वीन शु. ७ सोमवार=इ. १६८६ सप्टं. १४ औरंगजेबानें विजापूर घेतलें. सुलतान सिकंदर भेट व नजरकैद; सरजाखान व बहलोलखानाचा लेक यास पंच हजारी दिल्ही. शि. च. प्र. पृ. ४८; ३३, ३४

आश्वीन शु. ७ = इ. १६८६ सप्तेंबर १४ = हि. १०९७ जिल्काद ५ औरंगजेबाचा विजापूरांत शहर पहाण्याकरतां प्रवेश. विजा. इ. मो. कृत पृष्ठ २७२

(श. १६०८) कार्तीक = इ. १६८६ आक्टोबर नोव्हेंबर. केसो त्रिमळ करनाटकात रवाना केले. शि. च. प्र. पृ. ३३

पौष = १६८६ डिसें. १६८७ जाने. औरंगजेब बुऱ्हाणपुरास आला. शि. च. प्र. पृ. ३३

माघ = स. १६८७ जानेवारी फेब्रुवारी–कुतुबशाहा बसवपटण अदी करून भागानगर अवरंगजेबास दिल्ही. कासिमखानाचे विद्यमाने तेच मासी अवरंगजब भागानगरास येऊन वेढा घातला. करनाटकात व देशात दुकाल पडिला. शि. च. प्र. पृ. ३४

फाळगुण सुध १० = इ. १६८७ फेब्रुवारी ११ केसोपंत करनाटकात गेले. शि. च. प्र. पृ. ३४

फाल्गुन = सन १६८७ फेब्रुवारी मार्च. अकबर जाहजात बैसोन इराणात गेला. शि. च. प्र. पृ. ३४

शक १६०९ प्रभव संवछरे आषाढ शु. १० = इ. १६८७ जुलै १० बंगळोर म्हैसुरकरी मदत आणून कासीमखानास फौजनिसी घेतले. म्हणजे म्हैसूरकर चिक्कदेव वोडियार यानें हरजी राजे महाडीक वगैरेंचें सहाय्य घेऊन कासमखानास त्याच्या सैन्यासह बंगलोरमधून घालवून दिले. शि. च. प्र. पृ. ३४

भाद्रपद सुध १२ = इ. १६८७ सप्टेंबर ८ अवरंगजेबे भेद करून भागानर घेतले. कुतुबशहा जिवंतच दस्त केला. शि. च. प्र. पृ. ३४, ४८

आश्वीन सुध १=इ. १६८७ सप्टेंबर २७ कासीमखाने किल्लेदारासी भेद करून पिलगोंडे घेतले शि. च. प्र. पृ. ३४

पौष = इ. १६८७=८८ डिसेंबर जानेवारी. अवरंगजेब विजापुरास येतो व शाबदीखानास गाजदीखानी दिल्ही.अदवनीवर पाठविले. तेथें जाऊन वेढा घातला. (सर्जाराव जेधे समेत भाऊ व लोक राजमाचीस राजश्री निळोपंत प्रधान याजवळ सेवेसी होते.) शि. च. प्र. पृ. ३४

फाळगुण = इ. १६८८ फेब्रवारी–मार्च इसमाइलखान मका व याचपाखान नाईक व सादी महमद येऊन कंची सोडिविली. शि. च. प्र. पृष्ठ ३४

फाळगुण=इ. १६८८ फेब्रुवारी मार्च, अजमशाहा याणी बेळगाव घेतले व इतरहि कितेक किले घेतले शि. च. प्र. पृ. ३४

(श. १६०९) संवत् १७४४ इ. १६८७ नंदुरबार येथील जटाशंकराचें मंदीर शिवाजी व मुलगा संभाजी ह्याच नांवाच्या अधिकाऱ्यांनीं बांधविलें. मुं. यु. जर्नल व प्रा. प. कृ. गोडे.

शक १६१० विभव संवछरे चैत्र शु. १ = इ. १६८८ मार्च २२-हरजी महाडीक त्रिणामलीहून कंचीवर गेले शि. च.प्र.पृ. ३४

आश्वीन = इ. १६८८ सप्टेंबर-आक्टोबर विजापुरास महामारीचा रोग शि. च. प्र. पृ. ३४

कार्तीक = इ. १६८८ आक्टोबर नोव्हेंबर. कविकलश याजवरी सिरके पारखे जाले. कलश पळोन खिलणियांवर गेला. तेच मासी संभाजी राजे रायेगडाहून कलशाचे मदतीस आले. समागमे स्वारी सिरकियांसी युध्य करून त्यास पलऊन आपण खलणियास आले शि. च. प्र. पृ. ३४

मार्गशीर्ष = इ. १६८८ नोव्हेंबर डिसेंबर. संभाजी राजे याणी कलशाच्या बोले प्रल्हादपंत व सर कारकून व कितेक लोकास धरिले. तेच मासी औरंगजेब विजापुरीहून तुळापूरजवळ मीमातीर येथें आले. शि. च. प्र. पृ. ३४

माघ वद्य ७ शुक्रवासर=स. १६८९ फेब्रुवारी १ संभाजी राजे व कविकलश खेळणाहून रायेगडास जावयास संगमेश्वरास अले असता सेक निजाम कोल्हापुरीहून दौड करून येऊन उभयेतांस जीवतच धरून नेले वरकड लोक पळोन रायेगडास गेले. शि. च. प्र. पृ. ३४-३५, ४८

माघ व. ३० = इ. सन १६८९ फेब्रुवारी ९ अदबखानाहून राजारामास बाहेर काढिले. शि. च. प्र. पृ. ३४-३५

फालगुण शुध ३=सन १६८९ फेब्रुवारी १२-राजारामास रायेगडचा किलेदार चांगोजी काटकर व येसजी कंक यांणी मंचकी बैसविले. मानाजी मोरे व वरकड सरकारकून धरिले होते ते सोडिले, ज्याचें कार्यभाग त्यासी देऊन राजाराम राज्य करू लागले. येसजी व सिदोजी फर्जंद यास कडेलोट केले! शि. च. प्र. पृ. ३४-३५

फाल्गुन शु. ५ = इ. १६८९ फेब्रुवारी १४ = हि. ११०० जवळ ५ बहादुरगडच्या किल्ल्यांत हतरांस पकडून ठेविले. विजा. इ. मो. कृत पृ. १७६

(श.१६१०) फाल्गुण व. १३=सन १६८९ मार्च ९ हरजी महाडिक यांणी केसो त्रिमळ यांस संभाजी राजे याचे विपरीत वर्तमान यैकोन त्रिणामली धरिलें. शि. च. प्र. पृ. ३५

फाल्गुण व. ३० = इ. सन १६८९ मार्च ११ अवरंगजेब तुलापुरी संभाजी राजे व कविकलश यास जिवे मारून सिरच्छेद केले. शि. च. प्र. पृ. ३५; खं. १८ पृ. ४७; सं. बखर पृ. २६; खं. १५ ले. ३०१. कोरेगांव ऊर्फ फत्तेआबाद येथें ठार मारिलें. विजा. इ. मोडककृत पृ. २७६

—औरंग शाहे पातशाहे विजापूर भागानगर फत्तेकरून या प्रांतास येऊन पातशहा वढूकोरेगावी मुकाम केला. तेथून लष्कर पाठवून संभाजी राजे धरून आणिले आणि वढू कोरेगावांत (फताबाद) मारिला. त्याचा लेक शाहू व बाइका आपल्या आलमगिरी जाळींत ठेविली. शि. च. सा. ५ पृ. ६९; मआसीर इ.;

—कै. संभाजीराजे स्वामी यांचें वृंदावन दर जागा मौजे वढू ता। पाबल येथें करून शुश्रूषेसाठीं व व्यवस्थेसाठीं भिकाराम गोसावी, वासुदेवभट शामभट धर्माधिकारी ठेवून धूपदीप नैवेद्य, बाग तुळसी व अन्नछत्राबद्दल बागाईत जमीन बिघे ५, कोरडवाहू वहित जमीन बिघे १० आणि बाकीची पड जमीन बिघे १०५ मिळून १२० बिघे जमीन दिली. शा. रो. पृ. ३६; पे. द. ३० ले. १६

सूची

पुढील सूचींत संभाजी का. प. सा. संग्रहांत व संभाजी शकावलींत आलेल्या व्यक्तिस्थल–नामांची अकारादि वर्णानुक्रमानें नोंद केली आहे. नांवापुढें शककाळ दर्शित केला असून त्यापुढें लेखांक वा पृष्ठांक दिलेले आहेत. नांव पहातांना जुनी परिपाठी लक्ष्यांत घेऊन केशव–केसव–केशो; एसजी–येसजी, आमदानगर–अहमदनगर–नगर, इब्राहिम–इभराइम–पूर, कऱ्हाड–कराड, खेलणा–खिलणी, गदग–गदक, चांबली–चामिली, चेऊल–चौल, शहाबकस–शहाबक्ष; वेंकटाधरी–वें० ध्वरी इत्यादि शब्दोच्चारप्रकार लक्ष्यांत आणून नांवें पाहावीं.

अकण्णा ठार श. १६०७ पृष्ठ ११७

अकबर जलालदीन–औरंगजेब पुत्र–स्वारी १६०३ श्रावण व कार्तिक पृ. १०९, श. १६०४ ले. ६८, १८१;—बापास कैद करण्याकरता अजमीरवर चाल पृ. १०६;—(सुलतान) (शहाजादा) नर्मदापार व संभाजीस पत्र पृ. १०७;—त्रिंबकास येणें, पालीस गडाखाली पृ १०८;–संभाजी भेट पृ. १०९, औरंगजेबावर चालून जाण्याची तयारी पृ. ११३;—मीमगडच्या झाडींत १६०५ माघ पृ. ११५;—इराणांत जातो श. १६०८ पृ. ११४; ११७, ११८, ११९

अकंडनेलूर–तर्फ अयूर श. १६०९ ले. २५४

अकोले श. १६०३ ले. ४१; श. १६०७ ले. १६३

अखमतारा श. १६०७ ले. १६१

अजमशहा (सुलतान) औरंगजेबाचा ३ रा पुत्र–पृ. १०८, १०९, ११४, ११७, ११९

अजमीर पृ. १०६, १०८

अजिरे ताा श. १६०४ ले. ७७

अडगळ श. १६०४ ले. ७७

अणव श. १६०६ ले. १२१

अथणी श. १६०५ ले. ८९, ९०, ९४, १०४, १०८, १०९

अदिलखान ले. २७६

अदिलशहा श. १६०४ ले. ८८, श. १६०६ ले. १२१; अलमगिर. कडून आज्ञापत्र १६०६ चैत्र पृ. ११६

अ(उ)दोनी श. १६०५ भाद्रपद, मार्ग. पृ. ११५, ११८

अनंत नाईक श. १६०४ ले. ७८

अनंत बिन फट जोतिसी श. १६१० ले. २८४

अनंतगिरी गोसावी श. १६०४ले. ७९

अनंतभट श. १६०९ ले. २४२

अनंतभट मा(हा)दे(व)भट श. १६०३ ले. ५०

अनाजी दत्तो पृ. १०२—डोकें मारल्याची बातमी पृ. १०३;—मजबूत विरही पृ. १०४;

—मुरनीस सचीव श.१६०२ ले.१२, पृ. १०१, १०५ ले. २१७;
—संभाजीनें ठार केले पृ. १०८
अनाजी हरजी श. १६०८ ले. २०५
अपदेभट्ट गिजरे श. १६०२ ले. २५
अबदुल रौनगर श. १६०७ ले. १८२
अबदुल सलाम ऊर्फ विसाजीराम, पाटोदे देशपांडे श. १६०७ ले. १७८
अबदुल्ला अहमद श. १६०२ पथकदार ले. १
अबासाहेब=शिवाजी महाराज ले. ५१
अबुल करीम (नाहरखान गोरीचा मुलगा) श. १६०४ ले. ७६
अबुल नवी महालदार श. १६१० ले. २६४
अबुल मुजाफर अदि० श. १६०५ ले. ११५
अमानतखान दिवाण (मोगल अधिकारी) श. १६०२ ले. ३३, श. १६०३ ले. ४७, श. १६०५ ले. ११८
अयूर प्रांत त्रिकोलीर श. १६०९ ले. २५४
अरबखान श. १६०२ ले. ३३
अलमगीर = औरंगजेब पहा
अलवंडी श. १६०९ ले. २२९
अली कुतुबशहा ले. १८१
अलीमुहमद श. १६०७ ले. १६७
अवरंगाबाद ऊर्फ दक्षण श. १६०३ ले. ४७, श. १६०६ ले. १२२, १२८, श. १६०८ ले. १८९; श. १६०९ ले. २२५, २४५, २४७ औरंगाबाद पहा
अस्टमी श. १६०७ ले. १८५
अामदानगर (नगर) श. १६०३ ले. ४७; श. १६०६ ले. १२२, १४१, श. १६०७ ले. १४६, श. १६०९ ले. २४७, श. १६११ ले. २९४, आश्वीन श. १६०५ व श. १६०७ पृ. ११७
अहिवंतगड श. १६०७ ले. १६०; पृ. १०४
अंजदीव बेट १६०४ वैशाख पृ १११, १६०४ वैशाख–कोदद अलवरने घेतले पृ. १११
(अंत्रुज) अंतरूब
—श. १६०२ ले. २४;
—श. १६०८ ले. २१४
—श. १६१० ले. २५७,२८४,२९२
अंताजी गोविंद हवालदार श. १६०५ ले. ९७
अंताजी राम श. १६१० ले. २८५
अंताजी संबदेव (देशरी प्रां. वाई) श. १६०७ ले. १६९-७०
अंबाजी मोरदेऊ दे०री प्रां. सातारा. श. १६०५ ले. १२०;श. १६०७ ले. १६६
आऊजी कान्हो नाईक श. १६०९ ले. २४५
आमा पृ. ९९
आजमखान श. १६०२ ले. ३३
आठल्ये श.१६०४ ले. ७५
अणाजीपंत पृ. १००
आदलखान श. १६०६ ले. १३३
अ–आदिसेटी सेटीकर श. १६०५ ले. १०५, ११०
आनंदगिरी (मठ) महंत (बावा)

श. १६०६ ले. १३२, श. १६०७ ले. १८६-८७, श. १६०८ ले. २०३, श. १६०९ ले. २३५, २५२; श. १६११ ले. २९६
आपटें गांव १६०३ माघ-मराठयांनी जाळलें पृ. १०९
आपाजी ताउजी श.१६१० ले. २७७
आपाजीभट श. १६०९ ले. २४१
आपाजीभट निरंतर श.१६०३ ले.४४
आपाजी महादाजी अधिकारी श. १६१० ले. २५५
आपाजी शिवाजी श.१६०९ ले. २३१
आमदकणा कैचकेरा श. १६०९ ले. २३७, २३८
आलमाव अलमगीर व संभाजीची लढाई १६०४-०५ पृ. ११०
आवास श. १६०४ ले. ६४
(अ) आसदखान श. १६०६ ले. १२२, १२८, श. १६०७ ले. १५७, ले. १६११ ले. २९४.
(अ) आसेर श. १६०९ ले. २३०
आंबे जोगाई, परगणे मोमिनाबाद श. १६०२ ले. ३३; श. १६०८ ले. २०८
इभराईमपूर श. १६०९ ले. २३७, २३८
इ-वि-राण श. १६०८ पृ. ११८
इंदापूर श. १६०२ ले. ३४, श. १६०३ ले. ४५, श. १६०५ ले. १००, श. १६०६ ले. १३१, श. १६१० ले. २७४
इंदोरी श. १६०७ ले. १८३
इसमाइलखानमका श. १६०९ पृ. ११८
उचनूर मडिवाळ श. १६०२ ले. ४
उत्रोली श. १६०७ ले. १६१; श. १६०८ ले. २११
उधव गोसावी श. १६०४ ले. ५८, ६२, ७१, श. १६०७ ले. १६६
उमाई अवाजी श. १६०७ ले. १६८
उमाजी पंडित पृ. १००
उमाजी संभाजी भोसले श. १६०५ ले. १०६
उंदेरी पृ. १०४
उंवरज श. १६०२ ले. १६, श. १६०४ ले. ६०, श. १६०६ ले. १३६, १३७; श.१६०७ ले. १५०
उंवरे श. १६०७ ले. १७१
एकनाथ स्वामी श. १६०५ ले. १०२
ओझर्डे श. १६०४ ले. ७९
औरंगजेब, औरंगशाह, अलमगीर अवरंगजेब श. १६०२ ले. ३० श. १६०४ ले. ६८, श. १६०७ ले. १६१, १६७ श. १६०९ ले. २२८, श. १६१० ले. २६२, श. १६१० ले. २९३, २९५ शिवाजी व संभाजीची औरंगजेबाशी भेट पृ. ९९, अजमीर येथें अकबराशी युद्ध पृ. १०६, मुसलमानावरहि कर बसविला पृ. १०७, दिल्लीहून निघतो (श. १६०३ आश्विन) पृ. १०९, बऱ्हाणपुरास (श १६०३ कार्तिक), पृ. १०९ येतो (श. १६०३ माघ ते फाल्गुन, पृ. ११० संभाजीबरोबर लढाई १६०४-०५ पृ. ११०; संभाजीशी लढाई ११०, औरंगाबादेस येतो; १६०४ चैत्र पृ. १११,

वैशाख पृ. ११२; पावसाळ्या-साठीं औरंगाबादेस तळ श.१६०४ आषाढ पृ. ११२; भागानगरची पातशाही घेतली श. १६०५ पृ. ११४; अहमदनगरास येतो १६०५ आश्वीन पृ. ११५, ११७; आज्ञापत्र १६०६ चैत्र पृ. ११६, पृ. ११९ १२०
औरंगाबाद पृ. १००, १०९, १११, ११२, ११५, ११८, अवरंगा० पहा.
कचणकेरा (कैचकेरा) श. १६०९ ले. २३७, २३८
कचलाखान (?) श.१६०७ ले.१६१
कचेश्वरभट सिद्धेश्वरभट ब्रह्म उपाध्ये श. १६०७ ले. १८६–८७
कडेवलीत श. १६०६ ले. १२२
कन्हेरी (मठ) श. १६०२ ले. १८
कबीरखान वाल्हखान नायब व हिस्सेदार श. १६०३ ले. ३७
कमालखान वजीर श. १६१०-ले. २०२
कर्नाटक श. १६०४ ले. ६७, श. १६०५ ले. ९८ ले. १८१ श. १६०८ ले. १९८, श. १६०९ ले. २५४, पृ. १०६, १०७, १०८, १११,११४, दुष्काळ ११७,११८
कबजी = कलुशा = कविकलश पहा.
कऱ्हाड–कराड श. १६०२ ले. २, १३, १७, ३५; श. १६०३ ले. ३६, श. १६०५ ले. १२०, श. १६०६ ले. १३९, १४०; श. १६०७ ले. १५०, १५९, १६६, १८०; १६११ ले. २९८
कऱ्हेपठार तालुका श. १६०२ ले.२३; श. १६०३ ले. ४८, श. १६०५ ले. ११६, श. १६०८ ले. २००; १६०९ ले. २४६
कलदेवनहाळ श. १६०२ ले. ९
कल्याण श. १६०४ ले. ५९, ६०; (श. १६०३ माघ ते फाल्गुन) पृ. ११०, ११४, श. १६०८ पृ. ११८
कविकलश, बावा, (कबजीबावा) छंदोगामात्य, गोसावी श. १६०५ ले. २०,१८९,२५८, ले. १११, रायगडास–१६०६ कार्तिक पृ. ११६,विजापुरास मदत श.१६०७ पृ. ११७, श. १६०६ ले. १२१, १२७, श. १६०५ पौष पृ. ११५, १६०६ कार्तिक पृ. ११६ (रायगडास), श. १६०६ ले. १२६, १३६, १३७, १४३; श. १६०७ ले. १६६,श. १६०९ ले. २५०, २५१, श. १६१० ले. २६१, २६७ पृ. १०८, पृ. ११६ (पौष १६०६; पृ. ११९, १२०
कविठे श. १६०५ ले. १०१
कवींद्र गोसावी श. १६१० ले. २७७
कंची श. १६०९-१० पृ. ११८,११९
काकडखान फौजदार श. १६०९ ले. २४९
काकरखान श. १६०४ ले. ६४
काजीपूर श. १६०९ ले. २३७
काझड श. १६०२ ले. २२
कानदखोरे श. १६०४ ले. ८१, श. १६०६ ले. १२६,श. १६१० ले. २६३.

कानोजी काटकर श. १६०४ ले. ८३
कानोजी राजे प्रभावळीकर श. १६१० ले. २८९
कानोजी राजे शिरके श. १६०६ ले. १३९
कान्होबा देशमुख श. १६७९ ले. २५०
कामतवाडे श. १६०९ ले. २४२
कारले श. १६०५ ले. ११७
कारवार (बंदर) पृ. १०१
कारी श. १६०७ ले. १६१, १८४
काल्वी नाइळ श. १६०४ ले. ६४
काशी रंगनाथ दोरारी मां. जाऊली श. १६०२ ले. १०, ११, १९; श. १६०३ ले. ५१; श. १६०४ ले. ६७
कासी त्रिमळ श. १६१० ले. २६६
कासीबाई श. १६१० ले. २८८
कासीमखान श. १६०८ पृ. ११८ श. १६१० ले. २९१
कासेगाऊ श. १६०९ ले. २२२
कांदळगांव श. १६०३ ले. ५०
किकवी श. १६०४ ले. ७३; श. १६१० ले. २७६
कुडालूर पृ. १०६
कुडाळ प्रांत श. १६०२ ले. ६, २४; श. १६०३ ले. ५०, ५४ श. १६०४ ले. ८३, ९३ श. १६०५ श. १६०५ ले. ११५, १२१
कुडाळ, शाहाआलम जाळतो १६०५ पौष पृ. ११५; (मां.) कुडाळ (परगणे) श. १६०६ ले. १३३, श. १६०७ ले. १७३, श. १६०८ ले. २०२, श. १६१० ले. २७१, २७५, २८०, २८९, २९०,
कुडाळकर श. १६०८ ले. २०७
कुतुबशहा श. १६०८ पृ. ११८
कुर्ला सिद्दी लुटतो-१६०४ भाद्रपद पृ. ११३
कुलाबा श. १६०९ ले. २३९
कुंदगोल श. १६०७ ले. १४८
कुंभारळा घाट श. १६०७ ले. १७४
कृष्णभट श. १६०९ ले. २४२
कृष्णसिंह रामसिंह (जयसिंग मिर्जा राजाचा नातू) श. १६०४ ले. ६८
कृष्णाचीजी (पाटील) वाहागांवकर श. १६०७ ले. १६६
कृष्णाजी श. १६०८ ले. १९१
कृष्णाजी कमलाकर श. १६०५ ले. ९४
कृष्णाजी येसजी कंक श. १६०७ ले. १५१, १५२; १६०५ कार्तीक पृ. ११५
कृष्णाजी कासी श. १६०३ ले. ५२
कृष्णाजी गंगाधर राजे भोसले श. १६०९ ले. २४४, श. १६१० ले. २६६, २६८
कृष्णाजी गोविंद (मजहत सबनीस) व चिटनीस दिमत पंताजीपंत श. १६०५ ले. ९७
कृष्णाजी दादाजी प्रभु देशपांडे सब-नीस श. १६०७ ले. १८४
कृष्णाजी भास्कर श. १६०२ ले. २१; श. १६०४ ले. ७२
कृष्णाबाई (मातुश्री) श. १६०७ ले. १५६
केदारेश्वर श. १६०९ ले. २२३
केशवजी श. १६०३ ले. ३९
केशवभट श. १६०६ ले. १३०

केशो राम हवालदार श. १६०४ ले. ८१
केसवभट ब्रह्मे श. १६०७ ले. १८३
केसावा नाईक = गंगाभारथी गोसावी श. १६०४ ले. ७८
केसो त्रिमल श. १६०५ ले. ९५, ९९; श. १६०८ पृ. ११७, १२०
केसोपंत पृ. ११४, कर्नाटकांत पृ. ११८
केळशी पृ. १०५
केंचणगौडा पाटील श. १६०७ ले. १४८
केल्लूर (परगणे) श. १६०२ ले. ९
कोकण श. १६१० ले. २८९
कोटिगेरा श. १६०६ ले. २३७–३८
कोणेगव्हाण श. १६०६ ले. १३६
कोणेगाव श. १६०४ ले. ८६
कोतलुक श. १६१० ले. २८८
कोतुल १६०६ ले. १४२
कोयरूड श. १६१० ले. २६५
कोदद अकबर १६०४ वैशाख पृ. १११
कोनेरी बावा श. १६०७ ले. १७९
कोनेर रंगनाथ देशी प्रां सातारा श. १६०२ ले. १६, २० श. १६०४ ले. ६६, ८६ श. १६०७ ले. १५०
कोपळ प्रांत श. १६०८–ले. १९६, श. १६०९ ले. २२९, श. १६१० ले. २६६
कोमिनेर पृ. १०६
कोरटी (मौजे) श. १६०२ ले. २, १६, श. १६०४ ले. ६० पृ. १०३
कोरळखिंड (कोरळ) श. १६०७ ले. १८४
कोरेगांव श. १६११ ले. २९६
कोलवण श. १६०६ ले. १२७, श. १६०५ चैत्र–पृ. ११४
कोलाल श. १६०२ ले. ४
कोळे कानडी श. १६०२–ले. ३३
कोल्हापूर पृ. ११४, ११९
कोंडाजी दामोदर सबनीस श. १६०५ ले. ९६
कोंडाजी फर्जंद पृ. १००
कोंडाजी भो(स) ले सर हवालदार श. १६०८ ले. २१७
खवास श. १६०६ ले. १२९
खंडेराव पानसंबळ श. १६०४ ले. ७२
खंडोजी मोहिता श. १६०७ ले. १७७
खंडोबा नाईक श. १६०५ ले. १०५
खा खां–दरी श. १६०९ ले. २३९
खानगौडा देसाई श. १६०८ ले. १९०, श. १६०९ ले. २२९, २३७, २३८
खानदेश (सुभा) श. १६०७ ले. १६५
खानापूर श. १६०३ ले. ४३
खांदेरी १६०४ ज्येष्ठ पृ. ११२ ले. २३९
खेमसावंत सरदेसाई भोसले, श. १६०६ ले. १३३, श. १६१० ले. २७१, २७५, २८९, श. १६०७ ले. १७३; पृ. ११६ श. १६०६ माघ
खेमाजी-घोरपडे श. १६०९ ले. २५२
खेलणा खिळणि श. १६१० पृ. ११९
खैरतखान सिद्दी श. १६०५ ले. ८९, १०९
गणेशगांव १६०४ वैशाख पृ. १११
गणेश चाफळकर श. १६०४ ले. ५८
गणेश जनार्दन कुलकर्णी श. १६०७ ले. १७२
गणेश रघुनाथ श. १६१० ले. २६६
गणो राम देशाधिकारी प्रांत कुडाळ

श. १६०२ ले. ६,७; श. १६०३ ले. ५०; श. १६०८ ले. २०२
गदग (परगणे) श. १६०२ ले. १४, श. १६०६ ले. १२९, १३४, १३५; श. १६०७ ले. १४८, १६४; श. १६०८ ले. १९०, श. १६१० ले. २५८
गदाजी तकसीमदार श. १६०४ ले. ८१
गदाजी प्रभू मुजुमदार ठाणे मुा विंझर श. १६०४ ले. ८१
गवड श. १६१० ले. २७८
गंगा वाघ श. १६०३ ले. ६३
गंगाजी–पिलाईचा दीर श. १६०३ ले. ३९
गंगाजी दादाजी सुभेदार–राजापूर श. १६०९ ले. २५०,२५१
गंगाधर मोरेश्वर प्रधान श. १६०६ ले. १४४
गंगाधर रंगनाथ कुलकरणी हरसूल श. १६०८ ले. १८९
गंगाधरपंत वासुदेवपंत, संभाजीनें कैद केले–१६०६ कार्तिक पृ. ११६
गंगाभारथी गोसावी = केसावा नाईक श. १६०४ ले. ७८
गाझी बेग श. १६१० ले. २९१
गांगोळी पृ. ११२ श.१६०४ वैशाख, पृ. ११६ श. १६०६ पौष
गुडपगौडा देसाई व देश कुलकर्णी श. १६०८ ले. १९०
गुडलानूर श. १६०८ ले. १९६
गुलशनाबाद श. १६१० ले. २७३
गुंजणमावळ श. १६१० ले. २६०, २७८
गोठी श. १६०७ ले. १७७
गोंदजी नाईक श. १६०८ ले. २०७
गोपजी रागोजी यादव श. १६०९ ले. २३२
गोपाळ दादाजी सुभेदार पृ. १०६
गोपालभट श. १६१० ले. २७३
गोपालभट श्रीधरभट श. १६०३ ले. ५१
गोपाळ बाहिदेव श. १६१० ले.२७२
गोपाळराऊ (निा राजेसाहेब) श. १६०५ ले. ९१
गोपाळसेट सेटिया(ट्या) श. १६०८ ले. २०९, २१०, श. १६०९ ले. २२४
गोमाजी सुऱ्हो श. १६०६ ले. १३१
गोळकोट ले. १८१
गोवा श. १६१० ले. २८४, २९२
गोविंद कान्हो श. १६०६ ले. १३१
गोविंद गंभीरराउ श. १६०७ ले. १५९
गोविंद रघुनाथ सुभेदार–गदग श. १६०० ले. १४८, श. १६०८ ले. १९०
गोविंद खंडेराव श. १६०७ ले. १७२
गोविंद पुरुषोत्तम सुभेदार–चाऊली श. १६०७ ले. १७४
गोंदोबा नारायण श. १६०७ ले.१८५
घाडगा श. १६०६ ले. १३६
घोसीपूर श. १६०९ ले. २३०
चरेगाव श. १६०४ ले. ६०
चऱ्होली श. १६०७ ले. १७२
चंदी श. १६०३ ले. ५२, श. १६१० २८९, पृ. १०६ श. १६११ ले. २९८

चंद्रवाडी श. १६०२ ले. २४
चाकण श. १६०७ ले. १८३, १८६-८७
चाढवे श. १६०४ ले. ८१
चाफळ श. १६०२ ले. १०, १२, १३, १५, १६, २६; श. १६०४ ले. ६२, ६५, ६७ ले. ७१ श. १६०५ ले. ११४, १२० चाफळ श. १६०७ ले. १६६, १७६, श. १६०८ ले. १९९, २१८
चांगोजी काटकर श. १६१० पृ. ११९
चांदजी श. १६०७ ले. १६१
चांदसी श. १६०५ ले. १०५
चांदो नारायण श. १६०७ ले. १४८
चाहुजी कंक श. १६०७ ले. १५१
चाहुजी नाईक देवगिरकर श. १६१० ले. २६०
चांमिली श. १६१० ले. २७६
चिक्क-बाळापूर श. १६०२ ले. ३
चिखलगांव श. १६०७ ले. १६१
चिचोळी श. १६०९ ले. २२२
चिमणगांव श. १६०२-११ ले. २८
चिमणाजी आऊजी श. १६०५ ले. ११७, ११९, श. १६०६ ले. १२३, १३८ श. १६०७ ले. १५३, १७७
चिंचवड श. १६०४ ले. ७४, ८८ श. १६०९ ले. २३३ श. १६१० ले. २८५
चेऊल (सुभाप्रांत), मूर्तजाबाद, श. १६०३ ले. ४०, श. १६०४ ले. ६९ श. १६०५ ले. ९५ ११७, श. ११९ श. १६०६ ले. १२३ श. १६०६ ले. १२७, १३८, श. १६०७ ले. १४५, १४९, १७७, १८५; श. १६०८ ले. १९४, २१३; श. १६०९ ले. २४०, २४१, २५६; श. १६१० ले. २७७, २८३
चेनपा श. १६०५ ले. १०९
चौल श. १६०३ माघ पृ. ११०
जइतजी काटकर पृ. १०७ कर्नाटकात रवाना; पृ. १११, १६०४ चैत्र.
जगथाप श. १६०५ ले. १००
जगदळा (जगदाळे पाटील) श. १६०६ ले. १३६; श. १६११ ले. २९८
जगदेव किल्ला श. १६०२ ले. ३
जगन्नाथ वैजाजी देशाधिकारी मलकापूर श. १६०२ ले. १२
जटाशंकराचें मंदीर श. १६०९ पृ. ११९
जनार्दन नारायण हणमंते, मृत्यु-१६०५ आषाढ पृ. ११५
जफरजंग देशमुख ज्याहाबहादूर श. १६०३ ले. ४७
जमशीदखान श. १६०६ ले. १३४
जयसिंग मिर्जाराजा श. १६०४ ले. ६८
जयसिंग (शिवाजी भेट) पृ. ९९
जळगांव श. १६०३ ले. ६३
जंजिरे श. १६०९ ले. २४३
जाखोजीराजे कदम सुभेदार व कारकून श. १६०५ ले. ९१
जानो पंडित श. १६१० ले. २५९
जानोजी तुकोजी श. १६०८ ले. २०५
जामखेड(डें) श. १६०३ ले. ४७, ५५, श. १६०६ ले. १४१
जाकनापूर श. १६०५ ले. ९८

जावजी श. १६०८ ले. १९१
जाऊळी प्रांत श. १६०२ ले. ११, १९; श. १६०३ ले. ५१, श. १६०४ ले. ६७, श. १६०५ ले. ११२, श. १६०७ ले. १७४, श. १६०८ ले. १९९, श. १६०९; ले. २५२
जाखोजीराजे कदम सुभेदार–तेरदाळ श. १६०५ ले. ९१
जावसेटी श. १६०८ ले. २१७
जांवळी श. १६०७ ले. १६१
जांभुळखोरे श. १६११ ले. २९६
जिजोजी काटकर श. १६०४ ले. ७१
जिवाजी नारायण श. १६०५ ले. ११६
जिवाजी प्रभु श. १६०७ ले. १८५
जिवाजीराम चिटणिवीस श. १६०६ ले. १२१, श. १६०७ ले. १७३
जिवाजी सोमाजी श. १६०५ ले. १०३, १०४, ११०
जिवाजी हरी सुभेदार–सुधागड श. १६०८ ले. २१३
जिंजी पृ. १०६
जु(न)न्नर श. १६०८ ले. २९७ श. १६०९ ले. २४५, २४८, २४९
जुलपुकारखान श. १६०५ ले. १०७
जेजुरी (जेजोरी) श. १६०८ ले. २००, श. १६१० ले. २७६
जोगण प्रभू श. १६१० ले. २८९, २९०
जोरखोरे श. १६०५ ले. ११२, श. १६११ ले. २९६
जोहरापूर श. १६०५ ले. १०५, ११०
झेबुन्निसा (औरंगजेबाची मुलगी) श. १६०२ ले. ३०
टेंभुर्णी श. १६१० ले. २८६, २८७
दवळा घाट श. १६०७ ले. १८४
तळघाट श. १६०७ ले. १७३
तळेगाऊ श. १६०८ ले. १९१
तंजावर पृ. ११६–६०६ पौष
तानदरिया बिन लखमदरिया श. १६१० ले. २५५
तायेनूर श. १६०९ ले. २५३
तारले श. १६०७ ले. १५९
तारा सुलतान–मोगल, बंड केल्याची बातमी–१६०४ भाद्र. पृ. ११३, श. १६०७ ले. १५८
तांभाड श. १६१० ले. २७८
तिटोलिया पृ. ११४ श. १६०५ चैत्र
तिपाजी राजे पांढरे श. १६०८ ले. १८८
तिमाजी श. १६०४ ले. ८१
तिमाजी देशमूख श. १६०९ ले. २५०, २५१
तिमाजी व्यंकटेश सुभेदार–प्रां। चेऊल श. १६०३ ले. ४०
तिमापूर श. १६०२ ले. ९
तुकोजी यशवंतराव घोरपडे श. १६०८ ले. १९८
तुबाजी नाईक श. १६१० ले. २८०
तुरुतगिरी मौनीचे शिष्य श. १६०२ ले. ६, श. १६०८ ले. २०२
तुळजोजी गे (?) सरसुभेदार श. १६०८ ले. २१३
तुळाजी कडू श. १६०४ ले. ७२
तुबाजी देसाई श. १६०४ ले. ७२, श. १६१० ले. २६१, २६७

तु(बा)लोजी मोकदम–मौजे रंभापूर श. १६०३ ले. ५५
तुलोजी शिंदे बागीरदार–पुर्णे श. १६०९ ले. २२७
तुमरवीरे श. १६०३ ले. ५३
तुळजापूर–देवी श. १६०२ ले. ८, श. १७०२ ले. ८, श. १६१० पृ. ११९
तुळाजी पाटील श. १६०८ ले. २०३
तुळापूर श. १६०५ ले. १०७, श. १६०७ ले. १६१, श. १६१० २८१, २८९, २९३; १६११ ले. २९४ पृ. १२०
तुंडली ता। श. १६०२ ले. ३२
तेर(तिरदाळ)दल श. १६०४ ले. ७७, श. १६०५ ले. ९०, ९१, ९२, ९४, १०३, १०४, १०५, १०९, ११०, श. १६०६ १२४,
तेलंगण ले. १८१
तोरगल श. १६०७ ले. १५८
तोरपाडी श. १६०९ ले. २५३
तोखणभटपुत्र शंकरभट जोशी श. १६०७ ले. ११५
तोरे भास्करापूर (मौजे) श. १६०७ ले. १५५
त्रिकोळीर (परगणे) श. १६०९ ले. २५४
त्रिचनापल्ली श. १६०४ चैत्र पृ. १११
त्रिणामल श. १६०५ ले. २५३, २५४; पृ. ११९, १२०
त्रिमलभट श. १६०४ ले. ७५
त्रिंबक काकाजी श. १६०९ ले. २२१
त्रिंबक गोपाळ हेजीब श. १६०९ ले. २४३
त्रिंबक नाईक वडालकर श. १६०४ ले. ७८
त्रिंबक वडिवा श. १६०९ ले. २३१
त्रिंबकभट श. १६०९ ले. २४२
त्र्यंबकदेव गोसावी श. १६०९ ले. २२४
त्र्यंबकेश्वर–त्रिंबक श. १६०९ ले. १८९, पृ. १०७ अकबर येतो
थिटे श. १६१० ले. २७२
थुगौऊ (मौजे) श. १६०७ ले. १६३
दतसेटी एलसेटी श. १६०९ ले. २२०
दतसे(ट)टी सेटिया (सेट्या) श. १६०३ ले. ४२, श. १६०५ ले. ९६, श. १६०७ ले. १६०, श. १६०८ ले. २०९, २१७
दताजी केशवजी श. १६११ ले. २९६
दताजी पाटील श. १६०६ ले. १३२
दताजी वकील श. १६०० ले. १४७
दताजी विठल श. १६०८ ले. २१३
दत्ताजी श. १६०८ ले. १९१
दत्ताजी केशवजी नाईक पिसाळ देशमुख–वाई श. १६०३ ले. ३९, श. १६०५ ले. ११२
दत्ताजी गंगाजी श. १६०३ ले. ३९
दमण पृ. १०७
दलेलखान बाहदूरखान श. १६०४ ले. ८५
दहिगाव श. १६०७ ले. १६८
दंडपाणी श. १६०८ ले. २१२
दंडाराजपुरी श. १६०३ माघ पृ. ११०, निकराचा हल्ला १६०३ फाल्गुन पृ. ११०, वेढा उठला १६०४ पृ. ११३ हल्ला
दाद सामंत देसाई श. १६०३ ले. ५४

दादजी काकडे १६०४ चैत्र पृ. १११

दादप्रभु दंडाराजपुरीवर हल्ला श. १६०४ पृ. ११३

दादर श. १६१० ले. २८३

दादंभट श. १६०९ ले. २२३

दामाजी कुलकर्णी श. १६०५ ले. ११७, श. १६०६ ले. १३८

दादाजी कोंडदेव सुभेदार श. १६०५ ले. ९९ उल्लेख

दादाजी नरसप्रभु देशकुलकर्णी रोहिड-खोरे श. १६०८ ले. २११

दादाजी प्रभु देसाई श. १६१० ले. २९०

दादाजी महादेव देसकुलकर्णी चेऊल श. १६०८ ले. १९४

दादाजी महादेव देसाई श. १६०५ ले. ११९

दादो गोसावी श. १६०२ ले. ३३

दापोली श. १६०५ ले. ११७

दाभोळ श. १६०४ ले. ८४, श. १६०७ ले. १५६, पृ. १०४ (मोत्याची वृष्टि)

दामाजी खंडेराव श. १६०७ ले. १७२

दामाजी रघुनाथ सरसुभेदार–पुर्णे श. १६०३ ले. ५७, श. १६०८ ले. २००, श. १६०९ ले. २२०

दामोदरभट धर्माधिकारी श. १६०८ ले. १८८, श. १६०९ ले. २२६

दावल वल्द आदम दीन श. १६०७ ले. १५४

दासो दिगंबर पंडत देसाई श. १६०८ ले. २०६

दासोजी देशपांडे श. १६१० ले. २८६

दिलावरखान श. १६०२ ले. ३३

दिल्ली श. १६०३ पृ. १०९

दिलेर(ल)खान पृ. १०४, विष खाऊन आत्महत्या करतो, १६०५ आश्वीन पृ. ११५, श. १६०५ ले. ९०, १८१ पृ. १०० (भूपालगड घेतो)

दिवाकर गोसावी श. १६०२ ले. १०. १६, १९, श. १६०४ ले. ५८. ५९, ६०, ६१, ६२, ६५, ६७, ७१ (वे.) श. १६०५ ले. १२०, श. १६०७ ले. १५९, १६६

दुर्गादास (राठोड) अकबराबरोबर अजमीरास–पृ. १०६, नर्मदापार (संभाजीस मिळण्यासाठीं)—पृ. १०७—अकबराबरोबर—पृ. १०९, सुरतेच्या बाजूला कूच–१६०४ आश्वीन पृ. ११३

देगाऊ (मौजे) श. १६०६ ले. १३२

देवचिंच० शक. १६०९ ले. २३३

देवकर श. १६०५ ले. १०६

देवघाट १६०५ पौष पृ ११५

देवपाल श. १६१० ले. २६०

देवराव लोमटे रविराव श. १६०८ ले. २०८

देवरूख श. १६०९ ले. २५०, श. १६०५ आषाढ पृ. ११५

देवळे श. १६०४ ले. ७५, ८४

देहू श. १६०२ ले. ५

दौलताबाद ले. १८१

दौंडज ता नीरथडी श. १६०३ ले. ४२

धनाजी जाधव श. १६०८ ले. २०५

धरणगाव, संभाजीच्या सैन्यानें लुटलें–पृ. १०५ चे, आसपास शांतता–

१६०४ वैशाख पृ. ११२, सर्वत्र महागाई १६०४ आषाढ पृ ११२
धर्मपूर श. १७०८ ले. २०६
धर्मा माहार कवटेकर श. १६१० ले. २८८
धर्माजी देशमुख श. १६०७ ले. १६८
धर्माजी नागनाथ सरसुभेदार मुद्राधारी प्रां कुडाळ श. १६०२ ले. २४, श. १६०५ ले. १११, श. १६१० ले. २५७
धर्मोजी कासार श. १६०८ ले. १९१
धारगळ श. १६०८ ले. २०७
धारा शिऊर श. १६०६ ले. १२८
घोंडसे = पातशहापूर श. १६०३ कार्तीक पृ. १०९
नरती बुद्रुक श. १६०८ ले. १९०
नरससेट उबाप्या बकाल श. १६०८ ले. २१५
नरसाजी देशपांडे श. १६१० ले. २८६
नरसाबाई (शहाजी राजे यांची स्त्री) श. १६०९ ले. २५३
नरसांबपूर श. १६०९ ले. २५३
नरसिंगराऊ रामाजी श. १६०७ ले. १४८
नरसीभट शेषभट मुंज्ये(जे)मणी श. १६०६ ले. १४०, श. १६०७ ले. १८०
नरसो सुरो सुभेदार–चेऊल श. १६०८ ले. २१३
नरसोवा मावळंगकर श. १६०७ ले. १५६
नरसोजी चौगला–रंभापूर श. १६०३ ले. ५५
नरसोजी नाइकडा कुणबी श. १६०७ ले. १५०, श. १६११ ले. २९६
नरहरी सुमाजी कुलकर्णी–पिंपळ दुठे श. १६१० ले. २८७
नर्मदा नदी श. १६०८ ले. ६४
नलदुर्ग श. १६०६ ले. १२८
नवलगुंद (कसबे) श. १६०७ ले. १५८
नवलवाडी श. १६०४ ले. ६०
नवाबखान जहांबहादुर श. १६०४ ले. ८५
नसिराबाद श. १६०७ ले. १६५
नंदी किल्ला श. १६०२ ले. ३
नागो हरी श. १६०९ ले. २३१
नागोजी इंगळे हवालदार श. १६०२ ले. २४
नागोजी नाइक प्रतापराऊ सरदेसाई श. १६०२ ले. २४
नागोजी बळाळ मुख्य देशारी सर सुभेदार, श. १६०२ ले. २२, ३४, श. १६०३ ले. ४५, श. १६०५ ले. ९८
नागोजी बाबाजी देशकुलकर्णी श. १६०९ ले. २२२
नागोठणे श. १६०४ भाद्र. पृ. १०७, ११३ (लुटालूट)
नाचनगांव श. १६०५ ले. ११८
नाझरे श. १६०४ ले. ८७
नाणेवोळ श. १६०२ ले. १५, १६
नाडोली तर्फ मारुळ प्रां. कऱ्हाड श. १६०२ ले. २, पृ. १०२
नांदनब श. १६०७ ले. १४६
नानेघोळ श. १६०७ ले. १५९
नारनूल श. १६०७ ले. १५४

घोंड पारगांव श. १६०३ ले. ५५

नारबा नायक फोंडे सरदेसाई श. १६०८ ले. २०१, श. १६०४ ले. ८३

नारायण श. १६०९ ले. २२३

नारायणपूर श. १६१० ले. २७६

नारायण प्रभु देसाई–कुडाळ श. १६१० ले. २८९, २९०

नारायणभट पुरंदरे श. १६०५ ले. ९८

नारो राम सुभेदार व अजिरें श. १६०४ ले. ७७

नारोजी चंदरस देशपांडे चाकण श. १६०७ ले. १८६–८७

नाळगाऊ श. १६१० ले. २८६

नाशिक श. १६०४ आषाढ पृ. ११२, श. १६०६ ले. १४२, श. १६०९ ले. २४२ श. १६१० ले. २७३ = गुलशनाबाद

निजामनमुल्क ले. २७६

निजामपूर श. १६०५ पौष पृ. ११५

निजामशहा श. १६०२ ले. ३३, श. १६०४ ले. ८८

निरा आराध्या श. १६०९ ले. २३१

निहारखान गोरी श. १६०४ ले. ७६ श. १६१० ले. २७६

निळोपंत पृ. १०४

निळो सोनदेव श. १६०५ ले. ९८

निळोपंत पेशवे श. १६०४ मार्ग. पृ. ११४, श. १६०९ पृ. ११८

निंब श. १६०३ ले. ४६, ५३, श. १६०४ ले. ७९, श. १६०५ ले. १०१, श. १६०८ ले. २०३, श. १६०९ ले. २३५, श. १६११ ले. २९६, २९७

निरथडी ता–पुणें परगणा श. १६०२ ले. १८, श. १६०३ ले. ४२, श. १६०४ ले. ७३, श. १६०९ ले. २४६

नीळकंठ नारायण देशारी व देशकु प्रां. कुडाळ श. १६०८ ले. २०१

नीळकंठ मोरेश्वर पंडित प्रधान श. १६०३ ले. ४५, श. १६०५ ले. ९८, १००, श. १६०६ ले. १२३, श. १६०७ ले. १५१, १५३, १६०, श. १६०७ ले. १७७, श. १६०८ ले. १९४ २१६, श. १६०९ ले. २१९, २२३, २४३, श. १६१० ले. २६५, २६९ निळोपंत पेशवे पहा.

नुरुद्दीन श. १६०९ ले. २३७

नेगोजी घोरपडे श. १६०८ ले. १९८

नेतोजी राजे पालकर श. १६०८ ले. २१७ पृ. १०८

नेरूर श. १६०६ ले. १२१

न्हावी (मौजे) श. १६०६ ले. १४४

नंदुरबार श. १६०९ पृ. ११९

पणदरे (पा सुपे) श. १६०२ ले. २२, श. १६०८ ले. १९३

पद्मदुर्ग श. १६०९ ले. २३९

पद्मसिंग रजपूत ठार श. १६०५ चैत्र पृ. ११४

पनाला (पन्हाळी, पन्हाळगड) श. १६०२–०४ ले. २, ६२, ७२; पृ. १००, १०१, १०२, १०३, १०८, ११३, ११७

परंडा श. १६१० ले. २८७

परमानंद जल्द भानजी श. १६०७ ले. १५४

पर(रे)ळीगड पृ. १०० रामदास परळी समाधिस्त श. १६०३ माघ, श. १६०७ पृ. ११०, ले. १६६, पृ. १०८
परसोजी भोसले श. १६०३ ले. ४७, ६३
परिंडा श. १६०४ ले. ६८
पर्वतसिंह श. १६०४ ले. ६४
पलीपट श. १६१० ले. २६४
पवाडी नाईक देसाई श. १६०५ ले. १७५
पेडगांव श. १६०४ ले. ८५
पंडितशास्त्री (अष्टप्रधान) श. १६०८ ले. १८९
पंत स्वामी श. १६०९ ले. २१९, २३९, २४०, श. १६१० ले. २७०
पंताजीपंत श. १६०५ ले. ९७
पाचाड श. १६०८ ले. २१५
पाटगांव श. १६०२ ले. ६, ७ श. १६०५ ले. ९३, १२१, श. १६०६ श. १६०८ ले. २०२
पाटस श. १६०९ ले. २४६
पाटोदा श. १६०७ ले. १७८
पातशहापूर = घोडसे श. १६०३ कार्तिक पृ. १०९
पाबे (मौजे) श. १६१० ले. २६३
पारनाईक मांग श. १६०७ ले. १६८
पारनेर श. १६०४ ले. ७६
पारमाची श. १६०४ ले. ६०
पारसे श. १६०८ ले. २०७
पाली = पातशहापूर पाळ बुा श. १६१० ले. २६०, २७८; संभाजीनें अकबरास पालीस ठाव दिला. पृ. १०७, १०८, १०९
पावाडसेटी श. १६०५ ले. ११०
पाशाण श. १६१० ले. २६५
पांडुरंगभट बिन नागोहरि श. १६०९ ले. २३१
पितांबर शेणवी श. १६०६ ले. १२१
पिराजी देशमूख श. १६१० ले. २८६
पिलाई कोम केशवजी नाईक श. १६०३ ले. ३९
पीलगोडे श. १६०८ पृ. ११८
पिंपळई श. १६०९ ले. २४२
पिंपळ दुठे (मौजे) श. १६१० ले. २८७
पुणतांबे–पुण्यस्तंभ श. १६०८ ले. १८९, श. १६०९ ले. २२६
पुणें प्रांत श. १६०२ ले. १८, श. १६०३ ले. ४२, ५७ श. १६०४ ले. ७४, ८८, श. १६०५ ले. ९९, ११६, श. १६०६ ले. १४३, १४४, श. १६०८ ले. १९२, २००, श. १६०९ ले. २२७, २३३, २४५, २४६, २४९, श. १६१० ले. २८५, श. १६११ ले. २९६, पृ. ११५ श. १६०५ कार्तिक, पृ. ११६, श. १६०६ पौष
पुतळाबाई सती (शिवाजीची ४ थी पत्नी) अग्निप्रवेश पृ. १०३
पुरंदर श. १६०५ ले. ९८, श. १६०७ ले. १६०, १६१, श. १६०८ ले. १९५, २१७, श. १६०९ ले. २२३, पृ. ९९ (संभाजीचा जन्म).
पुरंदरेश्वर श. १६०९ ले. २२३
पूर्णानंद श. १६०७ ले. १७९
पुरोहित (वे. शा. सं. रामचंद्रभट

केशवभट पंडित) श. १६०६ ले. १३०
पेठ (तालुका) श. १६०९ ले. १३७
पेडणे श. १६०८ ले. २०७
पोर्टानेव्हो पृ. १०६
प्रचंडगड श. १६०३ ले. ३८, श. १६१० ले. २६०, २७८
प्रतापराव आनंदराव पृ. १००
प्रभावली (मामले) श. १६०७ ले. १५६
प्रल्हाद निराजी न्यायाधीश श. १६०९ ले. २५०, २५१
प्रल्हादपंत पृ. १०२
प्रल्हादपंत श. १६१० पृ. ११९
फताबाद = वडू कोरेगांव पृ. १२०
फुटनाईक श. १६०५ ले. ९६
फोंडिया श. १६०७ ले. १५१, १५२, श. १६१० ले. २५७, २८४, पृ. ११५ श. १६०५ कार्तीक
फोंडे श. १६०५ ले. १११, श. १६०८ ले. २०१
बकाजी नावडकर श. १६०६ ले. १२६, श. १६१० ले. २८२
बजाजी नाईक (निंबालकर) साहेब लष्कर श. १६०३ ले. ४८, ४९
बजाबा महाले श. १६०७ ले. १८५
बदामी (= शिकंदर, बादावी पहा) श. १६०२ ले. १४, श. १६०७ ले. १५५
बबूरखान विजापुरास वेढा श. १६०७ पृ. ११६
बळगानूर श. १६०७ ले. १६४
बऱ्हाणपूर पृ. १०५, १०८, १०९, ११०, ११८
बलन श. १६०२ ले. १
बलूलखान ले. १८१
बसवापट्टण श. १६०८ पृ. ११८, श. १६१० ले. २९१
बहलोलखान–मुलगा श. १६०८ पृ. ११७
बहादरखान (अमीर अलमगीर) श. १६१० ले २७१, २७५, पृ. १०४, १०६, नाशिक त्रिंबकास तळ देतो १६०४ आषाढ, पृ. ११२, पृ. ११३, १६०४ भाद्र. औरंगजेबास मदत; कोंकणांत श. १६०४ मार्ग. पृ. ११४,
भागानगर लूट १६०७ पृ. ११७
बहादुरगड श. १६०४ ले. ८५; श. १६१० पृ १२०
बहादुरबंडा श. १६०९ ले. २२९, श. १६१० ले. २६६
बहिरो बाबाजी श. १६०३ ले. ४२
बहिरो त्रिमल (माजी सुभेदार) चेऊल श. १६०६ ले. १२०
बंकापूर श. १६०७ ले. १८२, श. १६०९ ले. २३७, २३८
बंगलूर श. १६०९ पृ. ११८
बाजी घोलप हवालदार किल्ले पुरंदर श. १६०५ ले. ९८, श. १६०८ ले. १९५, श. १६०९ ले. २२३, श. १६१० ले. २८२
बाजी दिवाण घोरपडे जागीरदार ले. १७६
बाजी सर्जाराऊ देशमुख श. १६०८ ले. १९५, श. १६०९ ले. २१९, श. १६१० ले. २८२
बादजी कांडे (काकडे) पृ. १०७ कर्नाटकात रवाना

बादावी = बदामी श. १६१० ले. २५८
बापुजी मोकदम (मौजे पावे) श. १६१० ले. २६३
बापुजी त्रिंबक दोरारी प्रां. मलकापूर श. १६०४ ले. ७२
बाबा स्वामी श. १६१० ले. २५८ (कबजी कलुशा)
बाबाजी गंगाजी श. १६०९ ले. २३६
बाबाजी तानदेऊ (सुबेदार व कारकून प्रां. पुणे) श. १६०३ ले. ५७, श. १६०६ ले. १४३,१४४
बाबाजी पुंडे श. १६०६ ले. १२१
बाबाजी महादेव देशकुलकर्णी श. १६०५ ले. ९५, श. १६०७ ले. १७७
बाबुल सेणवी श. १६०८ ले. २०१
बारामती श. १६०६ ले. १३१, श. १६०९ ले. २४८
बाळवडी श. १६१० ले. २६०
बालंभट गोसावी श. १६०१ ले. २८२, श. १६१० ले. २६४
बालाजी ताऊजी कुळकर्णी सुभा प्रांत चेऊल श. १६०३ ले. ४०, श. १६०४ ले. ६९
बाळाजी भास्कर देशाधिकारी प्रां. कांवगाऊ श. १६०३ ले. ४३
बा (ब) लोजी मोकदम रंभापूर श. १६०३ ले. ५५
बावध (धा)ण श. १६१० ले. २७०, २७२
बावलतुरवटे श. १६१०. ले. २८८
बावा याकूद फकीर पृ. १०५ श. १६०२
बासेर श. १६०७ ले. १६३
बाळंभट आरवीकर उपाध्ये श. १६०९ ले. २५३
बाळकृष्णभट नागेशभट काले श. १६०९ ले. २३१
बाळाजी आवजी ठार पृ. १०८ श. १६०३ कार्तीक
बाळाजी कृष्ण दुर्गाधिकारी श. १६०२ ले. ३
बाळाजी ताऊजी श. १६१० ले. २७७
बाळाजी नाईक खोपडे श. १६०७ ले. १६१
बाळाजी बापूजी देशपांडे श. १६०७ ले. १८६–८७
बांदिवडे श. १६०२ ले. २४
बांदे–शाहाआलम जाळतो श. १६०५ पृ. ११५
बिदर (परगणे) श. १६०८ ले. २०४
बि(वि)ला(ळा)सी ता। वारुण श. १६०२ ले. १२, श. १६०५ ले. ११४, श. १६०४ ले. ७२
बेवीनमोटी श. १६०२ ले. ९
बेंटवाल प्रांत श. १६०९ ले. २५३
बेलगांव श. १६०९ पृ. ११९
बोरगांव श. १६०८ ले. २०५
बोरघाट पृ. ११६ श. १६०६ पौष
बोरलें श. १६०३ ले. ५५
बोराळे श. १६१० ले. २७८
ब्राह्मणगो श. १६०७ ले. १७७
भगवंतराव माधवराव सुभेदार (तेरदळ) श. १६०५ ले. ९१, ९२
भगवंतसिंग श. १६०५ ले. ११८
भट गोसावी श. १६०१–०३ ले.

३५, ३६, ४३, श. १६०९ ले. २२३
भवरे पृ. ११४
भवानीबाई जन्म–छ. संभाजीराजे यांची मुलगी पृ. १००
भागानगर ले. १८१, श. १६१० ले. २९५, श. १६०५ पृ. ११४, श. १६०७ पृ. ११७, श. १६०८ पृ. ११८, १२०
भान मडवळ परुळेकर श. १६०३ ले. ५४
भानजी श. १६०४ ले. ७१
भानजी गोपाळ श. १६०२ कराडचे देशाधिकारी व देशक ले. २, १३, १७, ३५; श. १६०३ ले. ३६, श. १६०६ ले. १२१
भानजी देसाई श. १६०५ ले. ११५
भालवणी श. १६०९ ले. २२२
भांगरेवाडी श. १६०६ ले. १४२
भिकाजी श. १६०९ ले. २३१
भिकाजी नाईक सांवळ देसाई–मीवगड श. १६०८ ले. २०७
भिकाराम गोसावी–संभाजी स्मारकाकडील पृ. १२०
भिवरे श. १६०४ ले. ८९
भिवंडी–प्रांती बाळपोळ श. १६०३ माघ ते फाल्गुन पृ. ११०, श. १६०८ पृ. ११८
भीमगड श. १६०२ ले. २४, श. १६०५ माघ पृ. ११५
भीमातीर श. १६१० पृ. ११९
भीव(म)गड श. १६०८ ले. २०७
भुकुम श. १६१० ले. २६५
भुगाव श. १६१० ले. २६५, २६९
भुजबळगल कोपल श. १६०७ ले. १४८, श. १६०९ ले. २२९
भूपालगड पृ. १००
भैरवभट्ट महाबळेश्वरकर श. १६०५ ले. ११४
भोर श. १६०८ ले. २११, श. १६०९ ले. २१९
भोसले श. १६१० ले. २९०
मकबुलखान सुभेदार श. १६०७ ले. १८२
मकाजी देशरक्षक श. १६०८ ले. १९७
मखदूम खुर्द श. १६०६ ले. १२९
मडसिंगे श. १६०९ ले. २२१
मणेरी श. १६१० ले. २८९, २९०
मताजी नायक श. १६०७ ले. १६१
मदावनजी दावलजी श. १६०६ ले. १२८
मना चौगुला श. १६०९ ले. २३०
मनाजी शंकर नीलकंठराव श. १६१० ले. २७६
ममदाबाद (परगणे) श. १६०२ ले. ९
मलकापूर श. १६१० ले. २६१
मलकापूर श. १६०२ ले. १२, श. १६०४ ले. ७२
मलारी चोपदार मिर्धा श. १६०६ ले. १३१
मल्हार गोसावी–श. १६०२ नाडोली–कऱ्हाड ले. २ पृ. १०२
मल्हार नरजू हरी श. १६०३ ले. २४
मल्हार रंगनाथ पोतदार विशालगड श. १६०४ ले. ८४
मलिकभाई श. १६०५ ले. ११०

मलिकंबर श. १६०२ ले. ३३, श. १६०४ ले. ८८
मलेनूर श. १६०९ ले. २४४
मस(सु)ऊदखान श. १६०२ ले. १४ ले. १८१ पृ. १०१ श. १६०५ भाद्रपद-पृ. ११५ उदो· नीम येतो १६०५ मार्ग. पृ. ११५
मसुरे(रा) श. १६०३ ले. ५०, श. श. १६०६ ले. १२३ श. १६०२ ले. १६, श. १६०४ ले. ८६, श. १६०६ ले. १३६, १३७, श. १६०८ ले. २१८ श. १६०९ ले. २३६, श. १६११ ले. २९८
महंमद कासीम श. १६०७ ले. १४६, १४७
महमदखान वाकेनिवीस श. १६०७ ले. १७१
महमद शरीफ श. १६०९ ले. २४७
महमद सुबेदार श. १६०५ ले. ९०
महादाजी कमळाकर रवडे कुलकर्णी-चिंचवड श. १६०४ ले. ७४
महादाजी गोसावी श. १६०५ ले. ११६
महादाजी यमाजी वोकील श. १६०५ ले. १०७
महादाजी सामराज ले. २७
महादजी सुलतानजी पटेल बगदळे मसूर श. १६०४ ले. ८६ श. १६०६ ले. १३७,
महादोबा तुकोबा गोसावी-देहूकर श. १६०२ ले. ५
महाबळे(माभळे)श्वर श. १६०२ ले. १९, श. १६०३ ले. ५१
महाराष्ट्र कोंकण श. १६०८ ले. १८९
मळेवाडी श. १६०३ ले. ५३
माज(जी)गांव श. १६०४ ले. ६० श. १६०८ ले. २०५
माडिरदे(मौजे) श. १६०२ ले. १८
माण श. १६०३ ले. ४६, श. १६०४, ले. ८७, श. १६०७ ले. १६८, श. १६०९, ले. २२२
माणकाई अयाळ प्रतापजी सोनाजी श. १६१० ले. २८३
माणकोजी राहूजी पाटील बगदळे श. १६०७ ले. १५०, श. १६०९ ले. २३६
माणेगाव श. १६०९ ले. २२२
मादणावर हल्ला श. १६०७ पृ. ११७
माधवराऊ ले. १८१
मानधाता वलद कानोजी राजे प्रभावळीकर श. १६१० ले. २९०
मानाजी मोरे १६०४ वैशाख पृ. १११, १६०६ कार्तिक पृ. ११६, श., १६१० पृ. ११९
मानूरखान श. १६०५ ले. १०७
मायनाईक भंडारी इंग्रजांवर पाठविले १६०४ वैशाख पृ. १११
मारुल तर्फ श. १६०२ ले. २
मालजी रामजी यादव श. १६०९ ले. २२२
मालोजी हतबारराव सरनाईक श.- १६१० ले. २६०
मालोजी पोळ श. १६०५ ले. ९४
मालोजी वल्द लोकोजी श. १६०७ ले. १६५
मालोजीराव घोरपडे श. १६०२ ले. ९

मावळ प्रांत श. १६०७ ले. १८४, १६०९ ले. २४६ श. १६१०, २६५, २६९, २७०
मासु श., १६१० ले. २८८
माहागड श. १६०५ ले. ११९
माहादजी श. १६०६ ले. १३६
माहादजी नरसो श. १६०९ ले. २३६
माहादजी राहूजी जगदळा श. १६०७ ले. १५०
माहाभलो अनंत देशकुळकरणी कुडाल श. १६१० ले. २८०
माळशिरस श. १६०९ ले. २३२
मांडरदेवचा सडा श. १६०७ ले. १८४
माद्रे श. १६०८ ले. २०७
मिरब (किल्ला) श. १६०७ ले. १५७,
मिर्जाखान पृ. ११२ श. १६०४ आषाढ श्रावण–मोगल वेतात; श. १६०८ पृ. ११७
मिरजाखान श. १६०३ ले. ५४
मिरबातखान दिलेलखान श. १६१० ले. २६७
मिर्जा श. १६१० ले. २९२
मिर्जाराजा ले. २७६
मिर्जा मुकुरूला बेग श. १६०९ ले. २४५
मीर दौलत ले. १८१
मुकरबखान श. १६०९ ले. २२८
मुकबिलाखान श. १६०७ ले. १४६
मुकुंद दुरडी सारगांवकर पाटील श. १६०३ ले. ४४
मुकुंद नारायण श. १६०२ ले. २४
मुकुंद शंकर हवालदार श. १६०७ ले. १७४
मुकुंदजी घोरपडे श. १६०८ ले. १९८
मुख्तारखान श. १६०४ ले. ६४
मुगताई मयाळ हिराजी; प्रतापजी श. १६१० ले. २८३
मुद्गल श. १६०२ ले. ९
मुधोजी वणगोजी नाईक ले. ४९
मुधोळ = मुधविल श. १६०५ ले. ८९, ९२, १०३, १०४, श. १६०७ ले. १६७
मुरशीद कुलीखान ले. ६३
मुरारी खंडेराव भगत श. १६०८ ले. २००
मुऱ्हे श. १६१०; ले. २७२ श. १६११; ले. २९६
मुलगुंद श. १६०८ ले. १९०
मुल्ला अबदुल्ला श. १६०७ ले. १७६१
मुस्तोइदखान श. १६०९ ले. २२८
मुंबई (बंदर) श. १६०९ ले. २४३ पृ. १०३, १०५, प्रांतात शांतता पृ. १०६, १०८, पृ. १०९, १११
मूर्तजाखान श. १६०५ ले. ११५
मूर्तजाबाद ऊर्फ चेऊल श. १६०७ ले. १८५, श. १६०९; ले. २४० २४१, २५६
मेघशाम (ढेरे) कुळकर्णी श. १६१० ले. २६५; २६९; २७०
मेढ (ढे) श. १६०७ ले. १७६, श. १६०८ ले. १९९, श. १६०९ ले. २५२
मैराळ गोसावी श. १६०८ ले. २००
मोगल–सल्ला श. १६०७ पृ. ११७
मोरगाऊ मोरेश्वर श. १६०२ ले. २२, २३, २४; श. १६०३ ले. ४८, ४९, श. १६०५ ले. ११६
मोरेश्वर पंडितराय–ई–श. १६०२

ले. ३५, श. १६०३ ले. ३६, ४३, ५०, श. १६०६ ले. १२५, १४०, श. १६०७ ले. १८०, श. १६०८ ले. १८९
मोरेश्वरभट श. १६०९ ले. २४२
मोरो पंडित पृ. १०५
मोरो त्रिमळ श. १६०२ ले. १९
मोरोपंत पेशवे पृ. १०१, १०२, १०३, रायगडी मृत्यु पृ. १०४
मोरो भास्कर कारखाननीस श. १६०९ ले. २२१
मोरो विठल (होनप) देशकुळकर्णी श. १६०६ ले. १४३, १४४
मोसे खोरे श. १६०४ ले. ८१
मोहनी बावा श. १६०५ ले. ९३
मोहळ श. १६०४ ले. ८४
मौनी गोसावी (ईश्वर पुरुष) श. १६०२ ले. ६, ७; श. १६०८ ले. २०२
म्हेसवड श. १६०७ ले. १६८, श. १६०९ ले. २२२
येकोजी राजे = व्यंकोजी तंजावर येथें मृत्यु श. १६०६ पौष पृ. ११६
याचपाखान नाईक श. १६०९ पृ. ११८
यादपा अखापा देसाई धा तेरदल श. १६०५ ले. ९२
येख्तयारखान सौदागर श. १६१० ले. २५८
येतमादखान श. १६०६ ले. ११२
येतमादपूर श. १६०९ ले. २३७, २३८
(प)येसजी फर्जंद श. १६०९ ले. २५६, श. १६११ ले. २६८, पृ. १२०
येसवंतराव अनंत सुभेदार श. १६०७ ले. १८५
येसवंतराऊ धाऊजीराउ भांगरे श. १६०६ ले. १४२
येसाजी कंक सरनोबत श. १६०७ ले. १५२, १६०५ कार्तीक पृ. ११५, श. १६१० पृ. ११९
येसाजी गोविंद सरसुभेदार–संगमनेर श. १६०८ ले. १९७
येसाजी जसवंतराव श. १६०८ ले. २०७
येसाजी मल्हार देशाधिकारी प्रां. वाई श. १६०२ ले. १८, २७, श. १६०९ ले. २३५
येसाजी संताजी देशमुख श. १६०७ ले. १८६–८७
येसुबाई (संभाजीची बायको) पुत्र-जन्म (शिवाजी = शाहू) १६०४ वैशाख पृ. ११२ व ले. ७०
रखमाजी बाबाजी सुभेदार श. १६०८ ले. १९६
रघुनाथ देव स्वामी श. १६०२ ले. १०, १३, १६
रघुनाथ नारायण हणमंते अमात्य श. १६०७ ले. १५९, संभाजीनें कैद (चंदी येथे) पृ. १०६; संभाजीस भेटले–१६०४ पौष पृ. ११४; मृत्यु १६०५ वैशाख पृ. ११४
रघुनाथ पंडित श. १६०२ ले. ३ शृंखला बद्ध पृ. १०६
रघुनाथ भट(ट्ट) श. १६०२ ले. १२, श. १६०५ ले. ११४

रघुनाथभट पंडितराय नवहस्त श. १६०४ ले. ६१
रघोजी अहीरराऊ श. १६०३ ले. ३८
रजबखान श. १६०९ ले. २२९
रजाजी राऊत श. १६०३ ले. ५५
रणमस्तखान श. १६०१ ले. ३३, ले. १८१, श. १६०३ फाल्गुन पृ. ११०, श. १६०४ मार्गशीर्ष पृ. ११४,—कल्याणास मुक्काम श. १६०४ मार्ग. पृ. ११४, श. १६०५ चैत्र पृ. ११४,—विजापुरास वेढा पृ. ११६ श. १६०७
रतनापूर (रंभापूर) श. १६०३ ले. ५५
रतनोजी नाईक श. १६१० ले. २८०
रसूलखान मयाणी श. १६०५ ले. १०७
रसूलपूर श. १६०८ पृ. ११७
रंगाजी सबनीस श. १६०६ ले. १३८
रंगो विश्वनाथ दे०री प्रां. कऱ्हाड श. १६०६ ले. १४०, श. १६०७ ले. १६६. १८०
रंगोबापंत श. १६०५ ले. ११०
रंगोबा मावळंगकर श. १६०७ ले. १५६
रंभापूर (रत्नापूर) श. १६०३ ले. ५५
राऊसाहेब देशमुख ता। कानदखोरे श. १६०४ ले. ८१
राघो अनंत श. १६०२ ले. २६
राघो काकाजी श. १६०९ ले. २२२
राघो विश्वनाथ सुमेदार प्रांत चेऊल श. १६०४ ले. ६९, श. १६०५ ले. ११९
राघोस्वानंद बापोजी दिवाकर चिमणगांवकर श. १६०२ ले. २८
राजकोट (किल्ले) श. १६१० ले. २५५
राजगड श. १६०९ ले. २२४, २३६; पृ. १०० (संभाजीचें आगमन)
राजपुरी श. १६१० पृ. ११९
राजमाची श. १६०९ पृ. ११८
राजाराम छत्र० श. १६१० पृ. ११९
राजरूप वल्द संभाजी भोसले श. १६०२-०३ ले. १, ३७, ४७, ६३, श. १६०५ ले. ११८, श. १६०६ ले. १२२
राजापूर(री) श. १६०६ ले. १२५, १३०; श. १६०७ ले. १५१, श. १६०९ ले. २५०, २५१; श. १६१० ले. २५८
राजापूर पृ. १०२, १६०५ वैशाख पृ. ११४—कर श. १६०९ ले. २४०, २४१
राजाराम पृ. १०२, १०२ (रायरीवर) मंचकारूढ केले पृ. १०२, कैदेंत ठेवले पृ. १०३
राजूर श. १६०९ ले. २४२
रामघाट श. १६०५ पौष पृ. ११५
रामचंद्र (चाफळ) श. १६०२ ले. २६
रामचंद्र दत्ताजी मुतालीक श. १६०३ ले. ३९
रामचंद्रपंत ले. १८१
रामचंद्र बाबाजी देशपांडिये श. १६०९ ले. २४५, श. १६१० ले. २८५
रामचंद्रभट केशवभट पंडित (पुरोहित) श. १६०६ ले. २३०,
रामजी श. १६०४ ले. ७१
रामदास समर्थ श. १६०२ ले. १०, ११, १२, १५; श. १६०३ ले. ८२, श. १६०४ ले. ६७,

श. १६०७ ले. १७६; समाधिस्थ १६०३ माघ पृ. ११०
रामनाक भंडारी श. १६०७ ले. ११७
रामभट श. १६०९ ले. २२३
रामभट गोपाळभट अग्निहोत्री मामलेश्वरकर श. १६०३ ले. ५१
रामसेज (किल्ला) पृ. १११, श. १६०४ चैत्र, मोगलांनी घेतला, श. १६०४ आषाढ श्रावण पृ. ११२, शाबदीखानाचा वेढा उठला • १६०४ भाद्रपद पृ. ११३
रामाजी श. १६०९ ले. २३२
रामाजी आपाजी हवालदार ता तुंडीळ श. १६०२ ले. ३२
रामाजी गोविंद श. १६०९ ले. २५०, २५१
रामाजी मानोबा श. १६०९ ले. २५६
रामाजी महादेव हवालदार श. १६०९ ले. २५६
रामाजी लुमाजी देशकुलकर्णी श. १६०३ ले. ४१
रामाजी सोनाजी भादिकारी श. १६१० ले. २८३
रामेश्वरभट बाळभट उपाध्ये आरवीकर श. १६०९ ले. २४४, श. १६१० ले. २६८
रायरी रायगड श. १६०२ ले. (२), २८, श. १६०३ ले. ४२, श. १६०४ ले. ६१, श. १६०५ ले. ९८, १०७ श. १६०६ ले. १३७, श. १६०८ ले. १८९ श. १६०९ ले. २३९, श. १६०७ ले. १८५, श. १६१० ले. २७७, शिवाजीचा मृत्यु पृ. १०१, रायगडी बराबर झाली पृ. १०२ पृ. १०३, १०४ (मोत्याची वृष्टि आणवली, मोरोपंताचा मृत्यु पृ. १०४, संभाजी पृ. १०५, ११५ (पौष १६०५), पृ. ११६ (कार्तिक १६०६) पृ. ११९ राजाराम पृ. १०२; ले. २३६
रायाजी काटकर श. १६०३ ले. ४५
रायाजी जनार्दन श. १६०९ ले. २३१
रायाजी तोडकरी हवालदार श. १६१० ले. २६०
रायाजी सदकप्रभु हवालदार श. १६०७ ले. १४९, १७७, श. १६०८ ले. २१३
रायाजी सामराज श. १६०९ ले. २२९, श. १६१० ले. २५८, २६६
रायेबाग श. १६०४ ले. ७७
रावजी पंडित पृ. १०१
रावराजे महालोजी बहादर घोरपडे (मुधोळ) श. १६०७ ले. १६७
रहिमखान श. १६०७ पृ. ११६, विजापुरास वेढा
राहुजी सोमनाथ कद श. १६०६ कार्तीक पृ. ११६
रिसवड श. १६०२ ले. १६
रुद्रभट्ट गिजरे श. १६०२ ले. २५, श. १६०६ ले. १३९
रुद्रभट नीळकंठभट अग्निहोत्री श. १६०३ ले. ३६
रुद्राजीपंत देसकुलकर्णी श. १६०४ ले. ८६
रुद्रो चिमणाजी पडीत श. १६०६ ले. १२९, १३४
रूपाजी भोसले श. १६०४ वैशाख

पृ. १११; रणमस्तखानाशीं लढाई १६०५ चैत्र पृ. ११४
रुसूम वलद सपाजी श. १६०३ ले. ६३, श. १६०६ ले. १४१, श. १६०७ ले. १४७
रुस्तुमजी राजेसाहेब भोसले श. १६०३ ले. ५५, श. १६०७ ले. १४६
रेवदंडा–संभाजीचा वेढा १६०५ ज्येष्ठ पृ. ११४
रेवादास गुजर श. १६०८ ले. १९७
रोहिडखोरे श. १६०७ ले. १८४, श. १६०८ ले. १९५, २११, श. १६०९ ले. २१९, श. १६१० ले. २८२
रोहिडा किल्ला श. १६०७ ले. १६१, श. १६०९ ले. २१९
रोहिलाखान १६०५ चैत्र पृ. ११४
रौलोजी घोरपडे श. १६०८ ले. १९८
लखवा घरमा श. १६१० ले. २५५
लखा लिंगपा देसाई श. १६०७ ले. १५८
लक्षमेश्वर श. १६०८ ले. १९०, श. १६०९ ले. २२९, २३७, २३८
लालजी श. १६०८ ले. १९१
लांबगाऊ श. १६०३ ले. ४३
लिंगरस श. १६०७ ले. १७२
लुमाजी देशकुलकर्णी श. १६०३ ले. ४१
लोणी श. १६०२ ले. २२, श. १६०९ ले. २४९
वजिराबाद श. १६०९ ले. २२२
वडतुंबी श. १६०७ ले. १८४
वडीगाऊ श. १६०२ ले. १६
वढू बुा श. १६१० ले. २९३, २९५, संभाजीस्मारक पृ. १२०
वरली श. १६०८ ले. २०६
वराड–वऱ्हाड श. १६०५ ले. ११८, श. १६०६ ले. १३६,
वलणी १६०५ वैशाख पृ. ११४
वल्लसेटी श. १६०५ ले. ११०
वळंज श. १६०७ ले. १५८
वांई प्रांत (परगणा) श. १६०२ ले. १८, श. १६०३ ले. ३९, ४६, ५३, ५६; श. १६०४ ले. ६२, ७९; श. १६०५ ले. १०१, ११३; श. १६०७ ले. १६१, १६९–७०; श. १६०८ ले. २०३, श. १६०९ ले. २३५, श. १६१० ले. २७२, २७५; श. १६११ ले. २९६
वाकुरडे तर्फ सिराले श. १६०२ ले. १२
वाघोजी राऊत घोडपारगांव श. १६०३ ले. ५५
वाघोली श. १६०८ ले. १९१, श. १६११ ले. २९६, २९७
वाडेगाऊ श. १६०९ ले. २२२
वारणाकडेत श. १६१० ले. २६१
वारणे श. १६०४ ले. ७२
वाराणशी श. १६०२ ले. २५
वारुण श. १६०२ ले. १२
वासुदेव गोसावी–मठ कऱ्हेरी श. १६०२ ले. १८
वासुदेव बाळकृष्ण श. १६०२ ले. १५
वासुदेवभट शामभट धर्माधिकारी–संभाजी स्मारकाकडील पृ. १२०

वासुदेवभट सफरे पुरोहित श. १६०७ ले. १५६
वाहागांव श. १६०७ ले. १६६
विचित्रगड श. १६०७ ले. १६१, १६२
विजयसिंह श. १६०४ ले. ६४
(वि)विजा(ज्या)पूर श. १६०५ ले. १०६, १०७; श. १६०८ ले. २०४, श. १६०९ ले. २२९, श. १६१० ले. २९५, श. १६०५ मार्ग. पृ. ११५, श. १६०७ पृ. ११६, ११७ (वेढा), श. १६०८ पृ. ११८, ११९
विठल श. १६०४ ले. ६०
विठल गंगाधर श. १६०९ ले. २२७
विठल शंकर देशाधिकारी प्रां. जावळी श. १६०५ ले. ११२
विठोजी कराले (कराळे) श. १६१० ले. २८६
विठोजी काका श. १६०४ ले. ८१
विठोजी घोरपडे श. १६०८ ले. १९८
विठोजी बापूजी श. १६०७ ले. १८५
विठोजी बाबाजी देशमुख श. १६०७ ले. १८६–८७
विठोजी शिंदे (घोंडपारगांव) श. १६०३ ले. ५५
विठोजी सिर्के श. १६१० ले. २८८
विठोजी हैबतराऊ श. १६१० ले. २७८
विद्यापूर विजापूर पहा ले. १८१
विनायक उमाजी सुभेदार देशाधिकारी प्रां. पुणे श. १६०२ ले. ५, ३८, श. १६०३ ले. ४८, ५७, श. १६०४ ले. ७४
विनायक उमाजी सुबेदार श. १६०५ ले. ९९, ११६
विलदेवी श. १६०९ ले. २४२
विश्वनाथभट ठकार, (पुरंदर) श. १६०५ ले. ९८
विशालगड श. १६०४ ले. ८४
विष्णुभट श. १६०७ ले. १५६
विसाजी कुमदेऊ सुभेदार–चेऊल श. १६१० ले. २७७
विसाजी गोब प्रभु देशकुलकर्णी ता। कानदखोरे श. १६०४ ले. ८१
विसाजी माणकेश्वर देशपांडिये श. १६०७ ले. १६३, श. १६१० ले. २६०
विंझर श. १६०४ ले. ८१
वीर श. १६०६ ले. १४४
वेलापूर श. १६०७ ले. १६८
वेंकटीभट काशिनाथ भट वारणशीकर श. १६०७ ले. १५८
वेंकाजी जिवाजी हवालदार. पुणें श. १६०३ ले. ४८
वेंकाजी रुद्र मुख्य दोरी प्रां. कऱ्हाड श. १६०५ ले. १२०
वेंगुर्ले श. १६०६ ले. १२१
व्यंकटेशशास्त्री चक्रभट श. १६०२ ले. ४
व्यंकटाद्री–बंधमुक्त पृ. १०१
व्यंकटी हगरस श. १६०८ ले. १९८
व्यंकोजी–यकोजी राजे तंजावर मृत्यु १६०६ पौष पृ. ११६
(स)शर्जाखान श. १६०५ ले. ८९, ९०, १०३, १०४, १०५; श. १६०७ ले. १७५, ले. १८१, श. १६०८ ले. ११७, ११८

शर्जापूर श. १६०५ ले. ९०, ९१, ९२, १०३; श. १६०६ ले. १२४

(शहाजादा) शहाअलम पृ. १००, पृ. ११५, (१६०५ पौष) कुडाळ व बांदें जाळतो, शेकस येथें रहातो श. १६०६ वैशाख पृ. ११६, श. १६०७ पृ. ११७

शहाजी महाराज (राजे) ले. १४३, २००, २५३, २९८

शंकराचार्य–शृंगेरीमठ श. १६०८ ले. २१४

शंकराजी कृष्ण गुमास्ते श. १६०९ ले. २४५

शंकराजी नागनाथ कुलकर्णी श. १६०९ ले. २४२

शंकराजी नारायण (सचीव) श. १६०७ ले. १८४, श. १६०८ ले. २११, श. १६१० ले. २६०, २७८

शंकराजी नीलकंठराऊ(व) श. १६०३ ले. ४५, श. १६०४ ले. ७३, श. १६०५ ले. १००

शंभू, छत्रपती, राजा संभाजी, श. १६०२ ले. २, ५, ६, ७, ८, १०, ११, १२, १३, १५, १६, १७ ते २३, ३८, ३९; श. १६०३ ले. ३९, ५१, ५२, ६५, स्वामी श. १६०४ ले. ६६, ६७, ७१, ७२, ८८; श. १६०५ ले. ११२, ११३, १२०, १५१ –५२; श. १६०७ ले. १६२, १६६, १६९, १७०; श. १६०८ ले. २०२, श. १६०९ ले. २३३, २३५; श. १६१० ले. २५७, २६२ संभाजी पहा

शंभुदेऊ धर्माधिकारी श. १६१०, ले. २७३

शावदीखान श. १६०३ ले. ५७, श. १६०५ ले. ११३, रामसेज किल्यास वेढा श. १६०४ चैत्र पृ. १११, वैशाख पृ. १११ रुपाजी भोसले मानाजी मोरे बरोबर लढाई; पुण्यांत मुक्काम– श. १६०५ कार्तिक पृ. ११५, निजामपूर मारतो श. १६०५ पौष पृ. ११५, गांगोलीस श. १६०६ पृ. ११६, श. १६०८ पृ. ११८

शामजी नाईक पुंडे कर्नाटकचा कारभार पृ. १०६–०७, कैद पृ. १०८

शामजी केशव दप्तरदार श. १६०७ ले. १६०

शामदास मोहनीदास श. १६०७ ले. १५४

शाहाबकस श. १६०७ ले. १६१

शाहापूर श. १६०२ ले. १६, श. १६०७ ले. १६६

शाहू–जन्म श. १६०४ ले. ७०, –संभाजीचें स्मारक बांधतो श. १६१० ले. २९३, २९५, पृ १२०

शिकंदर सुलतान अदिल० श. १६०८ पृ. ११७

शिकंदर ऊर्फ नदामी (किले) श. १६०७ ले. १५५

शिकंदर कादिरी श. १६०७ ले. १५७

शिदोजी जाधव हवालदार श. १६०७ ले. १६१

शिरके श. १६१० पृ ११९
शिरवडे श. १६०७ ले. २३६
शिरवळ श. १६०७ ले. १६१, १६२
शिरोडे श. १६०७ ले. १५०
शिराले परगणा श. १६०४ ले. ७२, श. १६१० ले. २६१, २६७
शिवजी श. १६०७ ले. १६१
शिवजी जेधे श. १६०७ ले. १६१, १६२
शिवथर श. १६०४ ले. ६०
शिवभट जोतिसी–पुरंदरे श. १६०५ ले. ९८, श. १६०९ ले. २२३
शिवराम (कल्याणी) श. १६०५ ले. १०२
शिवरामस्वामी श. १६०७ ले. १७९
शिवरामेश्वर श. १६०७ ले. १७९
शिवाजी = कै. स्वामी = अबामाहेब छत्रपती भोसले, ले. २, १०, ११, १७, २२, ३९, ५१, ६०, ६५, ७२, ८८, ९८, १११, ११२, १२१, १३०, १४३, १७३, २०२, २१७, २२३, २३५, २७६, २७८, २९५, २९८; शिवाजी (जयसिंगाशी भेट) पृ. ९९, (औरंगजेबाशी भेट) पृ. ९९, आगरियांतून पलायन पृ. ९९, संभाजीबरोबर राजगडास आगमन पृ. १००, विजापूरकराशी युद्ध पृ. १००, शिवाजीची संभाजीशी पन्हाळयास भेट पृ. १०१, रायगडावर मृत्यु पृ. १०१, १०२, १०३
शिवाजी–नंदुरबारच्या अधिकाऱ्याचा मुलगा पृ. ११९
शिवाजी (नाइकवडी) श. १६०७ ले. १५०
शिवाजी विठ्ठल मुजुमदार श. १६०७ ले. १५५
शिवाजी शेडगे श. १६०९ ले. २४९
शिंगणवाडी (मौजे) श. १६०२ ले. १७
शेरस (विजापूरजवळील गांव) श. १६०६ वैशाख = पृ. ११६
श्रीगांव (ता) श. १६१० ले. २५५
श्रीनिवासभट आपाभट जोसी करकरा श. १६०३ ले. ४३
श्रीनिवास वेंकटाचारी देसाई (गदग) श. १६०२ ले. १४, श. १६०६ ले. १२९, १३४, १३५; श. १६०७ ले. १६४, १७५; श. १६१० ले. २५८
श्रीनिवासभट वेंकटभट श. १६०२ ले. ९
श्रीनिवासाचार्य नरहराचार्य पैठणकर श. १६०९ ले. २५४
श्रीशाजी सिवप्रभु हवालदार श. १६१० ले. २६५
श्रीरंगपटणकर १६०४ चैत्र पृ. १११
श्रीवर्धनगड श. १६०९ ले. २१९
शृंगारपूर पृ. १००
सईबाई (संभाजीची आई) मृत्यु पृ. ९९
सखंभट ठकार पुरंदर श. १६०५ ले. ९८
सजण(न)गड श. १६०२ ले. २०, २६; श. १६०४ ले. ६५, ७१, श. १६०७ ले. १७६, श. १६०८ ले. १९९

सजणाजी श. १६०७ ले. १८५
सटवोजी (बाबाजी) भोसले श.१६०६ ले. १३६, १३७
सदानंद गोसावी श. १६०३ ले.५३
सदानंद मठ–निंब श. १६०३ ले. ४६, श. १६०४ ले. ७९
सफीखान दिवान श. १६११ ले. २९४
समर्थ (= रामदासस्वामी पहा) श. १६०३ ले. ८२
सयाजी परसोजी भोसले श. १६०३ ले. ४७
सय्यद शेरखान श.१६०७ ले. १६५
सरदेसाई (प्रतापराऊ) श. १६०२ ले. २४
सर्जाखान श. १६०४, १६०५ पृ. १११,मिरजला ससैन्य येतो१६०४ आषाढ श्रावण पृ. ११२,पृ.११३ १६०४ आश्वीन–शर्जाखान पहा
सर्जाराऊ जेधे (बा) श. १६०७ ले. १६१, १६२; श.१६०८ ले. २१६, पृ.९९;श.१६०९ पृ.११८
संकराजी जुंझारराऊ देशमूख श. १६१० ले. २६३
संगमनेर (परगणे) श. १६०३ ले. ४७, श. १६०८ ले. ११७, (तालुका) श. १६०६ ले. १३०, श. १६०९ ले.२२८, श.१६१० ले. २६२, २७९, २८८
संगमेश्वर महाल श.१६०७ ले.१५६, श. १६१० पृ. ११९
संताजी श. १६०६ ले. १३६
संताजी निंबाळकर श. १६०७ ले. १६१, १६२
संताजी भिवजी चव्हाण पाटील कोणेगाऊ श. १६०४ ले. ८६
संताजी यमाजी सरमिरा श. १६०५ ले. ११३
संताजी विठोजी हैबतराव सिलिंबकर दोख श.१६१० ले.२६०, २७८
शिव (?)छत्रपती–संभाजी श. १६०२ ले. २४
संभाजी, छत्रपती, राजा, श. १६०२ ले. २, ३, ४, २६, २८, ३१ ले. ६५, ७२, श.१६०३ ले.८२, श. १६०४ ले. ८७, श.१६०५ ले. १०३ श. १६०६ ले. १२६, १३३, श. १६०७ ले. १५१, १६१, १८१, श. १६०८ ले. १८९, १९६, श. १६०९ ले. २२८, २४३, श. १६१० ले. २७१,श. १६१० ले. २७९, २८१, २८८, २९३, २९५, श. १६११ ले. २९८–जन्म पृ. ९९, संभाजीस मोंगलातर्फे पंचहजारी मिळते, संभाजीचें औरंगजेबाच्या कैदेतून आग्र्याहून पलायन पृ. ९९, वडील शिवाजीबरोबर राजगडास आले, पृ १०० औरंगाबादेस गेले; व पन्हाळ्यास वास्तव्य; मुंज झाली, शृंगारपुरास जाऊन राहिले पृ. १००, मोगलाईतून पळोन पन्हाळगडास आले, शिवाजीशी पन्हाळ्यास भेट, राज्यपद धारण केलें पृ. १०१; पन्हाळा मुकाम; पोर्तुगीजांचें सख्यत्वाचें बोलणें, रायगडास आले पृ. १०३; रायरीस राजारामास

(संभाजी) ममतेनें वागवितो पृ.१०३; मंचकारोहण केले; मोत्याची वृष्टि आणून पाहिली; बहादुरखानाशी लढाई देण्याची तयारी, केळसीस बावाफकीरांचें दर्शन पृ. १०४; रायगडास गेले संभाजीची सिद्याच्या विरुद्ध तक्रार–पत्र; पृ. १०५ रघुनाथ नारायण यांस कैद; संभाजीस तुकडे तुकडे करून मारिले अशी खबर रायगडावर; राज्याभिषेक होऊन सिंहासनस्थ पृ. १०६; अकबराचे पत्र (औरंगजेबास पदच्युत करण्याविषयीं) पृ. १०७; संभाजी पन्हाळ्यावर, अणाजी दत्तो, बाळाजी आवजी वगैरेंना ठार केले पृ. १०८; बऱ्हाणपुरावर चाल, रायरीवर येतो १६०३ आश्वीन; अकबर भेट १६०३ कार्तिक पृ. १०९, दंडाराजपुरीवर सैन्य पाठविले, अलमगिरावर लढाई व संभाजीचा जय १६०४–०५ पृ. ११०; इंग्रजास निर्वाणीचा खलिता १६०४ चैत्र पृ. १११, इंग्रजावर आरमार पाठविले १६०४ वैशाख १११–११२. पुत्र (शिवाजी = शाहू) = १६०४ वैशाख; पोर्तुगीजांचीं जहाजें पकडलीं १६०४ श्रावण; संभाजीवर सर्व बाजूनें चढाई १६०४ संभाजीचे ३४ गड मोंगलाकडे गेले १६०४ आषाढ श्रावण; विजापूरकराची मदत मागितली १६०४ आषाढ श्रावण ११२; औरंगजेबावर चालून जाण्याची तयारी १६०४ भाद्रपद पृ. ११३; रघुनाथ नारायण हणमंते भेट १६०४ पौष; राजापुरास गेले १६०६ ज्येष्ठ पृ. ११४; फोंडियास गेले १६०५ कार्तिक; रायगडास १६०५ पौष पृ. ११५; मानाजी मोरे, गगाधरपंत वगैरेस कैद केले १६०६ कार्तिक पृ. ११६, ११७; श. १६११ पृ. ११९ वढू येथील स्मारकवृंदावन १२०

संभाजी भानोजी श. १६०३ ले. ३७

संभाजी शिवाजी–नंदुरबारचा अधिकारी श. १६०९ पृ. ११९

सागरगड श. १६०९ ले. २३९

सातारा सुभा (प्रांत) श. १६०२ ले. ११, १६, १०; श. १६०४ ले. ६०, ६६; श. १६०५ ले. १२०; श. १६०६ ले. १३२; श. १६०७ ले. १६६; मराठी सैन्य साताऱ्यास आले १६०४ आषाढ श्रावण पृ. ११२

सादिमहमद श. १६०९ पृ. ११८

साबाजी राजे घाटिगे देसाई (मळेवाडी) श. १६०३ ले. ५३, श. १६०५ ले. ९४, १०८

सामनायक तिम नायक श.१६१० ले. २५७

सामराज काटे मनसबदार देशमुख श. १६०९ ले. २२५, २४७

सायगाऊ)व श. १६०७ ले. १७६, श. १६०८ ले. १९९,श.१६०९ ले. २५२

सालिमगड दिल्ली श. १६०२ ले.३०

सावसी श. १६०७ ले. १४८
सासवड श. १६०५ ले. ९७
साष्टी १६०५ मार्ग. पृ. ११५
सांगोळा श. १६०९ ले. २२२
सांडस श. १६०९ ले. २४६
(शि)सिकंदर महंमद अदिलशाह बादशहा श. १६०२ ले. १४, २९, श. १६०६ ले. १२९, १३३, १३४, १३५; श. १६०८ ले. २०८; १६०५ भाद्रपद पृ. ११५
सिकंदरगड उर्फ बादावी श. १६०७ ले. १६४, १७५ बदामी पहा.
सिंगणवाडी श. १६०७ ले. १६६, श. १६०८ ले. २१८
सिडकोळी श. १६०५ ले. ११७
सितोजी श. १६०६ ले. १३६
सिदोजी फर्जंद श. १६१० पृ. ११९
सिदगौडा भूपती देसाई श. १६०५ ले. १०९
सिद्दी कासम, मोगलचा आरमारी सेनापती १६०३ आश्विन पृ. १०९
सिद्दी मसूद मृत्यु श. १६०४ आश्वीन पृ. १११
सिद्दी मिस्ती मृत्यु–१६०४ आश्विन पृ. ११३
सिद्दी सालिम श. १६०२ ले. १४
सिपोसी श. १६०४ ले. ८४
सिरगाऊ(व) श. १६०२ ले. १६, श. १६०४ ले. ६०
सिरवडे (ता उंबरज) श. १६०६ ले. १३६, १३७
सिरवळ श. १६१० ले. २७६
सिराले श. १६०२ ले. १२, श. १६०४ ले. ७२
सिराळे प्रां. = सिराळ श. १६०४ ले. ६२
सिरोली श. १६१० ले. २८२
सिवजी गोसावी श. १६०३ ले. ४९
सिवडे श. १६०६ ले. १३६
सिवभट नीलकंठभट अग्निहोत्री कराड श. १६०२ ले. ३५
सिवबा मुळडी श. १६०७ ले. १८२
सिवया–मा,–पा, मुछोडी श. १६०५ ले. ९१, ९२, ९४, १०३, १०४, १०९, ११०
सिवराऊ सुभेदार श. १६०५ ले. १०४
सिवसेटी मुचडी श. १६०५ ले. १०८
सिवाजीपंत श. १६१० ले. २८२
सिवाजी वलद गणेशभट श. १६०३ ले. ४८
सिवाजी सुरो कारभारी श. १६०३ ले. ३९
सिंहगड श. १६०५ ले. ९८, श. १६०९ ले. २२१
सुधागड श. १६०८ ले. २१३
सुपे खुर्द–इंदापूर पा। श. १६०३ ले. ४५, श. १६०५ ले. १००, १०७; श. १६०८ ले. १९३, श. १६०९ ले. २२५, २४७, २४८, २४९
सुभानजी श. १६०९ ले. २३२
सुभानजी देसमूख श. १६१० ले. २८६
सुभानजी माणकोजी श. १६१० ले. २८६
सुरत पृ. १०५, १०७, ११३
सुराबखान श. १६०८ ले. २०६
सुलतानजी पटेल बगदळे कसबे मसूर श. १६०४ ले. ८६

सुलतान मावम श.१६०५ ले.११३
सुलतान तारा पृ.११३–१६०४ भाद्रपद. बंड केल्याची बातमी
सुंदर पाटील श. १६०९ ले. २३०
सूळ श. १६०२ ले. १४
सूर्याजी प्रभु (मुजमूदार) श. १६०३ ले. ४०
सूर्याजी विठाजी प्रभु श. १६०७ ले. १८५
सूर्याजी बापूजी पाटील जगदळे शिरवडे श. १६०९ ले. २३६
सेख अबदला श. १६०२ ले. ३२
सेख दावल श. १६०२ ले. ३२
सेखजी हुसेन जमुरे श. १६१० ले. २८३
सेखनिजाम श. १६०९ ले. २२८, श. १६१० पृ. ११९
सेख महंमद श. १६०९ ले. २२५
सेखापूर श. १६०४ ले. ८७
सेळगाऊ श. १६०२ ले. २२
(शि)सेवरे (मौजे) श. १६१० ले. २८६, २८७
सेंट जॉर्ज पृ. १०६
सैद अल इसळाम श. १६१० ले. २९२
सैद आदम करीम सर्जा श. १६०९ ले. २३७, २३८
सैद सुलतान श. १६०८ ले. १९२
सोगूर श. १६०९ ले. २३७
सोन मढवळ (=परीट) मिरासदार श. १६०३ ले. ५४
सोनगाव श. १६०४ ले. ६०
सोनजी इतबारराव श. १६०३ ले. ३८
सोनजी रेवजी पटेल श. १६०८ ले. २०५
सोनद श. १६०९ ले. २२२
सोनाटसोलसें श. १६०७ ले. १७४
सोमजी बांदल श. १६०४ ले. ७२
सोमाजी दत्तो, ठार पृ. १०८
सोमाजी नायक मावळंगकर श.१६०७ ले. १५६
सोयराबाई (राजारामाची आई) मृत्यु १६०३ आश्विन पृ. १०९
सोलापूर श. १६०७ पृ. ११७
हबीबखान श. १६०३ ले. ३७
हणमया देसाई व देशकुलकर्णी श. १६१० ले. २६६
हणमंत देव–चाफळ श. १६०२ ले. १२, १९, २०
हणमंतराऊ ठाणेदार श. १६०९ ले. २४८
हणमंतराऊ हेजीब लक्ष्मेश्वरकर श. १६१० ले. २५८
हणमाजी बनवरस देसाई श. १६०८ ले. १९६
हनुमंत गौडा श. १६१० ले. २९१
हरजी पवार श. १६०७ ले. १६१
हरजी राजे माहाडीक (चंदी) श. १६०३ ले. ५२, श. १६०९ ले. २५४, संभाजीनें–कर्नाटकाचा कारभार सांगितला–पृ. १०६, ससैन्य कर्नाटकांत रवाना पृ. १०७, ११९; श. १६०४ चैत्र पृ. १११, १२०
हरजा देसाई श. १६१० ले. २८८
हरबाजी लुमाजी देशकुलकर्णी श. १६०३ ले. ४१

हरबाजी अजहत देशमूख श.१६०९ ले. २३६
हरसूल श. १६०८ ले. १८९
हरि शिवदेऊ सुबेदार व कारकून श. १६०६ ले. १२३, १२७; श. १६०७ ले. १४५, १४९
हरीभट श. १६०४ ले. ७५
हरिभट पटवर्धन पांवस श. १६०६ ले. १२५
हवेली (तर्फ) श. १६०४ ले. ७४, ७९; श. १६०५ ले. १०१, श. श. १६०८ ले. १९१, श.१६०७ ले. १७२, श. १६०९ ले.२४६, श. १६१० ले. २६६, २८५, २८६; श.१६११ ले.२९६,२९७
हसन श. १६०२ ले. ३२
हसन अलिखान श. १६०३ माघ पृ. ११०, कल्याणास जातो श. १६०८ पृ. ११८, श. १६०३ माघ ते फा. पृ. ११० संभाजीची बरीच गांवे जाळली; श. १६०३ माघ ते फा. संभाजीशी झगडा
हंबीरराय(व) पृ. १०२, बऱ्हाणपूर श. १६०२ पृ. १०५; ११२– आषाढ श्रावण श. १६०४; पृ. ११४, ११७
हाऊजी घणगर श. १६०३ ले.४५, श. १६०५ ले. १००
हाटोळ (कसबे) श. १६०३ ले. ४९
हाबीबुल्लाखान श. १६०५ ले. १०६
हावजी हैबतराऊ श.१६१० ले.२७८
हिमातखान श. १६०२ ले. ३३
हिरोजी इं(ड)दुळकर सुमेदार श. १६०३ ले. ४२, श. १६०५ ले. ९६, श. १६०८ ले. २०९, २१०
हिरोजी फर्जंद पृ. १०८–अकबराच्या भेटीस जातो, पृ. १०८ खलिता व नजराणा घेऊन येतो, पृ.१०८ ठार केले (संभाजीनें)
हिंगणे श. १६१० ले. २६५
हुकेरी पेठ श. १६०४ ले. ७७
हुबळी श. १६१० ले. २५९
हुल(गुं)गडी श. १६०७ ले. १६४, १७५
हुसेनखान पठाण अदिल० सरदार श. १६०४–०५ पृ. ११०
हैबाड बारसें श. १६०२ ले. २४
होनगुंदे श. १६०२ ले. ९
होनाजी बाबाजी श.१६०९ ले.२२२
ज्ञानलिंगयन दळवी (दळवई) श. १६०८ ले. २०१

— * समाप्त * —

शुद्धिपत्र

पान	लेखांक	ओळ	आहे	पाहिजे
१	३	५	'येथें'	'येथें' नको
३	८	१,२	आश्वीन,सप्टं. २३	भाद्रपद,आगष्ट २४
२२	७९	५	आताहि देणें	आताहि जें असे
२७	९१	९		देत असाल तसें देणें
			ठाणामासी	ठाणामासी = मजकुरासी
२८	९४	६	दाठविले	पाठविले
२९	९८	७	'भेट'	'भट' शब्द नको
३०	९९	१	खं. १५	खं. १८
३२	१०७	१२	श. १६०५	श. १६१०
३४	११०	१५	इ.१६८६, मासळा	इ. १६८९, मसाला
४१	१३३	१	श. १६८६-८७	श. १६०६-०७
५१	१५९	३	नारायण रघुनाथ	रघुनाथ नारायण
५५	१६८	१	१३०७	१६०७
५९	१८०	२	१३८५	१६८५
६१	१८४	६	चासनीस	चामनीस
६३	१८८	१	१६०८ चै.	१६०७ माघ शु. ७
७१	२१७	३	भोळे	भोसले
७४	२२६	५	पुरोहिताची	पुरोहितपण
७५	२२८	३	पळणारा	पकडणारा
८१	२४३	८	होऊन	होऊ न
८४	२५४	८	पेस्तद	पेस्तर
८६	२५९	३	देशये	देहाये
८७	२६३	५	तुवा	तु वा = व
			मा॥	ता॥ = तर्फ
९०	२७४	३	जहीद असारी	जदीद असामी
१०३		३	शिवाजीनींच	संभाजीनें

५४ (अ) ऐतिहासिक संकीर्ण साहित्य खंड ३ रु. ३
५५ शिवचरित्रसाहित्य खंड ८. १८८
५५ (अ) शिवचरित्रसाहित्य खंड ५ वा. रु. ३८८
५६ ऐ. संकीर्ण साहित्य खंड ४. २
५७ ऐ.संकीर्ण वाङ्मयसाहित्य खं.१.१८८
५८ शिवकालीन दंडनीति. वा. सि.चेंद्रे ४
५९ पुणें नगरसंशोधन वृत्त खंड.२.१८८
६० ऐतिहासिक संकीर्ण निबंध खंड १ ला १८८
६१ ऐतिहासिक संकीर्ण साहित्य खंड ५ वा. १८८
६२ शिवचरित्र साहित्य खंड ९ वा.१८८
६३ खरे, ग. ह, हिंगणे दप्तर, खंड १ पृ. १९२ रु. ३
६४ ऐतिहासिक संकीर्ण साहित्य खंड ६ पृ. १०१ रु. १॥
६५ ऐतिहासिक संकीर्ण निबंध खंड ३ पृ. ७६ रु. २
६६ कर्वे, पुणे नगर संशोधनवृत्त खंड ३ पृ. ८५ रु, १॥
६७ डॉ. दीक्षित, महा. ताम्रपट शिलालेख पृ. १३३ रु. ३
६८ ऐतिहासिक संकीर्ण साहित्य खंड ७ पृ. ९१ रु. २
६९ ऐतिहासिक संकीर्ण निबंध खंड २ पृ. ८९ रु. ३
७० खरे, हिंगणे दप्तर, खंड २ पृ.१२७रु.३
७१ अवळसकर, आंग्रेकालीन पत्रव्यवहार पृ. ९२ रु. ३
७२ ऐतिहासिक संकीर्ण निबंध, खंड ४ पृ. ८९ रु. २॥
७३ चितळे, पेठे दप्तर, भाग १ पृ. ८८ रु. ३
७४ Explorations at Karad pp. Rs.
७५ संभाजीकालीन पत्रसारसंग्रह व शकावली श्री. शं. ना. जोशी पृ. १७५ रु. ३
७६ दक्षिणच्या मध्ययुगीन इति साधनें खंड ३ पृ. १३३ रु. ३
७७ ऐतिहासिक फार्सी साहित्य चौथा खंड

भारत इतिहास संशोधक-मंडळ-पुरस्कृत ग्रंथमाला

(१) मठगांवचा शिलालेख (रा. ब. वांवर्डेकर पृ. २४३.) रु. २
(२) पर्णालपर्वतग्रहणाख्यानम् (स. म. दिवेकर. पृ ५०) रु. ०१०
(३) श्री शिवभारत (मूळ व मराठी भाषांतर-पृ. ५८८) रु. ६
(४) शिवचरित्र (पृ. ३२५-कागदी व कापडी) रु. ३॥ व ४
(५) हिंदी शिल्पशास्त्र भाग १ ला. (कृ. वि. वझे पृ. २००) रु. ३
(५) शिवकालीन जंत्री शके १५५१-१६५० (ग. ह. खरे पृ. २००) रु. ९
(६) शिवकालीन जंत्री शके १५५१-१६५० (ग. ह. खरे पृ. २००) रु. ९
(७) साधन-चिकित्सा (वा. सि. बेन्द्रे पृ. ३२०) रु. ४
(८) ऐतिहासिक पोवाडे (य. न. केळकर) पृ. ६१५) रु. ३
(९) वाठारकर निंबाळकर-इतिहास (पृ. ३००) रु. १॥
(१०) भूतेश-आख्यान (पृ. ७५) ०१२
(११) कऱ्हाड, (य. रा. गुप्ते-पृ. ५४) ०८
(१२) ऐतिहासिक प्रस्तावना (वि. का. राजवाडे-पृ. ६००) रु. ३

(१३) राजवाडे यांचे संकीर्ण निबंध (शं. ना. जोशी पृ.) २९१ रु. ३
(१४) राजवाडे संकीर्ण निबंध भाग ३ रा. श्री. शं. ना. जोशी (पृ. २८०) २
(१५) (१६) प्रकाशित व्हावयाचे आहेत.
(१७) पुरंदरे-दप्तर, भाग २ रा. उत्तर पेशवाईतील पत्रव्यवहार रु. ३
(१८) The Escape of shivaji from Agra (रावसा. देशपांडे) रु. ३
(१९) लोककथा, पुस्तक १ लें (शं. ग. दाते कापडी, कागदी) रु. १॥
(२०) पानसे घराण्याचा इतिहास (रा. ब. पानसे) रु. ३
(२१) कै. वासुदेवशास्त्री खरे-चरित्र (दा. मो. भट) रु. २॥
(२२) लोककथा भाग २ रा. (शं. ग. दाते-पृ. ८०) रु. १८८
(२३) संपूर्ण भूषण (रा. गो. काटे-पृ. २३०) १८८
(२४) शिवचरित्रसाहित्य खंड ३ रा. (शं. ना. जोशी व ग. ह. खरे पृ. २८१) रु. ३
(२५) राजधानी रायगड (वि. वा. जोशी-पृ. १६४) रु. १
(२६) shivajj (C. V. Vaidya-PP. 410) Rs. 3
(२७) आळंदी (ग. ह. खरे-पृ. २०) ८२
(२८) मठगांवचा शिलालेख: कुडालप्रांतेतिहास (वालावलकर पृ. १६५) रु. १८२
(२९) पुरंदरे दप्तर भाग ३ रा (कृ. वा. पुरंदरे पृ. २५०) रु. ३
(३०) मध्वमुनीश्वराची कविता (प्र. व्यं. गुब्बी-पृ. २५८) ३
(३१) मराठ्यांच्या उत्तरेकडील मोहिमा (वि. गो. दिवे-पृ ९०) रु. १
(३२) वेदस्तुति आणि स्फुट कविता (कृष्णदयार्णवकृत)—किं ८१२
(३३) ज्ञानप्रदीप (द. वा. पोतदार-पृ १२५) रु. १
(३४) पेशवाईच्या सावलींत (ना. गो. चापेकर-पृ. ४००) किं. रु. ४
(३५) मूर्तिविज्ञान (ग. ह. खरे पृ. १५०, ९४ चित्रें;) रु. ३८८
(३६) आठल्ये घराण्याचा इतिहास-(वि. वा. आठल्ये पृ. ४४०) ३॥
(३७) किल्ले पुरंदर-(कृ. वा. पुरंदरे पृ.
(३८) किल्ले विशाळगड (पं. बा. शिरवळ
(३९) श्रीशिवकाव्य (प्रकाशक-ह. वा. भ
(४०) गुण्ये घराण्याचा इतिहास (वि. त्र्यं
(४१) वैद्य दप्तर खंड १ (शं. ला. वैद्य)
(४२) वैद्य दप्तरांतून निवडलेले कागद पुरवणी खंड १-२ किं. रु. ३
(४३) खेड (गुप्ते, य. रा., पृ. २२) रु. ।॥
(४४) हरिहरेश्वर वर्णन (मो. वि. परांजपे-पृ. ५६) रु. १
(४५) वैद्य दप्तरांतील कागद. खं. २ (शं. ल. वैद्य-पृ. १ ८,) रु. ३
(४६) वैद्य द. कागद खंड ३ रा. (शं. ल. वैद्य-प्र. ८२) रु. ३
(४७) चिमाजीआप्पा (कृ. वा. पुरंदरे-पृ. १४८) रु. २
(४८) पोंक्षे कुल वृत्तांत (भा. सि. पोंक्षे) रु.

Library IIAS, Shimla
MR 954.792 J 78 S
00008986